

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENEL DİLBİLİM ANABİLİM DALI
GENEL DİLBİLİM PROGRAMI
DOKTORA TEZİ**

**DİZGECİ İŞLEVSEL DİLBİLGİSİ ÇERÇEVESİNDE İNGİLİZCE VE
TÜRKÇE ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE GEÇİŞLİLİK**

Serkan KOÇ

**Danışman
Doç. Dr. Hülya KAYA**

İZMİR - 2016

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENEL DİLBİLİM ANABİLİM DALI
GENEL DİLBİLİM PROGRAMI
DOKTORA TEZİ**

**DİZGECİ İŞLEVSEL DİLBİLGİSİ ÇERÇEVESİNDE İNGİLİZCE VE
TÜRKÇE ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE GEÇİŞLİLİK**

Serkan KOÇ

**Danışman
Doç. Dr. Hülya KAYA**

İZMİR – 2016

DOKTORA
TEZ ONAY SAYFASI

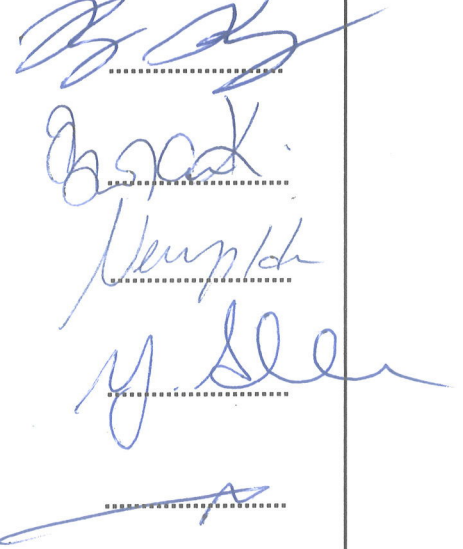
2005801116

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı : Serkan KOÇ
Tez Başlığı : Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Geçişlilik
Savunma Tarihi : 28.07.2016
Danışmanı : Doç.Dr.Hülya KAYA

JÜRİ ÜYELERİ

<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>
Doç.Dr.Hülya KAYA	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç.Dr.Burcu İ.KARAMAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr.Nevin YILDIRIM KOYUNCU	Ege Üniversitesi
Doç.Dr.Yücel AKSAN	Ege Üniversitesi
Prof.Dr.Atilla SILKÜ	Ege Üniversitesi

İmza

Oybirliği
Oy Çokluğu ()

Serkan KOÇ tarafından hazırlanmış ve sunulmuş "Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Geçişlilik" başlıklı tezi kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Mustafa Yaşar TINAR
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

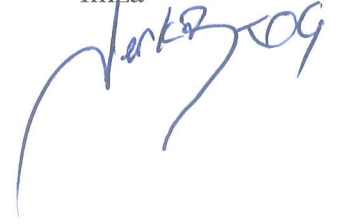
Doktora Tezi olarak sunduğum “Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Geçişlilik” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

28/07/2016

Serkan KOÇ

İmza

ÖZET

Doktora Tezi

Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici

Metinlerde Geçişlilik

Serkan KOÇ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Dilbilim Anabilim Dalı

Genel Dilbilim Programı

Dil kullanımı Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi çerçevesinde ele alındığında bağlam, söylem-anlambilim, sözlükdilbilgisi ve sesbilim/yazıbilim olmak üzere dört temel katmana sahiptir (Halliday, 1967; 1976; 1985a; Halliday, 1994; Halliday ve Matthiessen, 2004). Bağlam ve metin temelinde gerçekleşen dil dizgesi bu katmanlar çerçevesinde düzenlenir ve metinde anlam dilbilgisel araçlar ile kodlanır (Halliday, 1985a; 1985b; Eggins, 2000). Söylem-anlambilimsel düzlemde üretilen düşünsel anlamın ifadesi, geçişlilik dizgesi aracılığıyla gerçekleşir. Geçişlilik, süreçler ve bu süreçlerin katılımcılarının temsil edildiği dizgedir. Düşünsel anlamın yapılandırılması sürecinde geçişliliğe ilişkin bağlam bağımlı bir biçimde yapılan seçimler dilsel bir örüntü oluşturur ve farklı dillerin kullanımında geçişlilik örüntüsü çerçevesinde anlamlı farklılıklar gözlemlenebilir.

Dizgeci İşlevsel Bakışın kültür bağlamı olarak ele aldığı katman, dile ilişkin türsel seçimleri içerir. Öğüt verici metinlerin bireyler için hassas veya hassas olmayan konuları yoğun olarak içermesinden dolayı bu çalışmada öğüt verici metin tipinin süreçler ve süreç katılımcıları bağlamında kültürlerarası farklar açısından anlamlı veriler sunabileceğinden yola çıkılmıştır.

Çalışmanın veri tabanı istatistiksel işlemlerin gerektirdiği 80 tane İngilizce ve 80 tane Türkçe olmak üzere 160 öğüt verici metinden oluşmaktadır. Kültür ve bağlam bağımlılığı çerçevesinde diller arası farklılıkları göz önünde

bulunduran bu çalışmada veriler sözlük-dilbilgisel süreçler çerçevesinde ki-kare testi ile karşılaştırılmıştır.

Çözümlemede elde edilen bulgular diller arasında süreç kullanımları ve süreçlerin katılımcılarına yüklenen roller açısından İngilizce ve Türkçe ğt verici metinlerde farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. ğt verici metinlerde, metinde sözü edilen konuların hassas olup olmama durumlarına göre İngilizce ve Türkçe kullanımlarda farklı dağılımlar gözlemlenmiş ve bu durum kültürel etmen ve dinamikler ile ilişkilendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Modeli, Geçişlilik, ğt Verici Metinler, Kltrlerasarı Karşılaştırma

ABSTRACT
Doctoral Thesis
Doctor of Philosophy(PhD)
Transitivity in English and Turkish Hortatory Texts From a Systemic
Functional View
Serkan KOÇ

Dokuz Eylül University
Graduate School of Social Sciences
Department of Linguistics
General Linguistics Program

Within the framework of Systemic Functional Grammar language use has four main layers as context, discourse-semantics, lexicogrammar and the phonology/graphology (Halliday, 1967; 1976; 1985a; Halliday, 1994; Halliday and Matthiessen, 2004). The Language system which is realised through context and text is coded via linguistic tools (Halliday, 1985a; 1985b; Eggins, 2000). The representation of Ideational meaning which is constructed in discourse-semantic layer is realised by the transitivity system. Transitivity is the system in which the processes and their participants are represented. In the creation process of the Ideational Meaning context dependent choices which are made in the base of transitivity constructs a linguistic pattern and differences can be observed in different languages in the use of transitivity patterns.

The database of this study consists of a total 160 hortatory texts including 80 English and 80 Turkish text, which are determined in the light of a preliminary study. The data are compared by using a chi-square test by considering culture and context dependency on the account of lexicogrammatical processes.

The findings of the study indicate that there are differences between languages on the basis of the distribution of processes and the participant roles. Considering whether the subjects in the hortatory texts are sensitive or not it is

observed that there is a different pattern distribution in the use of English and Turkish, and this is related to the cultural factors and dynamics.

Keywords: Systemic Functional Grammar Method, Transitivity, Hortatory Texts, Kùltùrlerarası Karşılaştırma, Crosscultural Comparison

DİZGECİ İŞLEVSEL DİLBİLGİSİ ÇERÇEVESİNDE İNGİLİZCE VE TÜRKÇE ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE GEÇİŞLİLİK

İÇİNDEKİLER

TEZ/PROJE ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
EKLER LİSTESİ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GEÇİŞLİLİK

1.1. DİLBİLİMDE FARKLI YAKLAŞIMLARA GÖRE GEÇİŞLİLİK KAVRAMI	9
1.1.1. Yapısalcı Yaklaşım ve Geçişlilik	10
1.1.2. İşlevsel Yaklaşım ve Geçişlilik	12

İKİNCİ BÖLÜM

DİZGECİ İŞLEVSEL DİLBİLGİSİ YAKLAŞIMI

2.1. DİL DİZGESİNİN AŞAMALI YAPISI	30
2.1.1. Bağlam ve Metin	33
2.1.2. Bağlam	34
2.1.2.1. Metnin Kültür Bağlamı	36
2.1.2.1.1. Metin Türü	37
2.1.2.2. Metnin Durum Bağlamı	43
2.1.2.2.1. Kesit Dil	44

2.1.3. Metin	46
2.1.3.1. Söylem Anlambilimsel Düzey	47
2.1.3.2. Sözlük Dilbilgisel Düzey	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞÜT VERİCİ METİNLER

3.1. TÜR VE TİP AYRIMINDA ÖĞÜT VERİCİ METİNLERİN YERİ	55
3.1.1. Öğüt Verici Metinlerin Özellikleri	64

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	66
4.2. ARAŞTIRMANIN VERİ TABANI	67
4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	68

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE SÜREÇLERİN GENEL DAĞILIMI	73
5.2. ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE METİN KATILIMCILARINA İLİŞKİN BULGULAR	83
5.2.1. Öğüt İsteyen ve Öğüt Veren Dil Kullanıcılarının Metinlerinde Süreç Katılımcılarının Hassaslık Parametresinden Bağımsız Anlamsal Rol Dağılımları	85
5.2.1.1. Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	85
5.2.1.2. Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	86
5.2.1.3. Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	88
5.2.1.4. Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	88
5.2.2. Öğüt İsteyen Dil Kullanıcılarına İlişkin Değerlendirmeler	90
5.2.2.1. Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	90

5.2.2.2.	Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	92
5.2.2.3.	Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	94
5.2.2.4.	Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	96
5.2.3.	Öğüt Veren Dil Kullanıcılarına İlişkin Değerlendirmeler	98
5.2.3.1.	Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	98
5.2.3.2.	Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	100
5.2.3.3.	Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	102
5.2.3.4.	Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler	104
SONUÇ		106
KAYNAKÇA		115
EKLER		

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Süreç Türleri ve Katılımcıları	s. 29
Tablo 2: Dil Dizgesinin Aşamalı Yapısı	s. 32
Tablo 3: Longacre'ın Metin Türü Ulamları Çerçevesinde Öğüt Verici Metinler ...	s.59
Tablo 4: Paltridge'ın Metin Türü–Metin Tipi Karşılaştırmalı Örnekleri	s. 61
Tablo 5: İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Süreçlerin Genel Dağılımları	s. 73
Tablo 6: Veri Tabanında Gözlemlenen Zihinsel Süreç Kullanım Örnekleri	s. 76
Tablo 7: Veri Tabanında Gözlemlenen İlişkisel Süreç Kullanım Örnekleri.....	s. 77
Tablo 8: Veri Tabanında Gözlemlenen Maddesel Süreç Kullanım Örnekleri	s. 78
Tablo 9: Veri Tabanında Gözlemlenen Sözel Süreç Kullanım Örnekleri	s. 79
Tablo 10: Veri Tabanında Gözlemlenen Davranışsal Süreç Kullanım Örnekleri..	s. 80
Tablo 11: Veri Tabanında Gözlemlenen Varoluşsal Süreç Kullanım Örnekleri ...	s. 81
Tablo 12: Çözümleme İçin Kullanılan Kısaltmalar Listesi	s. 84
Tablo 13. Maddesel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım	s. 85
Tablo 14. Maddesel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım	s. 86
Tablo 15. Zihinsel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım.....	s. 87
Tablo 16. Zihinsel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım	s. 87
Tablo 17. Sözel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım	s. 88
Tablo 18. Sözel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım.....	s. 88
Tablo 19. Davranışsal-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım.....	s. 89
Tablo 20. Davranışsal-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım	s. 89
Tablo 21. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları	s. 90
Tablo 22. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları	s. 90
Tablo 23. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları...s.	91
Tablo 24. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları .s.	91
Tablo 25. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları	s. 92
Tablo 26. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları ...s.	92
Tablo 27. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımlarıs.	93
Tablo 28. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları ...s.	93
Tablo 29. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları.....	s. 94

Tablo 30. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları	s. 94
Tablo 31. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Sözel-Etkilene Dağılımları	s. 95
Tablo 32. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Sözel-Etkilene Dağılımları	s. 95
Tablo 33. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları	s. 96
Tablo 34. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları ...	s. 96
Tablo 35. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Davranışsal-Etkilene Dağılımları	s. 97
Tablo 36. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Etkilene Dağılımları	s. 97
Tablo 37. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları	s. 98
Tablo 38. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları	s. 99
Tablo 39. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Maddesel-Etkilene Dağılımları	s. 99
Tablo 40. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Maddesel-Etkilene Dağılımları	s. 100
Tablo 41. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları	s. 100
Tablo 42. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları	s. 100
Tablo 43. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Zihinsel-Etkilene Dağılımları	s. 101
Tablo 44. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilene Dağılımları ..	s. 101
Tablo 45. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları	s. 102
Tablo 46. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları	s. 102
Tablo 47. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Sözel-Etkilene Dağılımları	s. 103
Tablo 48. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Sözel-Etkilene Dağılımları	s. 103
Tablo 49. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları	s. 104
Tablo 50. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları.....	s. 104
Tablo 51. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Davranışsal-Etkilene Dağılımları	s. 105
Tablo 52. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Etkilene Dağılımları	s. 105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Dizisel ve Dizimsel İlişkiler	s. 13
Şekil 2. Tümce Dizgesi: Geçişlilik	s. 18
Şekil 3. Açık ve Örtük Tümleçlerin Özellikleri	s. 23
Şekil 4. Dilin Üst-İşlevleri	s. 49
Şekil 5. Metin Türü, Kesit Dil ve Dilsel Üst-işlevler	s. 53
Şekil 6. İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Süreç Kullanım Oranları	s. 75
Şekil 7. İngilizce ve Türkçe Öğüt İsteyen Dil Kullanıcılarının Süreç Kullanım Dağılımı	s. 82
Şekil 8. İngilizce ve Türkçe Öğüt Veren Dil Kullanıcılarının Süreç Kullanım Dağılımı	s. 82

EKLER LİSTESİ

EK 1: Öğüt İsteyen Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:

Aunt Agony'e Gönderilen Metin Örnekleri ek s. 1

EK 2: Öğüt İsteyen Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:

Güzin Abla'ya Gönderilen Metin Örnekleri ek s. 12

EK 3: Öğüt Veren Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:

Aunt Agony Metin Örnekleri ek s. 26

EK 4: Öğüt Veren Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:

Güzin Abla Metin Örnekleri ek s. 38

EK 5: Sözlükçe ek s. 47

GİRİŞ

Dil, insan biliş ve algısı arasında yakın bir ilişki olduğu fikri günümüzde artık pek çok dilbilimci tarafından kabul edilen bir gerçektir. İnsan biliş ve algısını oluşturan, yöneten ve yönlendiren temel etmenlerin başında ise yaşam pratikleri ve deneyimler gelmektedir (McCabe ve Belmonte, 2000: 77). Bu bağlamda dilin bireyin dünyaya ilişkin deneyimlerine dayandığı ve dünyayı algılama ve kavramlaştırma biçimiz için bir yol olduğu söylenebilir (Langacker, 1987; 1991; Croft, 1990; Ungerer ve Schmid, 1996; Tomasello, 1998; Cuenca ve Hilferty, 1999).

Öte yandan dil ile biliş ve algı arasındaki ilişki tek yönlü değildir. Dil dünyanın algılanması için bir araç olarak işlerken, gerçek yaşam pratiklerinin aktarımı da dilin organize edilme biçimini etkiler. Bir başka ifade ile dil ve gerçek dünya arasındaki karşılıklı etkileşim dünyayı algılama, bunu ifade etme biçimiyle ve bir metin üretilirken yapılan seçimler ile ilişkilidir (Halliday, 1967; 1976; 1978; Yngve, 2000: 605; Schlegel, 2004: 97-98).

Dil kullanıcısının ifade etmek istediği bilgiyi dil aracılığıyla kodlaması, dil alımlayıcısının da gerçeği algılaması ve yorumlaması bir dilsel ürün olan metin aracılığıyla gerçekleşir. Dil kullanıcıları bir dilsel üretimde bulunurken metinsel ve bağlamsal ölçütleri ve kısıtlılıkları göz önünde bulundurur. Bu noktada dil kullanıcısı alımlayıcının bağlamsal bilgiden yoksun olma/olmama, bilgi durumu, gönderimlerin yönetimi, gönderinin anlaşılabilirliği, toplumsal statü ve roller gibi metinsel ve metin dışı pek çok değişkeni değerlendirir (Carlson, 1982; Ariel, 1988; Lambrecht, 1994; Horn ve Ward, 2008: 153).

Bu durumla koşut bir biçimde bir metne maruz kalan yani o metni alımlayan birey de yorumlama sürecinde metin içi ve metin dışı bağlamsal bilgiden faydalanır. Bir metni okuyan ya da dinleyen birey dilbilgisel kodlamaların yapısal biçimleri kadar anlamsal biçimlerini ve birbirleri ile arasındaki ilişkileri de çözümler. Böylelikle metni algılar ve yorumlar. Belirli bir kullanım üzerinden örneklendirmek gerekirse, söylem içinde yapılan gönderimlerin seçimleri, edimbilimsel ve söylemsel işlevler ile bağlamın kurgulanması ve algılanması arasında bir bağlantı vardır (Givón, 1983; Fox, 1987; Chafe, 1980)

Dil kullanıcıları iletilerini açık, bağdaşık, bağıntılı ve iyi düzenlenmiş olarak sunmak ve alımlayıcıları yönlendirmek için seçimlerde bulunurlar. Bu seçimler, dil kullanıcısının niyeti, dünyayı algılayışı, gerçekliğe bakışı gibi içsel etmenlere göre şekillenmektedir. Bununla birlikte metinsel özellikler, metnin türü ve hedef kitle gibi dışsal ölçütler de dilsel kodlamada yapılan seçimlerde önemli rol oynar. Dil kullanıcısı, olası farklı değişkenler arasından seçimlerini yaparak metni ve dolayısıyla anlamı oluşturur.

Anlamı oluşturan değişkenlerin dilde ne türden işlevler gördüğü dilsel bir ürünün yapısal olarak çözümlenmesiyle açıklanamamaktadır. Bu nedenle dilsel kullanımların anlam oluşturma sürecindeki amaç ve hedeflerinin saptanabilmesi için seçim örüntüsü işlevsel bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Örneğin belirli bir metin türünün üretilmesi sürecinde yapılan seçimlere işlevsel olarak bakıldığında bu seçimlere neden olan isteklendirmelere, “neden” ve “ne amaçla” gibi sorulara yanıt bulunabilir (Bhatia, 1993; Brown & Yule, 1983: 78). Bu türden sorular bir dilsel üretimde potansiyel kullanımların arasından neden belirli bir biçimin yeğlendiği ve üretimin bu şekilde sunulduğuna ilişkin yanıtları önceler. Dil kullanıcılarının tercihlerinin incelenerek izledikleri dilsel stratejilerin belirlenmesi ideoloji, dünya görüşü, olayları ele alış biçimi gibi zihinsel amaçların dilsel araçlarla nasıl ortaya konduğunun betimlenmesi açısından önemlidir.

Bu doğrultuda çalışmamız da işlevsel bir bakışla “metin ve dolayısıyla söylem içindeki kuruculara ilişkin seçimlerin konuşucu ya da yazarın gerçeği algılamasının bir yansıması olduğu” (Halliday, 1976; Fowler, 1996) savına dayanmaktadır. Bir dilsel üretim sürecinde gerçeğin nasıl kurgulandığını ele alan çalışmamız, öğüt verici metin tipinde öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının yaptıkları seçimlere ve bu seçimler çerçevesinde başvurdukları stratejilere odaklanmaktadır. Alanyazında öğüt verici metin tipi incelemeleri genel olarak öğüt veren bireylerin oluşturdukları metinleri kapsamaktadır (Terry, 1995: 81; Hwang, 2005: 148). Öte yandan öğüt verici metin tipinin öğüt isteyen ve öğüt veren bireylerin oluşturdukları metinlerin bütününden oluştuğu da kabul edilmektedir (Siahaan ve Shinoda, 2008: 101). Bu bağlamda öğüt verici metinleri iki yönlü olarak ele alan çalışmalar da söz konusudur (örn. Cardoso, 2007).

Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi yaklaşımı dile nasıl bakılacağını betimlerken farklı çözümleme yöntemleri ve modeller ortaya koymuştur (Banks, 2002: 23; Bloor, 2004: 84; Fawcett, 2009: 2). Örneğin gönderim yönetimi ya da geçişlilik dizgesi, örüntülerin oluşturduğu modeli çizerken eleştirel söylem veya geçişlilik çözümlemesi gibi yöntemler hangi dilsel öğelere nasıl odaklanması gerektiğini belirler.

Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi kültür ve durum bağlamının metinde temsil edilmesini metinde üretilen anlamlar ile ilişkilendirir. Dil eşzamanlı olarak üç anlam türünü (i) düşünsel anlam, (ii) kişilerarası anlam ve (iii) metinsel anlamı yapılandırır (Halliday, 1985a, 1985b). Bu doğrultuda düşünsel anlam geçişlilik dizgesi, kişilerarası anlam kiplik ve metinsel anlam da gönderim dizgesi ile temsil edilir. Dolayısıyla düşünsel anlamın yapılandırılması için bir araç olan geçişlilik, dil kullanıcılarının gerçekliği dil kullanımlarında nasıl kodladıklarını ve dünyaya ilişkin deneyimlerini nasıl açıkladıklarını ortaya koymada işlevseldir (Halliday, 1994: 106). Bu nedenle dizgeci işlevsel dilbilgisi modeli çerçevesinde ele alınan geçişlilik örüntüsü okuyucuların bir metnin anlamına ilişkin algılarının nasıl belirli bir yöne itildiğini ve bir metindeki dilbilimsel yapıların ideoloji gibi belirli bir dünya görüşünü nasıl etkili bir biçimde kodladıklarını araştırmaya imkân sağlar (Simpson, 1993: 104). Bu bakımdan geçişlilik çözümlemesi ile yapılan diller arası bir karşılaştırma ilgili diller arası kültürel ortaklık ve farklılıkların ortaya konmasında işlevseldir.

Bu kapsamda Türkçe dilbilim alanyazınına bakıldığında söylem, söylem çözümlemesi, farklı metin türü, konu, gönderim dizgesi ve benzeri alanlarda çalışmalar sıklıkla yer almaktadır (Oktar ve Yağcıoğlu, 1997; Oktar, 2001; Uzun, L ve E. Huber, 2002; Ruhi, 2002; Çeltek, 2004; İbe Akcan, 2008; Baykal, 2014). Öte yandan geçişlilik ve geçişlilik çözümlemesine ilişkin alanyazın tarandığında sözdizimsel çalışmaların ağırlıklı olduğu göze çarpmakta (König, 1985; Taneri, 1996; Meral ve diğ., 2009; Doğan, 2010; Sebzecioğlu, 2011; Üstünova, 2012) ve işlevsel çerçevede yapılan çalışmalar (Oktar, 2001; Cem Değer, 2002; Kansu-Yetkiner, 2007) daha az sayıda bulunmaktadır.

Metin türü bağlamında alanyazını tarandığında ise anlatı metinleri, öyküleyici metinler ya da gazete köşe yazıları üzerinde çalışma eğilimi daha fazla görülmektedir (örn. Oktar, L. ve Yağcıoğlu, S., 1997; Cem Değer, 2002; Baykal, 2014; Sargın, 2014). Ancak öğüt verici metinlere ilişkin böyle bir çalışma bulunmamaktadır. Oysaki öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının metinde kendilerini konumlandırmaları, geçişlilik tercihleri, bağlam bağımlılıkları ve/veya bağlam duyarlılıkları işlevsel bakış açısıyla yapılacak bir çözümlemeyi de gerekli kılmaktadır. Gözlemlenen bu eksiklikten hareketle çalışmamızın öğüt verici metin tipinin söylem çözümlemesi çerçevesinde ele alınmasıyla alanyazınına bir katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Çalışmamızın alanyazını için bir diğer önemi de iki farklı dilden verilerin derlenerek çözümlenmesi sonucu kültürlerarası bir karşılaştırmaya gidilebilmesidir. Yazılı ya da sözlü bir metnin düzenlenmesi aracılığıyla ifade edilen mantığın kültür-özel/kültür-bağımlı olduğunu savlanmaktadır (Kaplan, 1997: 21). Bir başka ifade ile iki farklı dilin konuşucuları, aynı gerçekliğe ilişkin ifadeleri farklı yollarla organize edebilmektedirler. Geçişlilik kavramı çerçevesinde bakıldığında bu çalışmada İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerde belirli bir olay anlatılırken kültürel hassasiyetlere göre farklılık görülebileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda özellikle cinsellik ve din gibi hassas konulara ilişkin metinlerde Türk ve İngiliz olmak üzere iki farklı kültüre ait dil kullanıcılarının birbirlerinden farklı süreç seçimlerine başvurabilecekleri öngörülmektedir (DİD'e göre süreçlerin tanımı için bkz. Bölüm 1.1.2. İşlevsel Yaklaşım ve Geçişlilik). Örneğin İngiliz kültüründe evlilik dışı cinsel birliktelik, bekâret, boşanma gibi konular Türk kültürüne göre üzerinde daha rahat konuşulabilen, tartışılabilen konulardır. Bu nedenle bu türden hassas konulara ilişkin olayları betimlerken İngilizce öğüt verici metinlerde Türkçe metinlere göre dil kullanıcılarının kendilerini daha aktif rol üstlenen, daha katılımcı, daha rahat ve açık bir biçimde konumlandırmaları beklenmektedir. Öte yandan Türkçe dil kullanıcılarının DİD bağlamında tanımlanan süreçlerde *kılıcılık* ve *etkilenen* rolleri bakımından kendilerini daha çok edilgenleştiren, örtük yapılarla başvurabilecekleri düşünülmektedir.

Bu bilgiler ışığında çalışmamızın amacı, dizgeci işlevsel dilbilgisi yaklaşımı çerçevesinde İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının üretimlerinden hareketle bir geçişlilik dizgesi çözümlemesine giderek kültürlerarası bir karşılaştırma yapmaktır. Dil kullanıcılarının cinsellik ve din gibi hassas ve bunların dışında kalan gündelik yani hassas olmayan konulara ilişkin ürettikleri öğüt isteyen metinlerde kendilerini nasıl konumlandıkları ve nasıl bir dilsel strateji izledikleri karşılaştırılmaktadır. Böylelikle farklı iki kültüre ait bulgular değerlendirilerek dil kullanıcılarının kültürel kökenlerinin bireylerin dilsel seçimlerinde anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığına ilişkin sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Söz konusu karşılaştırmanın yapılabilmesinde temel aldığımız araştırma soruları ise şunlardır:

- i. Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde geçişlilik örüntüsü nedir?
 - a. Öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcıları ürettikleri metinlerde geçişliliği nasıl kodlamaktadırlar?
 - b. Öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcıları hassas (din, cinsellik gibi konular) ve hassas olmayan (gündelik/genel konular) konularda metinlerinde kendilerini nasıl konumlandırmaktadır?
- ii. Türkçe öğüt verici metinlerin geçişlilik örüntüsü ile İngilizce öğüt verici metinlerdeki geçişlilik örüntüsü arasında ne türden benzerlik ve farklılıklar gözlemlenmektedir? Dilden elde edilen verilerden hareketle kültürlerarası anlamlı sonuçlar bulunmakta mıdır?

Araştırma sorularımız çerçevesinde veri tabanı olarak Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinler belirlenmiştir. Öğüt verici metinler Türkçede “Güzin Abla”¹, İngilizcede ise “Aunt Agony”² olarak bilinen, gazete ve internet ortamında kendilerine iletilen sorulara yanıt vererek çözümler sunan köşe yazarlarının metinlerinden derlenmiştir.

¹ 1960’lı yılların başlarında Yeni İstanbul Gazetesinde “Sorun Söyleyelim” başlıklı yazılarıyla bu gazetede öğüt verme işlevli köşeyi yazmaya başlayan tam adıyla Fatma Güzin Sayar, 1971 yılında bu köşe “Güzin Abla” köşesi olarak adlandırılmıştır. Aynı adlı köşe 1998’den beri kızı Feyza Algan tarafından yazılmakta başka gazetelerde de benzer başlıklarla yayınlanmaktadır (Bknz. Derya Özel, Anne-Çocuk Yazıları (Posta), Dert Köşesi-Güzin Abla (Web erişimli) ve benzeri).

² 1940’lı yılların başında gazetelerde kendisine iletilen soruları yanıtlayan İngiliz Marjorie Proops öğüt veren köşe yazılarıyla “Aunt Agony” adıyla tanınmıştır. 1950’lerden sonra bu türden köşe yazıları eğer yazar kadınsa “Aunt agony”, erkekse “Uncle Agony” biçiminde adlandırılarak basılı medyada kabul edilen ortak bir isim haline gelmiştir.

Yukarıda verdiğimiz bilgiler ışığında çalışmamızın giriş bölümünün ardından **Birinci Bölümde** geçişlilik kavramının ne olduğu tartışılmaktadır. Bu bölümde öncelikle geçişliliğin yapısal yaklaşımda nasıl açıklandığı ve dilbilgisel görünümü değerlendirilmiştir. Daha sonra işlevsel yaklaşımın geçişlilik kavramını nasıl ele aldığı betimlenmiş, süreç, katılımcı, anlamsal işlevler gibi kavramlar tartışılarak geçişlilik çözümlemesi aşamaları ortaya konmuştur.

Çalışmamızın **İkinci Bölümünde** Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Modeli detaylandırılmakta, kültür ve durum bağlamı çerçevesinde metin türü, kesit dil ve dilin üst-işlevleri arasındaki bağlantı sunulmaktadır. DİD modelinin ortaya konduğu ve dilin üst-işlevleri ile geçişlilik dizgesi arasındaki ilişkinin tartışıldığı bu bölümde dizgeci bir yaklaşımla geçişlilik çözümlemesinin nasıl ele alındığı betimlenmektedir.

Çalışmamızın **Üçüncü Bölümünde** öğüt verici metinler ele alınmakta, bir metin tipi olarak öğüt verici metinlerin özellikleri detaylandırılmaktadır. Bununla birlikte bu bölümde öğüt verici metinlerin diğer metin tiplerinden farkları ortaya konularak veri tabanı olarak neden öğüt verici metinlerin seçildiği ayrıntılı olarak gerekçelendirilmektedir.

Çalışmamızın **Dördüncü Bölümünde** veri tabanı ve araştırma yöntemi tanıtılmaktadır. Bu bölümde öncelikle istatistiksel çözümlemenin nasıl bir veri tabanında ve hangi yöntemle yapılacağına ilişkin olarak istatistikçi akademisyenlerden alınan görüş sonrasında yürütülen pilot çözümlemenin sonuçları tartışılmıştır. Daha sonra elde edilen bulgular ışığında seçilen istatistiksel karşılaştırma yöntemi tanıtılarak çalışmamızda yürütülen çözümleme aşamaları açıklanmıştır.

Çalışmamızın **Beşinci Bölümü** olan Bulgular ve Tartışma bölümünde ise öncelikle veri tabanı olarak belirlenen metinlerde DİD'de tanımlanan süreçlerin genel dağılımları sunulmuştur. İngilizce ve Türkçe metinlerdeki süreçlerin genel dağılımları karşılaştırıldıktan sonra geçişlilik bağlamında süreçlerin katılımcıları çözümlenerek her bir süreç için hassas ve hassas olmayan süreç katılımcılarının anlamsal rolleri belirlenmiştir. Katılımcıların yüklendikleri anlamsal roller süreç

türleri çerçevesinde karşılaştırılarak kültürel özelliklerin dildeki görünümleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın en son bölümünü oluşturan **Sonuç** bölümünde ise elde edilen veriler ışığında gözlemlenen sonuçlar diller ve dolayısıyla kültürlerarası benzerlik ve farklar bağlamında yorumlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GEÇİŞLİLİK

Dilbilim çalışmaları temelinde bakıldığında geçişlilik kavramı alanyazında yaklaşımlara göre farklı anlamlar içeren ve içeriği bakış açısına göre farklı biçimde doldurulan bir kavramdır. Geçişliliğe ilişkin en temel bakış açısı ayrımı geçişlilik görüngüsünün sözdizimsel olarak mı yoksa anlambilimsel olarak mı ele alınması gerektiği ile ilişkilidir.

Sözdizimsel bir yaklaşımla ele alındığında geçişlilik bir çatı ulamıdır ve bir tümcede belirtilen yüklemi gerçekleştiren, olaydan *etkilenen* ve eylemi yaptıran ile yüklem arasındaki ilişkileri belirleyen biçimlenmeye özne, nesne, yüklem ilişkileri bağlamında etki eder (Lübimov 1963: 150; Næss 2002). Yani sözdizimsel olarak geçişliliğin açıklaması bir eylemin tümcede nesne alıp almaması, eylemin gerektirdiği nesnelere eylem ile ilişkisi veya eylemin etken ya da edilgen olup olmaması gibi durumlar ile ilişkilidir (Aarts ve Aarts, 1982: 40; Dixon ve Aikhenvald, 2000: 2). Bir örnek üzerinden betimlemek gerekirse “Ali camı kırdı” ve “Cam kırıldı” tümceleri arasındaki fark, sözdizimsel düzlemde Türkçede çatı ulamında gerçekleşen bir geçişlilik durumudur ve burada gözlemlenen geçişlilik olgusu etkenlik-edilgenlik karşıtlığı ortaya koyar. Kısaca geçişli tümcenin özne konumundaki Ad Öbeğinin silinmesi ve eylemde gerçekleştirilen biçimbilimsel değişiklik, geçişsiz bir yapı ortaya koymuştur.

Öte yandan, dilin özne ve nesne temelinde ele alınan sözdizimsel işlevinin yanında, kılıcı, erek, etkilenen, hedef gibi kavramlar temelinde düzenlendiği bir anlambilimsel işlevi de söz konusudur (Dik, 1989; 1997). Anlambilimsel olarak bakıldığında geçişlilik; eylemi gerçekleştiren, eylemden *etkilenen*, eylemin gerçekleşmesinde aracılık eden gibi tümce içi anlamsal ilişkilere etki eden bir ulamıdır. Yani sözdizimsel bakışta görüldüğü gibi eylemin özne ya da nesne konumu ile değil anlamsal rollere odaklanır. Örneğin “Ali camı kırdı” tümcesinde özne konumunda olan “Ali” *kılıcı* ve nesne konumundaki “cam” ise *etkilenen* rolündedir. Ancak “Cam kırıldı” gibi bir tümcede anlamsal rol dağılımına bakıldığında “cam” Ad Öbeği özne konumunda olmasına rağmen *kılıcı* değil *etkilenen*dir.

“Ali camı kırdı” ve “Cam kırıldı” örneklerinde görüldüğü gibi özne ve nesne konumu her zaman aynı anlamsal roller ile ilişkilendirilememektedir. Bu durum eylemin gerektirdiği kurucular gibi eyleme bağlı özelliklerinden kaynaklanabilmekte ve sözdizimsel ilişkilerin yanında tümcedeki birimlerin işlevlerinin de göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Örneğin, “ölmek” eylemi tek bir kurucu gerektirir ve “birisi birisini öldü” gibi bir kullanım kural dışıdır.

Görüldüğü üzere tümcede özne-nesne konumları ile *kılıcı* ya da *etkilenen* olma gibi anlamsal roller arasında gözlemlenebilen bu farklılıklar anlambilimsel yaklaşım ile sözdizimsel bakış açısı arasındaki ayrımı ortaya koymaktadır. Geçişlilik kavramının ne olduğuna ilişkin bu ayrım bir dilbilim çalışmasında nasıl bir çözümleme süreci işletileceğini ve geçişliliğin yapısal olarak mı yoksa işlevsel bir çerçevede de mi ele alınması gerektiğini belirler.

Eğer yürütülecek çalışma geçişliliği yapısal olarak ele alıyorsa eylem(ler)in tümcedeki Ad Öbekleri ile ilişkileri ortaya konulur yani sözdizimsel düzlemde bir çözümleme ile tümcedeki eylemin bir nesne gerektirip gerektirmediğine bakılır. Öte yandan işlevsel bir yaklaşımla yürütülen geçişlilik çözümlemesinde tümcedeki adıl grupların ne türden anlamsal roller ve işlevler yüklendiğine odaklanılır. Böylelikle geçişlilik kullanımı aracılığıyla yürütülen stratejiler ve olay durumunda düşünsel anlamın nasıl temsil edildiği belirlenmeye çalışılır. Böylelikle bir dil kullanımı etkinliği sonucunda ortaya çıkan ürünün *nasıl* değil *neden* belirli bir şekilde gerçekleştiği belirlenmeye çalışılır.

1.1. DİLBİLİMDE FARKLI YAKLAŞIMLARA GÖRE GEÇİŞLİLİK KAVRAMI

Bu çalışma dil üreticilerinin olası farklı seçimler arasından belirli dilsel kodları tercih ederek anlamı oluşturdukları önvarsayımı ile geçişliliği işlevsel olarak ele almaktadır. Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi çerçevesinde yürütülen bir geçişlilik çözümlemesinin neden en uygun çözümleme kuramı olduğu gerekçelendirebilmek için öncelikle geçişlilik kavramının temellerini ortaya koymak ve farklı yaklaşımlara göre nasıl değerlendirildiklerini bir karşılaştırma çerçevesinde betimlemek yerinde olacaktır.

1.1.1. Yapısalci Yaklaşım ve Geçişlilik

Yapısalci yaklaşımın dil dizgesini nasıl ele aldığı açıklanması geçişlilik görüngüsünün yapısalci bakış açısından değerlendirilmesinde önemlidir. Böylelikle geçişlilik ve durum dizgesinin yapısalcılıktaki yeri ve nasıl çözümlendikleri daha açık bir şekilde gözlemlenebilir. Chomsky (1965) sözlükçede sözdizimsel bilgi sağlayan ve ulamsal, alt-ulamsal ve seçimlik olarak ayrılan üç gerekliliğe değinerek, tümce anlamının anlamsal kurallar aracılığıyla derin yapıdan yüzey yapıya taşındıklarını belirtmiştir (Chomsky, 1965; Lyons, 1970: 124). Durum dizgesi çerçevesinde ele alındığında durumsal içerik derin yapıda bulunan sözlükçe ile bütünleşmiş bir modül olarak görülür (Fillmore, 1968; 1977).

Tümcede durum yüklenen öğeler Ad Öbekleri olduğu ve derin yapıdan yüzey yapıya geçişte gerçekleşen edilgenlik gibi dönüşümler (Chomsky, 1986) doğrudan geçişlilik ile ilgili olduğu için durum dizgesi ve geçişlilik birbirine bağlı kavramlar olarak kabul edilmiştir. Örneğin Fillmore (1968: 42) durum dilbilgisi olarak adlandırdığı ve tümce kurucularının ilişkilerine gönderimde bulunan anlamsal ilişkilerin gerçekleşmesini içeren ‘durum biçimleri’ kavramından hareketle sözdizimsel düzlemde altta yatan sözdizimsel-anlamsal ilişkileri betimlemeye çalışmıştır. Bu doğrultuda eylem ile ilişkili Ad Öbeklerinin derin yapıda o eylem ile durumsal ilişki kurduklarını belirterek neden sorusuna değinilmeden (Fillmore, 1968: 21) yalnızca durum ilişkileri sınıflandırılmıştır. Söz konusu sınıflandırma çerçevesinde ilk olarak *kılıcılık*, *araç*, *erek/yönelme*, *ettirgen*, *yerlik*, *nesnelik* gibi durumsal ulamlar belirlenmiştir. Bu ulamlara sonrasında *yararlanıcı*, *zaman* gibi başka ulamlar da eklenmiştir (Fillmore, 1968: 46).

Örn (1).

- a. John opened the door.

John kapıyı açtı

Kılıcı Etkilenen

(özne konumu=Kılıcı rolü, nesne konumu= Etkilenen rolü)

- b. The door was opened.

Kapı açıldı

Etkilenen

(özne konumu=Etkilenen rolü)

- c. The key opened the door.
Anahtar kapıyı açtı
Araç Etkilenen
(özne konumu=Araç rolü, nesne konumu= Etkilenen rolü)
- d. John opened the door with the key.
John kapıyı bir anahtarla açtı
(özne konumu=Kılıcı rolü, nesne konumu= Etkilenen rolü, d.nesne= Araç rolü)
- e. John believed that he would win.
John'un kazanacağına inanılıyordu.
(özne konumu=Erek rolü)
- f. Chicago is windy.
Şikago rüzgârlıdır.
(özne konumu=Yerlik rolü)

(Fillmore, 1968: 46).

Yukarıda 'aç_' eylemine ilişkin a, b, c ve de örneklerinde de görüldüğü üzere derin yapıda sözlüksel bir girdi olarak yer alan eylemin olası durum ilişkilerini sözdizimsel-anlamsal çerçevesini ortaya koymak, yapısalcı yaklaşım için önemli bir nokta oluşturmaktadır. Durum ilişkilerinin sınıflandırılmalarının yanında, Kılıcının [+ Canlı] özellikte olması gerekliliği³ gibi anlamsal belirlilikler ve kısıtlıklar da ortaya konularak Ad Öbeklerine durum atanmasına ilişkin kurallar da belirlenmiştir.

Tümcedeki durum ilişkileri Fillmore'un 'önergeler' olarak adlandırdığı "eylemler ve adları içeren bir dizi zamansız ilişkiler" oluşturmakta ve dönüşümler aracılığıyla derin yapıdan yüzey yapıya geçmektedir (Fillmore, 1968: 24). Bu bağlamda örnek 1'de görüldüğü gibi, bir eylemin belirli durum çerçevelerine sahip olduğu ve derin yapıda olası tüm durumların bulunduğu savlanmıştır. Tümce yapısı bir yüklem ve tümleç olarak ele alınarak bakıldığında durum çerçevesi, tümleçteki katılımcıların bütün soyut özelliklerini barındıran bir klasör ve dil kullanıcılarının zihinsel bir erişime sahip oldukları bir şema yapısıdır (Minsky, 1975).

Kuramsal temelde durum dizgesinin derin yapıdaki sözlüksel girdileri ile anlambilimsel ve edimbilimsel özelliklerin ilişkilendirilebilmesi (Chomsky, 1981; 1982) "Yönetim ve Bağlama Kuramı" çerçevesinde gerçekleştirilmiş ve "Tematik

³ Canlılık bağlamında ulus ya da resmi kurum gibi insanların oluşturduğu bir kuruma gönderimde bulunan Ad Öbekleri de kabul edilebilir birer kılıcı olarak belirtilmiştir (Fillmore, 1968).

İlişkiler” çerçevesinde ortaya konmuştur (Radford, 1988). Geçişliliğin üretilmesi sürecinde alt-ulamsal derin tematik ilişkilerin ayırt edici olduğu öngörülmüştür (Radford, 1988: 373). Dil evrensellerini belirleyebilmek ve zihinsel dil modülünde var olan bilgilere erişebilmek için edim verilerinden hareket edilse de Chomsky (1986: 86) seçimsel bilgiyi içeren tematik yapının bir artık olduğunu belirtmiş ve alt-ulamsal özellikleri ikincil planda ele almıştır.

Özetle yapısalcı yaklaşımda geçişlilik, durum dizgesi çerçevesinde ele alınmış ve eylemin gerektirdiği Ad Öbeklerinin durumsal özelliklerine odaklanılmıştır. Özne ve nesne konumu ile *kılıçlık*, *etkilenen*, *erek* vb. olma durumları geçişlilik çözümlemesinin temelini oluşturmaktadır. Ancak geçişlilikte dilsel üretimin nasıl gerçekleştiği ve derin yapıdan yüzey yapıya nasıl bir geçişin sağlandığı öncelendiği için “neden” sorusu ve dolayısıyla “işlevler” göz ardı edilmiştir (Bates ve MacWhinney, 1982; Johanna, 1984; Bybee, 1998).

Bu çalışmada da olduğu gibi, geçişliliğin dilsel işlevleri ve aynı durum bağlamını anlatan farklı dil üreticilerinin tercihlerinin nedenlerini irdelemek işlevsel bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu bakımdan geçişliliğin çözümlenmesinin önemi ve yöntemi yapısalcı bakıştan net bir biçimde ayrılmaktadır. Dil kullanıcıları tarafından geçişlilik örüntüsünün “neden ve nasıl” kullanıldığıının ortaya konması, dil üretimi ve anlamlandırma düzleminde çözümlenebilmesi açısından işlevsel yaklaşım bu noktada önem kazanmaktadır.

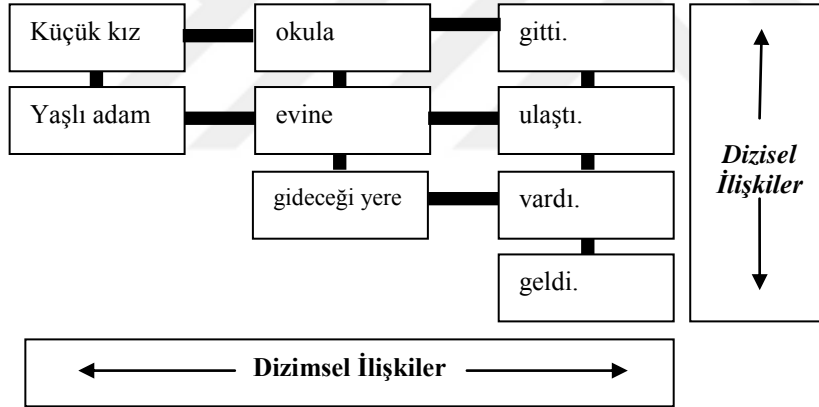
1.1.2. İşlevsel Yaklaşım ve Geçişlilik

Geçişliliğin işlevsel bir yaklaşımla ele alınmasının temelleri Firth’ün dilbilimcilerin başlıca ilkesinin dizge ve yapının farkına varmak (1957) olduğu savlamasına kadar dayanmaktadır. Amerikan betimleyici yaklaşımından ayrılan Firth anlamın bir dilbilimsel birimin kullanım bağlamındaki işlevi olduğunu belirtmiş ve anlamı en önemli dilsel öge olarak ele almıştır. Söz konusu bu “en önemli” ögenin dilsel anlamda incelenmesinde bağlamın üretim ve anlamlandırmadaki önemi büyüktür ve bir sözcenin üretildiği toplumsal bağlam türünün dilbilimsel araştırma için de odak noktası olması gerekliliği savlanabilir (Butler 1985: 3’den aktaran Neale, 2002).

Firth'ün fikirlerinden hareketle Halliday dili bir “anlam üreten sistem” olarak kabul ederek, anlamın üretimi ve yorumlanmasında dilsel kodlamalara ilişkin yapılan seçimlerin önemini vurgulamıştır (Halliday, 1976). Böylelikle bir önceki bölümde görüldüğü gibi dili “dilsel doğruluk” temelinde ele alma yaklaşımından ayrılarak, dilbilim çalışmalarının yönünü dilbilgisinin gerçekleşme olasılıklarının betimlenmesine çevirmiştir.

Saussure'ün ‘dizisel’ ve ‘dizimsel’ kavram ayrımı temelinde Halliday, çoğu çağdaş dilbilim kuramının “dilsel organizasyonun dizimsel biçimine” önem verdiğini belirterek dil çalışmalarında dizisel ilişkilerin de öncelenmesi gerekliliğini savunmuştur (Halliday, 1961, 1976: 67; 1978: 40). Bu durum bir bakıma tümcenin, sözcüklerin yalın bir biçimde birbirlerinin ardı sıra bağlanmasıyla değil dizimsel ya da ulamsal çerçevede bir seçimde bulunulması ya da tercih edilmesiyle ilişkilidir.

Şekil 1. Dizisel ve Dizimsel İlişkiler

(Chandler, 1994: 54)

Şekil 1.'de görüldüğü üzere tümcenin yapısı ve tümce içindeki öbeklerin birbirleriyle sözdizimsel ilişkilerinden öte, neden özellikle belirli bir öbeğin/eylemin seçilmiş, öncelenmiş, odaklanmış ya da arka plana itilmiş olduğu işlevsel bakış için temel oluşturmaktadır. Türkçe örnekler üzerinden açıklamak gerekirse:

Örn. (2).

- Türk uçakları Rus jetlerini düşürdü.
- Rus jetleri sınır ihlali gerekçesiyle düşürüldü.

Örnek 2'ye bakıldığında aynı olaydan söz eden üç farklı tümce kurulumu görülmektedir. Dizimsel ilişkiler bağlamında özne-nesne-eylem biçiminde yapılan tümcelerde, özne konumundaki Ad Öbeklerinin seçimi, olay durumuna yaklaşım ve bakış açısına göre değişim gösterebildiği gibi, aynı konumdaki Ad Öbeklerinin yüklendikleri anlamsal roller bakımından da farklılık gözlemlenebilmektedir. 2.a. örneğinde özne konumundaki “Türk Uçakları” aynı zamanda *kılıcı* rolündeyken, 2.b. örneğindeki özne “Rus jetleri” *etkilenen* roldedir.

Görüldüğü üzere belirli bir olay durumu, aynı tümcesel kurulum ile farklı şekillerde ifade edilebilmekle birlikte, eylem seçimlerinde yürütülen değişiklikler ile farklı bakış açılarından da temsilştirilebilmektedir. Bu farklı ifade seçimleri dil üreticisinin belirli bir bilgiyi, görüşü ya da yaklaşımı özellikle belirtmek için yaptığı seçimlere dayanmaktadır. İşte bu nedenle işlevsel yaklaşım dizimsel olarak yapılan bir incelemeden öte, dizisel olarak birbirlerinin yerine geçebilecek olası yapıların içerisinden yapılan tercihlerin önemine değinmektedir.

Geçişlilik dizgesine ilişkin işlevsel yaklaşımın ilk aşamalarını oluşturan çalışmasına bakıldığında Halliday (1961: 58; 1976: 52) genel dilbilim tanımının dört dilbilgisel ulama⁴ sahip olması gerektiğini önermektedir. Bu ulamlar “birim, yapı, sınıf ve dizge” olarak ayrılan, birbirleri ile karşılıklı olarak bağlantılı ve birbirlerinden türetilebilen bir düzendedir. Dizisel ve dizimsel ilişkiler bağlamında birim ve yapı dizimsel, sınıf ve dizge ise dizisel öğelere gönderimde bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu ulamlar üç farklı soyutlama ölçeğiyle – düzey, belirtililik ve ayrıntılık ile birlikte işlevselleşirler (1961; 1976: 55).

Söz konusu bu kavramları sırasıyla açıklamak gerekirse birim, hangi ifadeler kullanılarak dilbilimsel ürünün oluşturulduğuna karşılık gelen ulamdır (Halliday, 1976: 36). Birim kavramı ilk aşamada tümce, yantümce, grup, sözcük ve biçimbirimleri kapsayan bir kavram olarak ele alınmıştır. Birimler, belirli bir kademedeki birimin daha alt *düzey*deki diğer birimleri içermesi şeklinde aşamalı bir yapı sergilerler ve dilsel yapının çözümlenmesi tüm düzeydeki birimlerin ele

⁴ Halliday (1961; 1976: 52) söz konusu bu çerçeveyi “scale and category linguistics” (ölçü ve ulam dilbilgisi) biçiminde adlandırmıştır.

alınmasını gerektirir. Örneğin bir tümce biçimbirimler tarafından oluşturulmuş sözcüklerin bir araya gelerek oluşturdukları öbeklerden meydana gelir. Böylesine bir düzey açıklaması bir birimin kendi düzeyinden daha alt düzeydeki bir birime değişmesi gibi durumları açıklamada işlevseldir.

Örn. (3).

a. [The Caesar was dead] was obvious to all
[Sezarın öldüğü], hepimiz tarafından bilinmekteydi.
(Halliday, 1994: 264, Halliday ve Matthiessen, 2004: 470)

b. – Did the team win?
Takım kazandı mı?
– Yes.
Evet.

(Butler, 1985: 17)

Örnek 3a'da görüldüğü üzere, aslında tek başına tümce düzeyinde ele alınabilecek parantez içindeki dilsel yapı örnekteki tümcede yan tümce olarak yer almaktadır. 3b örneğindeki durum ise aslında tek bir biçimbirim olarak dilbilgiselleşen önermenin içeriğinde “evet, takım kazandı” biçiminde bir anlam-dilbilgisel yapının olduğudur. Böylesine bir düzey açıklaması, işlevselciliğin daha sonraki çalışmalarında çözümlenmeye ilişkin gerçekleşen yaklaşımın ilk aşamalarını oluşturmaktadır.

İkinci olarak “yapı”, dizimsel ilişki örüntülerinin dilbilgisel düzeyde açıklanmasını ve aralarındaki benzerliklerin ortaya konmasını içerir (Halliday, 1961: 59). Bir örnek üzerinden hareket etmek gerekirse aşağıdaki tümceler yapısal olarak birbirlerine benzemekte ve tümce yapısında dört temel unsur taşımaktadırlar:

Örn. (4).

a. John kicked the cat rather violently
(John)_Ö (kediye)_T (vahşice)_E (vurdu)_Y
b. The old man has spent fifty pounds during the last week
(Yaşlı adam)_Ö (geçen hafta boyunca)_E (elli pound)_T (harcadı)_Y
c. My father was ill yesterday
(Babam)_Ö (dün)_E (hastaydı)_Y

(Butler, 1985: 19)

Örnek 4a ve 4b'deki İngilizce tümcelerinin her ikisi de “Özne”, “Yüklem”, “Tümleş” ve “Eklem”den oluşmaktadır. Yapı ve düzey ilişkisine bakıldığında tümcede bir konuma sadece belirli bir türden dilbilgisel öğeler atanabilmektedir (örn. yüklem konumunun sadece eylem özellikli, özne konumunun ise yalnızca adıl özellikli öğelerce doldurulabildiği gibi). Aynı konumdaki öğelerin de birbirleri arasındaki farklar ise “ayrıntılık” ile ilişkilidir ve ayrıntılık ölçeği “bir yapıda belirtilen detayın derecesidir” (Butler, 1985: 19). Örneğin özne konumunda bir tam Ad Öbeği veya eksilteli bir biçim (örn. adıl) bulunabildiği gibi kimi dillerde boş artgönderim ile özne silinebilmektedir.

Üçüncü olarak “sınıf” ulamı ise yapıdaki işlemi ile tanımlanan belirli bir birim için kullanılan üyeler grubudur. Daha açık bir ifade ile örnek 4'de görülen yüklem birimi bir eylem sınıfına aittir ve bu konuma dizisel ilişkiler çerçevesinde aynı sınıfa ait birimler atanabilir. Sınıf kavramı, tümce yapısı içerisinde belirli bir konuma gelebilecek potansiyel birimlerin çerçevesini ve dizimsel olasılıklarını içerir (Butler, 1985: 24-28).

Belirtlilik ölçeği de bu noktada işlevselleşir ve aynı sınıf içindeki birimlerin birbirleri ile ilişkileri, birbirlerine göre farklılıklarına gönderimde bulunur. Bu kavram daha sonraki çalışmalarda (Matthiessen ve Halliday, 1997) gerçekleşme olarak adlandırılan ve bir tümcesel birimin farklı sınıflar içinde gerçekleşme durumuyla ilintilidir (örneğin “git” sözcüğü “lütfen gitme” tümcesinde bir eylemken, “gitmek zordur” tümcesinde bir adıl sınıf üyesi olarak gerçekleşmektedir).

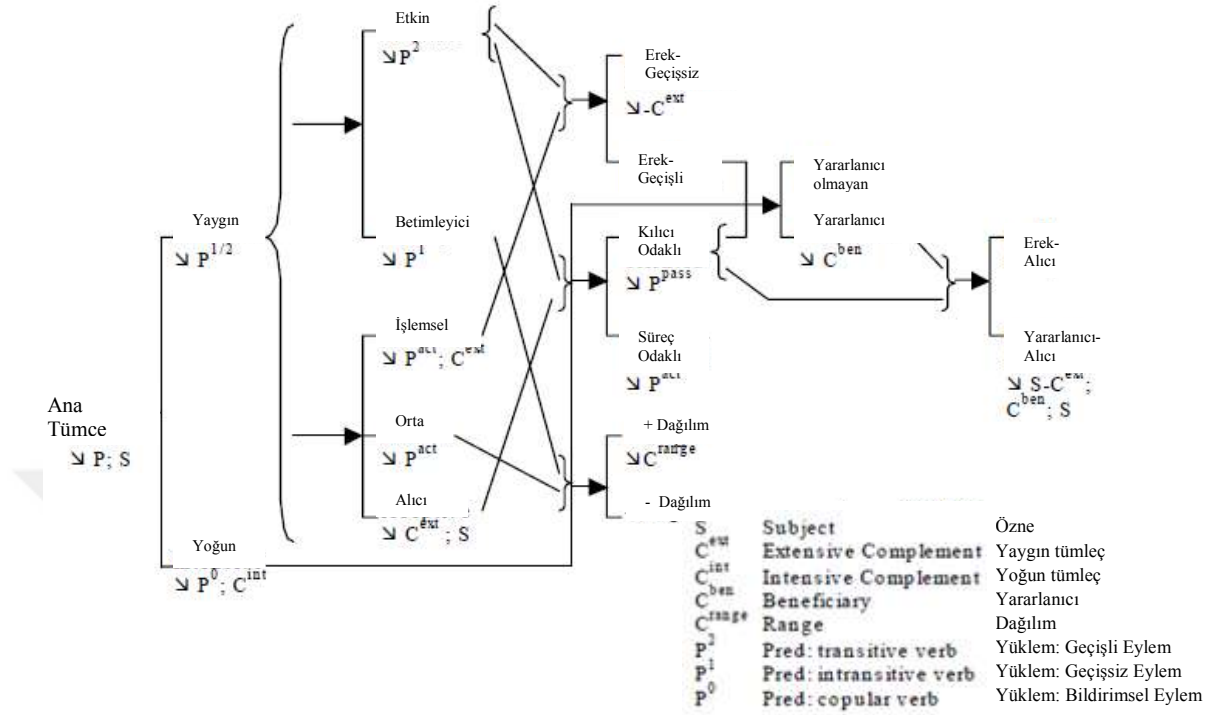
Gerçekleşme kavramı dilin toplumsal amaç ve bağlamları belirli dilbilimsel etkileşimler olarak görmesi, toplumsal amaçlar ve bağlamların da dili bir toplumsal hareket ve anlam olarak ele alması ile ilişkilidir (Matthiessen ve Halliday, 1997; 2009). Farklı toplumsal hareket ve anlamlar, farklı gerçekleştirmeler çerçevesinde dilbilgiselleşirler. Geçişlilik bağlamında örneklendirmek gerekirse metinde üretilen anlamlardan düşünsel bağlamın kodlanması birbirlerinden söylemsel düzlemde farklılaşan süreç türleri arasında yapılan tercihlerle gerçekleşirler (Matthiessen ve Halliday, 2009).

Son kavram olarak “dizge” ise yapı ve sınıf içerisinde yapılan seçimlerin anlam üzerinde etkili olduğu savı ile ilişkilidir. Dizge bir kültürün üyelerinin anlamı üretmek esnasında yürüttüğü dizisel seçimlerdir (Halliday, 1970; 1978). Tümedeki konum itibariyle bir tümce ögesinin yerine neden potansiyel başka bir ögenin tercih edildiği ve bu seçimlerin anlamsal düzlemde yarattıkları farklılıklar dizgeyi oluşturur (Halliday, 1961: 67). Bu bağlamda dile ilişkin bir dizge dizisel sınıflandırmadaki ulam ya da özelliklerin bütünüdür ve bir tercih ya da potansiyelin oluşturduğu grubu temsil eder.

Halliday’ın temellerini attığı dizgeci kuramın ilk adımlarını oluşturan ulamlar ve ölçekler işlevsel dilbilgisi, dizgeci işlevsel yaklaşım, eleştirel söylem çözümlemesi gibi alanların temelini oluşturmaktadır. 1960’ların sonlarında geçişliliğin betimlenmesi ve çözümlenmesi ile ilişkili olarak bu yapıya sıklıkla başvurulmuştur (bknz. Halliday, 1967; Muir, 1972; Berry, 1975). Ortaya konan bu ilk model daha sonra yapılan çalışmalarda süreç türleri biçiminde adlandırılan ve eylemin anlambilimsel içeriğinden hareketle ortaya konan süreç türlerinin üzerinde inşa edildiği dizge ağını oluşturmaktadır (Matthiessen ve Halliday, 1997).

Dizge ağı kavramı çerçevesinde ele alındığında dizgeci işlevsel bakışta dil dizgesinin işleyiş yöntemi ve zihinsel düzlemde gerçekleşen seçimler temel olarak “ayrıntılıklar arası değişim” biçiminde ele alınmıştır. Bu doğrultuda dilsel seçimlerde en soldaki ayrıntısız biçimden sağdaki ayrıntılı biçime doğru izlenen bir süreç öngörülmektedir (Halliday, 1967; Kress, 1976: 99). Bir dilsel üretim sürecinde dil üreticisi geçişliliğe ilişkin kullanımlarında genelden özele doğru aşağıdaki Şekil 2’de detaylandırıldığı üzere bir seçim stratejisi izler ve tümce dizgesi içerisinde anlamı yapılandırır.

Şekil 2. Tümce Dizgesi: Geçişlilik

(Halliday 1976: 110)

Şekil 2’de her bir özellik için altlarında belirtilmiş olan dilsel gerçekleştirmeler ile bağlantılı bu ağ, daha açık ve ayrıntılı seçimlerin yapılması ve hangi dilsel aracın neden kullanıldığına ilişkin çıkarımlarda bulunulabilmesi için bir örüntü sunmaktadır (Halliday, 1976; 1985). Yukarıdaki şekilde en sol bölümde görüldüğü üzere tümleşler yoğun ve yaygın⁵ olmak üzere iki tür kurucu tipinde gerçekleşirler. Bu kavramlardan ilki olan yaygın tümleşlere bakıldığında *yaygın tümleşlerde* özne konumundaki adıl grubun gönderimi diğer adıl grupların gönderimlerinden farklıdır. Yoğun tümleşlerde ise özne ile diğer adıl grup eşgönderimlidir ve dolayısıyla da daha belirtilidirler (Morley, 2000: 99-101).

⁵ Alanyazını taramasında “intensive” ve “extensive” sözcükleri için Türkçe karşılıklara erişilememiş bu nedenle bu süreçlerin “yoğun” ve “yaygın” süreçler olarak Türkçeleştirilmeleri uygun görülmüştür.

Örn. (5).

- a. *Mary* rang the doctor.
Mary doktoru aradı.
- b. *Mary* needs a doctor.
Mary'nin bir doktora ihtiyacı var.
- c. *Mary* found what she was looking for.
Mary aradığını buldu.

(Morley, 2000: 99)

Yukarıda nesne konumundaki Ad Öbekleri ile özne konumundaki Ad Öbeklerine bakıldığında 5.a. ve 5.b.'deki "Mary" Ad Öbeği "the doctor" Ad Öbeği ile eşgönderimli değildir. Eylem açısından bakıldığında, Örnek 5'teki nesnelere özne konumundaki Ad Öbeği değil tümce eylemi ile ilişkilidirler ve eylemin *kılıcı*dan başka bir Ad Öbeği gerektirip gerektirmemesi ile ilgili bir durum söz konusudur. Bu nedenle yaygın süreçlerde özne konumunda bulunan *kılıcı* rolündeki Ad Öbeğinin haricindeki Ad Öbekleri doğrudan ve dolaylı nesne işlevi yüklenebilirler.

Öte yandan yoğun tümleçlerdeki nesne Ad Öbekleri özne ile doğrudan ilişkili ve gönderimsel olarak da eşgönderimlidirler. Bu bakımdan nesne konumu ile özne konumundaki öğelerin anlamsal olarak birbirlerine doğrudan bağlı adıl önermeler olduğu savlanmaktadır.

Örn. (6).

- a. *Mary* is a doctor.
Mary bir doktordur.
- b. *Mary* is unwell.
Mary iyi değil.

(Morley, 2000: 101)

Örnek 5'in aksine yukarıdaki örneklerde özne konumundaki Ad Öbeği ile nesne konumundaki Ad Öbekleri eşgönderimlidirler. Bir başka deyişle yukarıdaki örneklerden 6.a.'daki "Mary" ile "the doctor" Ad Öbekleri ya da 6.b.'deki "Mary" ile "unwell" öbeklerinin gönderimleri aynı kişiye yani Mary'yedir.

Bir dilsel üretim sürecinde yoğunluk ve yaygınlık çerçevesinde yürütülen seçimlerin ardından dil kullanıcısı daha ayrıntılı seçimlerde bulunulan ikinci düzeye geçmekte ve böylelikle sınıf ulamı içinde yapılan seçimlerin anlamsal neden ve sonuçları ortaya konulabilmektedir. Böylelikle hangi seçimin ne türden sonuçlara neden olduğu betimlenerek, neden böyle bir tercihin yapıldığının yanıtlarına erişilmeye çalışılmaktadır.

Bu doğrultuda Halliday (1964; 1976) dilsel özellikleri gruplayıp ortaya çıkan örüntüyü tanıtarak süreç türleri kavramını ortaya sürmüş, süreç türlerinin tümce düzleminde gerçekleştirmelerini ve süreçler ile ilişkili katılımcı rollerinin geçişlilik ile ilişkisini ortaya koymuştur. Geleneksel yaklaşımdan farklı olarak eylemler, süreçler olarak adlandırılan ve anlamsal içeriklerine ve katılımcılarına göre sınıflandırılan ulamlara ayrılmıştır (Halliday ve diğ., 1964: 90-92; Butt ve diğ., 2000: 52-59; Christie, 2012: 11-17).

Bu çerçevede bakıldığında işlevsel yaklaşımda geçişlilik yapısal ve dizisel bir bakıştan farklı olarak sadece eylemlerin değil, genel olarak tümcenin bir özelliği olarak ele alınmaktadır (Halliday, 1976: 159). Şema 2’de gösterilen ve geçişlilik çerçevesinde ortaya konulan tümcenin dizgesel yapısı, dil kullanıcılarının aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi bir seçim dizgesi ile karşı karşıya kaldıklarını söylemektedir.

Eğer yaygın bir tümleş söz konusu ise, tümcede üretilen düşünsel anlam çerçevesinde süreç bir hareket olacaktır. “Yıkamak” gibi hareket bildiren bir eylem üzerinden örneklemek gerekirse:

Örn. (7).

a. Ayşe çamaşırları yıkadı.

Örnek 7.a’da görüldüğü gibi nesne konumundaki “çamaşır” sözcüğü gönderimsel olarak özne konumundaki “Ayşe” Ad Öbeği ile bağlı veya eşgönderimli değildir. Bu durum yukarıda örnek 5’de de belirtildiği gibi yaygın tümleş olmanın bir özelliğidir. Geçişlilik bağlamında ele alındığında ise örnek tümce bir hareket içermekte ve hareket ile ilişkili bir süreç gerçekleşmektedir.

Yoğun süreçlere bakıldığında ise yaygın sürecin aksine özne konumundaki adıl öge ya da gruplara bir nitelik ya da özellik yükleme ya da başka bir varlık ile arasında özdeşlik kurma söz konusudur:

Örn. (8).

a. Ahmet mutlu gibiydi.

Şekil 2’den hareketle ikinci düzeye geçilerek yaygın süreçlerde tümce üretimi ele alındığında eş zamanlı işleyen iki dizge grubundan söz edilebilir. İlk grup dizge etkin ve betimleyici süreçten oluşurken, ikinci dizge grubu işlemsel, alımsal ve orta süreçleri kapsamaktadır. Örnekler üzerinden açıklamak gerekirse 7a.’daki örnek tümce bir hareket içeren yaygın bir tümleçtir ve bir hedefe yöneliktir. Örnek tümcede de bu durum erek rolü üstlenen “çamaşırlar” adlı öge ile kodlanmıştır. Öte yandan aşağıdaki örnekte görüldüğü üzere betimleyici süreç durumunda bir yönelimsiz-hareket gerçekleşmekte ve erek rolü bulunmamaktadır.

Örn. (9).

a. Askerler yürüdü.

Halliday’in ortaya koyduğu (1967: 43) ve süreçlerin seçimlerinin tümcenin anlamı ile ilişkisinin gösterildiği Şekil 2’de görülen ikinci dizge grubu, tümcedeki roller hakkında daha detaylı bilgileri içermektedir. Etkin ve Betimleyici süreçler ile eşzamanlı biçimde işleyen bu ikinci grup dilbilgisel tanımla özne, nesne ve yüklem arasındaki anlamsal ilişkiler çerçevesinde işlev görür. Örneğin Etkin bir dizge ile eşzamanlı bir biçimde işlemsel bir seçim yapıldığında tümcenin öznesi aşağıdaki örnekte olduğu gibi bir *kılıcı* adlı öge içerir:

Örn. (10).

a. She washed the dishes.

O, bulaşıkları yıkadı.

Yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere yıkama eylemini gerçekleştiren “o” adlı ile “bulaşıklar” adlı ögesi birbirleri ile eşdizimli değildir ve yaygın bir süreç söz konusudur. İşlemsel bir seçim olduğu için de hareket bildiren ve geçişli bir eylem olan “yıkamak” kullanıldığında, özne konumuna *kılıcı* anlamsal rolünde bir adlı grup bulunmaktadır. Betimleyici ve işlemsel süreçlerin eşzamanlı bir biçimde işlediği durumlarda özne konumu yönelimsiz bir hareketin başlatıcısı/tetikleyicisidir ve bu durum 11.a. örneğinde görülmektedir.

Örn. (11).

a. Komutan askerleri yürüttü.

b. Kıyafetler yıkandı.

c. Askerler yürütüldü.

Etkin ve alımlayıcı işlemlerin gerçekleşmesi durumunda özne konumu 11.b’de görüldüğü üzere erek konumu ile örtüşmektedir. Eğer eşzamanlı işlem Betimleyici ve Alımlayıcı birlikteliğinde gerçekleşirse 11.c. örneğindeki “askerler” biçiminde görülen özne konumundaki Ad Öbeği yönelimsiz hareketi gerçekleştiren *kılıcı*yi temsil eder.

Etkin ve orta seçimi *kılıcı* ve ereğin aynı Ad Öbeği ile ifade edilmesi durumunda gerçekleşir. Türkçede dönüşlü yapılar olarak da adlandırılan yapılar için söz konusu seçimler gerçekleşmektedir.

Örn (12).

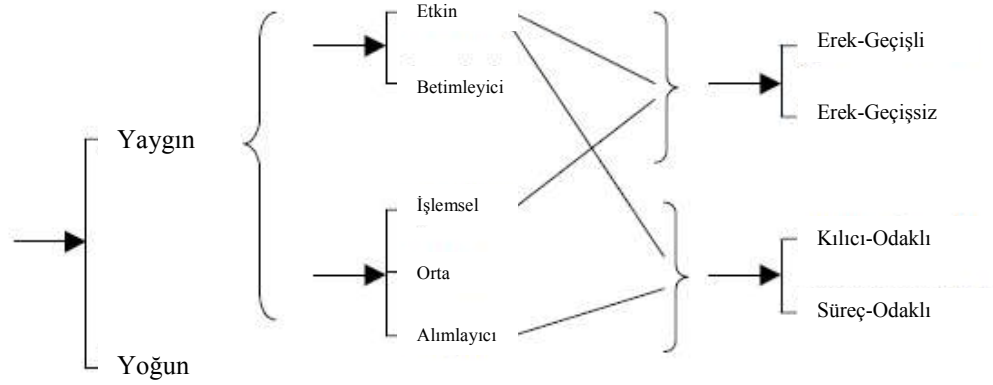
- a. Ahmet yıkandı.
- b. Küçük kız tarandı.

Örnek 12’ye bakıldığında “yıkama” ve “tarama” geçişli eylemlerinde *kılıcı* ve *etkilenen* rolleri aynı kişiye gönderimde bulunmaktadır. Eylemi yapan ve eylemden *etkilenen* aynı kişi olduğu için yukarıdaki Türkçe tümcenin yapısı bir dönüşlülük içermektedir.

Şekil 2’de görselleştirilen ve yukarıdaki örnekler çerçevesinde açıklanmaya çalışılan katılımcı rolleri anlamsal tümce ağı çerçevesinde açık bir biçimde kodlanmak zorunda değildir. Öznenin silinmesine olanak veren dillerde kurulan tümcelerde anlamsal roller örtük bir biçimde bulunabilmektedir (örn. Türkçe). Halliday de özne silinmesinin gerçekleşebildiği dillerden hareketle işlev ya da rolün zorunlu olduğunu ancak tümce yapısı içinde açık bir biçimde kodlanarak ifade edilmesinin gerekli olmadığını belirtmiştir. (Halliday, 1967: 44). Bu durum tümlecın bir erek olarak var olup olmaması ile ilişkili *geçişlilik* ya da sürecin mi yoksa *kılıcının* mı vurgulandığına gönderimde bulunan *odaklanma* ile ilişkilidir (Halliday, 1967: 46, Halliday, 2005:8).

Yukarıda sözü edilen ilişkileri Halliday’in (1967; 2005) betimlediği ve bağlantıları bir ağ biçiminde gösterdiği çalışmasından hareketle açıklamak gerekirse şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Şekil 3. Açık ve Örtük Tümleçlerin Özellikleri

(Halliday, 1967: 47, Halliday, 2005: 12)

Şekil 3.'ü örnekler üzerinden açıklamak gerekirse;

Örn. (13).

- She washed the clothes.
O çamaşırları yıkadı.
- She washed.
O yıkadı

(Halliday, 2005: 15)

Erek-geçişli bir seçimde 13.a örneğinde görüldüğü gibi erek açık bir biçimde ifade edilirken 13.b. tümcesinde erek geçişsizdir ve dolayısıyla örtük bir biçimde kodlanmıştır.

Örn. (14).

- The clothes washed easily.
Kıyafetler kolaylıkla yıkandı.
- The clothes were washed.
Kıyafetler yıkandı.

(Halliday, 2005: 15)

Tümcede vurgulanan şeyin *kılıcı* mı süreç mi olduğuna ilişkin ayırımı ise sürecin etken olduğu 14.a. örneğindeki tümce süreç odaklı iken, 14.b. örneği sürecin edilgen olduğu *kılıcı* odaklı bir seçime gönderimde bulunmaktadır.

Örnekler ile betimlenen yukarıdaki dizge ağı geçişliliğe ilişkin işlevsel bakış açısının en temel kavramlarını sunmaktadır. Özellikle Halliday'ın 1970 sonrasında dizge ulamını daha üst düzeye taşıması ve dilin anlam potansiyellerinin dizge ağı aracılığıyla modellendiğini belirtmesi *dizgeci işlevsel* yaklaşımın temelini oluşturmaktadır (1970: 142).

Ortaya konulan bu dizge bağlamında ve Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi yaklaşımı çerçevesinde geçişliliğe ilişkin 1970 öncesi tartışmalarda odak nokta tümce yapısının dizgelerden üretildiği biçimindeyken (örn. Halliday ve diğ., 1964; Halliday, 1967) , sonraki dönem çalışmalarda tümcenin anlambilimsel olarak çözümlenmesine odaklanılmıştır (Halliday, 1976; Halliday ve Matthiessen, 2004; Halliday, 2005; Christie, 2012). Dilin anlambilimsel olarak çözümlenmesi ise dilde üretilen anlamların hangi dilsel araçlar ile kodlandığının çözümlenmesini içerir. Bu bağlamda düşünsel anlamı oluşturan ve dilin düşünsel işlevinin bir parçası olan geçişlilik dizgesi dil üreticisinin dünya deneyimlerine açıklık getiren ve gerçekliğe ilişkin oluşturduğu zihinsel örüntüsünü çözümlenmemiz için bir araç olarak kabul edilir (Simpson, 1993: 88; Halliday ve Matthiessen, 2004: 170). Bir başka ifade ile geçişlilik metin üreticisinin belirli dilbilgisel seçimlerde bulunarak söylem içinde kimi anlamları nasıl öncelediği veya bastırıldığını görmemiz için önemli bir araçtır. Bu bakımdan geçişlilik örüntüsü metin üreticisinin dünya görüşünün metin yapısında nasıl etkin bir biçimde kodlandığının çözümlenebilmesi için veri sağlar.

Geçişlilik dizgesini oluşturan üç tümce bileşeni şunlardır: (i) tümcedeki eylem grubu ile ifade edilen *sürecin kendisi*, (ii) sürece doğrudan katılan (yapan, söyleyen, *etkilenen* vb.) rollere ya da girdilere gönderimde bulunan tümce *katılımcıları* ve (iii) ilgeç öbekleri gibi süreç ile ilişkilendirilmiş *durumlar* (Halliday, 1985a: 101-102; 1994; Eggins, 2000; Halliday ve Matthiessen, 2004).

Örn. (15).

- a. Yesterday Mary watered the flowers in the garden.
Dün Mary bahçedeki çiçekleri suladı.
- b. Yesterday Mary watered the flowers in the garden.
Dün Mary bahçedeki çiçekleri suladı.
- c. Yesterday Mary watered the flowers in the garden.
Dün Mary bahçedeki çiçekleri suladı.

(Chen, 2001: 192)

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere 15.a.'da süreç “sulamak” eylemi ile 15.b.'de katılımcılar “Mary” ve “çiçekler” adlı öğeler ile 15.c.'de durumlar ise “dün” ve “bahçe” ilgeç öbekleri ile kodlanmışlardır. Metin üreticisi metnini oluştururken yukarıda belirtilen her üç anlamsal bileşen içinde seçimlerde bulunur ve böylelikle kendi gerçekliğini metinleştirirken, metin alımlayıcısını da yönlendirir. Bu bakımdan metin, deneyimleri ve dünyayı kodlayan bir temsildir. Söz konusu bu temsil geçişlilik ile kodlanır ve geçişlilik deneyimler dünyasını yönetilebilir bir dizi süreç türüne çevirir (Halliday ve Matthiessen, 2004: 170).

Dil üreticisinin gerçek yaşam deneyimlerinin temsilleştirilmesi ve yorumlanmasına etkileri de süreç türlerinin daha ayrıntılı bir biçimde ele alınarak sınıflandırılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Süreç türleri ise hareketleri/aksiyonları, zihinsel durumu veya varolma durumlarını ifade etmelerine göre birbirlerinden ayrılırlar (Halliday, 1994)⁶. Bu doğrultuda Fawcett (1980: 137), Halliday (1985a; 1994), Hasan (1987), Davidse (1992), Matthiessen (1995) gibi araştırmacılar işlevsel dilbilim çerçevesinde süreçlere ilişkin sınıflandırmalara giderek çeşitli ulamlaştırmalarda bulunmuşlardır. Söz konusu bu süreçler maddesel, zihinsel, davranışsal, sözel, ilişkisel ve varoluşsal süreçler olarak gruplandırılmıştır.

Alanyazında “yapma süreci” olarak da adlandırılan “*maddesel süreçler*”in temel dilbilgisel işlevi tümcedeki bir birimin (bu birim bir katılımcıdır) bir şeyler yaptığı, bir harekete giriştiğini ifade etmektir. Maddesel süreçlerin temel niteliği bir fiziksel aksiyon veya hareket içermesi ve zihinsel bir sürece gönderimde bulunmamasıdır.

Katılımcılar bir başka ifade ile sürece dâhil olan diğer unsurlar açısından bakıldığında maddesel süreçlerdeki katılımcı rolleri, işi gerçekleştiren “*kılıcı/yapan*” ve sürece maruz kalan kişi ya da birime gönderimde bulunan “*etkilenen/erek*”tir (Halliday, 1985a: 109-110). Halliday’ın katılımcı rollerine ilişkin bu dağılımını Eggins (1994) daha önce Tablo 3.’de de belirttiğimiz orta-geçişsiz süreçler (He is working örneğinde görüldüğü üzere tek katılımcının bulunduğu durumlar) ve etkin-

⁶ İlk aşamada Halliday süreçleri hareket, algılama ve olma biçiminde genel bir biçimde sınıflandırmıştır (Halliday, 1967: 39; Fawcett, 1973).

geçişli süreçler (He passed me a book) olarak alt ulamlara ayırmıştır (Eggins, 1994'ten aktaran Chen, 2001: 194). Maddesel süreçlerde görülebilecek bir diğer katılımcı da süreçten yararlanan ya da fayda sağlayan *yararlanıcı*dır. Eggins (1994) *yararlanıcı* rolünü de örnek 16.a.'da görüldüğü gibi “bir şey verilen, gönderilen katılımcı” olan alıcı ve 16.b. örneğindeki gibi “bir şeyin kendisi için yapıldığı” istemci olarak sınıflandırmıştır.

Örn. (16).

- a. John gave Mary a pen./ John Mary'e bir kalem verdi.
- b. John cooked Mary a meal./ John Mary'e yemek pişirdi.

Hissetme süreçleri olarak da kavramlaştırılan “*zihinsel süreçler*” yapma, söyleme gibi dış yönelimli süreçlerin aksine, içe dönük süreçler olarak görülürler (Simpson, 1993: 91; Chen, 2001: 194). Zihinsel süreçler üç alt ulamda ele alınmaktadır:

- i. Görmek, duymak vb. eylemler ile kurulan *algılama süreçleri*,
- ii. Sevmek, nefret etmek gibi eylemler ile kodlanan *etkilenme-tepki süreçleri* ve
- iii. Düşünme, anlama, idrak etme ve benzeri eylemlerin gönderimde bulunduğu *biliş süreçleri* (Simpson, 1993: 95; Bosseaux, 2007: 47)

Sürecin katılımcıları bağlamında bakıldığında zihinsel süreçlerin katılımcıları algılayan, tepki gösteren ya da bilişsel süreci işleten *hissedici* ve algılanan, hissedilen ya da düşünülen şeye gönderimde bulunan *görüngüdür* (Halliday, 1985a; Halliday, 1994: 117; Halliday ve Matthiessen, 2004).

Davranışsal süreçler ise izlemek, gülümsemek, davranmak gibi insan psikolojisini ve psikolojik davranışları içeren süreçlerdir. Halliday (Halliday, 1985a: 129; Halliday ve Matthiessen, 2004) bu süreç türlerini maddesel ve zihinsel süreçlerin arasında kalmış süreç ulamı olarak da adlandırmıştır. Bunun nedeni davranışsal süreçlerin gerçekleştirilen anlamı hem bir hareketin parçası hem de bilinçli bireylerin deneyimlediği bir olgu olarak görülmesidir.

Davranışsal süreçlerin katılımcısı tektir ve bu katılımcı tipik olarak bilinçli bir katılımcıya gönderimde bulunan *davranan*'dır. Bununla birlikte davranışsal süreçlerin kullanıldığı kimi durumlarda *davranış* ya da *görüngü* rolü üstlenen katılımcı da alabilmektedirler. Örneğin sürecin yeniden belirtildiği 17.a. örneğindeki gibi bir kullanımda katılımcı “davranış”, sürecin yinelenmediği 17.b. gibi bir kullanımda katılımcı rolü “görüngü” olarak ele alınır.

Örn. (17).

- a. He grinned a broad grin
O büyük bir kahkahayla güldü
- b. Jack sniffed the soup
Jack çorbayı kokladı

(Chen, 2001: 195)

Sözel süreçler konuşan-söyleyen bir katılımcı olan *konuşucu*, sürecin yöneltildiği noktada bulunan *alımlayıcı*, söylenen şeyin bir amaçla yöneltildiği hedef ve söylenen şeyin içeriği, neyin söylendiğine ilişkin *söylenen söz* katılımcılarını içerir.

Örn. (18).

- a. Ahmet Ayşeye söz verdi.
- b. Murat Fatma'ya hadi gidelim dedi.
- c. Duygu kızını her zaman över.
- d. Sana bir soru sorsam olur mu?

Yukarıda verilen 18.a. örneğinde “Ahmet” adlı grubu alımlayıcı, 18.b.’de “Fatma” Ad Öbeği ile belirtilen hedef, 18.c.’de “kızını” adlı grup hedef ve 18.d.’de “bir soru” biçiminde kodlanan grup söz/söylenen katılımcılarını içermektedir.

İlişkisel Süreçler, iki katılımcı arasında gerçekleşen ve bir katılımcının diğeri üzerinde bir etkisi olmasını gerektirmeyen süreçlerdir. Temel olarak dört grupta toplanabilirler (Halliday 1994: 184; Chen, 2001: 195-196):

- *Yoğun niteliksel süreçler*: Bu süreçlerde *taşıyıcı* konumundaki katılımcı belirli bir nitelik, sınıflandırma ya da betimlemeyi üzerlerine alırlar. Bir başka ifade ile üzerlerine bir nitelik atanır (Örneğin, “Ahmet çok zekidir” tümcesinde süreç ilişkisel, taşıyıcı da “Ahmet”dir)

- *Yoğun tanımlayıcı süreçler:* Bu süreçler nitelik ya da betimlemeden ziyade tanımlama içeren süreçlerdir. “Olayın gerçek mağduru Ahmettir” gibi bir tümcede “Ahmet” ile belirtilen *türce*, “olayın gerçek mağduru” kullanımı ile belirtilen *değer* söz konusu tümcedeki ilişkisel sürecin katılımcıdır.
- *Durumsal ilişki süreçleri:* Zaman, yerlik gibi durumsal boyutların kodlandığı süreçlere gönderimde bulunan durumsal ilişki süreçlerinde dilbilgisel temsil “Ahmet evde idi” örneğindeki gibi ayrı bir sözcük olarak ya da “The operation lasted for two hours/ Operasyon iki saat sürdü” biçiminde last/sürmek eylemi ile kodlanmış sürecin kendisi ile de temsilleştirilebilir.
- *Sahiplik süreçleri:* Katılımcılar arasında bir iyelik ilişkisi belirtir (Örneğin, “Ali bir arabaya sahip”, “Mehmet’in bir evi var”).
- *Nedensel ilişki süreçleri:* Kılıcı konumundaki bir katılımcının görüngü konumunda bir şeye neden olması ile gerçekleşen bu süreçler neden sonuç tümceleri gibi yapılarda gözlemlenmektedir (Örneğin “Ahmet düşmesine neden oldu”) (Chen, 2001: 195-196).

Süreç türlerinden sonuncusu olarak **Varoluşsal Süreçler** bir şeyin var olması, ortaya çıkması ile ilişkilidir. İngilizce gibi dillerde tipik olarak “There” tümceleri ile kodlanan (Chen, 2001: 195-196) ve bir özelliği taşıma ya da özdeşlik bildirmeyen süreçlerdir (Örneğin, “There was a city here thousand years ago/ Burada binlerce yıl önce bir şehir vardı” gibi). Nitelik yüklememe ve özdeşlik belirtmeme gibi özellikleri ile ilişkisel süreçlerden ayrılan varoluşsal süreçler genel dünyaya ilişkin bilgileri sunmak ya da genel bir yargının varlığını sunmak için kullanılırlar.

Süreç türlerinin genel görünümünü, katılımcı sayıları ve özelliklerini bir tablo üzerinde bütüncül bir biçimde göstermek gerekirse aşağıda verili Tablo 1.’deki gibi bir model ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1. Süreç Türleri ve Katılımcıları

<i>Ulam</i>	<i>Ulamın anlamı</i>	<i>Katılımcı sayısı</i>	<i>Katılımcıların Doğası</i>	<i>İkinci Katılımcının Doğası</i>
<i>Maddesel</i>	Yapmak (bir şey yapmak, biriyle bir şey yapmak vb.)	1 veya 2	Şey (Kılıcı)	Şey (Hedef)
<i>Varoluşsal</i>	Var olmak	1 veya 0	Var olan şey ya da durum	
<i>İlişkisel</i>	Olmak (özellik)	1	Şey ya da olgu (taşıyıcı)	
	Olmak (özdeşlik)	2	Şey ya da durum (özdeşen)	Şey ya da durum (özdeşleşilen)
<i>Sözel</i>	Söylemek	1 veya 2	Şey (söyleyen)	
<i>Zihinsel</i>	Hissetmek (Görmek, hissetmek, düşünmek)	2	Bilinçli katılımcı (hisseden)	Şey ya da durum (görüngü)
<i>Davranışsal</i>	Davranmak	1 veya 2	Bilinçli birey (davranan)	Davranış/Görüngü

(Halliday ve Matthiessen, 2004: 170)

Süreç kavramını ve süreç türlerine ilişkin buraya kadar yapılan tanımlamaları özetlemek gerekirse Dizgeci İşlevsel yaklaşım geçişliliği, yapısalcılıktaki gibi sözdizimsel bir biçimde eylemin nesne alıp almaması olarak değil, süreç ve süreç katılımcılarının doğası çerçevesinde ele almaktadır. Tümcedeki birimlerin anlambilimsel olarak çözümlenmesi ile belirlenen süreçler ve bu süreçlerin katılımcılarının betimlenmesi, işlevsel bakışın geçişliliğe ilişkin ortaya koyduğu dizgenin temelini oluşturmaktadır (Halliday, 1970; 1978; 1994; Matthiessen, 1995).

Metin üreticisinin seçtiği süreçler ve katılımcılara yüklediği anlamsal roller bir temsil olarak ele alınan tümcede, neyin hangi amaç ile ifade edildiğinin betimlenmesi için bir model sunmaktadır. Bu nedenle bu çalışma da işlevsel yaklaşımla bir geçişlilik çözümlenmesine gitmekte, böylelikle metin üreticilerinin kendi dünya görüşleri ve deneyimlerini yansıttıkları metinlerde yaptıkları seçimlere odaklanmaktadır. Böylelikle belirli bir metin türü bağlamında yapılan seçimlerin oluşturduğu dilbilgisel örüntüler saptanmaya böylelikle metin türüne yani kültürel bağlama ilişkin kısıtlılıklar ile dilsel tercihlerin ilişkisi ortaya konmaya ve betimlenmeye çalışılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

DİZGECİ İŞLEVSEL DİLBİLGİSİ YAKLAŞIMI

Dile ilişkin çalışmaların tarihine bakıldığında dilin betimlenmesinde kullanılan kuramlarda yukarıda da tanıttığımız dizimsel ve dizisellik ile ilişkili iki ayrımdan söz etmek mümkündür. Bunlardan ilkinde dil – geçişli bir tümcenin “eylem + nesne” biçiminde yapılandırılması gibi – yapıların belirlendiği bir kurallar dizisi olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşımda tümce, temel ve en önemli birim olarak kabul edilmekte ve bir mantıksal model ile *yalınlanmış* bir biçimde ele alınmaktadır. Öte yandan Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi görüşünde dil anlam üreten bir kaynak olarak görülür ve böylelikle dilbilgisi de söyleme aracılığıyla anlamın yaratıldığı bir kaynak olarak ele alınır. Bu bakış, metni ve dolayısıyla söylemi dil için temel birim olarak kabul ederek tümcenin o tümcenin bulunduğu söylem ve bağlam çevresinde çalışılması gerektiğini belirtir (Firth, 1957: 187; Matthiessen ve Halliday, 2009: 2).

2.1. DİL DİZGESİNİN AŞAMALI YAPISI

Söylem ve metnin içinde bulunduğu söylem çevresi, dil aracılığıyla düzenlenen iletişime çok yönlü bir bilgi sağlar. Bireyler, kişisel ilişkilerini yapılandırmak, sürdürmek ve diğer bireyler ile etkileşimde bulunmak için dili kullanır, bunu yaparken de dünyayı kendileri ve birbirleri için yorumlar ve ifade ederler. Söz konusu yorum yaşamın doğal bir parçası olan dilin aynı zamanda bireysel ve kolektif deneyimleri saklamak için de kullanılmasından kaynaklanır (Matthiessen ve Halliday, 2007: 2). Bu bakımdan dil bir anlamda deneyimlerin ve bilginin temsilleştirilmesi için anlam üreten bir araç iken dilbilgisi de var olan bu dil kaynağının bir parçasıdır. Halliday’den (1970, 1985a) beri dilin doğasını ve işlevini anlamaya yönelik yürütülen dizgeci kavramlaştırmalar temelde iki soru ile ilişkilidir:

- i. “insanlar dili *nasıl* kullanır”,
- ii. “dil, kullanıma yönelik olarak nasıl yapılandırılır” (Eggins, 2004: 4).

Bu sorulardan ilkinin yanıtını vermek, günlük olağan dil kullanımına odaklanmayı ve dil kullanımlarının somut biçimleri olan metinlerin çözümlenmesini gerektirir (Mann ve diğ., 1992: 39-41). Metinlerin çözümlenmesi dizgeci yaklaşım ile çözümlene yapan araştırmacıları, insanların birbirleri ile anlam bağı kurmak amacıyla yazılı ve sözlü metinler üzerinde bir uzlaşım kurdukları olgusuna yöneltmiştir. Bu bağlamda dilin genel işlevinin temel olarak anlambilimsel bir çerçeveye oturtulabileceği kabul edilebilmektedir (Eggins, 2000; Halliday ve Matthiessen, 2004). Bu bakış açısından hareketle işlevsel sorular anlambilimsel olarak yeniden yorumlandığında dizgeci işlevsel yaklaşım şu sorulara yanıt arar bir biçime dönüşür: (i) Dilde, anlam türleri arasında bir ayrıma gidilebilir mi? (ii) Metinler anlamı kurmak amacıyla nasıl yapılandırılmaktadır? ” (Eggins, 2004: 11)

Yukarıdaki sorulardan hareketle DİD yaklaşımı, bu soruların yanıtlarının dilin kullanım bağlamında yürütülen bir çözümlenmesi ile verilebileceğini öngörmüştür. DİD çerçevesinde ele alındığında dil kullanımı çizgisel bir düzleme değil, karşılıklı ilişkiyi içeren aşamalı bir yapıya sahiptir (Halliday, 1985a; Eggins, 1994; Matthiessen ve Halliday, 2009). Söz konusu bu aşamalı yapı görüşü bir dilsel ürünün dört temel katmana sahip olduğunu savlamaktadır:

- kültür ve durum bağlamını ifade eden *bağlam*,
- dilsel üst-işlevleri kapsayan *anlambilim*,
- dilbilgisi ve sözcüğün mantıksal bağlılığından oluşan sözlükdilbilgisi ve
- ifade edilme düzlemi olan sesbilim/yazıbilim (Halliday ve Matthiessen, 2004; Matthiessen ve Halliday, 2009)

Dil dizgesi bağlam ve metin temelinde gerçekleşen bu katmanlar çerçevesinde düzenlenir ve dilsel ürün dilbilgisel araçlar ile kodlanarak yazı ve ses düzleminde ifade edilir. Magistrale (2009) söz konusu bu aşamalı yapıyı aşağıdaki gibi tablolastırmıştır.

Tablo 2. Dil Dizgesinin Aşamalı Yapısı

BAĞLAM	Kültür	İdeoloji		
	Bağlamı	Metin Türü		
	Durum	Kesit Dil		
	Bağlamı	<i>Söylem Alanı</i>	<i>Söylem Biçemi</i>	<i>Söylem Kipi</i>
METİN	Söylem- Anlambilimsel Düzlem	Düşünsel Anlam (Metin üreticisi ne olup bittiğini nasıl betimliyor?)	Kişilerarası Anlam (Metin üreticisi kendisine, dil alımlayıcısına ve konuya ilişkin yaklaşımını nasıl betimliyor?)	Metinsel Anlam (Metin üreticisi metnin içeriğini nasıl düzenliyor?)
		Sözlüksel İlişkiler	İletişim Yapısı	Gönderim ve Bağlaç
	Sözlük- Dilbilgisel Düzlem	Bir Temsil olarak Tümce Geçişlilik Dizgesi • Katılımcılar • Süreçler • Durumlar	Bir Değiş tokuş olarak Tümce Kiplik Dizgesi • Kiplik • Olasılık ve zorunluluk • Değer biçme	Bir ileti olarak Tümce Tematik Dizge • Eski Bilgi • Yeni Bilgi
İfade	Yazıbilim/Sesbilim			

(Magistrale, 2009)

Tablo 2’de görüldüğü üzere dil dizgesi temelde bağlam ve metin çerçevesinde şekillenmektedir. Halliday ve Hasan (1985b) anlamın üretilmesi ve yorumlanmasının bağlam bağımlı olma yönünü de dikkate alarak bağlamsal bilginin metnin kültür bağlamı ve metnin durum bağlamında temsil edildiğini belirtmişlerdir.

Metnin kültür bağlamı, *metin türüne* gönderimde bulunurken, metnin durum bağlamı *kesit dil* ile ilişkilendirilir⁷ (Halliday, 1978; Martin, 1992; Matthiessen, 1993). Farklı türden bağlamsal bilgiyi içeren metin türü ve kesit dil, dil kullanımı üzerinde kısıtlayıcı ya da kontrol edici bir erişime sahiptir ve dil kullanıcıları bu kısıtlılıkları göz önünde bulundurarak bir dilsel üretim gerçekleştirirler (Halliday, 1976; 1985a; Eggins, 1994).

⁷ Söz konusu bu kavramlar bu bölümün ilerleyen kısımlarında detaylandırılmaktadır.

Dili anlam üreten bir kaynak olarak kabul eden Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi yaklaşımı bireylerin kişisel deneyimlerini temsilleştirme sürecinin en üst noktasına bağlamı yerleştirir. Bağlam ve bağlamın alt ulamları dil dizgesinin diğer katmanları için bir çerçeve oluşturur ve hepsini kapsar. Bu nedenle öncelikle Dizgeci İşlevsel bakış çerçevesinde bağlam ve metin kavramlarının açıklanması ardından dil katmanlarından metin düzleminin özelliklerinin betimlenmesi yerinde olacaktır.

2.1.1. Bağlam ve Metin

Bir dilsel ürün olarak yazılı ve sözlü metinler ele alındığında her dil kullanımının bir amacı vardır ve metinlerde anlam bu amaç doğrultusunda oluşturulur (Halliday, 1978; Figueiredo, 2010: 137). Söz konusu amaç bir iş başvurusu yapılırken yazılan mektup ya da özgeçmiş olabildiği gibi, bir arkadaş ile sohbet etmek de olabilir. Metin, o metni oluşturan dil üreticisinin kendi amacı ve deneyimleri doğrultusunda üretilirken bu metni alımlayan dil kullanıcısı bir dilsel yargı işleterek metnin amacını saptar (Martin, 1992: 505) . Öte yandan bir metnin amacını saptamak çok belirli durumlar haricinde metni oluşturan tümceleri tek tek ele alarak gerçekleşemez (Mey, 1993: 38; Chafe, 2003). Benzer bir biçimde metinden rastgele bir tümcenin seçilerek metin amacını anlamlandırmaya çalışmak oldukça güçtür. Eggins nadiren de olsa metinde tek bir tümce ile de gerçekleşebilen amaçların dil dizgesinde temsil edilişlerinin en temelde metnin tümü ve bağlam aracılığıyla olabildiğini belirtmiştir (Eggins, 2000: 4-5).

Metnin içinde, metin aracılığıyla taşınan, metnin bir parçası olan, üretildiği ve uygun olarak⁸ kodlandığı bir örüntünün içinde yer alan bağlam, bu bakımdan bir bütüncül yapıya gönderimde bulunur (Halliday, 1978: 8-35; Graber, 2001: 9). Bir makro-yapı olarak metnin ve mikro-yapıdaki tümcelerin anlamı bağlamsal bilgi ile anlaşılabilir (Mortensen, 2000: 217). Bir dilsel nesne olarak metnin hem dış dünya hem de kendi içindeki anlamsal ilişkileri düzenlemesi dizgeci bakışta bağlam ve metin olarak sınıflandırılan katmanların etkileşimi çerçevesinde gerçekleşir.

⁸ Buradaki uygunluk kavramı dilde, bireylerin ilişkilerini geliştirmek ve topluluklar oluşturmak amacıyla uzlaşım sal biçimlerin “yinelenecek kullanılması” ve “tipikleştirilmesi” olarak görülmektedir. Bu bakımdan uygunluk iletişimsel amaçları gerçekleştirebilmek amacıyla metnin yapısal ve anlamsal düzenine ilişkin uzlaşım sal bir biçimde kabul edilmiş kısıtlılıklar bütünüdür (Hyland, 2002a: 113-114).

Yukarıda Tablo 2’de gösterildiği üzere dizgeci yaklaşımda bağlam kendi içinde farklı düzlemlerde ele alınır ve dilbilgisi dizgesi içinde bağlamsal bilginin kodlanması, belirli işlevleri gerçekleştirmek amacıyla yapılır. Bağlamın farklı düzlemlerinin görülebilmesi ve bağlamsal bilginin hangi dilsel işlevler ile örtüştüğünün anlaşılabilmesi için bir sonraki bölümde *bağlam* kavramı açıklanmaktadır.

2.1.2. Bağlam

Bağlamın önemi ve bir dilbilimsel çalışmada incelenen dilsel kullanımların bağlam içinde değerlendirilmesi geleneği temelde Malinowski, (1935) ve daha sonrasında da Firth’ün (1968) görüşlerine dayanmaktadır. Dilbilimsel bir çalışmada tümcenin “kendi ile sınırlı ve kendine yeten” bir birim olarak ele alınamayacağı ve tümcenin ötesinde daha büyük bir yapının da değerlendirilmesi gerekliliği (Malinowski, 1935: 22) bağlam kavramının önemini ortaya koymuştur.

Gündelik yaşamda birçok farklı anlamda kullanılan bağlam sözcüğü dilbilimsel temelde bir artalan bilgisine gönderimde bulunur. Artalan bilgisi bağlamın, dilin üretimi ve anlamlandırılmasına katkıda bulunan yönüne işaret eder (Biber ve diğ., 1999: 13). Burada sözü edilen bilgi karşılıklı konuşma söylemi gibi dilsel yapılarda gözlemleyebildiğimiz ortak fiziksel bağlam bilgisinin yanı sıra, dil kullanıcılarının deneyimleri, kültürel ve eğitimsel birikimleri, toplumsal konumları, inançları, önyargıları gibi fiziksel olmayan bilgileri de içerir. Bir başka ifade ile metnin sahip olduğu bilgi genel dünya bilgisi olduğu kadar, metin üreticisinin zihinsel temsilinin farklı dilsel seçimler ile ifadesi ve söylemde kodlanmalarını da kapsar (Clark ve Marshall, 1981; Clark ve Carlson, 1982).

Özellikle dil üreticisi ve alımlayıcısının paylaştığı ortak fiziksel bağlam bilgisinden yoksun roman, hikâye, gazete köşe yazısı gibi metinler o metni alımlayan kişiyi yönlendiren bağlamsal bilgiler içerir. Bu bilgiler metin içinde dağınık bir yığın halinde değil, birbirine tutturulmuş ve birbiri ile bağlantılı bir biçimde sunulur (Halliday, 1978). Metindeki bilgilerin bağıntılılığı dil üreticisi, dil alımlayıcısı ve metnin kendi içindeki ilişkiler çerçevesinde ortaya çıkan bilgi yani metin bağlamına gönderimde bulunur.

Metin bağlamı, içerdiği bağlam ipuçlarına göre, tümce anlamı için bir açıklayıcıdır ve anlamsal ilişkilere ulaşılabilmesi için yürütülen bir metin çözümlemesinde büyük bir paya sahiptir (Greenwood ve Flanigan, 2007: 249). Dil üreticisi metin bağlamının gerektirdiği sınırlılıklara bağlı kalarak metnini oluşturur ve alımlayıcı da benzer bir süreçle beklentilerini ve amaçlarını belirleyerek bilgiyi alımlar.

Şekil 1’de açıkladığımız dizisel ve dizimsel ilişkiler çerçevesinde ele alındığında bağlam, dizisel anlamda yapılan seçimler için bir ortam sağlar. Dil kullanıcısı, hangi dilsel birimi kullanacağı ya da potansiyel kullanımlar arasından hangisini tercih edeceğine bağlam aracılığıyla karar verir. Öte yandan bağlamsal bilgiye dili alımlayan tarafından bakıldığında ise metin okuyucusunun bağlamdan hareketle bir çözümleme yürüttüğü söylenebilir. Alımlayıcı metindeki bağlamsal ipuçlarından yararlanarak sözü edilen konuya, metne, metin üreticisinin görüşlerine ve metnin neden belirli bir şekilde kurgulandığına ilişkin çıkarımlarda ve anlamlandırmalarda bulunur (Halliday, 1989). Bu bakımdan metnin üretimi sürecinde olduğu kadar alımlanarak anlamlandırılma düzleminde de tümceler metnin toplumsal, kültürel ve durumsal bağlamlarından ayrılarak soyutlanamazlar (Bloor ve Bloor, 2004; Montgomery, 2013). Bu nedenle anlam ilişkilerinin incelendiği dilbilimsel bir çalışmada yalınlanmış bir biçimdeki kullanıma değil, işlevsel bir bakışla bağlam içindeki dilsel üretime odaklanmak gerekmektedir (Graber, 2001: 4).

Özetlemek gerekirse Dizgeci İşlevsel bakış uyarınca bir dilsel ürünün en temel iki bileşeni vardır: bağlam ve metin. Bu iki bileşen bir dizge oluşturur ve dilbilgisel düzlemde farklı işlevlere sahip yapılar ile temsil edilirler. Anlamın metinde üretilmesine “metnin, kültür ve durum bağlamı ile karşılıklı ilişkisi” (Eggins, 2000) aracılığıyla karar verilir. Dil ve bağlam arasındaki ilişki bir gerçekleşmedir ve metin, anlambilimsel işlevler ve dilbilgisel araçlar aracılığıyla olayı *gerçekleştirirken* sağlarken bağlamsal dizge de ideoloji, metin türü ve kesit dil çerçevesinde kültür ve durum bağlamını *gerçekleştirir*⁹.

⁹ Burada dikkat edilmesi gereken nokta söz konusu ilişkinin göstergesel bir ilişki olduğudur. Kültür, dilbilimsel seçim dizgeleri ile anlamlandırılırken olay durumları dil kullanımı örüntüleri ile yorumlanırlar (Figueiredo, 2010: 127).

2.1.2.1. Metnin Kültür Bağlamı

Dizgeci işlevsel dilbilgisi günümüz dilbilim disiplinleri arasında metni bir toplumsal etkileşim olarak gören birkaç kuramdan bir tanesidir (Halliday, 1978: 8-35; Graber, 2001: 9). Etkileşim temelinde ele alındığında dil anlam potansiyelleri dizgesinin çeşitli dilsel yapılarla gerçekleşmesidir. Bu noktada sözü edilen yapılar yapısalcılıkta öngörülen sözdizimsel kurallarla değil dizgenin kendisi ile organize edilir.

Bir dilsel kullanım dil kullanıcısının ifade etmek istediği Şeyi nasıl temsilleştirdiğine bağlı olarak oluşturulmuş üründür. Dil reticisi gerçek yaşam deneyimleri ve zihinsel Őeması çerçevesinde iletisini yapılandırır ve anlamı üretir. Dil retimi ve anlamın yapılandırılması, metin aracılığıyla gerçekleşir ve metin kültür bağlamında üretilen bir iletişimsel hareket olarak kabul edilebilir. (Halliday, 1978).

Bağlam ve kültür arasındaki ilişki, dil dizgesinin bağlam ve toplumsal yapı ile bütünleşik olduğu savından hareket eder. Dilsel bir organizasyon bir kültüre ait toplumsal amaca hizmet ettiği için dil bir kültür çerçevesinde organize edilir. Kültürel ereve toplumsal bir uzlaşımın neticesinde ortaya çıkan bir tipikleştirmedir ve dilsel kullanımlar farklı bağlamlarda bu tipikleştirmelere göre yönetilir. Anlamın gerçekleştirilebilmesi için de kültür bağlamı dil kullanıcılarına seçim dizgeleri sunar (Christie, 1999: 759). Bu bakımdan kültür bir anlam ağı oluşturarak toplumsal bir gösterge işlevine bürünür ve kültür potansiyelleri söylem anlambilimsel dizge ile kodlanır (Christie, 1999: 759-761).

Görüldüğü üzere “metin ve metnin bağlı bulunduğu söylemin topluluklar tarafından tanımlanmış uzlaşımlar çerçevesinde işlediği” (Swales, 1990) görüşü kültürel bağlam ile dil kullanımı arasındaki ilişkiyi betimlemektedir. Kültürel uzlaşımlar üretilen metinler için bir ölçüt, kısıtlayıcı bir ereve oluştururlar ve söylem toplulukları olarak ele alınırlar. Dilbilimsel ve toplumsal etkileşimi düzenli bir biçimde işletmek için söylem toplulukları Halliday’in (1978) toplumsal kültürler olarak adlandırdığı belirli özelliklerle karakterize edilirler. Toplumsal sürecin kültürel olarak tanımlanması ve kültürel özelliklerin dil kullanımında nasıl seçildikleri *metin türü* düzleminde yapılır.

2.1.2.1.1. Metin Türü

Özellikle son yirmi yılda dilbilim alanında metin türü kavramı ve bu kavramın uygulamada kullanımına ilgi artmıştır (Hyland, 2000; 2002a: 113; 2002b). Bu ilgi iki yönlü bir amaca hizmet etmektedir. Bu amaçlardan ilki dil ile dilin kullanıldığı bağlamlar arasındaki ilişkiyi anlayabilmek ve çözümleyebilmektir. Böylesine bir çözümleme bireylerin belirli iletişimsel durumları yönetmek ve yorumlamak için dili nasıl kullandıkları ve kullanımların zaman içinde nasıl değiştiğini görmeyi sağlar.

Metin türünün bir araştırma nesnesi olarak ele alınmasındaki ikinci amaç ise okuryazarlık ve dil eğitimi alanında metin türünün kullanılmasıdır. Bizim çalışmamız eğitimsel bir inceleme içermediği için bu amaç göz ardı edilmekte ve yukarıda belirtilen dil ve dilin kullanıldığı bağlam çerçevesinde yürütülmektedir.

Dilbilim ve edebiyat bağlamında “metin türü” söylem ve edebi metinler için biçim, teknik ve içerik açısından sınıflandırma sağlayan bir ulama gönderimde bulunur (Bagdanov ve Worring, 2001). Yazılı ya da sözlü, oluşturulmuş her metin belirli bir metin türünün özelliklerini içerir (Biber, 1988; Petrenz ve Webber, 2011: 385). Metin türleri belirlenebilir, tanımlanabilir kodlar ve uzlaşımlardan oluşur. Metin türlerini birbirinden ayıran temel unsur, metnin sözlü ya da yazılı sunuluşu değil metne yüklenen iletişimsel amaç ve bu iletişimsel amaç doğrultusunda, metin türüne özgü dilsel göstergeler kullanılmasıdır (Martin, 1984; Swales, 1990: 58). Bu bakımdan metin türü “aşamalı ve hedef odaklı bir toplumsal süreçtir” (Martin, 1984: 25; 1992: 505).

Metin türü kavramının anlamına bakıldığında Miller (1984) tür kavramını sözbilimsel pratiklerin yinelenen durumların genellenmeleri ile sınıflandırılan ve temelde yapı ya da hedefe yönelik olarak oluşturulan bir retorik hamle olarak tanımlar. Koşut bir biçimde Martin, DİD çerçevesinde türü, bireylerin üyesi oldukları kültür içinde tanıştıkları ve edindikleri aşamalı, hedef-odaklı ve bir amacı olan toplumsal hareket olarak ele alır (Martin, 1984: 25). Swales (1990) türün iletişimsel amaçlar dizgesine sahip bir iletişimsel olaylar bütünü olduğunu savlayarak amaçların, belirli bir türün meydana geldiği akademik ya da profesyonel topluluk tarafından algılandığını, ayırt edildiğini ve o türün sınırlarını çizdiğini belirtmiştir.

Bu betimlemeler ışığında metin türünün bir dilsel uzlaşımın sonucu olarak dil kullanıcısının zihnindeki bilgiyi dilde kodlarken başvurduğu ve bilginin ifade biçimini ve biçimini belirleyen olgu olduğu söylenebilir (Swales, 1990: 58). Tür, metnin çerçevesini çizer ve hem metin üreticisini hem de metin alımlayıcısını metnin amacının ne olduğu hakkında yönlendirerek anlamlandırma sürecine yardımcı olur (Martin ve Rose, 2007). Örneğin bir anlatı metninde metin yazarı alımlayıcıyı kısıtlı bağlamsal bilgi çerçevesinde yönlendirmek zihnindeki bilgiyi kodlamak için öngönderim, artgönderim, zamansal ve mekânsal ilgeçler gibi dilsel yapıları kullanır. Ancak bir yemek tarifi ya da prospektüs gibi metin söz konusu olduğunda gönderimsel öğelerin ya da ilgeçlerin kullanım düzlemleri ve sıklıkları çok daha farklı olacaktır.

Metin türü tanımlarından hareketle dile bakıldığında ise dil bireylerin ilişkilerini geliştirmek ve topluluklar oluşturmak amacıyla uzlaşımın biçimlerin yinelenerek kullanılması ve tipikleştirilmesi olduğu için toplumsal gerçeklik ile iç içe ve toplumsal gerçeklik tarafından oluşturulan bir görüngü olarak kabul edilebilir (Hyland, 2002b: 113-114). Tür ve dil arasındaki karşılıklı ilişki iletişimsel amacın metin türünün karakteristik özelliklerinden biri olmasından kaynaklanmaktadır (Bhatia, 1997). Karmaşık iletişimsel amaçları başarabilmek için türsel uzlaşımını kullanan dil kullanıcıları böylelikle zihinlerindeki tasarımı dilbilgiselleştirirler ve kodlarlar (Bhatia, 1997; 2004).

Türlerin ortak özelliklerinden yola çıkarak bir tür tanımına giden Bhatia bireyin edinç düzleminde aşağıdaki gibi bir türsel bilginin yer aldığını belirtmiştir (Bhatia; 2004: 23).

- i. Türler, bir dizi iletişimsel araçlarla karakterize edilen, oluştukları profesyonel ve akademik topluluk tarafından karşılıklı olarak anlaşılabilen tanımlanmış iletişimsel olaylardır.
- ii. Türler düzenli ve uzlaşımın bir yapıda, amaca ve kişinin iletmek istediği ifadeye göre de esnek sınırlılıkları olan bir yapıdadır.
- iii. Belirli bir profesyonel topluluğun uzman üyeleri, bir türün kullanım ya da ihlaline ilişkin, o topluluğun yeni üyeleri ve ya da yabancılarına göre daha fazla bilgiye sahiptirler.

- iv. Her ne kadar türler uzlaşım sal olsalar da alanında uzman kişiler ve profesyonel topluluklar tarafından sıklıkla tür sınırlarını ihlal eder ya da sosyal olarak tanımlanabilen iletişimsel amaçlar uğruna terk edebilirler.
- v. Bütün alan ve uzmanlık türleri metinsel, söylemsel ve bağlamsal etmenlerin birleşimi ile tanımlanabilen bütünleşik bir yapıya sahiptirler.

Türsel seçimlere dayanan dil kullanımında metin üreticisi sözcük-dilbilgisel olduğu kadar söylemsel kısıtlılıkları göz önünde bulundurmak durumunda kalır. Dil kullanıcıları sahip oldukları türsel edinç ile dilsel amaçlarını sağlayabilmek adına uygun türler arasından seçim yapma ve seçtiği türe ilişkin bir hamlede bulunurken o türün gerektirilmelerine ilişkin kararlar verme becerisine erişir (Bhatia, 1997).

Farklı metin türleri bağlamında bakıldığında türlerin sayısı ve farkları günümüz çalışmalarında da çok net bir biçimde ortaya konamamıştır. Bunun nedeni, metne ya da metin içeriğine yöneltilen farklı yaklaşım ve bakış açılarıdır. Geleneksel retorikte dört tip söylem ayrımı yapılmıştır: açıklama, savlama, betimleme ve anlatım (Brooks ve Warren, 1972: 44). Yapılan bu temel ayırmda ortaya konan dört söylem tipi dilbilim araştırmalarında sıklıkla metin türleri ile özdeşleştirilmektedir (Fairclough, 1995: 88).

Retorik ilişkiler bakımından bakıldığında ise metinler geleneksel retorik çerçevesinde ortaya konan biçimlerin birden fazlasını aynı anda içerebildikleri için bir tür olarak adlandırılmalarında sorun olabilmektedir (Chandler, 2000). Ayrıca alanyazında *tür* dilbilgisi-dışı geleneksel bir ölçüt olarak belirtilirken *tip*'in metinlerin kendi içsel dilbilimsel özelliklerine dayandığı savlanmaktadır (Biber, 1988: 170; Nakamura, 1986; 1993). Bu doğrultuda bir kavram karmaşasına düşülmemesi açısından çalışmamızda Biber, (1988) Paltridge (1996) ve benzeri çalışmalarda olduğu gibi metin türü ve metin tipi farklı iki kavram olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda “metin türü” dizgeci işlevsel yaklaşımda “genre” olarak belirtilen ve farklı metin tiplerini de kapsayan bir üst kavram tip kavramı ise türün bir alt ulamı olarak kullanılmıştır.

Metin türleri, farklı retorik özellikler çerçevesinde söylemi şekillendirerek metin tiplerini oluşturur (Hoey, 1986: 130). Metin türleri metinleri “genel bir retorik amaca hizmet eden iletişimsel hedefler çerçevesinde sınıflandırabilmemiz için” bir kavramsal çerçevedir (Hatim ve Mason, 1990: 140). Bu bakımdan Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi bağlamında ele alındığında kültür bağlamına işaret eden tür kavramının dilbilgiselleşmiş halleridir.

Metin tiplerine ilişkin sınıflandırmalar farklılık gösterse de Longacre¹⁰ (1983) alanyazında kabul gören metin tiplerini beş temel başlıkta toplamıştır.

- Anlatı metinleri
- Betimleyici metinler
- Açıklayıcı metinler
- Öğüt verici metinler
- İkna edici metinler

(Longacre, 1983)

Longacre'nin (1983) yaptığı sınıflandırma çerçevesinde *anlatı metinleri*; bir kişinin belli bir bakış açısı ile birbiriyle bağlantılı olaylar dizisini bir uzam ve zaman içinde yerleştirerek kurgulandığı metin tiplerine bir örnektir. Yani anlatıların temel yapısında ifadelerin zamansal bir çizgide sunulması temeldir. Anlatılar karşılıklı konuşma söylemi gibi örneklerde olduğu gibi fiziksel bağlam bilgisinin eksik olduğu metinlerdir ve bu nedenle bağlamsal bilgi yalnızca metin ile sağlanabilir. Okuyucu anlatı metnindeki bağlamsal bilgi eksikliğini kendi repertuarı ve metinden elde ettiği ipuçları çerçevesinde doldurarak anlamlandırır (Elam, 1980: 93; Smit, 1988: 458). Anlatılar bir olay durumunun deneyimcileri ya da olay durumunu gözlemleyerek aktaran ikincil katılımcılar tarafından oluşturulan, metin alımlayıcısını yönlendirecek fiziksel ve zamansal bilgiyi içeren metinlerdir (Brooks ve Warren, 1972: 44-45). Anlatının bu yönü kısıtlı fiziksel bağlamsal bilginin tamamının metinlerde yansıtılmadan okuyucuyu metin bağlamından çıkarımlar yapmaya yönlendiren bir içeriğe sahip olması ile açıklanabilir.

¹⁰ Longacre ile çok benzer bir sınıflandırmada bulunan Swales, (1990) tür ve tip gibi bir ayrıma girmemiş ve burada belirtilen metin tiplerini türler (genre) olarak ele almıştır.

Genellikle olay durumuna katılan birden fazla katılımcıyı ve bu katılımcıların gerçekleştirdikleri hareketleri betimleyen anlatı metinleri, gönderim örüntüsü çerçevesinde olay durumunu bağdaşık bir biçimde sunan dilsel ürünlerdir. Bağdaşıklık ile ilişkili bir biçimde metinler sözlüksel bir zincir ve etkileşim içerirler ve bütüncül bir anlam oluşturma sürecinde dilin düşünsel, kişilerarası ve metinsel anlamını oluştururlar (Hedberg ve Fink, 1996: 74). Geçişlilik bağlamında ele alındığında metinlerde kullanılan süreçler ve bu süreçlerin katılımcıları düşünsel anlamı ve aktarılmak istenen iletiyi oluşturma çerçevesinde DİD’de tanımlanan geçişlilik örüntüsünü izlerler.

Betimleyici metin tipi dil alımlayıcısını hakkında hiç ya da pek az bilgi sahibi olduğu bir yer, nesne ya da kişiyi ayrıntılı bir biçimde bilgilendirmek amacıyla oluşturulan metinlerdir (Beaugrande ve Dressler, 1981: 190; Hatim ve Mason, 1990). Dizgeci İşlevsel yaklaşım çerçevesinde geçişlilik bağlamında ele alındığında düşünsel anlamın üretilmesi için ilişkisel süreçlere oldukça sıklıkla başvuru (Halliday ve Matthiessen, 2004) betimleyici metinler tanımlama ve açıklamaları bu süreçler yardımıyla dilbilgiselleştirirler. İlişkisel süreçlerin özellik yükleme ya da özdeşlik belirtme olarak adlandırılan işlevlerinden yararlanarak dil alımlayıcısının zihninde, bilgi sahibi olmadığı kişi, yer ya da nesne hakkında bir görüntü oluştururlar (Dennis, 1982).

*Açıklayıcı metin tipleri*¹¹ düşünce biçimleri sunma, açıklama getirme, karşı çıkma gibi kanıtlamaya yönelik çeşitli anlatım biçimleriyle kurulu bir metinsel yapıya sahiptir ve içerik olarak var olan farklı tezlerden bir veya birkaçını destekleyen kanıtlar sunmaya çalışır (Werlich, 1983: 71). Açıklayıcı metinler gazete köşe yazıları ya da ansiklopedik bilgi içeren makaleler gibi alanlarda oldukça yaygındır ve tanımlamalar, açıklamalar ve kimi durumlarda betimlemeler içerebilir (Werlich, 1983: 74-102). DİD bağlamında tanımlanan geçişlilik çerçevesinde ele alındığında ise süreç kılıcılarının birinci tekil şahıs olarak kullanıldığı ve karşısındaki bireyi herhangi bir konuda bilgilendirme amaçlı olarak üretilen metinlerdir.

¹¹ Türkçe çalışmalarda ikna edici ve kanıtlayıcı metin tipleri olarak da adlandırılmaktadır (Tiryaki, 2013; Okur, Göçen ve Süğümlü, 2013)

Bu çalışma için veri tabanını oluşturan *öğüt verici metin tipi* metin üreticisinin okuyucuya bir şeyler yaptırma isteğini belirten metinlerdir. Öğüt verici metinler aracılığıyla dil üreticisi okuyucuyu bir şeyleri yapması yönünde belirli bir düzende güdüler ve yönlendirir (Werlich, 1983: 106)Yemek tarifleri, kanun ve yönetmelikler, kullanma kılavuzları, kural belirten yazılar, akademik ya da ders kitaplarındaki alıştırmalar, gazetelerdeki öğüt isteyen-öğüt veren köşe yazıları bu metin tipine örnekler olarak verilebilir.

Dizgeci İşlevsel yaklaşım açısından ele alındığında öğüt verici metinlerde düşünsel anlamın yapılandırılması ve geçişlilik örüntüsü zihinsel ve ilişkisel süreçlerin kullanımını incelemektedir. Çalışmamızda “3.1.1. Öğüt Verici Metinlerin Özellikleri bölümünde detaylı bir biçimde açıklanacağı üzere öğüt verici metinlerin öğüt isteyen ve öğüt verenden oluşmak üzere iki yönlü bir yapısı vardır. Bu bağlamda öğüt verici metinlerde soruyu soran bireyin bir anlatı metninde olduğu gibi eksik olan fiziksel bağlam bilgisini metinde kodlaması ve duygu durumunu betimlemesi, öğüt veren bireyin de karşısındakine hissettiklerini aktarması bu türden süreç kullanımlarını gerektirmektedir. Söylem kipi temelinde bakıldığında öğüt veren bireyin okuyucuyu yönlendirmek amacıyla kısa ve öz tümcelerden oluşan, genellikle buyrum kipi ile desteklenen metinler oluşturması beklenmektedir (Longacre, 1998: 466). Öğüt verici metin şablonu dört temel unsur içerir:

- (1) öğüt veren uzman, ya da yeterli niteliğe sahip katılımcı
- (2) öğüt istenmesine neden olan sorun
- (3) sorunun nasıl giderildiği ya da hafifletildiğine ilişkin yönerge
- (4) yönergeleri takip eden uyarılar veya gereken şeyler gibi güdüler

(Longacre, 1998: 467).

Yukarıdaki şablon doğrultusunda çalışmamızda öğüt verici metnin yapısı gereğince öncelikle öğüt isteyen bireyin yaşadığı sorun ve sıkıntıları açıklama biçemi, sonrasında ise öğüt veren dil kullanıcısının kendisini metinde nasıl kodladığı geçişlilik bağlamında anlam taşımaktadır. Öğüt isteyen bireylerin DİD’de tanımlanan geçişlilik örüntüsü çerçevesinde hangi süreçlere başvurduğu ve süreç katılımcılarını ne yönde tercih ettiği, öğüt veren bireyin ise aynı bağlamda nasıl seçimlerde bulunduğu, kültürel bir karşılaştırma yapmak için yeterli veri sunmaktadır.

Longacre (1983, 1998) ve Werlich (1983) temelinde yukarıda betimlenen farklı metin tipleri toplumsal etkileşim aracı olarak kültür bağlamı çerçevesinde bir iletişimsel hareket sergilemekte (Milanovic, 1999; Richards ve Rodgers, 2006: 965) ve bu iletişimsel hareket dil kullanıcılarını yönlendirmektedir. Metnin alımlayıcısının da üretici tarafından metne konan kodları çözerek metin ve bağlam hakkında bilgi edinmesi süreci (Hedberg ve Fink, 1996: 74) öğüt verici metinlerde rahatlıkla izlenebilmektedir.

Dil üretiminde belirli dilsel amaçları gerçekleştirmek için kültür bağlamında kurumsallaşan türsel seçimler aynı zamanda metnin durum bağlamı ile de eşgüdümlü bir biçimde işlerler. Metnin kültür bağlamına ilişkin açıklamalarımızın ardından bu bölümde metnin durum bağlamının betimlenmesi yerinde olacaktır.

2.1.2.2. Metnin Durum Bağlamı

Halliday (1976; 1985a) durum bağlamı kavramını “metnin çevresi” olarak ele almıştır. Durum bağlamı dilsel kullanımın serildiği ortam ve kullanımın hangi durumlarda gerçekleştiği ile ilişkilidir (Halliday ve Hasan, 1989). Bir önceki bölümde açıklanan kültür bağlamı metnin nasıl yorumlanacağına ilişkin geniş bir aralan ile ilgiliyken durum bağlamı metnin kullanım anındaki özellikleri bir başka deyişle kendisi ile ilintilidir (Halliday, 1985a: 46). Örneğin bir öğretmen ile konuşan öğrenci bildirim, açıklama ya da soru gibi dilsel öğelere başvurabilirken, buyrum kipinde bir kullanım dilsel seçimler bakımından uygun değildir. Burada katılımcıların ilişkileri, metnin kurulduğu ortamı oluşturan doğası ve benzeri etmenler işlevseldir.

Metin ve bağlam birbirinden farklı olarak düşünülmemeyeceği için, metin onu çevreleyen bir durumsal bağlama işaret etmelidir. Bağlam ve kesit dil bir bütün olarak anlamın oluşturulması, temsilleştirilmesi ve çözümlenmesi süreçlerinde işlev görürler ve birbirleri arasında gerek dilbilgisel gerekse de zihinsel bir bağ bulunur. Durumsal bağlam da söylem alanı, söylem biçemi ve söylem doğası gibi kesit dilin bileşenlerinin irdelenmesiyle çözümlenebilir (Matthiessen, 1993: 274; Leckie-Tarry, 1993).

2.1.2.2.1. Kesit Dil

Kesit dil en temel tanımıyla belirli bir olay tipi ile ilişkilendirilmiş dilbilimsel seçenekler dizisidir. Bir başka ifade ile kesit dil kavramı durum bağlamına, iletişimin katılımcılarına ve dilin söylem içindeki işlevine dayanarak dil kullanıcılarının üretimlerindeki yaptıkları sözlüksel ve dilbilgisel seçimlere gönderimde bulunur (Halliday ve Hasan, 1989: 44). Kesit dil durum bağlamı ile ilgili özelliklerin ortaya çıkardığı dilbilimsel özelliklerden oluşur. Diğer bir deyişle, kesit dil kuramları dilin işlevi ile biçimi arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır (Halliday, 1978: 32). Örneğin “arkadaşlar arasında sohbet” gibi tipik bir olay tipi ele alındığında daha az teknik dil kullanımı, adlaştırmalardan kaçınma gibi kullanımlarla anlamı oluşturmak kesit dile gönderimde bulunur. Kesit dil bir anlam yapılandırmasıdır ve anlamın yorumlanabilmesi için sözcük-dilbilimsel ve sesbilimsel özellikler de içermektedir (Halliday ve Hasan, 1989: 38-39).

Öte yandan kesit dil biçimsel özellikleri kadar anlamsal ve bağlamsal özelliklere de sahiptir ve belirli durumlardaki anlamların ortaya çıkmasını sağlayan sözcük ve yapıların oluşturduğu anlam örüntülerinin bir görüntüsü olarak tanımlanabilir (Leckie-Tarry, 1993: 29). Dil ve dolayısıyla metin aracılığıyla ifade edilen kesit dil ile metin türü bir göstergesel dizge olarak ele alınabilir (Martin, 1984: 155). Bu bağlamda kesit dilin üç bileşenden oluştuğu savlanmaktadır;

1. Metinde neyin hakkında konuşulduğuyla ilgili olan *söylem alanı*,
2. İletişime katılan bireyler olan katılımcıların kendileri ve diğer katılımcılar arasındaki ilişkiyle ilgili olan *söylem biçimi*,
3. İletişimde dilin hangi parçasının yer aldığı (olayın tamamı mı yoksa bir parçasını mı içeriyor?) ve hangi dilsel biçimde sunuluyor (yazılı/sözlü) ile ilgili olan *söylem kipi* (Halliday ve Hasan, 1989: 38-39; Eggins, 1994: 52).

Söylem alanı bağlamda ne olup bittiği ya da dilin içinde yer aldığı eylem türüdür (Eggins, 1994: 52). Bu bakımdan söylem alanı üretilen metinde yer alan eylem ve ilişkilerin doğasına gönderimde bulunur (Halliday, 1976: 131) ve metnin toplumsal işlevi ile metin oluşturulurken benimsenen amaca hizmet eder (Hatim ve Mason 1990: 48). Söylem alanı dil kullanıcının amaçsal rolünün, kullanılan dilin ne hakkında olduğunun ve hangi deneyimin dile getirildiğinin bir sonucu ortaya çıkan anlam yapılandırmasıdır.

Söylem biçimi ise, metni üreten ve alımlayıcıdan oluşan metin katılımcıları arasındaki ilişkidir. Bu bağlamda söylem biçimi etkileşimde bulunan katılımcılar arasındaki toplumsal ilişkilerin uzlaşımıdır. Bu ilişki katılımcıların karşılıklı güç ilişkilerini (eşit olmayan: baba-çocuk, doktor-hasta ve öğretmen-öğrenci ya da eşit olan: arkadaş-arkadaş, memur-memur vb.), resmiyet durumlarını ya da katılımcıların birbirleri ile olan mesafelerini içerir (Halliday, 1976: 131; 1985b: 12). Örneğin bir öğrenci ile profesörün bir rapor imzalama ortamında gerçekleşen karşılıklı konuşma söylemi statüler arasındaki farktan dolayı daha az toplumsal temas ve duygusallık içerecektir. Öte yandan eşit toplumsal konumdaki iki arkadaş arasındaki karşılıklı konuşma söyleminde ise toplumsal temas ve duygusal etkileşimin daha fazla olması beklenmektedir.

Söylem kipi iletişimde dilin hangi parçasının kullanıldığına gönderimde bulunur ve olay durumunun ifadesinde kullanılan dilsel kodlamaların yazılı-sözlü, monolog-karşılıklı konuşma, ortam (telefon, televizyon çoklu-ortam vb.), önceden hazırlanmış-kendiliğinden olma durumuyla ilgilidir (Halliday, 1977: 201-207; Rose, 2001). Bir başka ifade ile söylem kipi iletişim kanalı ve kullanılan ortamın kesit dildeki göstergesidir. Örneğin bir roman yazarın okur tarafından anında geribildirim alamadığı, iletinin karşı tarafa düzgün bir biçimde gönderilebilmesi amacıyla dikkatlice hazırlanmış bir metinken, yukarıda verdiğimiz öğrenci ve profesör arasında gerçekleşen karşılıklı konuşma anında geribildirim alınabildiği bir söylem kipi içerir.

Dizgeler ve işlevlerin kendi içlerinde ve karşılıklı ilişkilerinin çözümlenmesine dayanan dizgeci yaklaşımın bir dilsel ürünün bağlam ve metin olarak ayrılabilen iki bileşen sahip olduğu savından yukarıda söz edilmişti. Bu iki bileşen dilbilgisel düzlemde farklı işlevlere sahip yapılar ile temsil edilerek anlamın metinde nasıl üretildiğine gönderimde bulunurlar (Eggins, 2000). Metin türü ve kesit dil gibi görüngülerde gözlemlenen bağlam olgusu, dil kullanıcısının dilsel üretimde kendini konumlandırması, metni belirli dilsel seçimler ile yapılandırması gibi metinsel özellikler ile somutlaşır. Bu noktada dil dizgesinin aşamalı yapısı içinde ikinci bileşen olarak belirlenen metin kavramı ortaya çıkmaktadır.

2.1.3. Metin

İletişimsel davranış ve amaç metindeki tek bir tümceye bakılarak anlaşılamayacağı ya da betimlenemeyeceği için dizgeci yaklaşım, gündelik olayların dilbilgisel ürünleri ya da yansıması olan metinlere odaklanır. Bu bakımdan metin, hem bir kuramın ya da dilbilgisinin hem de diğer söylem kuramlarının kuramsal nesnesi ve amaçların dilsel düzlemde temsilştirilmesi olarak ele alınabilir (Van Dijk, 1980a; 1980b). Metin yazılı ve/veya sözlü, bütüncül bir dilbilgisel ve dilbilimsel etkileşime gönderimde bulunur. Bağdaşık bir biçimde üretilen ve alımlayıcıya sunulan metin tek yönlü değil, metnin kendisi, yazar ve okurdan oluşan ve paylaşılan bir olgu, (Kress, 1985: 26-29) yazar ve okur arasında bir iletişim ve etkileşim bağıdır. İşlevsel yaklaşımda birbirleri ile koşut yukarıdaki ve benzeri birçok metin tanımı bulunmaktadır. Bu çalışma metni “herhangi bir ortamda, o dili bilenler için anlaşılır olan dil örneği” (Halliday ve Hasan, 1976) olarak betimleyen standart tanımı temel almaktadır.

Metin üreticisi ile metin alımlayıcısı arasındaki iletişim, metin üreticisinin ürettiği söyleme yüklediği *metin tasarımı* aracılığıyla gerçekleşir. Metnin tasarımı, metinde tanımlanan, belirtilen, sözü edilen durumun zihinsel bir modelidir (Stevenson, 2002: 167). Bu bakımdan metin üreticisi ürettiği metin aracılığıyla kendi zihinsel tasarımını alımlayıcıya iletirken alımlayıcının zihinsel tasarımını düzenlemeye ve böylelikle kendi zihinsel tasarımına en yakın biçimde bir aktarım sağlamaya çalışır (Kraus ve Fussell, 1996; van Dijk ve Kintsch, 1983: 6). Bu aktarım

çabası ise rastgele değil belirli kısıtlılıklar çerçevesinde gerçekleşir. Uzlaşımsal ya da ulamsal olarak belirli özellikleri olan metinler, dilin kullanım biçimine göre okuyucu ya da dinleyicileri yönlendirirler. Söz konusu bu yönlendirme ve metni tasarlama süreci DİD yaklaşımında söylem anlambilimsel düzey ile ilişkilidir ve anlam bu düzeyde yapılandırılır.

2.1.3.1. Söylem Anlambilimsel Düzey

Göstergesel bir dizge olarak dil seçimler ile organize edilen uzlaşımsal bir kodlamadır ve göstergesel dizgenin ayırt edici özelliği, dizge içinde yapılan her seçimin/tercihin yapılmış ya da yapılacak olan başka seçimlerin arka planındaki anlamları da içermesidir. Göstergesel düzlem, gösteren ve gösterilen arasındaki ilişkiyi, gösterenin nedensizliğini de göz önünde bulundurarak ele alan bir alana gönderimde bulunur (Saussure, 1974; 1983; Lechte, 1994: 68).

Alanyazında sıklıkla kullanılan trafik ışıkları örneğinden hareketle açıklamak gerekirse, göstergesel düzen sınırlı sayıda seçim ile işleyen (trafik ışıkları için 3 seçenek: kırmızı, sarı ve yeşil), her seferinde tek bir gösterenin geçerli olduğu ve göstergelerin ayrıntılarının değil, zıtlıkların dizge için önemli olduğu bir dizgedir (Eggins, 2004: 13). Trafik ışıkları gibi diğer göstergesel dizgeler de uzlaşım yoluyla belirlenmektedir ve nedensizdir. Uzlaşımsallık ve nedensizlik öğelerini de içinde barındıran dilsel dizge de bir gösterim yapısı oluşturmakta ve dolayısıyla dilin de bir gösterim dizgesi olarak ele alınması için yeterli kanıt sunmaktadır.

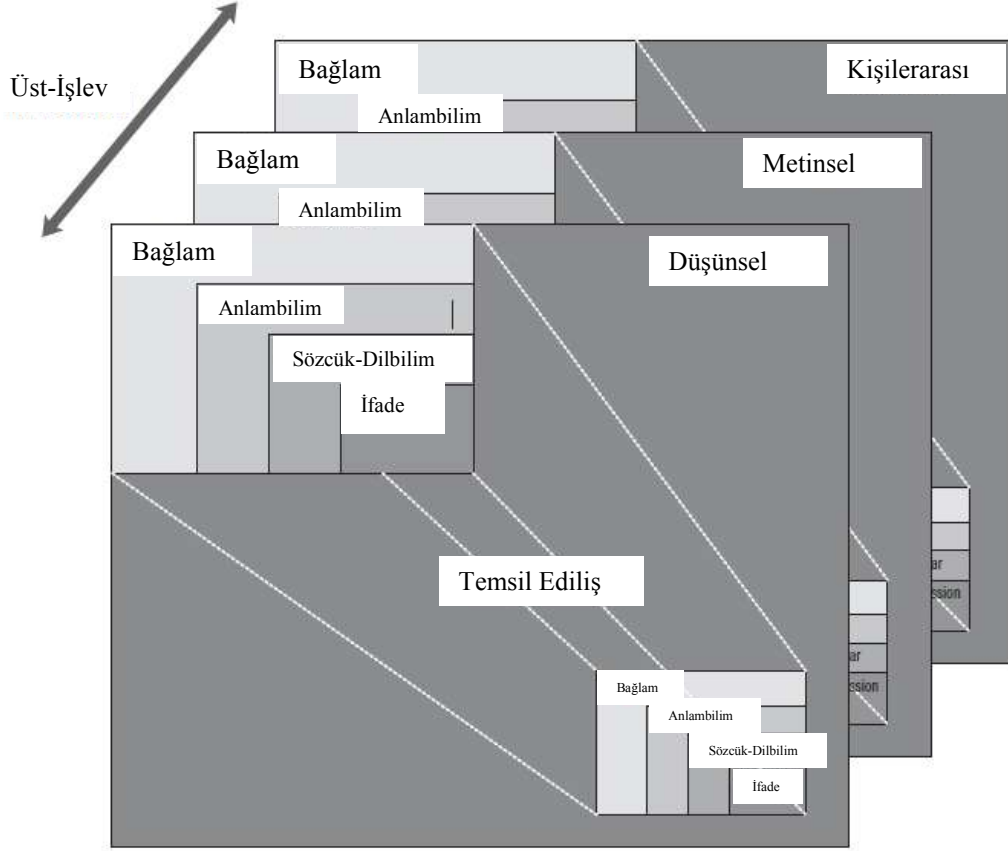
Dil görüngüsü de tıpkı diğer basit göstergesel dizgeler gibi sınırlı sayıda girdiye sahip, anlamlı seçim dizgeleri ve zıtlıklar içeren bir yapıdadır. Dil ile doğrudan bir karşılaştırma ve karşılaştırmaya gidildiğinde dilde trafik ışıkları örneğindeki gibi gösteren ve gösterilen arasında seçimlik bir kısıtlılık yoktur. Bir dil kullanıcısı belirli duruma, bağlama, karşısındaki kişiyle olan ilişkisine göre ve iletmek istediği mesajı belirli bir biçimde temsilleştirmek isteği doğrultusunda aynı gönderimi çok farklı biçimlerde kurgulayabilir (Eggins, 2004: 13). Dilin dizisel özelliğinden dolayı bireyin önüne sunulan farklı dilsel kullanımların arasından seçim yapar ve bunu kullanır (Condillac, 1974'den aktaran Harris ve Taylor, 2002: 111; Sargın, 2014).

Dilbilimsel göstergeler ile diğer göstergesel dizgeler sadece yapısal olarak değil işlevsel olarak da birbirlerine benzerler ve bu doğrultuda anlam oluşturunuculardır (Eggins, 2004: 17). Dil dizgesi, kodlamanın dilbilgisel olarak yapılandırılabilmesi için bir yandan farklı anlam alanları ve sözcükler sunarken diğer taraftan da dil üreticisinin durum bağlamına göre çeşitli tercihler yapmasına ve dil alımlayıcısını bu tercihler ile yönlendirmesine olanak sağlar. Dizgeci İşlevsel Yaklaşım da bu doğrultuda bireylerin dili farklı bağlamlarda nasıl kullandıkları kadar dilin de bir göstergesel dizge olarak nasıl yapılandırıldığı ile ilgilenerek dilin işlevlerini ortaya koymaya çalışır.

Dilin işlevleri temelinde bakıldığında göstergesel ve dilbilgisel ilişkiler metinsel ve tümcesel bir düzlemde iş görür. Öte yandan dilin sadece sesbilimsel, dilbilgisel ya da doğrudan göstergesel işlevlerinin dışında üst işlevleri de bulunmaktadır. Halliday (1994: 13) bütün dillerin belirli anlam türleri çevresinde organize edildiğini belirtmiştir ve dizgeci işlevsel yaklaşım dilbilgisi görüngüsünü bu bağlamda üst-işlevler olarak adlandırır. Çalışmanın giriş bölümünde de belirttiğimiz gibi dil eşzamanlı olarak üç anlam türünü yapılandırır: düşünsel anlam, kişilerarası anlam ve metinsel anlam (Halliday, 1985a; 1985b). Bu anlamlar kültür ve durum bağlamı çerçevesinde kesit dildeki söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipinin anlambilimsel düzlemde temsillemeleridir.

Düşünsel ve kişilerarası üst-işlev zihinsel ve toplumsal görüngüler düzleminde ele alınabilirken bu iki işlevin birbirine bağlanması için de dilin bir “bağlama uygunluk” yaratması gerekmektedir. Üretilen dilsel metnin bağlama uygunluğunu sağlamak ise üçüncü üst-işlev olan metinselliğe gönderimde bulunur (Halliday ve Matthiessen, 2004: 61). Her üç üst işlev de dilsel ürünün aşamalı yapısı göz önünde bulundurulduğunda gerek durum bağlamı gerekse de kültür bağlamı içerisinde yer alarak dilsel düzenek içerisinde kodlanırlar. Halliday ve Matthiessen, (2004: 30) dilin üst işlevlerinin yapısını aşağıdaki biçimde şemalaştırmışlardır.

Şekil 4. Dilin Üst-İşlevleri

(Halliday ve Matthiessen, 2004: 30)

Şekil 4’de görüldüğü üzere üst-işlevler sözcük-dilbilgisi katmanında yer alan dilbilgisel dizgeler olarak kabul edilirler ve her biri farklı türden dilbilgisel kodlamalar ile temsil edilirler. Düşünsel işlevler tümce düzeyinde geçişlilik dizgesi, tümce ötesi düzlemde ise yansıma ile gerçekleşirken, metinsel üst-işlev Tema ile kişilerarası üst-işlev ise metin Kipi ile gerçekleşir. Her üç anlam oluşturma düzlemi de bir metin oluşturma sürecinde eşzamanlı olarak gerçekleşirler.

Düşünsel üst-işlev çalışmamızın metnin söylem alanı özellikleri ve metin üreticisinin olay durumunu nasıl betimlediği ile ilişkilidir. Düşünsel üst-işlev dili dünyaya ilişkin algı ve bilinç durumunu düzenleme, algılama anlamlandırma ve ifade etmeyi sağlayan bir dizgeye gönderimde bulunur (Bloor ve Bloor, 2004).

Düşünsel üst-işlevde metin içeriği yapılandırılır ve bu yapılandırma adlar, sözlüksel eylemler, önadlar ve ilgeçler aracılığıyla gerçekleşir. Bu sözcükler, metinde amaçları dilbilgisellik olan işlevsel sözcüklerin aksine anlam taşıyıcılardır ve düşünsel üst işlevi çözümlenmek süreç, katılımcı ve durum türlerine odaklanarak gerçekleştirilen bir geçişlilik çözümlenmesini içerir (Eggins, 1994: 78).

Kişilerarası üst-işlev metnin söylem biçemi özellikleri, bir bakıma etkileşimi ile ilişkilidir. Bu üst-işlev konuşucuların karmaşık ve çeşitli kişilerarası ilişkilerini meşrulaştıran dilbilgisel seçimlere gönderimde bulunur (Halliday, 2003: 16). Dizgeci işlevsel yaklaşım dil kullanıcısının sadece bir şeyler hakkında dil üretmediğini, aynı zamanda birileri ile karşılıklı etkileşim ve iletişim çerçevesinde üretimde bulunduğu ilkesini savunur. Bu nedenle dil üreticisinin tavrı, dilin gerçekleştiği ortamdaki katılımcılar arasındaki toplumsal mesafe ve statü kişilerarası üst-işlevler bağlamında işlerlik kazanır (O'Halloran, 2006: 22).

Tavır, dil üreticisinin seçimleri aracılığıyla olay durumuna ilişkin temsilleştirdiği olumlu ya da olumsuz yaklaşıma, toplumsal mesafe ve statü ise dil kullanıcısı ile dil alımlayıcısının ne türden bir toplumsal yakınlığa sahip oldukları ile karşılıklı güç ve bilgi ilişkisi içindeki konumlarına gönderimde bulunur. Bu türden bir incelemenin konusu söylemler, konuyu seçme ve yönetme, konuşma sırası seçimi gibi alanlar ile kiplik gibi dilsel gösterimleri kapsar (Eggins, 1994: 78).

Halliday düşünsel ve kişilerarası işlevlerin birbirleri ile girift bir biçimde organize edildiklerini belirtmiş ve bu işlevlerin birbirleri ile bağlanmalarını sağlayan üçüncü düzeyin metinsel üst-işlev olduğunu belirtmiştir (Halliday, 2003: 17). Bu kavram söylem akışını yönlendiren dilbilgisel dizgeleri kapsamakta, metnin kendi içinde ve olay ile arasında gerçekleşen bağdaşıklığı sağlamaktadır. Sözü edilen dilbilgisel dizgeler tema, rema, eski ya da yeni bilgi gibi zihinsel temsillerin kodlanmaları sürecinde kullanılan dilbilgisel yapıları kontrol eder (Davies, 1988; 1994; Martin, 1992; Thompson, 1996).

Metinsel üst-işlev; duraksamalar, aralıklar ve/veya yinelemeler gibi dilsel özelliklerin oluşturduğu ‘metinsel etkileşim’, sözcük yoğunluğu, dilbilgisel karmaşıklık, tümcelerin bir araya gelme biçimleri ve Ad Öbeklerinin kullanımının oluşturduğu ‘kendiliğindenlik’ ve metnin bağdaşıklığı, gönderim yönetimi gibi özelliklerin yansıması olan *iletişimsel mesafeden* oluşur (Eggins, 1994: 78).

Özetle dildeki üst-işlevler dilbilgisel işaretlerin göstergesel işlev olarak organize edildikleri anlam potansiyellerine odaklanır. Söz konusu bu anlam potansiyelleri metinde durum bağlamına göre şekillenir ve sözlükdilbilgisel düzeyde temsilleştirilirler. Üst-işlevler kişilerarası ilişkilerin kontrol edilmesi, düşünsel anlamın yapılandırılması ve metinsel üst-işlevin düzenlenmesi için dilin nasıl kullanıldığı ile ilişkilidir (Eggins, 1994: 143). Belirtilen bu üst-işlevlerin dilde ifade edilmeleri bir başka deyişle dilsel araçlar yardımıyla kodlanmaları, sözlükdilbilgisel düzeyde gerçekleşen seçimler ile ilişkilidir. Belirli türden üst işlevler, o üst-işlev ile bağıntılı sözlükdilbilgisel öğeler ile anlamlandırılır. (Halliday, 1978; 1985a; Eggins, 1994). Bu bağlamda bu bölümün son kısmında sözlükdilbilgisel düzey açıklanmaktadır.

2.1.3.2. Sözlükdilbilgisel Düzey

Bir önceki bölümde de belirttiğimiz üzere üst-işlevler dünyayı algılayışımız ve bakış açımız ile ilgilidir ve gerçekliği algılayış biçimimiz üzerinde etkilidir. Gerçekliğin algılanması yapma, gerçekleşme, hissetme, var olma gibi “olan biten”lerden oluşur. Bu “olan biten”ler dilin anlamsal dizgesi içinde dizilenir ve tümcedeki dilbilgisel yapı ile ifade edilirler (Halliday, 1985a: 101). Tümcedeki dilbilgisel yapının yansıması olan sözlükdilbilgisi, sözcükler ve bu sözcüklerin tümce oluşturmak amacıyla birleşimlerini yani dilbilgisel yapının oluşumunu vurgular.

Dilbilgisi ve sözcükler iki farklı katman değil bir sürecin sözlükdilbilgisi olarak adlandırılan iki süremidirler (Halliday ve Matthiessen, 2004: 25). Dizgeci işlevsel yaklaşımda çözümleme nesnesi tümcedir ve sözlükdilbilgisel dizge tümcenin incelenmesi için analitik bir çerçeve oluşturur. Metin üreticisi metnini oluştururken metnin üst-işlevlerinin oluşturduğu anlamsal bileşen içinde seçimlerde bulunur ve böylelikle kendi gerçekliğini metinleştirirken, metin alımlayıcısını da yönlendirir.

Sözlükdilbilgisel düzeyde temel ayırım tümcenin anlamsal olarak nasıl ele alınacağı ile ilişkilidir.

- Tümcenin bir temsil olarak ele alınması düşünsel işlev ile bağdaştırılır ve farklı geçişlilik yapılarının metindeki deneyimsel anlama ilişkin anlam ayırıcı özelliğine göre yapılandırılır.
- Tümcenin bir etkileşim olarak ele alınması kişilerarası işlev ile ilgilidir ve kipsel yapıların farklı kişilerarası anlamları ayırt etme olgusuna gönderimde bulunur.
- Tümcenin bilgi yapısı bağlamında bir ileti olarak ele alınması ise bilgi yapısının gönderimler ve tematik yapılar ile kodlamaları ile ortaya konan metinsel örüntüye ilişkin bulgular sunar.¹² (Halliday ve Matthiessen, 2004).

Halliday'in (1978; 1985a; 1994; Halliday ve Matthiessen, 2004) ortaya sürdüğü Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi modeli çerçevesinde tanımlanan geçişlilik kavramı belirli bir söylemin dilbilimsel özelliklerini ortaya çıkarmada oldukça kullanışlı bir dilbilimsel çerçeve sunmaktadır. Tümcenin düşünsel işlevinin bir parçası olarak geçişlilik "bilinçlilik ve ilişkilere dair hareketler, olaylar ve işlemler anlamına gelen süreçlerin ve deneyimlerin temsil edilmesi" yani "düşüncenin aktarımı" ile ilgilidir (Halliday, 1985a: 53). Bu bakımdan geçişlilik örüntüsü aynı olay ya da durumun farklı biçimlerde sunulabilmesini sağlar ve bu bakımdan anlambilimsel açıdan dilsel temsilin çözümlenebilmesinde oldukça önemli bir araçtır (Halliday,1994: 106).

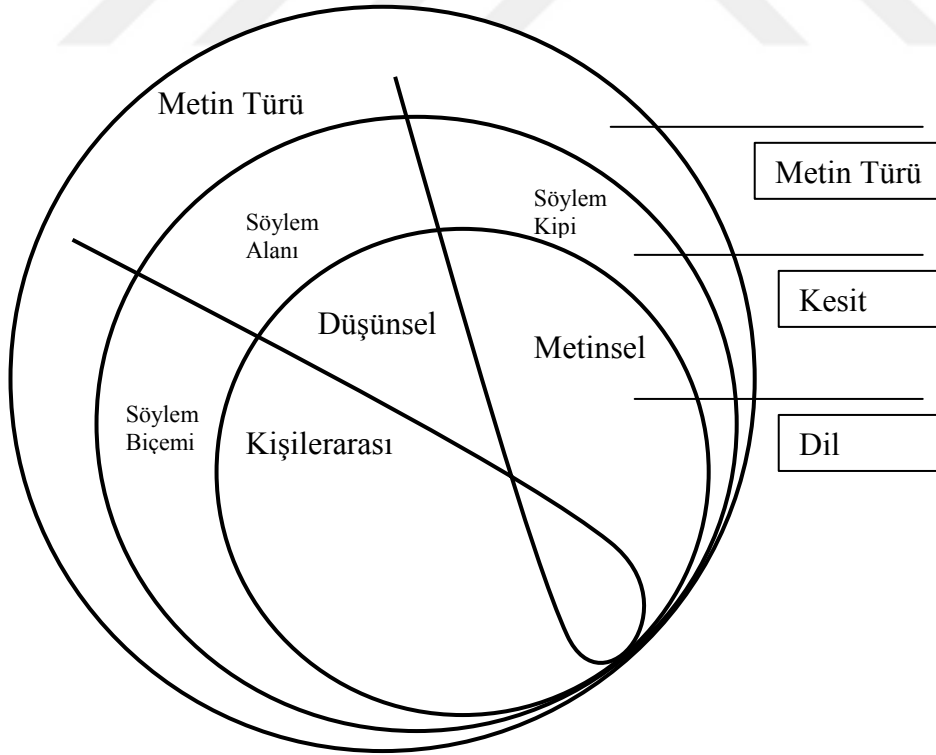
Çalışmamızın giriş kısmında da belirttiğimiz üzere tümcede sözü edilen *sürecin kendisi*, bu sürecin *katılımcıları* ve ifade edilen *durumlardan* oluşan geçişlilik örüntüsünde dilsel bileşenler, bir dizi olası kullanım içinden yapılan tercihler için bir sınıflandırma sunar. Geçişlilik dizgesini oluşturan bu bileşenler ne olup bittiğine ilişkin dilsel aktarımda anlamlandırma ve yorumlama yapılabilmesi için dil kullanıcısına bir gönderim çerçevesi sağlar (Halliday, 1994: 109).0

¹² Tema ve kiplik ulamları bu çalışmanın araştırma alanının dışında kaldığı için detaylı bir biçimde açıklanmamakta ve bu noktadan sonra yalnızca dizgeci işlevsel dilbilgisi çerçevesinde geçişlilik çözümlenmesi olgusu betimlenmektedir.

Metin üreticisi metnini oluştururken süreçler, katılımcılar ve durumların temsil edildiği anlamsal bileşen içinde seçimlerde bulunur deneyimlerini ve dünyayı metin aracılığıyla temsil eder (Halliday ve Matthiessen, 2004: 170). Anlamın yansıtıcı, deneyimsel özelliklerini ifade etmek için bir dilbilgisel sürece gönderimde bulunan geçişlilik dizgesine ilişkin seçimler neyin nasıl aktarılmak istendiği doğrultusunda dil kullanıcısının tercihler dizidir (Halliday, 1985a: 101). Bu bakımdan geçişlilik dizgesi dilsel üretim sürecinde olası kullanımlar için bir havuz görürken, dilsel bir çözümlemede hangi anlamın, nasıl yapılandırıldığına anlaşılması için bir analiz yöntemidir.

Bu bölümün sonunda Dizgeci İşlevsel yaklaşım çerçevesinde açıklanan kavramların birbirleri ile ilişkilerinin ortaya konabilmesi ve dil dizgesinin aşamalı yapısının somutlaştırılabilmesi için dil dizgesinin bir görünümünün sunulması yerinde olacaktır. Bu bağlamda Martin ve Rose (2003) söz konusu ilişkiyi şu şekilde görselleştirmiştir:

Şekil 5. Metin Türü, Kesit Dil ve Dilsel Üst-işlevler

(Martin & Rose, 2003: 254)

Dizgeci İşlevsel bakışın dile ilişkin oluşturduğu modelin yapısını ortaya koyan Şekil 5 incelendiğinde bir metin yapılandırılırken sırasıyla en üstte bağlam ve dolayısıyla metin türünden hareket edildiği görülmektedir. Dilsel anlamın oluşturulması sürecinde ikinci olarak kesit dilde söylem alanı, söylem biçemi ve söylem kipi yapılandırılır. Bu bağlamda zihinsel düzlemde kesit dilde oluşturulan anlamlar bir temsil olarak dilde gerçekleşir. Bu doğrultuda bizim çalışmamızın odağında bulunan geçişlilik dizgesine bakıldığında düşünsel işlev kesit dildeki söylem alanının bir temsili olarak geçişlilik aracılığıyla ifade edilmektedir.

Buraya kadarki bilgiler ışığında Dizgeci yaklaşıma ilişkin bir özet sunmak gerekirse; (i) herhangi bir dilbilimsel olayda dil kullanıcısı dilsel üretimini nasıl kodladığı ile daha önceden neyin söylendiği ve bağlamın ne olduğuna ilişkin metinsel anlamlar üretmektedir. (ii) Söz konusu bu anlam üretimine mikro düzeyde tümce, makro düzeyde ise metin çerçevesinde bakıldığında böylesine bir anlamlandırma süreci dili bir göstergeler dizgesi olarak ele almakla açıklanabilmektedir (Eggins, 2004: 12). (iii) Bir metnin salt yapısal dizgesinin yanında metnin amacı, yönü, metin katılımcılarının birbirleri ve gerçek dünya ile ilişkileri gibi pek çok seçimsel, dizimsel ve bağlamsal etmen bu bakımdan anlamlıdır. (iv) Metin üretimi sürecinde yapılan tercihler dil kullanıcısının metinde hangi anlamı nasıl ürettiği ile ilişkilidir. Bu doğrultuda dizgeci yaklaşım zihinsel düzlemdeki temsillerin dilsel düzlemde kodlanmalarını temel alarak metni göstergesel bir bütün olarak görür ve dil görüngüsünün göstergesel yönünün oldukça önemli olduğunu vurgular (Halliday, 1967; 1985; 1994; Halliday ve Hasan, 1989).

Bu bilgiler ışığında göstergelerin birbirleri ve bağlamla arasındaki ilişkisi çerçevesinde anlamın üretildiği söylenebilir. Çalışmamızda düşünsel anlamın bağlam bağımlılık çerçevesinde nasıl kodlandığı, bireylerin belirli bir bağlam çerçevesinde metinlerinde kendilerini nasıl konumlandıkları inceleneceği için bir geçişlilik çözümlemesine gidilmektedir. Böylelikle dil kullanıcılarının düşünsel anlam oluşturma ve düzenleme stratejileri ortaya konularak farklı diller ve dolayısıyla kültürlerdeki örüntüler karşılaştırılabilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞÜT VERİCİ METİNLER

Dilbilim alanında yürütülen birçok bütüncü-temelli çalışma (örn. Biber, 1988; Salager-Meyer, 1992; Posteguillo, 1999; Green ve diğ., 2000; Moore, 2002; Hyland, 2002; 2004; Martinez, 2002 vb.) açık ya da örtük bir biçimde metin türü ya da metin türü ile ilişkili olan kesit dil, metin tipi, alan, biçim, alt dil, ileti biçimi ve benzeri kavramlara başvurmaktadır (Lee, 2001: 37). Yürütülen bu çalışmalar Avustralya, İngiltere, Rusya gibi farklı dilbilim okullarının savladığı metin tür ve tip kavramlarından yararlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızın giriş bölümünde de belirtildiği gibi metin türü ve metin tipi kavramlarının anlamları ve kapsamlarına ilişkin farklı tanımlar ve sınırlar çizilmiştir. Bu bölümde “öğüt verici metin tipi” olarak ele aldığımız ulamın özellikleri ve hangi gerekçelerle bizim çalışmamız için uygun ve gerekli olduğu açıklanmaya çalışılmaktadır.

3.1. TÜR VE TİP AYRIMINDA ÖĞÜT VERİCİ METİNLERİN YERİ

Metin türü ve metin tipi bilimin her alanında görüldüğü gibi dilbilim çalışmaları kapsamında tarih içinde değişen kuram ve yaklaşımlar çerçevesinde farklı ölçüt ve içeriklerle sınıflandırılmıştır. Bu nedenle çalışmamızın araştırma nesnesini oluşturan öğüt verici metin kavramını irdelemeden önce, öğüt verici metinlerin hangi ölçütlerde ele alındığı ve nasıl bir tipoloji çerçevesinde ulamlaştırıldığına ortaya konması önemlidir.

Tarihsel süreçte ele alındığında metin türü kavramı edebi metinlerin sınıflandırılmalarına ilişkin bir kavramlaştırma çerçevesinde ortaya çıkmıştır. Ancak sonraki dönemde yürütülen dil çalışmalarında edebi eserler dışında kalan metinlerin yetkin bir biçimde oluşturulmuş ve standardize edilmiş metin türlerinden hareketle çözümlemesine yönelik araştırmalar da yürütülmüştür (Bhatia,1993: 37). Bu görüş doğrultusunda edebi metinler dışında yazılmış dilsel ürünleri veri tabanı olarak seçen ve çözümleyen çalışmalar alanyazında da kendine yer edinmiştir.

Metin türü ve metin tipi kavramları alanyazınında genellikle birbirleri yerine ve kimi zaman kavramsal bulanıklık içinde kullanılmaktadır (Stubbs, 1996: 11; Flowerdew, 1999: 22). *Tür* kavramı orijinalinde Aristo tarafından *Poetics* adlı çalışmasında bir edebi algılama olarak kullanılmış (Halliwell, 1986: 86-91; Sampson, 2005) günümüzde ise çeşitli disiplinlerde farklı tanımlarla ele alınmaktadırlar.

Dilbilimsel antropoloji, konuşma çözümlemesi, retorik, edebi kuram, eğitim ve uygulamalı dilbilim gibi alanlarda türlerin sınırlarının belirlenmesi, sınıflandırılması ya da tanımlanmasında ne türden bir bakış açısının benimsenmesi gerektiğine ilişkin farklı yaklaşımlar görülmektedir. Bu bağlamda (i) iletişimsel amaçlar doğrultusunda dilsel üretime odaklanan Swales (1990) ve Bhatia (1993), (ii) toplumsal bir hareket olarak tür kavramını ele alan Miller (1984), Berkenkotter ve Huckin (1995), (iii) metnin yapısal birim ve işlevleri ile metin türünü açıklayan Ventola (1984), Hasan (1989) ya da (iv) eğitim bilimsel çerçevede türü ele alan Cope ve Kalantzis (1993) söz konusu farklı yaklaşımlara örnek olarak verilebilir.

Tür ve tip kavramları arasındaki kavramsal karmaşanın temelinde yer alan neden aslında öncelikle metin türünün tanımlanması ardından da metin türünden ayrı bir sınıflandırma olarak metin tipinin ortaya konulması ile ilişkilidir. Dilsel türler olarak bakıldığında söz konusu bu karmaşa ve karışıklığın nedeni, metin türünün durağan bir ulam olarak ele alındığı (genellikle betimleyici) yaklaşımla, dinamik bir yapıda görüldüğü yaklaşımlar arasındaki çatışmalardır (Matsagouras ve Tsiplakou, 2008: 74).

Metnin dinamik olarak görülmesi fikri özellikle 20. yy.ın sonlarında dil pedagojisi ve dil kuramlarının odaklarını dilbilgisel/tümce yapısından metin organizasyonuna, dilsel işlevlerin keşfine, iletişimin edimbilimsel özelliklerine, dilsel kullanımların rolü ve en nihayetinde iletişim türlerine çevrilmesiyle başlamıştır. Bu yaklaşımlarda metin türleri toplumbilişsel yapılar olarak kabul edilmişlerdir (Berkenkotter ve Huckin, 1995: 4; Bex, 1996; Taavitsainen, 1997: 49-52). Sözü edilen bu toplumbilişsel yapılar toplumsal etkileşimi veya profesyonel ya da kültürel pratikleri gerçekleştirmek amacıyla göre çeşitlenen kurumsallaştırılmış şablon veya çerçevelerden oluşmaktadır. Bir başka deyişle türler bilgi ve deneyimleri dil aracılığıyla organize etmekte kullanılan dinamik kültürel şemalardır. Kullanıcıların toplum-kültürel ihtiyaçları doğrultusunda zaman içinde değişimler gösterirler

(Berkenkotter ve Huckin, 1995: 4). Aynı şekilde Matsagouras ve Tsiplakou (2008) metin türlerine ilişkin bu ilişkiyi aşağıdaki biçimde açıklamaktadırlar:

“Durağanlık işlevi açısından bakıldığında metin türleri iletişimde bulunan bireyler tarafından tanınabilen katı dilsel/metinsel matrisler olarak kurumsallaşmış yapılardır. Bireysel ve toplumsal *kılıcılık* içeren toplumsal hareket kültürel, ekonomik ve benzeri toplumsal akıştan etkilenecek değişir ve bu durum da var olan türlerin değişmesi, yeni türlerin ortaya çıkması ya da yapılandırılması gibi sonuçlar doğurur. Dinamiklik ise ortaya çıkan bu sonuçlardan kaynaklanmaktadır”¹³ (Matsagouras ve Tsiplakou, 2008: 74).

Yukarıda da belirtildiği üzere tarihsel olarak ele alındığında klasik yaklaşımda karşılıklı konuşma, epik gibi Plato ve Aristo dönemindeki temel tür ayrımları görülmektedir kullanılmış (Halliwell, 1986: 86-91; Sampson, 2005). Bu ilk tür ayrımları türlerin daha durağan ve katı yapılarda ele alındığı kavramlaştırmalar içermektedir. Tür kavramına ilişkin ilk tanımlanma sürecinin sonrasında 1800’lerin başında ortaya çıkan romantik akım döneminde egemen olan *cins* ve *tür* kavramları edebi türlerin sınıflandırılmalarını daha da detaylandırmış, örneğin Goethe de epik şiir, lirik şiir ve drama biçiminde 3 alt ulamda ayrıma gitmiştir (Moessner, 2001: 131). Türlerin ele alınmasına ve türsel sınıflandırmalara böylesine yaklaşmanın altında Schlegel’in “Her bir sanat ürününün kendi içinde bir tür” olduğu savı ve Croche’nin (1946) “her bir sanat ürününün devrimsel bir içeriğe sahip olduğu ve bu içerik sayesinde türsel algıları ve estetiği sınırlandırmada bir görev üstlendiği” fikirleri yatmaktadır. Bu görüşler aslında klasik tür ayrımlarının temelini oluşturan ve tür kavramının durağanlığına/ statikliğine değinen görüşlere bir meydan okuma olarak ortaya çıkmışlardır.

Farklı düşünce okullarının fikirleri arasında kurdukları bağlantılardan hareketle Matsagouras ve Tsiplakou (2008: 74) yukarıdaki sözü edilen durumun Rus yapısalcılarda edebi biçimlerin gelişimi ve evrimlerinin açıklanmasına çalışılırken ortaya attıkları “otomatikleşme-dışı” görüşü ile yansıtıldıklarını belirtmişlerdir. Buna göre:

¹³ Metin içerisindeki yabancı kaynaklardan yapılan tüm alıntılar tarafımdan Türkçeye aktarılmıştır.

“Bir eser var olan türsel ölçütler ve kısıtlıklar çerçevesinde yaratıldığında otomatikleşmiş, söz konusu bu kısıtlıklara karşıt ya da tepkisel bir biçimde oluşturulmuş ise otomatik-dışı olarak tanımlanabilirler. Söz konusu bu otomatik dışı yapılar o türün çekirdeğinde ya da merkezinde değil, çevresinde ya da yörüngesinde yer alırlar gibi tanımlanabilir ki bu durum da türlerin dinamik bir yapıya sahip olduklarının göstergesidir” (Matsagouras ve Tsiplakou, 2008: 74).

Türlerin dinamikliğine ilişkin bu sav Bakhtin’in türsel sınıflandırmalara ilişkin görüşüne giden yolu açmıştır. Bakhtin öncelikle edebiyat dışındaki türlerin de araştırılması gerekliliğine değinerek birincil ve ikincil türler kavramlarından söz etmiştir (Bakhtin, 1986: 65; Thomson, 1984: 32) Birincil türler daha basittirler ve temel oluştururlar. Daha karmaşık türsel yapılar oluşturmak için temel türlerin üzerine inşa edilen ve yörüngesinde oluşan ikincil türlerin aşamalı bir yapıda daha alta yer alan türsel yapılanmalardır (Bakhtin, 1986: 61-63; Thomson, 1984: 36). Bununla birlikte Bakhtin’e göre türler yalnızca iletişimi gerçekleştiren bir şemalar bütünü değildir ve toplumsal söylemler gibi gerçekleştirmeler ile toplumsal gerçekliği yapılandırır, yorumlar ve yorumlanmasına yardımcı olur.

Geleneksel bağlamda Klasik yaklaşım ve Rus biçimciliği çerçevesinde ele alınan toplumsal-bilişsel yaklaşımlarla birlikte türü dil aracılığıyla ifade edilen toplum-bilişsel bir yapı olarak gören yaklaşımlar da söz konusudur. Bu yaklaşımlar aşağıda açıklandığı üzere türlerin toplumsal boyutunun yanında dilbilimsel ve metinsel boyutlarını da göz önünde bulundururlar. Bir başka deyişle bu yaklaşımlar tür ve metin türü kavramlarını dilbilimsel ölçütleri de işin içine katarak sınıflandırmaya odaklanmışlardır.

Bu bağlamda Longacre (1996) dilsel üretimin sonucunda ortaya çıkan metinlerin metin türleri çerçevesinde sınıflandırılmalarına değinerek bu türden bir sınıflandırmaya ilişkin iki belirleyici özelliği temel almıştır. Bu özelliklerden ilki durum ya da hareketlerin kendinden önce meydana gelen başka olay(lar) veya hareket(ler)e bağlı olduğuna gönderimde bulunan “zamansal başarıma bağlılık”tır (Longacre, 1996: 9). Basit bir örnekle açıklamak gerekirse “Kırmızı Başlıklı Kız” hikâyesinde ana karakter olan kırmızı başlıklı kızın orman yolunu tutarak

büyükannesinin evine gitmesi daha önceden annesinin hasta olan büyükanneye götürülmek üzere yiyecek hazırlamasına zamansal olarak bağlıdır. Benzer bir biçimde örneğin bir kek tarifi ele alındığında kekin fırına konulması, uygun içeriğin uygun bir biçimde karıştırılıp hazırlanmasının ardından başarıma ulaşmaktadır (Levinsohn, 2005: 1).

Longacre'nin temel aldığı ikinci özellik ise, *kılıcı* odaklılıktır. Kılıcı odaklılık eylemde belirtilen iş, hareket ya da oluşu gerçekleştiren ya da kontrol eden *kılıcıya* gönderimde bulunmaktadır. Metin içi ve metin dışı gibi iki alt ulamda ele alınabilen *kılıcılığ* yine “Kırmızı Başlıklı Kız” hikâyesinden hareketle örnekleme gerekirse, metinde geçen katılımcılardan “Kırmızı Başlıklı Kız”, “Anne”, “Kurt” ve “avcı” gibi karakterler metin içi olaylarda *kılıcı* rolündedir. Hikâyenin anlatıldığı ortam bağlamında ele alındığında ise hikâyeyi anlatan kişi bir *kılıcı* olabildiği gibi öğüt, tavsiye ya da hikâyenin yöneltildiği ve hikâyeyi dinleyen kişi de aynı şekilde potansiyel bir alımlayıcı-*kılıcı* olarak kabul edilebilmektedir (Kompaoré 2004: 40).

Yukarıda açıklanan özellikler çerçevesinde Longacre metin türlerinin nasıl bir dağılım sergilediğini ve bu sınıflandırmada çalışmamızın veri tabanını oluşturan öğüt verici metinlerin nerede konumlandıklarını şu şekilde tablolastırmıştır:

Tablo 3. Longacre 'ın Metin Türü Ulamları Çerçevesinde Öğüt Verici Metinler

		<i>Kılıcı-Odaklılık</i>	
		+	-
<i>Zamansal Başarıma Bağlılık</i>	+	Anlatı Metinleri	Kanuni/Yönergesel Metinler
	-	Öğüt Verici Metinler	Açıklayıcı Metinler

(Longacre,1996)

Tablo 3'den hareketle Longacre'nin (1996: 8-11) sözünü ettiği bu model çerçevesinde öğüt verici metinlere bakıldığında, metinlerin +Kılıcı odaklı ve - Zamansal Başarıma Bağlılığa sahip oldukları söylenebilir. Öğüt verici metinler genellikle yazarın kendisinden hareketle dünyayı anlattığı 1. Tekil şahıs kullanımı ve zamansal başarımdan ziyade mantıksal bağlantıların kurulduğu bir yapıdadır (Longacre, 1996). Her ne kadar kimi zaman içeriğinde bir anlatı metni gibi olaylar dizisi anlatılsa da öğüt verici metinlerin temelinde zamansal başarım yer almamaktadır.

Tür kavramını söylem topluluklarının iletişimsel amaçları çerçevesinde tanımlayan Swales'e göre ise (1990) tür, üyelerinin bir dizi iletişimsel amacı paylaştıkları etkileşimsel olaylar sınıfını içerir. Bu iletişimsel amaçlar söylem topluluklarındaki uzman bireyler tarafından tanınırlar. Yani metinlerin gruplandırılmasında belirli meşrulaştırma ölçütleri olduğu için türlerin bir söylem topluluğu tarafından fark edilme ve tanımlanabilme özellikleri de vardır. Tanınabilirlik olgusu türlere ilişkin bir mantıklı açıklama örüntüsü oluşturur ve türlere ilişkin açıklanabilirlik de söylemin şematik yapısını şekillendirir (1990: 24). Özellikle metin türlerinin belirli söylem toplulukları tarafından sahiplenildiği ve kimi durumlarda ise denetlendiğini öne süren Swales (1990: 24, 58) türe ilişkin beklentilerin karşılandığı ya da gerçekleştiği durumlarda *tür*'ün söylem toplulukları tarafından bir prototip olarak kabul edildiğini belirtmiştir. Bu bağlamda türler kısaca söylem toplulukları tarafından tanınabilir ve kabul edilmiş ve bir dizi iletişimsel amacı gerçekleştirmek için üretilmiş yapılar olarak tanımlanabilirler (Swales, 1990).

Türlere ilişkin bu bakışı Biber da (1988) benzer bir biçimde ele almış ve bu bağlamda metin türü ve metin tipi kavramları arasında dilbilimsel bir ayrıma gidilebilmesinin yollarına eğilmiştir. Bu bağlamda dilbilimsel bir temelde bakıldığında “metin türü”nün dışsal, dilbilimsel-olmayan, geleneksel ölçütlere dayandığı; “metin tipi”nin ise içsel, metinlerin kendi dilbilimsel karakteristiklerinden kaynaklandığı savlanmıştır (Biber, 1988: 70 & 170; Eagles, 1996). Bu bakımdan metin türü, metnin katılımcıları, metnin amacı, gerçekleşen eylemin tipi gibi dışsal ölçütler temelinde metne yüklenen; kültürel ve uzlaşımsal olarak algılanan bir sınıflandırma olarak ele alınmaktadır.

Öte yandan metin tipleri, metindeki birimlerin sözcüksel ya da dilbilgisel olarak birlikte kullanılmaları gibi dilbilimsel ölçütler temelinde şekillenen ulamlardır (Biber, 1988: 170). Dudley-Evans, böylesi bir yaklaşım ile metin türü kavramının dualar, seremoniler ve şiirler gibi toplumda düzenli bir biçimde yinelenen belirli aktivite tiplerini tanımladığını belirtmişlerdir (Dudley-Evans, 1989: 77).

Biber'ın savladığı ve metin türünün dilbilimsel olmayan geleneksel ölçütlere dayandığı fikri teorik olarak farklı metin türlerinden alınmış iki metnin, dilbilimsel biçim çerçevesinde benzerliklere sahip olabilmelerini ve dolayısıyla aynı metin tipinde yer alabilmelerini doğurmaktadır. Biber (1988) aynı metin türündeki

metinlerin dilbilgisel karakteristikler olarak oldukça büyük farklılıklar gösterebildikleri gibi farklı metin türlerinden örneklerin de benzer dilbilgisel yapılarla sahip olabildiklerini belirtmiştir.

Örneğin biyografiler ve romanlar tipik olarak “geçmiş zamanı anlatan ve 3. tekil şahıs anlatıcılı” dilbilimsel özelliklere sahip olmaları bakımından anlatı metin türü özellikleri gösteren ancak farklı metin tiplerine ait metinlerdir. Bir başka örnekte ise bir reklam metni ile herhangi bir olay yerini betimleyen savcılık raporu farklı metin türlerinde olmalarına rağmen benzer dilbilgisel karakteristiklere sahip olabilmektedirler. Bu bakımdan metin türü ve metin tipi, birbirlerinden oldukça farklı ancak metne ilişkin birbirlerini bütünleyen perspektifler sunan kavramlar olduğu savunulmuştur (Paltridge, 1996: 237).

Biber’in kavramsallaştırmalarına koşut bir biçimde Paltridge¹⁴ (1996: 239) metin türü ve metin tipi ilişkisine ilişkin aşağıdaki gibi bir örnek vererek farklı metin türlerinden örneklerin aynı metin tipinde ele alınabildiği durumları tabloştürmüştür.

Tablo 4. Paltridge’in Metin Türü – Metin Tipi Karşılaştırmalı Örnekleri

<i>Metin Türü</i>	<i>Metin Tipi</i>
Yemek tarifi	Yöntem/Yordam/İzleç
Kişisel mektup	Kısa Hikaye/Fıkra
Reklam	Betimleme
Polis raporu	Betimleme
Öğrenci kompozisyonu	Açıklama
Resmi mektup	Açıklama
Resmi mektup	Problem Çözümü
Haberler	Yeniden anlatma/Hikayeleme
Sağlık broşürü	Yöntem/Yordam/İzleç
Öğrenci ödevi	Yeniden anlatma/Hikayeleme
Biyoloji okul kitabı	Raporlama
Film eleştirisi yazısı	Eleştirisi

(Paltridge, 1996: 239)

¹⁴ Hammond ve diğ. (1992)’den hareketle.

Tablo 4’de görüldüğü üzere Paltridge (1996: 239) metin tipi ulamını, bu ulamı yüzey yapı sözcük-dilbilgisel ya da sözdizimsel özellikleri bakımından ayıran Biber’den farklı olarak söylem/retorik yapılar temelinde ele almıştır. Biber’in sınıflandırması ve metin türü-metin tipi kavramlarını ele alış biçimi söylem/retorik yapıların göz ardı edildiği gerekçesiyle eleştirilmiş (Lee, 2000) ve metin tipinin retorik yapı temelinde ele alınması gerektiği savunmuştur.

Bu eleştiriler doğrultusunda ele alındığında bir metin tipinin retorik yapısı, o metin tipi için ayırt edici özellikler taşımaktadır. Örneğin Meyer, (1975) açıklayıcı metinlerin retorik düzenine bakarak bu metin tipinde (i) bir olay silsilesinin anlatıldığı *zaman sırası*, (ii) açıklanan şeye ilişkin verileri içeren *betimlemelerin toplanması*, (iii) açıklanan şey ile başka birimler arasında bağlantıların kurulduğu *karşılaştırmalar* ve (iv) anlamsal bağlantıların işletildiği *sebeup-sonuç ilişkisi* biçiminde çerçeveselendirdiği dört tip metin yapısından söz eder.

Meyer gibi metin tür ve tiplerinin retorik ilişkiler bağlamında sınıflandırılmasına ilişkin görüşlere bakıldığında metinlerde neye odaklanıldığına göre bir ayırım görülmektedir (Paltridge, 1996: 238). Örneğin

- Hoey (1983) “sorun-çözüm, genel-özel, varsayımsal-gerçek metinler” gibi sınıflandırmalara,
- Crombie (1985) “sorun-çözüm, konu-kısıtlama-gösterim gibi ulamlaştırmalara,
- Hedge (1988) “metin tipi ulamlarını durağan betimlemeler, süreç tanımlamaları, anlatılar, neden-sonuç, tartışma, karşılaştırma ve karşılaştırma, betimleme gibi alt ulamlaştırmalara”
- ve McCarthy (1991) “metinlerdeki retorik çeşitlilik”

gibi farklı soru ve sorunlara göre sınıflandırma yapılmasının uygun olduğunu belirtmişlerdir. Retorik çerçevede bakıldığında genel kabul gören görüş Faigley ve Meyer’in (1983) geleneksel bağlamda dört retorik ulama bağlı kalarak yaptığı sınıflandırma olan anlatı, betimleme, açıklama ve tartışma şeklindedir. Bu önkabule koşut bir biçimde Steen (1999: 113) de söz konusu bu dört sınıftan hareketle bu sınıfları oluşturan metin tipi kavramının aslında bir söylem tipi ayırımına işaret ettiğini belirtmiştir.

Bu çalışma bağlamında ele alındığında ve Dizgeci İşlevsel yaklaşım çerçevesinde bakıldığında metin türü, metin ile ilişkili anlamlar temelinde tanımlanmaktadır. Daha farklı bir ifade ile metin türü kavramının aslında belirli metin türüne özgü anlam potansiyellerine gönderimde bulunduğu söylenebilir (Halliday ve Hasan, 1985: 108).

Metin türleri tıpkı bağlamda olduğu gibi duyarlığa göre çeşitlilik gösterirler. Aynı metin türüne ait metinler yapısal olarak birbirlerinden farklılıklar gösterebilirler ancak bağlı buldukları metin türüne özgü zorunlu unsurlar ve eğilimlere bağlı kalırlar (Halliday ve Hasan, 1985: 108). Bu durum Hammond ve diğ. (1992) ve Paltridge'in (1996) görüşleriyle koşutluk sergilemektedir.

Öte yandan Dizgeci İşlevsel bakış metin türünü bir kültürel bağlam olarak ele alınmış ve durum bağlamından ayrılarak aşamalı, hedef-odaklı toplumsal süreçler olarak tanımlanmıştır (Eggins ve Martin, 1997: 243)¹⁵. Dizgeci işlevsel yaklaşımın metin türlerini ele alış biçimi Biber'da (1988) sunulan metin türleri ayrımına benzer bir biçimde işlemekle birlikte, Swales'dan (1990) da etkilenmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz üzere metin türünü bir iletişimsel olaylar sınıfı olarak ele alan ve türlerin söylem topluluğu tarafından ayırt edilerek tanındığını savlayan Swales'in (1990: 58) görüşleri Dizgeci yaklaşımla koşutluk sergilemektedir. Öte yandan Hammond ve diğ. (1992) ve Paltridge (1996)'in Tablo 4'de verili tür-tip ayrımı öğüt verici metinlerin retorik yapılarının girift içeriğinden dolayı (betimleyici, açıklayıcı, hikâyelendirme, eleştiri) bir anlam karmaşası yaratabilmektedir. Bununla birlikte öğüt verici metinler öğüt isteyen ve öğüt veren biçiminde karşılıklı etkileşime sahip iki metin üreticisinin metinlerini içermektedir. Bu nedenle iki farklı retorik ilişki yapısının gözlemlenebileceği önvarsayılmaktadır.

Bu bilgiler ışığında öğüt verici metinler temelinde bizim çalışmamız da öğüt verici metinlerin retorik ilişkileri değil amaçlılığından hareketle bu metinleri birer metin tipi olarak ele almakta ve açıklayıcı, ikna edici söylemin bir alt ulamı olarak kabul etmektedir. Çalışmamızın bir sonraki bölümünde bir metin tipi olarak ele aldığımız öğüt verici metinlerin özellikleri açıklanacak ve bu doğrultuda veri tabanı olarak öğüt verici metinlerin seçilme nedeni gerekecektir.

¹⁵ Halliday, Matthiessen ya da Eggins dizgeci işlevsel çerçevede metin türü kavramını kesit dili de kapsayan bir üst bağlam olarak ele alsalar da Kress (1993: 35) gibi kimi araştırmacılar metin türü ve kesit arasında var olduğu düşünülen hiyerarşik ilişkinin tam tersi olduğunu varsaymaktadırlar.

3.1.1. Öğüt Verici Metinlerin Özellikleri

En temel tanımıyla öğüt verici metinler hedef birey ya da bireyleri belirli bir şekilde davranmak ya da hareket etmek konusunda yönlendirmek amacıyla oluşturulan metinlerdir ve bireyi motive etmeye yönelik içeriğe sahiptirler (Hwang, 2005). Bu özelliğinden dolayı alanyazında öğüt verici metinlerin ikna edici metinler ile koşut birçok özelliği bulunduğu ifade edilmektedir (Martin, 1985; Gerot, 1995).

Genel olarak aynı ulamda bulunuyor gibi görülmelerine rağmen ikna edici metinler değer ve inanç dizgelerinde bir değişiklik yaratmayı hedeflerken, öğüt verici metinler öğüt isteyen bireyi var olan durumlarını iyileştirmek, düzeltmek ya da düzenlemek üzere belirli bir hareket ya da davranış çerçevesinde yönlendirmeye odaklanır (Terry, 1995: 81; Hwang, 2005: 148; Siahaan ve Shinoda, 2008: 101). Bu nedenle öğüt verici metinlerin temel içeriği hedeflenen noktaya ulaşılması amacıyla öğüdün verildiği kişinin yönlendirildiği olaylar zinciridir. Bu olaylar zinciri çerçevesinde öğüt verici metinler bir tez, bu teze ilişkin tartışma ve önerileri içeren bir yapıya sahiptirler (Gerot ve Wignell, 1994: 209).

Öğüt verici metinlerin Dizgeci İşlevsel yaklaşım çerçevesinde tanımlanan süreç kullanımlarına bakıldığında ise metinler şu şekilde yapılandırılmaktadır:

- öğüt veren yazarın kendisi dışındaki insan ya da canlılara odaklanılarak duruma ilişkin duygularını belirttiği zihinsel süreçler,
- olayın nasıl gerçekleştiğine ya da etkilerine ilişkin maddesel süreçler ve
- neyin nasıl olması gerektiğine ilişkin ilişkisel süreçler (Gerot ve Wignell, 1994: 210).

Yukarıda belirtilen süreçlere bakıldığında öğüt verici metin tipinin tek bir yönünün yani öğüt veren bireyin kullanımlarına odaklanıldığı görülmektedir. Öte yandan öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve bu öğüde yanıt verenlerin metinlerinin oluşturduğu bütünleşik yapı söz konusudur. (Lee, 2010). Bu bütünleşik yapı çerçevesinde düşünüldüğünde Gerot ve Wignell (1994) ve Hwang'da (2005) belirtilen öğüt verici metin kavramı bu metin tipini tek yönlü olarak ele almaktadır. Bu nedenle öğüt verici metinlerde öğüt isteyen bireylerin süreçleri de çözümlemede dikkate alınmalıdır.

Bu doğrultuda ögüt isteyen bireyin de oluşturduğu metin düşünüldüğünde bir ögüt isteyen metinde giriş kısmı kişinin kendisini, yaşadığı yeri, çevresindeki kişileri ve katılımcıları betimlediği “betimleyici” metin tipinde kullanımlar sergiler. Özellikle ögüt isteyen kişinin kendi başından geçen durumu ya da sorununu açıklarken varolan olayları ve ardaan bilgisini aktarma çabası içinde açıklamalar sunması, ögüt verici metinlerin “açıklayıcı” ve/veya “anlatı” metin tipleri ile de içkin bir yapı göstermesini sağlamaktadır (Lee, 2010). Dizgeci işlevsel yaklaşımın önemli bir unsurunu oluşturan bağlam kavramından hareketle ögüt verici metinlere bakıldığında bu tipteki metinler bağlam bağımlılık açısından dikkat çekmektedir. Özellikle bireyler için din, cinsellik, sağlık, ölüm gibi hassas konuların da ele alınabildiği ögüt verici metinler dil kullanıcılarının kendilerini metinlerinde nasıl konumlandıklarına ilişkin stratejilerin kullanıldığı bir metin tipidir.

Ögüt talep eden birey hassas konularla ilgili sorununu açıklarken ve sorularını iletirken belirli dilsel seçimler ile metnini düzenlemekte ve bunları yaparken çeşitli dilsel amaçlar gözetmektedir. Örneğin ögüt isteyen dil kullanıcısı hassas olan bir konulardan söz ederken, hassas olmayan genel bir konuda gerçekleştirdiği kullanımlarına göre kendisini daha geri plana itebilmektedir.

Dil kullanıcısı dini, politik, cinsel ya da benzeri konularda karşısındaki kişiye fikirlerini sunarken kendisini bağlam bağımlılık çerçevesinde metin aracılığıyla konumlandırarak, olaylara bakışını ve duruşunu sergilemektedir (Halliday, 1985a: 47; 1994; Matthiessen ve Halliday, 2009). Söz konusu bu bakış açısı ve duruş ise metinde düşünsel anlam çerçevesinde şekillenmektedir. Düşünsel anlamın metinde geçişlilik örüntüsü ile kodlandığından çalışmamızın önceki bölümlerinde söz etmiştik. Bu bakımdan metin üreticisinin ögüt isterken yaptığı geçişlilik dizgesine ilişkin dilsel seçimler ve bu ögüt talebine verilen yanıtlar kullanılan örüntüler düşünsel anlamın nasıl temsil edildiğini ortaya koyan veriler sunmaktadır. Dilde anlamın yapılandırılması durum ve kültür bağlamı çerçevesinde geliştiği için dil dizgesinin aşamalı yapısının en altta yer alan birimlerinden geçişliliği incelemek durum ve kültür bağlamını dolayısıyla kültürel ve ideolojik temsilin ortaya konması açısından oldukça önemlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmanın giriş kısmında da belirtildiği üzere bu araştırmanın amacı İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının ürettikleri metinlerden hareketle dizgeci işlevsel dilbilgisi yaklaşımı çerçevesinde bir geçişlilik dizgesi çözümlemesine giderek kültürlerarası bir karşılaştırma yapmaktır.

Bireylerin kendileri ya da çevreleri hakkında hassas ve hassas olmayan konularda sorular sorarken ürettikleri metinlerde kendilerini nasıl konumlandıklarını ve nasıl bir dilsel strateji izledikleri karşılaştırılmakta, böylelikle farklı iki kültüre ait bulgular değerlendirilerek dil kullanıcılarının ne türden seçimlerde bulduklarına ilişkin anlamlı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki farklı dilde üretilen metinlerde özellikle cinsellik ve din gibi hassas konulara ilişkin sorular ve meseleler nedeniyle birbirlerinden farklı süreçlere başvurabilecekleri öngörülmektedir. Örneğin İngiliz kültüründe evlilik dışı cinsel birliktelik, bekâret, boşanma gibi konular Türk kültürüne göre üzerinde daha rahat konuşulabilen, tartışılabilen konulardır. Bu bağlamda hassas konulara ilişkin olayları betimlerken İngilizce anadilli konuşucuların metinlerinde Türkçe anadilli kullanıcılara göre kendilerini daha aktif rol üstlenen, daha katılımcı, daha rahat ve açık bir biçimde konumlandıklarını beklenmektedir. Geçişlilik dizgesi çerçevesinde ele alındığında DİD yaklaşımında tanımlanan süreçlerin kullanımları ve süreç katılımcılarının dağılımları arasında bu bağlamda bir farklılık saptanabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda geçişlilik bağlamında yapılan tercihlerde Türkçe dil kullanıcılarının anlamsal roller bakımından kendilerini daha edilgenleştiren yapılarla başvurabilecekleri düşünülmektedir. Bu durumun aksine hassas olmayan konularda kültürel bağlam ve bağlam bağımlılık çerçevesinde iki dil kullanıcılarının benzer örüntülere başvurabilecekleri öngörülmektedir.

4.2. ARAŞTIRMANIN VERİ TABANI

Araştırmanın veri tabanının oluşturulması için öncelikle bir pilot çalışma gerçekleştirilmiş ve istatistiksel akademik danışmanlık¹⁶ çerçevesinde yürütülen pilot çalışmanın sonuçlarından hareketle en uygun değerde veri sayıları ve ne türden bir güvenilirlik testinin çalışma için uygun olduğu belirlenmiştir.

Yürütülen pilot çalışma sonucunda elde edilen bilgiler ışığında veri tabanımız arşivlerinin daha düzenli ve metin erişiminin daha rahat olması nedeniyle 2010 ile 2016 yılları arasında yayımlanan köşe yazılarından rassal olarak seçilmiş metinlerden oluşmaktadır¹⁷. Araştırmada çözümlenen metinler Türkçede “Güzin Abla”¹⁸, İngilizcede ise “Aunt Agony”¹⁹ olarak bilinen ve gerek yazılı basında gerekse de internet ortamında kendilerine iletilen sorulara yanıt vererek öğüt veren yazarların köşelerinden alınmıştır. İngilizce ve Türkçe için her birinden 80'er adet olmak üzere toplam 160 tane köşe yazısı seçilmiş ve çözümlenmeye alınmıştır.

Türkçe veri tabanı için derlenen metinlerin tamamı Güzin Abla köşesinden seçilmiştir. İngiliz gazetelerinin öğüt veren köşe yazıları ise standart olarak “Aunt Agony Column” adı altında yazılmakta ancak farklı gazetelerde birbirlerinden ayrı yazarlarca hazırlanmaktadır. Bu nedenle İngilizce metinler “Aunt Agony Column” olarak bilinen köşelerinde okuyucu mektuplarına yanıt veren Zelda West-Meads (Dail Mail), Petra Boynton (Daily Telegraph), Coleen Nolan (Mirror), Jane O’Gorman (Sunday Express), Victoria Coren (GQ) ve Aunt Dara (Christian Advice Column)’nın yazılarından yaklaşık olarak eşit sayıda toplanarak derlenmiştir.

¹⁶ İstatistiksel karşılaştırma yöntemi ve veri sayıları Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Aslı Süner Karakulah ile görüşülerek belirlenmiştir.

¹⁷ Söz konusu tarih aralığı ilgili köşe yazılarının aynı zamanda internet platformuna da taşındığı dönemi ifade etmektedir.

¹⁸ Güzin Abla yani Fatma Güzin Sayar 1971’de Türkiyede öğüt veren gazete köşe yazıları akımını başlatan kişidir ve 1998 yılında köşesini aynı adla kızı Feyza Algan’a devretmiştir. 1990’lardan sonra farklı basılı medya organlarında “Güzin Abla Köşesi”, “Güzin Ablaya Sorun” ve benzeri köşeler anonim başka kişilerce yazılmıştır. Okuyucu mektuplarında bahsedilen sorulara yanıt veren ve sorunlarına çözüm sunan Güzin Abla köşesi günümüzde artık gazetelerin öğüt verici köşeleri için kullanılan genel bir ad olmuştur.

¹⁹ 1940’lı yılların başında gazetelerde kendisine iletilen soruları yanıtlayan İngiliz Marjorie Proops öğüt veren köşe yazılarıyla “Aunt Agony” adıyla tanınmıştır. 1950’lerden sonra bu türden köşe yazıları eğer yazar kadınsa “Aunt agony”, erkekse “Uncle Agony” biçiminde adlandırılarak basılı medyada kabul edilen ortak bir isim haline gelmiştir.

Gazete ve dergiler ile kurulan iletişim çerçevesinde öğüt veren metinlerin Güzin Abla ya da Aunt Agony biçiminde adlarla yanıtlanmalarına rağmen genelde bir ekip tarafından hazırlandığı bilgisine erişilmiştir. Kültür bağlamı öğüt isteyen bireylerin ve öğüt veren yazarların ürettiği metinlerde temsil edilmektedir. Metin ve metnin bağlı bulunduğu söylemin topluluklar tarafından tanımlanmış uzlaşımlar çerçevesinde işlediği savından (Swales, 1990) hareketle kişisel tercih ya da hatalar kültür bağlamına etki etmemekte ve her bir metnin bağlı bulunduğu kültürel bağlama hizmet ederek uymaktadır.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1.1. Öğüt Verici Metinlerin Özellikleri bölümünde de belirttiğimiz üzere öğüt verici metinler kişinin olayları betimlerken kullandığı anlatısal yapı çerçevesinde birçok ardalın bilgisi içerir. Öğüt isteyen oluşturduğu metin çerçevesinde yaşadığı olayı ya da sıkıntıyı anlatır ve kendini metninde kodlarken bağlamsal ve kültürel olarak bir strateji işleterek metninde belirli izler bırakır. Söz konusu bu iz ve stratejilerin izlenebileceği veri tabanının oluşturulması için öncelikle pilot çalışma gerçekleştirilmiştir²⁰.

Hassas olmayan konularda üretilen metinlerde diller ve kültürler arası bir farklılığın beklenmediğinden, ancak hassas konulara ilişkin yapılan tercihlerde anlamlı farklılıklar gözlemlenebileceğinden çalışmamızın giriş bölümünde hipotezimiz çerçevesinde söz etmiştik. Bu nedenle hassas konularda yazılmış öğüt verici metinler diller ve kültürler arası farkları ortaya koymada belirleyici olacağı için pilot çalışmada da özellikle hassas konulara odaklanılmış metinler üzerinden çözümleme yapma gerekliliği duyulmuştur. Bu bağlamda pilot çalışma için Türkçede “Haydar Dümen” (Posta Gazetesi) ve İngilizcede “Petra Boynton” (Daily Telegraph), “Dr. Love” (web erişimi), “Ask Susie” (web erişimi) gibi köşe yazıları ele alınarak öncelikle etken ve edilgen yapıların kullanım dağılımlarının çözümlenmesine gidilmiştir.

²⁰ Söz konusu çalışma 22 Ekim 2015 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünde “Dilbilim ve Edebiyat Biliminde Temel Kuramsal Sorunlar ve Yeni Eğilimler” adlı uluslararası sempozyumda “Tabu Konularda Edilgenlik: Öğüt Verici Metinler Üzerine Kültürlerarası bir İnceleme” başlıklı bildiri olarak tarafımdan sunulmuştur.

Pilot çalışmanın önvarsayımında soru soran bireylerin cinsellik ile ilgili sorular sordukları için özellikle Türkçe metinlerde kendilerini gizleyecek edilgen yapılara daha sık başvurmaları beklenmiştir. Türkçe için Haydar Dümen'e iletilen 15, İngilizce için ise 3 yazarın her birine sorulan sorulardan 5'er metin seçilerek toplam 15 metin üzerinde yapılan çözümlemede öğüt isteyen okur mektuplarında her iki dilde de edilgenliğin beklenilenden daha az gerçekleştiği görülmüştür. Böylesi bir bulgunun nedeni soru soran bireylerin takma adlar kullanarak anonimliklerini sağladıkları için utanma, çekinme, kendini gizleme gibi bir duruma düşmemeleri olarak görülmüştür.

Yapısal olarak yola çıkılarak yalnızca etken ve edilgenliğin incelenmesi öğüt verici metinler söz konusu olduğunda Türk ve İngiliz kültürlerinin dil kullanımlarında anlamlı farklılıkları ortaya koymada yeterli olmamış, başka bir çözümleme yönteminin gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu nedenle pilot çalışmanın ikinci aşaması olarak dizgeci bakış çerçevesinde bir geçişlilik çözümlemesine gidilmiş ve kullanım sıklıklarının sayısal oranları doğrudan karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Geçişlilik çözümlemesi bağlamında yürütülen ikinci aşamanın değerlendirmesinde Türkçe metin üreticilerinin varoluşsal süreçlere İngilizlere göre belirgin bir biçimde daha fazla başvurdukları (Türkçe %25, İngilizce %3) ve bulunma, ortaya çıkma, büyüme gibi varoluşsal süreçleri yeğleyerek bu süreçleri maddesel ya da davranışsal süreçlerden daha fazla kullandıkları görülmüştür. Bu durum özellikle cinsellik gibi hassas konularda dil kullanıcılarının kendilerini bir hareket ya da davranışın etken-*kılıcı* katılımcısı olarak belirtmekten çekindiklerinin bir göstergesi olarak da düşünülmüştür. Öte yandan İngilizce metin üreticilerinin zihinsel süreçlere çok daha fazla başvurdukları (Türkçe %4, İngilizce %40) ve öğüt isterken ağırlıklı olarak kendi his ve düşüncelerini ortaya koydukları belirlenmiştir.

Sözel süreçler açısından bakıldığında ise Türkçe metinlerde çok büyük bir oranda başkalarının sözleri ve konuşmaları aktarılmış, İngilizce metinlerde ise metin üreticileri ile başkalarının konuşmaları eşit oranda yer almıştır (Türkçe %12, İngilizce %10).

Yukarıdaki sonuçların haricinde pilot çalışma bize tümcelerın yapısal olarak analizinin dil kullanıcılarının tercihlerine ilişkin yeterli veri sağlamadığı, daha geniş bir bütüncede ve dizgeci işlevsel bakış çerçevesinde yürütülecek bir geçişlilik çözümlemesinin daha anlamlı sonuçlar ortaya koyabileceğini göstermiştir. Aynı zamanda pilot çalışma, Dizgeci İşlevsel Bakış çerçevesinde tanımlanan geçişlilik çözümlemesi için kullanılan metin sayısının istatistiksel olarak karşılaştırma yapılabilecek bir düzeye çıkarılması doğrultusunda yol göstermiştir.

Araştırmanın güvenilirliğinin denetlenebilmesi ve en uygun değerde veri işlemlerinin sağlanabilmesi amacıyla istatistiksel olarak karşılıklı değişkenlerin birbirleri arasında anlamlı farkların olup olmadığını test eden ki-kare (q-square) testi uygun görülmüştür. Pilot çalışmadan elde edilen veriler ve ki-kare testinin öngördüğü “beklenen değerler formülü” uyarınca çözümleme için her bir dilden 80 metnin uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu sürecin ardından çalışmamızda her bir çözümleme evresi aşamalandırılarak sırasıyla araştırma yöntemimiz uygulanmıştır.

Araştırmanın birinci aşamasında öncelikle her bir dilde “Güzin Abla” ve “Aunt Agony” köşelerine sorulan sorular ve bu sorulara verilen yanıtlar derlenerek her biri künyelenmiştir. Künye bilgilerinde tarih, hangi gazete ya da dergide basıldığı ve soruyu soranın cinsiyet bilgileri belirtilmiş ve her bir metin soru soran ve yanıt veren şeklinde ayrılmıştır. Bununla birlikte bireyler için hassas konular olarak kabul edilen cinsellik, din gibi konular ile gündelik hayata ilişkin sorular ve yanıtların da göz önünde bulundurulabilmesi amacıyla, her bir metin hassas, hassas-olmayan konular olarak gruplandırılmıştır.

Çözümlemenin ikinci aşamasında bilgi künyelerinin hazırlanmasının ardından metinlerdeki tümceler tek tek önermelere ayrılmıştır. Dizgeci işlevsel yaklaşım tümcelerde kullanılan eylemleri birer süreç olarak ele aldığı için her bir tümcede gözlemlenen eylemler birer önerme grubu biçiminde birbirlerinden ayrılmıştır. Örneğin “eşimle 5 yıl önce evlendik” gibi bir tümcede tek bir eylem olarak “evlenmek” bulunduğu için bu tümce tek bir önerme biçiminde ele alınırken, “eşimle uzun süre çıktıktan sonra 5 yıl önce evlendik” gibi bir tümcede “uzun süre

çıkmaq” ve “evlenmek” eylemleri iki farklı sürece gönderimde buldukları için iki önerme olarak ayrılmışlardır.²¹

Türkçe ve İngilizce metinlerin tamamı önermelerine ayrıldıktan sonra dizgeci işlevsel dilbilgisi çerçevesinde her bir önermedeki süreçler saptanmış ve bu süreçlerin katılımcıları belirlenmiştir. Bir istatistiksel karşılaştırmaya gidilebilmesi amacıyla soru soran ve yanıt veren dil kullanıcıları tarafından kullanılan önerme sayıları, başvuru süreçlerinin sıklıkları ve her bir sürece dâhil olan katılımcıların anlamsal rolleri sayısal değer olarak hesaplanmıştır. Böylelikle hem İngilizce ve Türkçe metinlerde kullanılan süreçlerin dağılımları hem her bir sürecin katılımcıları sayısal bir veri olarak derlenmiştir.

Ayrıca hassas ve hassas-olmayan konulara ilişkin gruplandırma çerçevesinde veriler birbirlerinden bağımsız olarak derlenmiştir. Söz konusu bu sayısal veriler ki-kare testi çerçevesinde işlenilerek birbirleri arasında anlamlı farkların ya da benzerliklerin olup olmadığı sınanmış, elde edilen sonuçlar her iki dilin ait oldukları kültürlerin dinamikleri de göz önünde bulundurularak yorumlanmıştır.

²¹ Künyeleme, yürütülen çözümleme ile süreçlerin ve süreç katılımcılarının belirlenmesine ilişkin hazırlanan tablolardan her bir dil için 20 öğütverici metin örneği çalışmamızın ensonunda ekler bölümündesunulmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmamızın bu bölümünde veri tabanının çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgular ışığında gözlemlenen dilsel örüntüler sunulmakta ve tartışılmaktadır.

Bu bağlamda Bulgular ve Tartışma bölümünde ilk olarak İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerde Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi yaklaşımı çerçevesinde tanımlanan geçişlilik dizgesi bağlamında süreçlerin kullanımlarının genel dağılımları verilmektedir. Bu genel dağılımlardan hareketle öğüt verici metinlerdeki süreç kullanımlarının oluşturdukları örüntü her iki dil için betimlenmekte ve karşılaştırılmaktadır. Genel süreç kullanımı dağılımları hassas veya hassas olmayan konular ya da öğüt isteyen veya öğüt veren gibi herhangi bir ayırım yapılmaksızın ortaya konulmakta böylelikle her bir dil için süreçlerin doğrudan yüzdesel dağılımları karşılaştırılmaktadır.

Bu bölümün ikinci kısmında ise öğüt verici metinlerde konuların hassas olup olmamalarına göre dil kullanıcılarının seçimlerinde kültüre göre bir farklılık gözlemlenip gözlemlenmediği. Dil kullanıcılarının yeğledikleri süreçler kadar o süreçlerin katılımcıları da diller ve kültürler arası anlamlı farklılıkların gözlemlenebilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle *kılıcılık*, *etkilenen*, *araç*, *erek* gibi anlamsal rollerin dağılımları incelenerek karşılaştırılmaktadır. Katılımcıların süreçlerde anlamsal rollerinin dağılımlarına ilişkin çözümlemelerde ilişkisel ve varoluşsal süreçler göz ardı edilmiştir. İlişkisel ve varoluşsal süreçlerin çözümleme dışında tutulmalarının nedeni bu süreçlerin katılımcılarının *kılıcılık* ya da *etkilenen* olma gibi bir işlevlerinin olmamalarıdır. Bu doğrultuda İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerden elde edilen sayısal veriler süreç katılımcılarının anlamsal rollere başvurma sıklıkları temelinde oranlanmış elde edilen sayısal veriler her bir süreç grubu için birbirleri ile ki-kare anlamlılık testi çerçevesinde karşılaştırılarak yorumlanmışlardır.

5.1. ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE SÜREÇLERİN GENEL DAĞILIMI

Dizgeci İşlevsel Dilbilgisinin geçişlilik dizgesini süreçler çerçevesinde ele aldığından çalışmamızın kuramsal aralan bölümlerinde söz etmiştik. Bu bağlamda geçişlilik eylemlerin anlamsal içerikleriyle bağıntılı olarak tanımlanan altı farklı süreç çerçevesinde şekillenmektedir: Maddesel, İlişkisel, Varoluşsal, Sözel, zihinsel ve Davranışsal Süreçler.

“Aunt Agony” ve “Güzin Abla” adlı İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerden derlenen 80’er örnek metin incelendiğinde İngilizce için 3923, Türkçe için ise 4511 süreç kullanımı belirlenmiştir. Bu süreçlerin sayısal dağılımları aşağıda tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 5. İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Süreçlerin Genel Dağılımları

	İNGİLİZCE				TÜRKÇE			
	ÖĞÜT İSTEYEN		ÖĞÜT VEREN		ÖĞÜT İSTEYEN		ÖĞÜT VEREN	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Maddesel	302	%16,3	173	%8,3	429	%16,8	250	%12,7
İlişkisel	418	%22,7	494	%23,6	584	%22,8	359	%18,3
Varoluşsal	37	%2	108	%5,2	52	%2	121	%6,1
Sözel	198	%10,6	157	%7,5	260	%10,1	168	%8,5
Zihinsel	815	%44,9	1076	%52,2	1078	%42,2	950	%48,5
Davranışsal	60	%3,3	64	%3,1	151	%6	109	%5,5
TOPLAM	1836	%47	2088	%53	2554	%56	1957	%44
	3923				4511			

Tablo 5’de de görüldüğü üzere genel toplama ilişkin dikkat çeken en temel unsur, öğüt isteyen ve öğüt verenlerin süreçlere başvurma oranlarının İngilizce ve Türkçe için birbirlerinden farklı bir dağılım sergilemesidir. İngilizce öğüt verici metinlere bakıldığında öğüt isteyen bireyler öğüt verenlere göre daha az süreç kullanımına gitmektedirler. Toplam kullanım sıklıkları karşılaştırıldığında kullanım sıklıkları birbirlerine yakın olmalarına rağmen, **öğüt isteyen İngilizce metin üreticileri %47** (1835) oranında süreçlere başvurmuşlardır. Buna karşılık **İngilizce öğüt verenler ise sorulan sorulara %53 oranında** (2088) bir süreç kullanımı ile yanıt vermişlerdir.

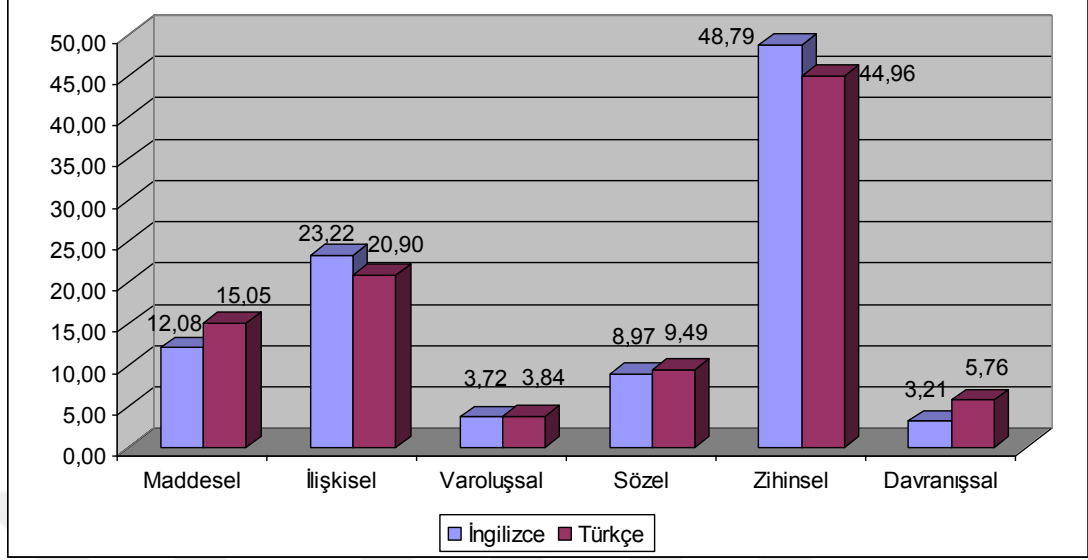
Öte yandan Türkçe metinler için toplam kullanım sıklıkları İngilizcede görüldüğü gibi birbirlerine oransal olarak yakın değillerdir. Aynı bağlamda bakıldığında **öğüt isteyen Türkçe metin üreticileri %56 oranında** (2554) süreç kullanımı gerçekleştirirken bu durum Türkçe **öğüt verenlerde %44** (1957) oranında kalmaktadır.

Üretilen metinlerdeki süreçlerin oransal değerleri kullanılan önerme sayıları ile ilişkili olduğu için yukarıda belirtilen oranlar metinlerin uzunluğu ve ne kadar detaylı bir biçimde yazıldığı ile ilintilidir. Süreç kullanım sıklıklarının karşılaştırılması ile elde edilen bu bulgu; İngilizce öğüt isteyen bireylerin olayları, başlarından geçen durumları ve tecrübelerini daha kısa ve az detaylandırılmış bir biçimde sunduklarını, buna karşın Türkçe öğüt isteyen bireylerin başlarından geçenleri daha ayrıntılı bir biçimde aktardıklarını göstermektedir.

Öğüt veren bireylerin metinlerindeki süreç kullanım sıklıklarına bakıldığında ise tam tersi bir durum gerçekleşmektedir. İngilizce metinlerde öğüt veren birey(ler)in (Aunt Agony) soruyu soranlara göre olayları daha detaylı bir biçimde ele aldıkları (%53) ve süreçlere daha fazla başvurdukları gözlemlenmiştir. Buna karşın Türkçe öğüt veren birey(ler) (Güzin Abla) soruyu soranlara göre daha genel, özetlenmiş ve detaysız yanıtları (%44) tercih etmişlerdir.

Tablo 5’de her bir dil için ayrı ayrı olmak üzere öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının süreç kullanım oranları sunulmuştur. Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde süreçlerin genel olarak nasıl bir dağılım sergilediğinin belirlenebilmesi için öğüt isteyen ve öğüt verenlerin süreç kullanım oranlarının ortalamasının da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda süreçlerin Türkçe ve İngilizce metinlerde ortalama olarak kullanım sıklıkları aşağıdaki gibidir:

Şekil 6. İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Süreç Kullanım Oranları

Şekil 6’da da görüldüğü gibi Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde dil kullanıcılarının başvurdukları süreçlerin dağılımları birbirleriyle oldukça benzer bir örüntü sergilemektedir. Gerek Türkçe gerekse de İngilizce üretilmiş öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve öğüt veren metin üreticileri süreçlere birbirlerine oldukça yakın bir oranda başvurmuş ve koştur bir süreç seçimine gitmişlerdir. Bağlam bağımlılık, kültür bağlamı ve dizgeci işlevsel dilbilgisi model çerçevesinde ele alındığında bu durum öğüt verici metinler için bir süreç şablonu olarak görülebilir. İki farklı dilde ve dolayısıyla kültürde üretilmiş öğüt verici metinlerde gözlemlenen bu ortak örüntü öğüt verici metinlerde kullanılan süreçlerin genel bir temsili olarak kabul edilebilir.

Metinlerde en yüksek oranda *zihinsel süreçler*, ikinci olarak *ilişkisel* ve üçüncü olarak ise *maddesel* süreçler yeğlenmiştir. En az tercih edilen süreçler ise sırasıyla *sözel*, *davranışsal* ve *varoluşsal* süreçler olmuşlardır. Bu noktadan hareketle öğüt isteyen ve bu öğüde yanıt veren bireylerin ürettikleri metinlerden oluşan öğüt verici metin tipine ilişkin bir saptamada bulunmak gerekirse; “öğüt verici metin tipinde zihinsel, ilişkisel ve maddesel süreç kullanımı yoğun, sözel, davranışsal ve varoluşsal süreç kullanımı ise daha az orandadır” gibi bir çıkarımda bulunulabilir.

Öğüt verici metinlerde paylaşılan bilginin içeriği de tercih edilen süreçlerin kullanım sıklıkları ile ilişkili görünmektedir. Örneğin her iki dilde de en yüksek oranda (İngilizce metinlerde % 48,79, Türkçe metinlerde ise % 44,96) başvuru alan zihinsel süreçler açısından ele alındığında öğüt isteyen dil kullanıcıları yaşadıkları sıkıntıları, sorunları ve bu sorunların kendilerinde yarattığı zihinsel değişimleri incelemektedirler. Hem İngilizce hem de Türkçe öğüt isteyen metinlerde bireyin yaşadığı olay veya durumun metin üreticisini nasıl etkilediği, bu olaylar karşısında bireyin nasıl tepkiler verdiği gibi konuların ifade edilmesinde zihinsel süreçler en sık başvuru alan araçlardır. Öğüt isteyenler ile koştur bir biçimde öğüt veren bireyler de karşısındaki kişinin yaşadığı sıkıntıları ve deneyimlerini anladığını, yaşanan sıkıntıların bireylerde ne türden zihinsel etkiler yarattığını belirtebilmek amacıyla zihinsel süreçlere sıklıkla başvurmuşlardır.

Böylesine bir bulgu ve kullanım sıklığı, öğüt verici metinlerin kişinin yaşadıklarını anlattığı ve tecrübe ettiği olayların duygusal izlerini betimleyen bir içeriğe sahip olması nedeniyle beklenen bir oranda gerçekleşmiştir. Çözümlenen metinlerde en yüksek oranda başvuru alan zihinsel süreç kullanımına ilişkin veri tabanımızdan rassal olarak seçili örnekler aşağıda tablolandırılmıştır.

Tablo 6. Veri Tabanında Gözlemlenen Zihinsel Süreç Kullanım Örnekleri

İngilizce		Türkçe	
<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>	<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>
She plans to carry on seeing her lovers,	Try to establish guidelines about	Yanlış mı düşünüyorum ama	birini tanıyorsun,
...so she can only see them	that your wife agrees	pek hoşnut olduğumu görüyorum	senin değerini bilen
I am very concerned about a close family member	... with your husband there to support you.	Üzülmesini, hiç istemiyorum	Senin de bunu hissederek üzüldüğünü görüyorum
He does not like my answers	and though you felt a spark,	ve ailesi de onu destekledi	ama sonuçta onunla aynı yuvayı paylaşıyorsun...
as I love her too much.	that you love him.	ben kocamı seviyorum,	diye düşünme...
but I don't want	you might find it difficult	ben buna katılmıyorum.	gözünde çok büyütmiş

Öğüt verici metinlerde paylaşılan bilginin içeriği ve tercih edilen süreçlerin kullanım sıklıkları ilişkisine bakıldığında ikinci olarak ilişkisel süreç kullanımları göze çarpmaktadır. Öğüt isteyen bireyler sıkıntılarını iletmeden önce kendilerini ve olay katılımcılarını tanıtmaya, betimleme ihtiyacı hissetmektedirler. Bir başka ifade ile dil kullanıcıları bir öğüt verici metin kurgularken öncelikle kendilerini ve olay katılımcılarını metne ve dolayısıyla metnin alımlayıcısına tanıtmaktadırlar. Metne yeni bir katılımcı tanıtırken dil kullanıcıları bir betimleme aracı olarak sıklıkla (İngilizce metinlerde %23,22, Türkçe metinlerde %20,09 oranında) ilişkisel süreçlere başvurmuşlardır. Bu bağlamda denilebilir ki öğüt verici metinlerde metin katılımcılarının kim oldukları ve özellikleri ilişkisel süreçler yardımıyla okuyucuya sunulmakta ve açıklanmaktadır. Aşağıda çözümlenen veri tabanından derlenen ilişkisel süreçlerin kullanıldığı örnekler verilmiştir.

Tablo 7. Veri Tabanında Gözlemlenen İlişkisel Süreç Kullanım Örnekleri

İngilizce		Türkçe	
Öğüt isteyen	Öğüt Veren	Öğüt isteyen	Öğüt Veren
I have a highly paid job,	...you have for each other.	Ben 21 yaşında bir gencim,	... iyi bir şey
we have three children,	to be together more,	...o şuan askerde	Sen henüz yolun başındasın,
She is on her fourth relationship and...	so your worries are entirely understandable.	1,5 yıldır bir gençle birlikteyim .	Bir de maddi sorunların olduğunu...
I am my father's only daughter and	...unless things are really bad.	Çünkü o şimdi başka biriyle evli.	Ama sonuçta bu onun ve ailesinin sorunu.
when I was ten.	when they are older.	benim bir problemim var	23 yaşındasın...
but this was a lie	...if he was the same with his former wife,	...ilk başlarda her şey rüya gibiydi.	Durumun elbette ki çok ilginç.

İlişkisel süreç bağlamında ele alındığında gerek Türkçe gerekse de İngilizce metinlerde “bu nedenle çok mutsuzum” gibi özdeşlik belirten ya da “ben 21 yaşında, ailesiyle yaşayan, genç bir kızım ” gibi özellik yükleyen ilişkisel süreç kullanımları gözlemlenmektedir. Bireyler kendilerini ve anlatacakları olayın katılımcılarını tanıtırken ya da olay durumuna dâhil olan başka katılımcılardan söz ederken özellik yükleyen ya da özdeşlik belirten ilişkisel süreçler yardımıyla metin okuyucusunu katılımcılar hakkında bilgilendirmektedir.

Süreç kullanım sıklıkları açısından Türkçe ve İngilizce metinlerde üçüncü olarak maddesel süreçlerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Maddesel süreçler öğüt verici İngilizce metinlerde %12,8, Türkçe metinlerde ise %15,5 gibi bir oranda tercih edilmişlerdir. Maddesel süreçlerin dilbilgisel işlevi tümcedeki bir katılımcının bir şeyler yaptığı, bir harekete giriştiğini ifade etmektir. Özellikle öğüt verici metinlerde olayların anlatıldığı veya öykülediği ve bir anlatı metni gibi kurgulanmış bölümlerde bu türden kullanımlara sıklıkla karşılaşılmıştır. Dil kullanıcıları kendilerinin ya da metne dâhil olan diğer katılımcıların yaptığı, gerçekleştirdiği ya da sebep olduğu hareketleri anlatırken maddesel süreçleri kullanmışlardır. Çözümleme yapılan İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerde maddesel süreç kullanımlarına ilişkin örneklerden kimileri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 8. Veri Tabanında Gözlemlenen Maddesel Süreç Kullanım Örnekleri

İngilizce		Türkçe	
<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>	<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>
I went...	...perhaps occasionally meeting this man...	Sonra ailesiyle başka bir şehre taşındı,	Boynuma sarılması yatmadan önce bana sevgi mesajları atması...
Then a couple of weeks later she sent me a text.	...writing his own death sentence.	... sonra birden telefonunu açmıyor,	pek çok bilgisiz erkek gibi, hemen ilişkiye girip,
unless he smoked outside	...so keep a diary and write down everything...	Kocamla sevişerek evlendik.	Üstelik sen ona hediyeler alıyor,
...working and...	Hitting you...	Doktora göründüm.	Kavga ettikleri zaman
...then we go out for a lovely meal.	...their wife having sex with someone else.	...dar pantolon veya bikini mayo giyemiyorum.	...sen neden gidemeyecekmışsin ki?
...buys me flowers and...	...meet up with support groups in her local area.	Önceki gün, buluşmak için...	kızlık zarının olduğu bölgeye dokunmadan...

Özetle yukarıda da örneklendirildiği gibi, zihinsel, ilişkisel ve maddesel süreçler Türkçe ve İngilizce öğüt verici metin yapısı için en sık başvurulan kullanımlar olarak göze çarpmaktadır. Öte yandan sözel, davranışsal ve varoluşsal süreçlerin Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde en az başvurulan süreçler olduğu gözlemlenmiştir.

Metin üreticisinin bir başkasına söylediği, ya da bir başka metin katılımcısı tarafından söylenen konuşmaları, verilen sözleri, uyarı ya da ikaz gibi sözel eylemleri temsil eden sözel süreçler Türkçede %9,49, İngilizce öğüt verici metinlerde ise %8,97 oranında kullanılmışlardır. Veri tabanı ve yöntem bölümünde söz ettiğimiz pilot çalışmada Türkçe kullanıcılarının metinlerinde İngilizce metinlerdekine göre oldukça yüksek oranlı olarak tespit edilen bu durum çok daha geniş bir veri tabanı ile yürütülen bu çalışmada birbirine yakın seyretmektedir. Aralarında anlamlı bir fark olmamasına karşın Türkçe öğüt verici metin üreticilerinin sözel süreçlerin kullanımı İngilizce öğüt verici metinlerdekine göre yine daha fazla gerçekleşmiştir. Veri tabanımızdaki metinlerde sözel süreçlerin kullanıldığı örnekler aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 9. Veri Tabanında Gözlemlenen Sözel Süreç Kullanım Örnekleri

İngilizce		Türkçe	
<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>	<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>
she tells me all about it	talk online or	... söylemedi	dememiş
he told me that	Suggest to your relative that	... bir bahaneyle onunla konuşmayı	bu duyduklarını anlatmalısın
she told me	so you can talk calmly to your parents	Nasıl anlatayım	Sana söylemek
even when he is told	... offer...	Bunu bana nasıl söyler?	olayı anlatırsın
She is refusing the family's offer	could talk to the police for you.	diye sordu sadece.	cevabı versin
I don't say anything but	I recommend joint counselling with Relate (relate.org.uk)	Benim size sormak	Böyle şimdiden vıdı vıdı yaparsan

Ağlamak, izlemek, gülümsemek, davranmak gibi insan psikolojisini ve psikolojik davranışları içeren ve maddesel ile zihinsel süreçlerin kimi özelliklerini de içeren davranışsal süreçler çözümlenen metinlerde ortalama olarak %4,5 civarında bir kullanım sıklığı göstermektedirler. Davranışsal süreçlerin kullanımı İngilizce öğüt verici metinlerde %3,21, Türkçe metinlerde ise % 5,76 oranında gerçekleşmiştir. İncelenen metinlerde gözlemlenen davranışsal süreçlere ilişkin aşağıdaki gibi örnekler verilebilir.

Tablo 10. Veri Tabanında Gözlemlenen Davranışsal Süreç Kullanım Örnekleri

İngilizce		Türkçe	
<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>	<i>Öğüt isteyen</i>	<i>Öğüt Veren</i>
he would give up or	if he quit,	ölene dek hayatıma yalnız devam etmek	Erkeklere nasıl davranacağını
to live with my dad as	give up completely and	Şu anda telefonlarına çıkıyorum.	... sana bu kadar kötü muamele eden,
to spend time with her only grandchild.	The way she is treating you	ve erkeklere nasıl davranacağımı	ona bu haksızlığı neden yaptığımı
how to deal with this situation.	to behave in this way,	fakat sonra o çok değişti	eğitimi yarıda bırakmak
She just treats me like dirt.	You are being bullied and	ama niye böyle davranıyor	yanlış bir ilişki yaşıyorsun
she won't stop when	to flirt back a bit.	çok ağladım onun...	zayıf davranabilirler

Çalışmamızın kuramsal kısmında da belirttiğimiz gibi varoluşsal süreçler bir şeyin var olması, ortaya çıkması ile ilişkilidir. İngilizce gibi dillerde tipik olarak “There” tümceleri ile (örn, “There was a city here thousand years ago), Türkçede ise “... var” yapısı (örn. “Burada binlerce yıl önce bir şehir vardı”) ile kodlanan varoluşsal süreçler bir özelliği taşıma ya da özdeşlik bildirmeyen süreçlerdir. Öğüt verici metinlerde kullanım sıklığı bakımından her iki dilde de İngilizce için %3,72, Türkçe için ise %3,84 oranla en az rastlanılan süreç, varoluşsal süreç olmuştur.

Kimi durumlarda iyelik ve bir varlığın yerliğini/konumunu bildiren kullanımlarda gözlemlenen varoluşsal süreçler incelenen veri tabanında genel anlamda bir bilgi verme, özetleme ya da kimi durumlarda örnekleme gibi işlevlerde kullanılmıştır. Çözümlenen metinlerden rassal olarak derlenmiş varoluşsal süreç örnekleri aşağıda sıralanmaktadır.

Tablo 11. Veri Tabanında Gözlemlenen Varoluşsal Süreç Kullanım Örnekleri

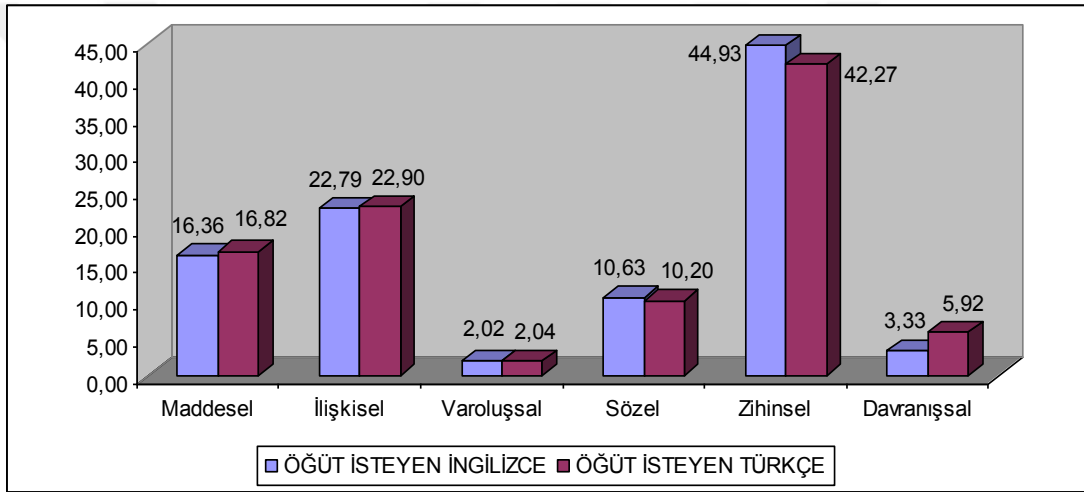
İngilizce		Türkçe	
Öğüt isteyen	Öğüt Veren	Öğüt isteyen	Öğüt Veren
Now there are two guys	Smoke can still be in the air for up to	bir söz var	Bu onların yapısında vardır.
My problem is that	which makes it difficult	hayatımda var olduğunu	ama her ne olursa olsun ,
to be in her life.	The reality is that	Başka hiç bir sebep yok.	Söyle bir durum var
when something important happens in my life	to happen at some point and	Merhaba Güzin Abla; gazetede çıkan köşenizi...	Çünkü son zamanlarda hep olumsuz ve mutsuz aşk öyküleri var
a lot of her problems stem from the fact that	it won't last.	kızlık zararının olduğu	ciddi bir psikolojik sorunu olmalı
It took years	It seems that	Karşılığı var.	bir şey yok artık

Bulgular ve Tartışma bölümünde bu noktaya kadar İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerdeki süreç dağılımlarının ortaklık örüntüleri ve benzer kullanımları sunulmuştur. Böylelikle öğüt verici metin tipinin süreçler bağlamında nasıl bir şablona sahip olduğuna ilişkin zihinsel şema ortaya konmaya çalışılmıştır. Öte yandan bu noktada Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde kullanılan süreçlerin dağılımlarda gözlemlenen farklılıklardan da söz etmek yerinde olacaktır.

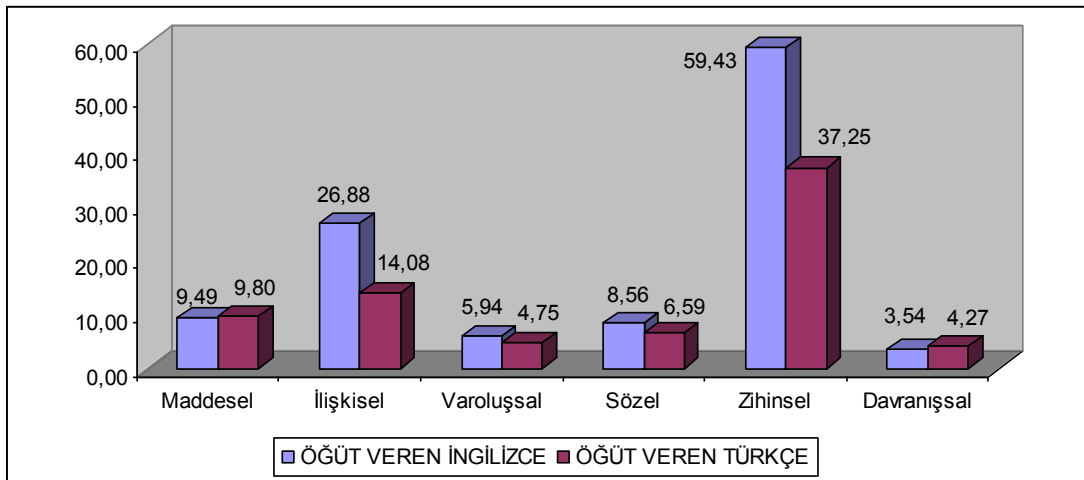
Kullanım oranları birbirlerine yakın olmasına rağmen İngilizce metin üreticileri zihinsel ve ilişkisel süreçleri Türkçe metin kurgulayıcılara göre daha fazla kullanmaktadırlar. Öte yandan maddesel, sözel ve davranışsal süreçlerin kullanım oranına bakıldığında ise Türkçe öğüt verici metin üreticilerinin bu süreçlere daha fazla başvurdukları belirlenmiştir. Özellikle davranışsal süreçler bağlamında bakıldığında anlamlı bir fark gözlemlenmekte ve Türkçe metin üreticilerinin İngilizce öğüt verici metinlerdekine göre neredeyse iki kat daha fazla (Türkçe %5,76, İngilizce %3,21) kullanım sergiledikleri gözlemlenmiştir. Her iki dile ilişkin gözlemlenen bu farklılıklardan hareketle İngilizce dil kullanıcılarının öğüt verici metin yapısında Türkçe metinlere göre daha fazla soyut, zihinsel ve ilişkisel süreçleri tercih ettikleri, Türkçe metin üreticilerinin ise hareketsetel yani maddesel, davranışsal veya sözel süreçleri yeğledikleri söylenebilir.

Buraya kadar gözlemlenen bulgularda öğüt verici metin yapısının her iki dildeki süreç örüntüsü öğüt isteyen ve öğüt veren bireylerin kullanımlarının ortalaması çerçevesinde ele alınmıştır. Öte yandan süreçlerin dağılımlarına her iki dil için sadece öğüt isteyenler ve sadece öğüt veren çerçevesinde bakıldığında sonuçlar birbirlerinden farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda Türkçe ve İngilizce dil kullanıcıları öğüt isterlerken birbirlerine çok benzer süreç kullanımlarına giderlerken, öğüt verirken birbirlerinden farklı süreçlere başvurmaktadırlar. Söz konusu bu çıkarımları aşağıdaki tablolarda karşılaştırmalı bir biçimde ele alınabilir;

Şekil 7. İngilizce ve Türkçe Öğüt İsteyen Dil Kullanıcılarının Süreç Kullanım Dağılımı

Şekil 8. İngilizce ve Türkçe Öğüt Veren Dil Kullanıcılarının Süreç Kullanım Dağılımı

Şekil 7 ve 8’de karşılaştırmalı olarak görüldüğü üzere öğüt isteyen dil kullanıcıları arasında İngilizce ve Türkçe metinler arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Öte yandan öğüt veren dil kullanıcılarının metinleri incelendiğinde Güzin Abla ve Aunt Agony metinlerine zihinsel ve ilişkisel süreçlerin kullanım sıklıkları arasında farklılıklar dikkat çekmektedir. Aunt Agony tarafından yazılan metinlerde zihinsel ve ilişkisel süreçler Güzin Abla tarafından üretilen metinlere göre çok daha yüksek oranda kullanılmışlardır. Bu durumun İngilizce öğüt verenlerin soru soran bireylerin ne söylediklerini ve hislerini anladıklarını yani duygudaşlık kurduklarını belirtmek için sıklıkla zihinsel süreçlere başvurmaları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bununla birlikte öğüt veren Aunt Agony metinlerinde başka bireylerden örnek durumlar verilmekte ve örnek olarak gösterilen olayların katılımcıları metne tanıtılmaktadır (örn. “I have a friend, whose age is”, “the main problem of the youth is” gibi). Karşısındaki bireyin kendisi gibi durumlar yaşayan başka bireylerin yaptıkları şeylerden örnek alması ve çıkarımlarda bulunması amacıyla verilen bu örnekler nedeniyle İngilizce öğüt veren metin üreticilerinin kullandıkları ilişkisel süreç oranları Türkçe metinlerde gözlemlenenlere göre daha fazla oranda (İngilizce %26,88, Türkçe % 14,08) gerçekleşmiştir.

5.2. ÖĞÜT VERİCİ METİNLERDE METİN KATILIMCILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Öğüt verici metinlerde süreç kullanımlarının genel dağılımları ve oranlarının karşılaştırılmasının ardından çözümlememizin bu bölümünde süreç katılımcılarının *kılıcı*, *etkilenen* veya *araç* olma gibi anlamsal rollerine odaklanılmaktadır. Bu bağlamda ilişkisel ve varoluşsal süreçler dışındaki her bir süreç için *kılıcılık* ve *etkilenen* gibi anlamsal rollerin dağılımları incelenerek karşılaştırılmaktadır. İlişkisel ve varoluşsal süreçlerde *kılıcılık* ya da *etkilenen* gibi bir işlevin olmaması nedeniyle bu süreçler çözümleme dışında tutulmuştur.

Bu doğrultuda öncelikle öğüt isteyen bireylerin metinlerinde hassas veya hassas olmayan gibi bir ayırım yapılmaksızın tüm süreçlerdeki katılımcılar incelenmektedir. Her bir süreçteki *kılıcılık* ve *etkilenen* ya da *araç* olma durumları karşılaştırılarak her iki dil için süreçlerin katılımcılarına ilişkin genel görünüm ortaya konulmaya çalışılmaktadır. İkinci olarak ise aynı çözümleme ve karşılaştırma süreci öğüt veren dil kullanıcılarının ürettikleri metinlere uygulanarak bir karşılaştırmaya gidilmiştir. Süreç katılımcılarının dağılımının ortaya konmaya çalışıldığı bu bölümün üçüncü aşamasında ise hassaslık durumuna ve dolayısıyla bağlam bağımlılığına ilişkin bulgulara erişmek amacıyla dil kullanıcılarının metinleri konuya göre (hassas veya değil) ayrılarak karşılaştırılmıştır.

Aşağıdaki incelemelerde öncelikle elde edilen sayısal verilerin ki-kare testi sonuçları sunulmakta, ardından bulgular doğrultusunda yorumlamalar yapılarak örnekler verilmektedir²². Süreç katılımcılarına ilişkin tabloların ki-kare hesaplamaları için Microsoft Excel programına giriş yapılması amacıyla çözümlemelerde kimi kısaltmalar kullanılmıştır. Bu kısaltmaların anlamları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 12. Çözümleme İçin Kullanılan Kısaltmalar Listesi

<i>Kısaltma</i>	<i>Açıklama</i>	<i>Kısaltma</i>	<i>Açıklama</i>
<i>K&</i>	Kılıcısı Kendi olan	<i>E&</i>	Etkilenen/Araç Kendi olan
<i>K#</i>	Kılıcısı Başkası olan	<i>E#</i>	Etkilenen/Araç Başkası olan
<i>K%</i>	Kılıcısı Biz olan	<i>E%</i>	Etkilenen/Araç Biz olan
<i>K&+</i>	Kılıcısı Kendi olan (Hassas Konular)	<i>E&+</i>	Etkilenen/Araç Kendi olan (Hassas Konular)
<i>K#+</i>	Kılıcısı Başkası olan (Hassas Konular)	<i>E#+</i>	Etkilenen/Araç Başkası olan (Hassas Konular)
<i>K%+</i>	Kılıcısı Biz olan (Hassas Konular)	<i>E%+</i>	Etkilenen/Araç Biz olan (Hassas Konular)

²² Ki kare tablolarında H_0 olarak belirtilen “sıfır önsavı” verili bir gözlem ya da bulgunun belli bir önsav ile uyup uyuşmadığı sorusu ile ilgilenir. Buradaki uyum kavramı, önsavdaki değere bu önsavı reddetmemeyi sağlamaya yetecek derecede yakın olmak anlamındadır. İleri sürülen önsava tablolarda yer almayan ancak programın arka planında çalışan H_1 “almaşık önsav” karşısında sınanır. Tablolarda belirtilen α değeri ki kare testinin sonucunu ifade etmekte ve ki-kare testi uyarınca anlamlı bir farklılığın saptanabilmesi için 0,05’den büyük olması beklenmektedir.

5.2.1. Öğüt İsteyen ve Öğüt Veren Dil Kullanıcılarının Metinlerinde Süreç Katılımcılarının Hassaslık Parametresinden Bağımsız Anlamsal Rol Dağılımları

Bu bölümdeki çözümleme ve değerlendirmelerde metinlerde sözü edilen konuların hassas olup olmamalarına ilişkin herhangi bir ayrıma gidilmemiştir. Böylelikle öğüt isteyen ve öğüt veren bireylerin kullanımlarındaki ortalama katılımcı dağılımı belirlenerek her bir dil için genel görünüm ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.2.1.1. Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Maddesel süreçler temelinde bakıldığında *kılıçlık* rolü bağlamındaki kullanımların dağılımlarının ki-kare testi doğrultusunda ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 13. Maddesel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım

MADDESEL - K - TÜM KONULAR				
	K& + K&+	K# + K#+	K% + K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	298	297	88	683
İNGİLİZCE	208	197	70	475
TOPLAM	506	494	158	1158
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel K&+ K&+ değeri dilden bağımsızdır.				
0,6151308	>0,05 = α	En yüksek Maddesel K& + K&+ değeri dilden bağımsızdır.		

Görüldüğü üzere konu ayrımı yapılmaksızın maddesel süreç kullanımlarında her iki dilde de *kılıçlıkların* dağılımında herhangi bir anlamlı fark bulunmamaktadır. Bu durum, öğüt isteyen ve öğüt veren bireylerin İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerindeki *kılıçlık* tercihlerinin benzer bir biçimde gerçekleştiğini göstermektedir. Öğüt isteyen ve öğüt veren bireyler İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerinde maddesel süreçler söz konusu olduğunda *kılıcı* olarak kendilerini, başkalarını ya da işteşlik belirten “we/biz” gibi yapıları birbirleri ile yakın oranda kullanmışlardır.

Öte yandan maddesel süreçte olaydan *etkilenen*, olaya maruz kalan ya da olayın gerçekleştirilmesinde *kılıçlık* rolü üstlenmeyen yani “*etkilenen*” olma durumuna göre yapılan çözümlenmelere bakıldığında aşağıdaki gibi anlamlı farklılıklar saptanmıştır:

Tablo 14. Maddesel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım

MADDESEL - E - TÜM KONULAR				
	E& + E&+	E# + E#+	E% + E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	107	183	27	317
İNGİLİZCE	44	133	23	200
TOPLAM	151	316	50	517
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,0144631	<0,05 = α	En yüksek Maddesel E& + E&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Maddesel süreçlerde eyleme maruz kalan katılımcıyı belirten “*etkilenen işlevine*” bakıldığında iki dil arasında alfa değerinin dilden bağımsız olmadığı belirlenmiştir. Bir başka ifade ile kullanım oranları karşılaştırıldığında İngilizce ve Türkçe arasında kullanılan dile göre anlamlı bir farklılık söz konusudur. Yukarıdaki tabloda E& ve E&+ değerleri ile işaretlenmiş sütunda görüldüğü üzere Türkçe öğüt verici metin üreticileri *etkilenen*-kendisi rolüne İngilizce metinlerdeki kullanımlara göre oransal olarak daha fazla başvurumaktadırlar. Bu durum maddesel yani hareketli olaylar söz konusu olduğunda ***Türkçe kullanıcıların kendilerini çok daha fazla mağdur konumuna soktuklarının*** bir göstergesidir. Yani Türkçe metin üreticileri fiziksel aktiviteler, hareketler gibi maddesel süreçler söz konusu olduğunda İngilizce kullanıcılarına göre daha fazla oranda bu durumun *etkileneni* olarak kodlamaktadırlar.

5.2.1.2. Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Zihinsel süreç çerçevesinde katılımcıların *kılıçlık* ve *etkilenen* işlevli kullanımları ki-kare testi çerçevesinde değerlendirildiğinde maddesel süreç ile benzer bir görünümle karşılaşılmaktadır.

Tablo 15. Zihinsel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım

ZİHİNSEL - K - TÜM KONULAR				
	K& + K&+	K# + K#+	K% + K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	1135	785	93	2013
İNGİLİZCE	1123	674	94	1891
TOPLAM	2258	1459	187	3904

Null Hypothesis (H0)
En yüksek zihinsel K&+ K&+ değeri dilden bağımsızdır.

0,0950815 >0,05 = α En yüksek zihinsel K& + K&+ değeri dilden bağımsızdır.

Kılıcılık bağlamında ele alındığında gerek Türkçe gerekse de İngilizce öğüt verici metinlerde dil kullanıcıları zihinsel süreçlerde ağırlıklı olarak “ben üzuldüm”, “ben düşündüm”, “ben bu durumu kabullendim” gibi örneklerle kendilerini *kılıcı* konumuna yerleştirmektedirler. Öte yandan *etkilenen* olma durumuna göre ele alındığında anlamlı farklar gözlemlenmiştir.

Tablo 16. Zihinsel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım

ZİHİNSEL - E - TÜM KONULAR				
	E& + E&+	E# + E#+	E% + E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	315	350	11	676
İNGİLİZCE	192	306	8	506
TOPLAM	507	656	19	1182

Null Hypothesis (H0)
En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.

0,0111021 <0,05 = α En yüksek zihinsel E& + E&+ değeri dilden bağımsız değildir.

Etkilenen bağlamında ele alındığında Türkçe öğüt verici metinlerde “...beni rahatsız etti”, “o da beni beğendi” gibi zihinsel süreçlerde *etkilenen*-ben kullanımları olduğu kadar “sanırım onu üzdüm” gibi *etkilenen*-başkası kullanımları da eşit oranda gerçekleşmiştir. Öte yandan İngilizce öğüt verici metinlere bakıldığında başkalarının etkilendiği zihinsel süreçler, metin üreticisinin kendisinin *etkilenen* konumda olduğu zihinsel süreçlere oranla oldukça fazladır. Daha açık bir ifade ile İngilizce öğüt verici metinlerde başkalarının duygusal ya da zihinsel olarak daha fazla etkilenmeleri öncelenmektedir.

5.2.1.3. Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Hassas veya hassas olmayan gibi bir konu ayrımı yapılmaksızın tüm sözel süreçlerin katılımcıları değerlendirildiğinde Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerdeki katılımcı dağılımı aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Tablo 17. Sözel-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım

SÖZEL - K - TÜM KONULAR				
	K& + K&+	K# + K#+	K% + K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	214	201	13	428
İNGİLİZCE	162	177	16	355
TOPLAM	376	378	29	783

Null Hypothesis (H0)
En yüksek sözel K&+ K&+ değeri dilden bağımsızdır.

0,326405 >0,05 = α En yüksek sözel K& + K&+ değeri dilden bağımsızdır.

Tablo 18. Sözel-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım

SÖZEL - E - TÜM KONULAR				
	E& + E&+	E# + E#+	E% + E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	146	170	3	319
İNGİLİZCE	139	162	3	304
TOPLAM	285	332	6	623

Null Hypothesis (H0)
En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.

0,9982279 >0,05 = α En yüksek sözel E& + E&+ değeri dilden bağımsızdır.

Kılıçlık ya da *etkilenen* olma durumu çerçevesinde Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde sözel süreçlerde bir farklılık gözlemlenmemektedir. Bir başka ifade ile Türkçe ve İngilizce konuşucuları sözel süreçlerde kendilerini ve başkalarını metinlerinde birbirleri ile benzer bir biçimde konumlandırmışlardır.

5.2.1.4. Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Süreç katılımcılarının davranışsal süreçler bağlamında dağılımına bakıldığında ki-kare testi karşılaştırmasında aşağıdaki gibi bulgulara rastlanmıştır.

Tablo 19. Davranışsal-Kılıcı Tüm Konularda Dağılım

DAVRANIŞSAL - K - TÜM KONULAR				
	K& + K&+	K# + K#+	K% + K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	137	94	27	258
İNGİLİZCE	38	80	6	124
TOPLAM	175	174	33	382
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal K&+ K&+ değeri dilden bağımsızdır.				
0,000002	<0,05 = α	En yüksek davranışsal K& + K&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Kılıcılık bağlamında Türkçe öğüt verici metinlerde dil kullanıcıları, İngilizceye oranla daha fazla *kılıcı*-kendi kodlamasına gitmektedirler. Türkçe metinlerde “şöyle davrandım”, “elimden geleni yaptım” gibi örneklerde görüldüğü üzere yapılan davranışların mesuliyetini kendi üzerlerine almakta ve yaşadıklarının sonuçlarını kendi davranışı ile bağdaştırmaktadır. Öte yandan İngilizce kullanıcıları öğüt verici metinlerde olayların davranışsal nedenlerini başkalarına bağlama eğilimi göstermektedir (örn. “He treated badly”). Ancak bu durum maddesel süreçlerde görüldüğü gibi bir mağduriyetten çok neden sonuç ilişkisinde bireyin kendisini konumlandırması ile ilişkili görünmektedir. Türkçe kullanıcıları davranışsal süreçler bağlamında kendilerini daha çok neden tarafına konumlandırırken, İngilizce metin üreticilerinde böyle bir durum söz konusu değildir.

Tablo 20. Davranışsal-Etkilenen Tüm Konularda Dağılım

DAVRANIŞSAL - E - TÜM KONULAR				
	E& + E&+	E# + E#+	E% + E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	27	33	1	61
İNGİLİZCE	6	17	2	25
TOPLAM	33	50	3	86
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.				
#AD?	>0,05 = α	En yüksek davranışsal E& + E&+ değeri dilden bağımsızdır.		

Davranışsal süreçlerin *etkilenen* konumu ele alındığında ise Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinler arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemektedir. Her ne kadar sayısal olarak karşılaştırıldığında İngilizce metin üreticilerinin *etkilenen*-kendi kullanım oranı düşük olsa da kullanım sıklığı dillerden bağımsız değildir yani benzer bir oranda gerçekleşmiştir.

5.2.2. Öğüt İsteyen Dil Kullanıcılarına İlişkin Değerlendirmeler

Çözümlememizin bu bölümünde “Güzin Abla” ya da “Aunt Agony” köşelerine yazılar göndererek onlardan öğüt isteyen dil kullanıcılarının metinleri çözümlenerek karşılaştırılmaktadır. Bu doğrultuda İngilizce ve Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcılarının ürettikleri metinlerde süreçleri ve katılımcıları nasıl yönettikleri, *kılıcılık*, *etkilenen*, *araç*, *erek* gibi roller çerçevesinde ve hassas ve hassas olmayan konular da göz önünde bulundurularak belirlenmeye çalışılmıştır.

5.2.2.1. Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Türkçe ve İngilizce öğüt isteyen dil kullanıcılarının maddesel süreçlerde *kılıcı* tercihlerine ilişkin karşılaştırma aşağıdaki gibidir.

Tablo 21. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları

MADDESEL - K - GENEL KONULAR					
	K&	K#	K%	TOPLAM	
TÜRKÇE	181	129	46	356	
İNGİLİZCE	108	89	34	231	
TOPLAM	289	218	80	587	
Null Hypothesis (H0)					
En yüksek Maddesel K& değeri dilden bağımsızdır.					
0,6046771	>0,05 = α				En yüksek Maddesel K& değeri dilden bağımsızdır.

Tablo 22. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları

MADDESEL - K - HASSAS KONULAR					
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM	
TÜRKÇE	23	36	18	77	
İNGİLİZCE	15	35	21	71	
TOPLAM	38	71	39	148	
Null Hypothesis (H0)					
En yüksek Maddesel K&+ değeri dilden bağımsızdır.					
0,429859	>0,05 = α				En yüksek Maddesel K&+ değeri dilden bağımsızdır.

Gerek hassas konular gerekse de genel konular bakımından ele alındığında öğüt isteyen bireylerin metinlerinde *kılıcı* rollerinin karşılaştırılmasında diller arası herhangi bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Tablo 23. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları

MADDESEL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	47	80	3	130
İNGİLİZCE	23	50	1	74
TOPLAM	70	130	4	204
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,6581953	>0,05 = α	En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Maddesel süreçlerin *etkileneni* bağlamında bakıldığında hassas olmayan genel konularda diller arasında anlamlı bir fark bir fark görülmemektedir.

Tablo 24. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları

MADDESEL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	25	20	15	60
İNGİLİZCE	10	26	21	57
TOPLAM	35	46	36	117
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,0170807	<0,05 = α	En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsız değildir.		

Hassas konular bağlamında öğüt isteyen bireylerin maddesel süreçlerdeki etkilenen olma durumlarına bakıldığında ise İngilizce ve Türkçe dil kullanıcıları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcıları maddesel süreçlerde İngilizce kullanıcılarına göre kendilerini *etkilenen* konumuna daha fazla yerleştirmektedirler. Bu durum Türkçe öğüt isteyen bireylerin fiziksel olay veya hareket bildiren süreçlerde kendilerini maruz kalan, mağdur olan biçiminde konumlandırmaları ile ilişkilidir. Buradan hareketle anlamsal olarak bakıldığında hassas konularda öğüt isteyen Türkçe kullanıcılarının kendilerini İngilizce kullanıcılara göre daha fazla etkilenen konumda kullandıkları söylenebilir.

5.2.2.2. Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Öğüt isteyen dil kullanıcılarının zihinsel süreç katılımcılarına ilişkin tercihlerine bakıldığında İngilizce ve Türkçe için aşağıdaki gibi bir dağılım gözlemlenmiştir.

Tablo 25. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları

ZİHİNSEL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	604	333	58	995
İNGİLİZCE	451	253	34	738
TOPLAM	1055	586	92	1733
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek zihinsel K& değeri dilden bağımsızdır.				
0,5255094	>0,05 = α	En yüksek zihinsel K& değeri dilden bağımsızdır.		

Zihinsel süreçler söz konusu olduğunda İngilizce ve Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcılarının genel konularda *kılıcılık* tercihleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 26. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları

ZİHİNSEL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	29	39	9	77
İNGİLİZCE	47	25	5	77
TOPLAM	76	64	14	154
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek zihinsel K&+ değeri dilden bağımsızdır.				
0,0144906	<0,05 = α	En yüksek zihinsel K&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Öte yandan hassas konularla ilgili öğüt isterken İngilizce metin üreticilerinin *kılıcı*-ben kullanımlarının, Türkçe metin üreticilerinde ise *kılıcı*-diğer kullanımının anlamlı olduğu bulgusuna erişilmiştir. Daha açık ifade etmek gerekirse İngilizce metin üreticileri öğüt isterlerken çok daha yoğun bir biçimde “I am worried/ ben endişeliyim”, “I decided/...e karar verdim”, “I feel guilty” gibi kullanımlarla zihinsel süreçlerin *kılıcı* konumuna kendilerini konumlandırmaktadır. Diğer yandan

Türkçe öğüt isteyen bireyler ise “beni sevmemelerinin sebebi”, “belki somluluğu almasını...” gibi kullanımlarla *kılıcı*-başkası kullanımlarını yeğlemektedirler.

Tablo 27. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları

ZİHİNSEL - E - GENEL KONULAR					
	E&	E#	E%	TOPLAM	
TÜRKÇE	152	187	4	343	
İNGİLİZCE	75	121	2	198	
TOPLAM	227	308	6	541	
Null Hypothesis (H0)					
En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.					
0,328721	>0,05 = α		En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Etkilenen konumundaki *kılıcı* tercihleri bağlamında bakıldığında diller arasında genel konularda anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 28. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları

ZİHİNSEL - E - HASSAS KONULAR					
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM	
TÜRKÇE	17	11	2	30	
İNGİLİZCE	10	25	4	39	
TOPLAM	27	36	6	69	
Null Hypothesis (H0)					
En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.					
0,0322435	<0,05 = α		En yüksek zihinsel E&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Öte yandan hassas konular söz konusu olduğunda Türkçe öğüt isteyenlerin üreticileri duygusal durumdan *etkilenen* (maddesel süreç çözümlenmelerinde maruz kalma durumunda görüldüğü gibi) konumuna kendilerini daha yoğun bir biçimde yerleştirmektedirler. Hassas konulara ilişkin öğüt isterlerken İngilizce dil kullanıcıları ise başkalarının duygusal etmenlere maruz kalmalarına odaklanmakta ve *kılıcılığı* başkalarına yüklemektedirler.

5.2.2.3. Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

İngilizce ve Türkçe öğüt isteyen bireylerin sözel süreçlerde yeğledikleri katılımcıların dağılımları ise aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Tablo 29. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları

SÖZEL - K - GENEL KONULAR					
	K&	K#	K%	TOPLAM	
TÜRKÇE		110	130	9	249
İNGİLİZCE		60	119	5	184
TOPLAM		170	249	14	433
Null Hypothesis (H0)					
<i>En yüksek sözel K& değeri dilden bağımsızdır.</i>					
0,0345826	<0,05 = α	En yüksek sözel K& değeri dilden bağımsız değildir.			

Ki-kare testi sonucunda en yüksek sözel kendi-kılıcı değeri dile bağlı olarak anlamlılık sergilemektedir. Daha açık bir ifade ile Türkçe öğüt isteyen bireyler İngilizce kullanıcılara göre oransal olarak başkalarının söylediklerini daha fazla aktarmakta, İngilizce dil üreticileri ise kendi sözlerine yer vermektedirler. Kültürel bağlamda bakıldığında bu bulgulardan hareketle “Türk kültüründe başkalarının söylediklerinin oldukça önemli olduğu” gibi bir çıkarımda bulunmak olasıdır.

Tablo 30. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları

SÖZEL - K - HASSAS KONULAR					
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM	
TÜRKÇE		2	9	0	11
İNGİLİZCE		5	7	2	14
TOPLAM		7	16	2	25
Null Hypothesis (H0)					
<i>En yüksek sözel K&+ değeri dilden bağımsızdır.</i>					
0,1996766	>0,05 = α	En yüksek sözel K&+ değeri dilden bağımsızdır.			

Hassas konulara ilişkin sözel süreçlerin öğüt isteyen bireylerin metinlerindeki sayısal oranı ise oldukça azdır. İngilizce ve Türkçe arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmeyen bu ulam değerlendirildiğinde, her iki kültürde de “hassas konularla ilişkili olarak konuşulmadığı” gibi bir sonuç çıkarılabilir.

Sözel süreçlerin *etkileneni* yani konuşmayı dinleyen katılımcıların kimler olduğuna ilişkin dağılımlar ise aşağıda verilmiştir.

Tablo 31. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Sözel-Etkilenen Dağılımları

SÖZEL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	98	87	1	186
İNGİLİZCE	98	68	0	166
TOPLAM	196	155	1	352
Null Hypothesis (H0)				
<i>En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.</i>				
0,3329093	>0,05 = α	En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 32. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Sözel-Etkilenen Dağılımları

SÖZEL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	5	5	0	10
İNGİLİZCE	5	6	1	12
TOPLAM	10	11	1	22
Null Hypothesis (H0)				
<i>En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.</i>				
0,6323367	>0,05 = α	En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 31 ve Tablo 32’de görüldüğü üzere Türkçe ve İngilizce öğüt verici metin tipinde öğüt isteyen bireylerin sözel süreç kullanımlarında diller arasında etkilenen olma durumu bağlamında herhangi bir anlamlı fark bulunmamaktadır. Bu bulgudan hareketle her iki dilde de söylenen sözün kime söylendiğinin önemli olmadığı, kılıcılık rolü de göz önünde bulundurulduğunda ise söylenen sözün kim tarafından söylendiğinin öncelendiği savlanabilir.

5.2.2.4. Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Türkçe ve İngilizce öğüt isteyen bireylerin süreçler çerçevesinde hangi katılımcıları yeğledikleri hangi katılımcıları geri plana ittiklerine ilişkin son değerlendirmemiz davranışsal süreçlere ilişkin olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 33. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları

DAVRANIŞSAL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	68	41	19	128
İNGİLİZCE	19	28	1	48
TOPLAM	87	69	20	176
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal K& değeri dilden bağımsızdır.				
0,0019723	<0,05 = α	En yüksek davranışsal K& değeri dilden bağımsız değildir.		

Süreç katılımcılarının genel olarak değerlendirilmesinde de gözlemlendiği gibi Türkçe kullanıcıları davranışsal süreçlerde genel konularda *kılıcı* olarak yoğun bir biçimde kendilerini kullanmışlardır. Genel konulardan söz ederken Türkçe öğüt isteyen bireyler davranışları kendilerinin gerçekleştirdiğini öncelikle ve bir bakıma olayların sebebi olarak kendi davranışlarını göstermişlerdir. İngilizce öğüt isteyenlerin metinlerinde ise tam tersi bir durum gerçekleşmiş ve öğüt istenen duruma sebep olan olaylar başkalarının davranışlarıyla ilişkilendirilmiştir.

Tablo 34. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları

DAVRANIŞSAL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	12	9	1	22
İNGİLİZCE	4	7	1	12
TOPLAM	16	16	2	34
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal K&+ değeri dilden bağımsızdır.				
0,4885162	>0,05 = α	En yüksek davranışsal K&+ değeri dilden bağımsızdır.		

Hassas konularda gözlemlenen davranışsal süreçlerin kılıcılara bakıldığında genel konularda gözlemlenen diller arasındaki anlamlı fark bu bağlamda gerçekleşmemektedir.

Genel ve hassas konular sayısal olarak karşılaştırıldığında dil kullanıcılarının cinsellik, din, hastalık gibi hassas konularda davranışsal süreçlerin kullanımlarını yeğlemedikleri, bir bakıma kaçındıkları belirlenmiştir. Söz konusu dağılım aşağıda verilmektedir.

Tablo 35. Öğüt İsteyenlerin Genel Konularda Davranışsal-Etkilenen Dağılımları

DAVRANIŞSAL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	13	14	0	27
İNGİLİZCE	2	6	1	9
TOPLAM	15	20	1	36
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,113293	>0,05 = α	En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 36. Öğüt İsteyenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Etkilenen Dağılımları

DAVRANIŞSAL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	4	4	0	8
İNGİLİZCE	1	3	1	5
TOPLAM	5	7	1	13
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,3046562	>0,05 = α	En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.		

İngilizce ve Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcılarının davranışsal süreçlerden *etkilenen* bireyleri kodlamalarında dillere göre bir ayrım gözlemlenmemiştir. Hem genel hem de hassas konularda davranışsal süreçler söz konusu olduğunda her iki dilin kullanıcıları da sayısal olarak daha seyrek bir kullanıma gitmişler ve *etkilenen* konumunu *etkilenen-ben*, *etkilenen-başkası* ve *etkilenen-biz* şeklinde kullanmışlardır.

5.2.3. Öğüt Veren Dil Kullanıcılarına İlişkin Değerlendirmeler

Bulgular ve Tartışma bölümünün en son aşamasında kendilerine sorulan soruları yanıtlayan ve iletilen sorunlara çare bulmaya çalışan öğüt veren dil kullanıcılarının metinleri çözümlenmektedir. Bu doğrultuda bu bölümde İngilizce “Aunt Agony” ve Türkçe “Güzin Abla”nın okuyucu mektuplarına verdikleri yanıtlardan oluşan metinlerde süreçler ve katılımcıları değerlendirilmektedir. Bir önceki bölümde olduğu gibi bu bölümde de konular hassas olup olmamalarına göre karşılaştırılarak sunulmuştur. Böylelikle dizgeci işlevsel dilbilgisi bağlamında öğüt veren dil kullanıcılarının İngilizce ve Türkçe metinlerde tercih ettikleri süreç türleri içinde anlamsal rolleri bağlamsal bağımlılık çerçevesinde nasıl kodladıkları belirlenmeye ve karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

5.2.3.1. Maddesel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Öğüt veren dil kullanıcılarının metinleri maddesel süreçler bağlamında ele alındığında *kılıçlık* durumları aşağıdaki gibi bir dağılım sergilemektedir.

Tablo 37. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları

MADDESEL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	79	88	9	176
İNGİLİZCE	71	59	12	142
TOPLAM	150	147	21	318
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel K& değeri dilden bağımsızdır.				
0,2259236	>0,05 = α	En yüksek Maddesel K& değeri dilden bağımsızdır.		

Genel konularda öğüt verirken İngilizce ve Türkçe Dil kullanıcılarının *kılıcı* tercihleri arasında anlamsal bir fark bulunmamaktadır. Her iki dil için de öğüt veren bireyler genel konularda maddesel süreçler söz konusu olduğunda *kılıçlık* ile ilgili birbirlerine oldukça koşut bir kullanım örüntüsü sergilemişlerdir.

Tablo 38. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Maddesel-Kılıcı Dağılımları

MADDESEL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	15	44	15	74
İNGİLİZCE	14	14	3	31
TOPLAM	29	58	18	105
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel K&+ değeri dilden bağımsızdır.				
0,0281618	<0,05 = α	En yüksek Maddesel K&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Genel konularda gözlemlenen bulguların aksine hassas konular söz konusu olduğunda Türkçe öğüt veren bireyler ağırlıklı bir biçimde *kılıcı*-diğer kullanımına gitmişlerdir. Gitmek, kırmak, evlenmek, gezmek gibi hareket içerikli eylemlerin dâhil olduğu maddesel süreçlerde Güzin Abla bu süreçlerin *kılıcıları* olarak yoğunlukla başkalarını tercih etmiştir.

Bu durum maddesel süreçlerin *etkileneni* olarak kendilerini sunan Türkçe öğüt isteyen bireylerin seçimlerin devamı niteliğindedir. Öğüt isteyen bireyler bir şeye maruz kaldıklarını, mağdur olduklarını belirtirken Güzin Abla da durumu anladığını ve aynı şekilde değerlendirdiğini böyle bir kullanımla göstermektedir. Türkçe kullanımlarda 15 kullanıma 44 kullanım biçiminde gözlemlenen bu durum Güzin Ablanın da maddesel süreçler söz konusu olduğunda başkalarının bir şeyler yaptığı görüşünü desteklediğinin bir göstergesidir.

Maddesel süreçlerin *etkilenenleri* bağlamında ele alındığında ise aşağıdaki Tablo 39 ve Tablo 40'da görüldüğü üzere diller arasında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. öğüt veren bireylerin kullanımlarında ilginç bir bulguyla karşılaşmıştır.

Tablo 39. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları

MADDESEL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	24	62	1	87
İNGİLİZCE	9	44	1	54
TOPLAM	33	106	2	141
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,3204506	>0,05 = α	En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 40. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Maddesel-Etkilenen Dağılımları

MADDESEL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	11	21	9	41
İNGİLİZCE	2	13	1	16
TOPLAM	13	34	10	57

Null Hypothesis (H0)
En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.

0,1111725 >0,05 = α En yüksek Maddesel E& değeri dilden bağımsızdır.

5.2.3.2. Zihinsel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Zihinsel süreçler açısından bakıldığında Türkçe ve İngilizce öğüt veren dil kullanıcılarının kullanımlarında *kılıcılık* bağlamında oldukça anlamlı farklar söz konusudur. Aşağıda genel ve hassas konularda öğüt verici bireylerin *kılıcı* konumuna ilişkin kullanımlarının dağılımları verilmektedir.

Tablo 41. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları

ZİHİNSEL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	471	350	16	837
İNGİLİZCE	564	353	44	961
TOPLAM	1035	703	60	1798

Null Hypothesis (H0)
En yüksek zihinsel K& değeri dilden bağımsızdır.

0,0015447 <0,05 = α En yüksek zihinsel K& değeri dilden bağımsız değildir.

Tablo 42. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Kılıcı Dağılımları

ZİHİNSEL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	31	63	10	104
İNGİLİZCE	81	43	11	115
TOPLAM	92	106	21	219

Null Hypothesis (H0)
En yüksek zihinsel K&+ değeri dilden bağımsızdır.

0,0014414 <0,05 = α En yüksek zihinsel K&+ değeri dilden bağımsız değildir.

Tablo 41 ve Tablo 42 incelendiğinde konunun hassas olup olmamasından bağımsız olarak, öğüt veren Aunt Agony'nin her durumda duygusal olarak Güzin Ablaya göre daha yoğun bir duygudaşlık geliştirdiği gözlemlenmektedir. Zihinsel süreçlerin *kılıcıları* olarak öğüt isteyenleri konumlandıran Aunt Agony kendisini de olay durumuna dâhil ederek karşısındaki ile aynı duyguları yaşadığını göstermektedir. Öğüt verici bireylerin tutumları bağlamında bir yorumlamaya gidilirse Aunt Agony'nin, öğüt isteyenlerin duygu durumlarıyla daha fazla ilgilendiği söylenebilir. Düşünsel işlev ve kültür bağlamı çerçevesinde ele alındığında ise İngilizce öğüt veren bireylerin Türkçe öğüt verici metin üreticilerine göre öğüt talep edenlerin zihinsel süreçlerine daha çok odaklandığı savlanabilir.

Tablo 43. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları

ZİHİNSEL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	129	138	0	267
İNGİLİZCE	97	133	2	232
TOPLAM	226	271	2	499
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,1231368	>0,05 = α	En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Zihinsel süreçlerin *etkilenenleri* açısından bakıldığında Güzin Abla ile Aunt Agony arasında hassas olmayan genel konular bağlamında bir fark gözlemlenmemiştir.

Tablo 44. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Zihinsel-Etkilenen Dağılımları

ZİHİNSEL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	17	14	5	36
İNGİLİZCE	10	27	0	37
TOPLAM	27	41	5	73
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek zihinsel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,0042427	<0,05 = α	En yüksek zihinsel E&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Öte yandan Tablo 44’de görüldüğü üzere hassas konularda üretilen metinlerde zihinsel süreçlerin *etkilenenleri* açısından bakıldığında Güzin Abla ile Aunt Agony arasındaki fark daha yorumlanabilir hale gelmektedir. Özellikle hassas konular söz konusu olduğunda Aunt Agony diğer-karşı tarafın duygularını da göz ardı etmeyerek zihinsel süreçlerden *etkilenen* herkese eşit mesafede yaklaşmaktadır. Öte yandan Güzin Abla hassas konularda çare arayan bireyin etkilenmesiyle daha çok ilgilenmektedir.

5.2.3.3. Sözel Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Sözel süreçler çerçevesinde bakıldığında öğüt veren dil kullanıcılarının tercihlerinde sözü edilen konunun hassas olup olmamasına göre bir fark saptanmıştır.

Tablo 45. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları

SÖZEL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	100	51	2	153
İNGİLİZCE	93	50	7	150
TOPLAM	193	101	9	303
Null Hypothesis (H0)				
<i>En yüksek sözel K& değeri dilden bağımsızdır.</i>				
0,221778	>0,05 = α	En yüksek sözel K& değeri dilden bağımsızdır.		

Üzerine konuşulan konu genel bir konuya Güzin Abla ve Aunt Agony arasında, kimin konuştuğuna ilişkin bir ayrım bulunmamaktadır.

Tablo 46. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Sözel-Kılıcı Dağılımları

SÖZEL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	2	11	2	15
İNGİLİZCE	4	1	2	7
TOPLAM	6	12	4	22
Null Hypothesis (H0)				
<i>En yüksek sözel K&+ değeri dilden bağımsızdır.</i>				
0,0299112	<0,05 = α	En yüksek sözel K&+ değeri dilden bağımsız değildir.		

Öte yandan hassas konular söz konusu olduğunda, örneğin cinsellikle ilgili bir konuda sözel bir süreç gerçekleştiğinde Güzin Abla başkalarının ne söylediğine odaklanırken, Aunt Agony öğüt isteyen bireyin ne söylediğine bakmaktadır. Genel kullanım sıklıkları anlamında değerlendirme yapıldığında ise her iki dilde de hassas konulara ilişkin sözel bir süreç az tercih edilmekte yani üzerine konuşulmaması gereken hassas konular hakkında susulmaktadır.

Aşağıda Tablo 47 ve Tablo 48’de de görüldüğü üzere öğüt verenlerin ürettikleri metinlerdeki sözel süreçlerin *etkilenen* rolü dağılımlarında diller arasında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 47. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Sözel-Etkilenen Dağılımları

SÖZEL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	38	72	1	111
İNGİLİZCE	35	84	1	120
TOPLAM	73	156	2	231
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,7058261	>0,05 = α	En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 48. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Sözel-Etkilenen Dağılımları

SÖZEL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	5	6	1	12
İNGİLİZCE	1	4	1	6
TOPLAM	6	10	2	18
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,5488116	>0,05 = α	En yüksek sözel E& değeri dilden bağımsızdır.		

5.2.3.4. Davranışsal Süreçlere İlişkin Değerlendirmeler

Güzin Abla ve Aunt Agony'nin ürettikleri metinlerde davranışsal süreçlerdeki katılımcılarının anlamsal rollerine bakıldığında aşağıdaki gibi bir dağılım gözlemlenmektedir.

Tablo 49. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları

DAVRANIŞSAL - K - GENEL KONULAR				
	K&	K#	K%	TOPLAM
TÜRKÇE	50	34	5	89
İNGİLİZCE	10	34	4	48
TOPLAM	60	68	9	137

Null Hypothesis (H0)
En yüksek davranışsal K& değeri dilden bağımsızdır.

0,0003466 < 0,05 = α En yüksek davranışsal K& değeri dilden bağımsız değildir.

Türkçe öğüt isteyenlerin ürettikleri metinler ile koşut bir biçimde Güzin Abla da genel konularda davranışlar söz konusu olduğunda sorumluluğu bireylerin kendisine yüklemektedir. Bir başka ifade ile davranışı gerçekleştiren ve olaylara neden olan davranışı sergileyenleri Güzin Abla da öğüt isteyenler olarak görmektedir. Bu durumun aksine Aunt Agony başkalarının davranışlarına odaklanarak sebep sonuç ilişkisinde öğüt isteyen bireylerin tarafında kalmaktadır.

Tablo 50. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Kılıcı Dağılımları

DAVRANIŞSAL - K - HASSAS KONULAR				
	K&+	K#+	K%+	TOPLAM
TÜRKÇE	7	10	2	19
İNGİLİZCE	5	11	0	16
TOPLAM	12	21	2	35

Null Hypothesis (H0)
En yüksek davranışsal K&+ değeri dilden bağımsızdır.

0,3430894 > 0,05 = α En yüksek davranışsal K&+ değeri dilden bağımsızdır.

Hassas konular ile ilgili öğüt verirken ise Türkçe ve İngilizce öğüt veren bireyler tarafsız bir duruş sergileyerek davranışın kılıcıları hakkında eşit bir kullanım dağılımı göstermektedirler.

Olay durumunda gerçekleşen davranışlardan *etkilenen* katılımcılara ilişkin karşılaştırma aşağıda Tablo 51 ve 52’de verilmiştir. Ki-kare değerleri uyarınca kullanımlar dilden bağımsızdır ve aralarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Yani Türkçe ve İngilizce öğüt veren bireyler davranışsal süreçlerin *etkilenenleri* konusunda benzer bir tercih dağılımı göstermektedirler.

Tablo 51. Öğüt Verenlerin Genel Konularda Davranışsal-Etkilenen Dağılımları

DAVRANIŞSAL - E - GENEL KONULAR				
	E&	E#	E%	TOPLAM
TÜRKÇE	6	15	1	22
İNGİLİZCE	1	5	0	6
TOPLAM	7	20	1	28
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,7274705	>0,05 = α	En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.		

Tablo 52. Öğüt Verenlerin Hassas Konularda Davranışsal-Etkilenen Dağılımları

DAVRANIŞSAL - E - HASSAS KONULAR				
	E&+	E#+	E%+	TOPLAM
TÜRKÇE	4	0	1	5
İNGİLİZCE	2	3	0	5
TOPLAM	6	3	1	10
Null Hypothesis (H0)				
En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.				
0,096972	>0,05 = α	En yüksek davranışsal E& değeri dilden bağımsızdır.		

SONUÇ

Halliday'ın (1985a; 1994; Matthiessen ve Halliday, 2009) Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi modeli çerçevesinde geçişlilik örüntüsünün sözlükdilbilgisel görünümünden hareketle Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinleri inceleyen bu çalışmada, bir dilsel üretim sürecinde geçişliliğin düzenlenmesinin, süreç ve katılımcılara ilişkin tercihlerin kullanımlarının dil ve bağlam bağımlı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bir dilsel üretim sürecinde gerçeğin nasıl kurgulandığını ele alan çalışmamız, öğüt verici metin tipinde öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcılarının yaptıkları seçimlere ve bu seçimler çerçevesinde başvurdukları stratejilere odaklanmakta ve Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi modeli çerçevesinde yürütülen bir geçişlilik çözümlemesiyle, dil kullanıcılarının ürettikleri metinlerdeki tercihlerinin kültürlerarası bir farklılığa sahip olup olmadığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

Çalışmamızın amacı doğrultusunda kültürlerarası bir karşılaştırmanın yapılabilmesi için yanıt aradığımız iki temel araştırma sorusunu hatırlatmak gerekirse:

1. Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde geçişlilik örüntüsü nedir?
 - a. Öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcıları ürettikleri metinlerde geçişliliği nasıl kodlamaktadırlar?
 - b. Öğüt isteyen ve öğüt veren dil kullanıcıları hassas/sensitive (din, cinsellik gibi konular) ve hassas olmayan/non-sensitive (gündelik/genel konular) konularda metinlerinde kendilerini nasıl konumlandırmaktadır?
2. Türkçe öğüt verici metinlerin geçişlilik örüntüsü ile İngilizce öğüt verici metinlerdeki geçişlilik örüntüsü arasında ne türden benzerlik ve farklılıklar gözlemlenmektedir? Dilden elde edilen verilerden hareketle kültürlerarası anlamlı sonuçlar bulunmakta mıdır?

Araştırma sorularımızın yanıtlanabilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırmaya gidilebilmesi için yürütülen bir ön çalışma doğrultusunda Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinler veri tabanı olarak belirlenmiştir. Yapılan çözümlenmelerin, bulgular ve tartışmanın sonuçlarına geçmeden önce bu çalışmada nasıl bir yol izlendiğinin ortaya konulması yerinde olacaktır.

Çalışmamızın birinci bölümünde geçişlilik kavramının ne olduğu tartışılmış ve geçişlilik kavramının yapısal ve işlevsel bakış açıları çerçevesinde nasıl ele aldığı betimlenmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde kuramsal çerçevemizi oluşturan Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Modeli ele alınarak bu modelin öne sürdüğü temel kavram ve görüşler tanıtılmıştır. Bu doğrultuda geçişlilik dizgesinin Dizgeci Modeldeki yeri betimlenerek geçişlilik çözümlenmesinin nasıl ele alındığı açıklanmıştır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde öğüt verici metinler ele alınarak öğüt verici metinlerin özellikleri detaylandırılmıştır. Bu bölümde ayrıca öğüt verici metinlerin diğer metin tiplerinden farkları ortaya konularak veri tabanı olarak neden öğüt verici metinlerin seçildiği gerekçelendirilmiştir.

Çalışmamızın dördüncü bölümünde öncelikle veri tabanımız tanıtılmış ardından çözümlenmenin hangi yöntemle yapılacağına ilişkin olarak yürütülen pilot çalışmanın sonuçları ve yöntemimiz sunulmuştur.

Çalışmamızın beşinci bölümünde ise birinci aşamada veri tabanı olarak belirlenen metinlerde süreçlerin genel dağılımları ikinci aşamada ise bu süreçlerin katılımcılarının dağılımları çözümlenmiştir. Her bir süreç için hassas ve hassas olmayan-genel konularda süreç katılımcılarının anlamsal rol dağılımları belirlenerek dil üreticilerinin katılımcıların anlamsal rollerine ilişkin tercihleri bağlamında kültürel özelliklerin dildeki görünüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

İngilizce için Aunt Agony, Türkçe için ise Güzin Abla köşe yazılarından derlenen bütüncü üzerinde yürütülen çalışmanın sonuçları 2 ana başlıkta ele alınabilir:

1. Öğüt Verici Metinlerde Süreçlerin Genel Dağılımına İlişkin Bulgular

Öğüt verici metinlerde öğüt isteyen ve öğüt verenlerin süreçlere başvurma oranları İngilizce ve Türkçe için birbirlerinden farklı bir dağılım sergilemektedir. Toplam kullanım sıklıkları karşılaştırıldığında öğüt isteyen İngilizce metin üreticileri %47 (1835) İngilizce öğüt dil kullanıcıları ise %53 (2088) oranında süreçlere başvurmuşlardır. Aynı bağlamda bakıldığında öğüt isteyen Türkçe metin üreticileri %56 oranında (2554) süreç kullanımı gerçekleştirirken bu durum Türkçe öğüt verenlerde %44 (1957) oranında gözlemlenmiştir.

Süreç kullanım sıklıklarının karşılaştırılması ile elde edilen bulgular İngilizce öğüt isteyen bireylerin olayları, başlarından geçen durumları ve tecrübelerini daha kısa ve az detaylandırılmış bir biçimde sunduklarını, buna karşın Türkçe öğüt isteyen bireylerin başlarından geçenleri daha ayrıntılı bir biçimde aktardıklarını göstermektedir. Öğüt veren bireylerin metinlerindeki süreç kullanım sıklıklarına bakıldığında ise tam tersi bir durum gerçekleşmiş, İngilizce metinlerde öğüt veren bireylerin soruyu soranlara göre olayları daha detaylı bir biçimde ele aldıkları ve süreçlere daha fazla başvurdukları gözlemlenmiştir. Buna karşın Türkçe öğüt veren bireyler öğüt isteyenlere göre daha genel ve detaysız yanıtları tercih etmişlerdir.

Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde dil kullanıcılarının başvurdukları süreçlerin dağılım sıklıkları birbirleriyle oldukça benzer bir örüntü sergilemektedir. Metinlerde en yüksek oranda *zihinsel süreçler* (\approx^{23} %46,5), ikinci olarak *ilişkisel* (\approx %22) ve üçüncü olarak ise maddesel süreçler (\approx %13,5) yeğlenmiştir. En az tercih edilen süreçler ise sırasıyla sözel (\approx %9), davranışsal (\approx %4,5) ve varoluşsal (\approx %4) süreçler olmuşlardır.

²³ Yaklaşık

Bağlam bağımlılık, kültür bağlamı ve dizgeci işlevsel dilbilgisi model çerçevesinde ele alındığında bu durum öğüt verici metinler için bir süreç şablonu olarak görülebilir ve iki farklı dilde ve dolayısıyla kültürde üretilmiş öğüt verici metinlerde gözlemlenen bu ortak örüntü öğüt verici metinlerde kullanılan süreçlerin genel bir temsili olarak kabul edilebilir. Saptanan bu bulgular ışığında öğüt isteyen ve bu öğüde yanıt veren bireylerin ürettikleri metinlerden oluşan öğüt verici metin tipinde “öğüt verici metin tipinde zihinsel, ilişkisel ve maddesel süreç kullanımı yoğun, sözel, davranışsal ve varoluşsal süreç kullanımı ise daha az orandadır” gibi bir çıkarımda bulunulabilir.

Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde kullanılan süreçlerin dağılımlarında gözlemlenen farklılıklar açısından ele alındığında ise aşağıdaki gibi sonuçlara ulaşılmıştır:

- Kullanım oranları birbirlerine yakın olmasına rağmen İngilizce metin üreticileri zihinsel ve ilişkisel süreçleri Türkçe metin kurgulayıcılara göre daha fazla kullanmaktadırlar.
- Maddesel, sözel ve davranışsal süreçlerin kullanım oranına bakıldığında ise Türkçe öğüt verici metin üreticilerinin bu süreçlere daha fazla başvurumaktadırlar.
- Davranışsal süreçler bağlamında bakıldığında Türkçe metin üreticilerinin İngilizce öğüt verici metinlerdeki kullanımlara göre neredeyse çok daha fazla davranışsal süreç kullanımı gözlemlenmektedir.

Her iki dile ilişkin gözlemlenen bu farklılıklardan hareketle İngilizce dil kullanıcılarının öğüt verici metin yapısında Türkçe metinlere göre daha fazla soyut, zihinsel ve ilişkisel süreçleri tercih ettikleri, Türkçe metin üreticilerinin ise hareketli yani maddesel, davranışsal veya sözel süreçleri yeğledikleri söylenebilir.

2. Öğüt Verici Metinlerde Metin Katılımcılarına İlişkin Sonuçlar

- i. Öğüt İsteyen ve Öğüt Veren Dil Kullanıcılarının Metinlerinde Süreç Katılımcılarının Hassaslık Parametresinden Bağımsız Anlamsal Rol Dağılımları

Maddesel süreç kullanımlarında her iki dilde de *kılıcılar*ın dağılımında herhangi bir anlamlı fark bulunmamaktadır. Bu durum, öğüt isteyen ve öğüt veren bireylerin İngilizce ve Türkçe öğüt verici metinlerindeki *kılıcılık* tercihlerinin benzer bir biçimde gerçekleştiğini göstermektedir. Maddesel süreçlerde eyleme maruz kalan katılımcıyı belirten “*etkilenen* işlevine” bakıldığında ise diller arası anlamlı bir farklılık söz konusudur. Türkçe öğüt verici metin üreticileri *etkilenen* (kendisi) rolüne İngilizce metinlerdeki kullanımlara göre oransal olarak daha fazla başvurmuştur. Türkçe metin üreticileri fiziksel aktiviteler, hareketler gibi maddesel süreçler söz konusu olduğunda İngilizce kullanıcılarına göre daha fazla oranda bu durumun *etkileneni* olarak kodlamakta yani kendilerini fiziksel olayın mağduru olarak görmektedirler.

Zihinsel süreçler çerçevesinde katılımcıların *kılıcılık* ve *etkilenen* işlevli kullanımları ele alındığında maddesel süreçte gözlemlenen sonuçlar ile benzer bir örüntü gözlemlenmiştir. *Kılıcılık* bağlamında ele alındığında Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. *Etkilenen* bağlamında ele alındığında ise Türkçe öğüt verici metinlerde “*etkilenen-ben*” kullanımları olduğu kadar “*etkilenen-başkası*” kullanımları da eşit oranda gerçekleşmiştir. Ancak İngilizce öğüt verici metinlere bakıldığında başkalarının etkilendiği zihinsel süreçler, metin üreticisinin kendisinin *etkilenen* konumunda olduğu zihinsel süreçlere oranla oldukça fazladır. Bu bakımdan İngilizce öğüt verici metinlerde başkalarının duygusal ya da zihinsel olarak daha fazla etkilenmelerinin öncelendiği söylenebilir.

Kılıcılık ya da *etkilenen* olma durumu çerçevesinde Türkçe ve İngilizce öğüt verici metinlerde sözel süreçlerde bir farklılık gözlemlenmemiştir. Türkçe ve İngilizce konuşucuları sözel süreçlerde kendilerini ve başkalarını metinlerinde birbirleri ile benzer bir biçimde konumlandırmışlardır.

Davranışsal süreçlerde *kılıcılık* bağlamında Türkçe öğüt verici metinlerde dil kullanıcıları, İngilizceye oranla daha fazla *kılıcı*-kendi kodlamasına gitmiş, İngilizce kullanıcıları ise olayların davranışsal nedenlerini başkalarına bağlama eğilimi göstererek *kılıcı*-başkası kodlamasını tercih etmişlerdir. Bu durum maddesel süreçlerde kabul edildiği gibi bir mağduriyetten çok neden-sonuç ilişkisinde bireyin kendisini konumlandırması ile ilişkili görünmektedir. Türkçe kullanıcıları davranışsal süreçler bağlamında kendilerini daha çok neden tarafına

konumlandırırken, İngilizce metin üreticilerinde böyle bir durum söz konusu değildir.

ii. Öğüt İsteyen Dil Kullanıcılarına İlişkin Sonuçlar

Gerek hassas konular gerekse de genel konular bakımından ele alındığında öğüt isteyen bireylerin metinlerinde *kılıcı* rollerinin karşılaştırılmasında diller arası herhangi bir farklılık gözlemlenmemektedir. Maddesel süreçlerin *etkileneni* bağlamında bakıldığında hassas olmayan konularda bir fark görülmemiştir. Hassas konularda ise Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcıları maddesel süreçlerde İngilizce kullanıcılarına göre kendilerini *etkilenen* konumuna daha fazla yerleştirmektedirler.

Bu durum Türkçe öğüt isteyen bireylerin fiziksel olay veya hareket bildiren süreçlerde kendilerini maruz kalan, mağdur olan biçiminde konumlandırmaları ile ilişkilidir. Buradan hareketle anlamsal olarak bakıldığında hassas konularda öğüt isteyen Türkçe kullanıcılarının kendilerini daha edilgen bir konuma getirdikleri söylenebilir.

Zihinsel süreçler bakımından ele alındığında İngilizce ve Türkçe öğüt isteyen dil kullanıcılarının genel konularda *kılıcılık* tercihleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ancak hassas konularla ilgili öğüt isterken İngilizce metin üreticilerinin *kılıcı*-ben kullanımlarının, Türkçe metin üreticilerinde ise *kılıcı*-diğer kullanımının anlamlı olduğu bulgusuna erişilmiştir. Bu durum hassas konularla ilgili öğüt isterken İngiliz dili kullanıcılarının kendi duygularını öncelikledikleri, Türkçe metin üreticilerinin ise başkalarının duygularına odaklandıklarının göstergesidir. Zihinsel süreçlerin *etkileneni* konumundaki *kılıcı* dağılımına bakıldığında ise genel konularda diller arası bir farklılık gözlemlenmemiş, hassas konular söz konusu olduğunda ise Türkçe öğüt isteyen metin üreticileri duygusal durumdan *etkilenen* konumuna kendilerini İngilizce dil kullanıcılarının ise başkalarını yerleştirdikleri saptanmıştır.

Sözel süreçler çerçevesinde bakıldığında Türkçe öğüt isteyen bireyler İngilizce kullanıcılara göre oransal olarak başkalarının söylediklerini daha fazla aktarmakta, İngilizce dil üreticileri ise kendi sözlerine yer vermektedirler. Kültürel bağlamda bakıldığında bu bulgulardan hareketle “Türk kültüründe başkalarının söylediklerinin oldukça önemli olduğu” gibi bir çıkarımda bulunmak olasıdır.

Davranışsal süreçlerde Türkçe kullanıcılarının genel konularda *kılıcı* olarak yoğun bir biçimde kendilerini kullandıkları ve bir bakıma olayların sebebi olarak kendi davranışlarını gösterdikleri görülmektedir. İngilizce öğüt isteyenlerin metinlerinde ise tam tersi bir durum gerçekleşmiş ve öğüt istenen duruma sebep olan olaylar başkalarının davranışlarıyla ilişkilendirilmiştir.

iii. Öğüt Veren Dil Kullanıcılarına İlişkin Sonuçlar

Maddesel süreçler çerçevesinde ele alındığında genel konularda öğüt verirken İngilizce ve Türkçe Dil kullanıcılarının *kılıcı* tercihleri arasında anlamsal bir fark gözlemlenmemiştir. Ancak hassas konular söz konusu olduğunda Türkçe öğüt veren bireyler ağırlıklı bir biçimde *kılıcı*-diğer kullanımına gitmişlerdir. Öğüt isteyen bireyler bir şeye maruz kaldıklarını, mağdur olduklarını belirtirken Güzin Abla da durumu anladığını ve aynı şekilde değerlendirdiğini böyle bir kullanımla göstermektedir.

Zihinsel süreçlerin katılımcı rolleri dağılımı çerçevesinde Aunt Agony konunun hassas olup olmamasından bağımsız olarak Güzin Ablaya göre daha yoğun bir duygudaşlık geliştirmektedir. Zihinsel süreçlerin *kılıcı*ları olarak öğüt isteyenleri konumlandıran Aunt Agony kendisini de olay durumuna dâhil ederek karşısındaki ile aynı duyguları yaşadığını göstermektedir. Öğüt verici bireylerin tutumları bağlamında bir yorumlamaya gidilirse Aunt Agony'nin, öğüt isteyenlerin duygu durumlarıyla daha fazla ilgilendiği söylenebilir. Düşünsel işlev ve kültür bağlamı çerçevesinde ele alındığında ise İngilizce öğüt veren bireylerin Türkçe öğüt verici metin üreticilerine göre öğüt talep edenlerin zihinsel süreçlerine daha çok odaklandığı savlanabilir.

Zihinsel süreçlerin *etkilenenleri* açısından bakıldığında Aunt Agony diğer-karşı tarafın duygularını da göz ardı etmeyerek zihinsel süreçlerden *etkilenen* herkese eşit mesafede yaklaşmaktadır. Öte yandan Güzin Abla hassas konularda çare arayan bireyin etkilenmesiyle daha çok ilgilenmektedir.

Sözel süreçler açısından öğüt veren dil kullanıcılarının tercihlerinde üzerine konuşulan konu genel bir konuya Güzin Abla ve Aunt Agony arasında, kimin konuştuğuna ilişkin bir ayrım bulunmamaktadır. Öte yandan hassas konular söz konusu olduğunda, Güzin Abla başkalarının ne söylediğine odaklanırken, Aunt Agony öğüt isteyen bireyin ne söylediğine bakmaktadır.

Son olarak öğüt veren bireyler davranışsal süreçler söz konusu olduğunda *kılıcılık* bağlamında Güzin Abla genel konularda sorumluluğu bireylerin kendisine yüklemekte bu durumun aksine Aunt Agony başkalarının davranışlarına odaklanarak sebep sonuç ilişkisinde öğüt isteyen bireylerin tarafında kalmaktadır. Hassas konular ile ilgili öğüt verirken ise Türkçe ve İngilizce öğüt veren bireyler tarafsız bir duruş sergileyerek davranışın *kılıcıları* hakkında eşit bir kullanım dağılımı göstermektedirler. Olay durumunda gerçekleşen davranışlardan *etkilenen* katılımcılara ilişkin kullanımlar dilden bağımsızdır ve aralarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Yani Türkçe ve İngilizce öğüt veren bireyler davranışsal süreçlerin *etkilenenleri* konusunda benzer bir tercih dağılımı göstermektedirler.

Sonuç olarak Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi modeli çerçevesinde İngilizce ve Türkçe olmak üzere iki farklı dilde üretilmiş öğüt verici metinlerdeki geçişlilik örüntüsünün ele alındığı bu çalışmada diller ve dolayısıyla kültürler arası farklılıklar olduğu kadar benzerliklerin de gözlemlendiği saptanmıştır. Metin üreticileri belirli bir tipte metin üretirken kültür bağlamı çerçevesinde o metnin gerekliliklerini yerine getirmekte ve bu doğrultuda kültürler üstü bir sınırlılığa bağlı kalmaktadırlar. Metin türüne uygunluğun ve bağlam bağımlılığın sonucunda diller arası benzer kullanım dağılımları ve sıklıkları gözlemlenmektedir.

Öte yandan süreç tercihleri ve metin katılımcılarının tercih edilen süreçler çerçevesinde yüklendikleri anlamsal roller açısından bakıldığında diller arası farklılıklar göze çarpmaktadır. Üretilen metinde sözü edilen konunun cinsellik, ölüm, din gibi toplumlarca hassas olarak kabul edilen konular olup olmamasına göre dilsel tercihler değişmektedir. Kültürel etmenler ve dinamikler de göz önünde bulundurulduğunda diller arasında gözlemlenen farklılıkların altında ait olunan kültürün öncelikleri ve hassasiyetleri de etkilidir denilebilir. Örneğin bekâret, cinsellik, evlilik öncesi birliktelik gibi konuların Türk kültürüne göre daha rahat kabul edildiği ve özgür bir biçimde konuşulabildiği İngiliz kültüründe, bu türden konular söz konusu olduğunda *kılıçlık* ve *etkilenen* gibi anlamsal rollerin dildeki dağılımları Türkçe kullanımlara göre farklılık gösterebilmektedir.

Öneriler:

Çalışmamızda veri tabanı olarak öğüt verici metin tipinde üretilmiş Türkçe ve İngilizce metinler kullanılmıştır. Bu çalışmada ulaşılan sonuçların anlamlılığının pekiştirilebilmesi ve daha geniş bağlamda bir kültürel karşılaştırılmaya gidilebilmesi için farklı dillerden derlenen veri tabanı üzerinde yürütülen benzer bir çözümlemenin alana olumlu katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte farklı metin tiplerinde gözlemlenebilecek olası sonuçların tartışılabilmesi ve geçişlilik örüntüsünün diğer metin türlerindeki görünümünün ortaya konulabilmesi için öğüt verici metinler dışındaki metin tiplerinden de örneklerin ele alınarak çözümlenmesi bir gerekliliktir.

Aynı veri tabanı çerçevesinde ele alındığında ise öğüt verici metin tipine ilişkin çalışmaların alanyazında kısıtlı olduğu bir gerçektir. Bu nedenle dizgeci işlevsel dilbilgisi çerçevesinde düşünsel işleve odaklanan bu çalışmanın ardından aynı metin tipi üzerinde dilin kişilerarası ve metinsel işlevlerine de odaklanılarak yapılacak bir çalışmanın anlamlı sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aarts, F. ve Aarts, J. (1982). *English Syntactic Structures*. Oxford: Pergamon Press Ltd.
- Aksan, D. (1982). *Dilbilim Seçkisi: Günümüz Dilbilim Çevirileriyle İlgili Yazılardan Çeviriler*. Ankara: TDK Yayınları.
- Alpaslan O., Göçen, G, Süğümlü, Ü. (2013). İkna Edici Yazma ve Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Avustralya Ana Dili Öğretimi Ders Materyalleri Örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21: 167-187.
- Aydın, M. (2007). *Dilbilim El Kitabı*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Bagdanov, A.D., Worring, M. (2001). Fine-grained document genre classification using first order random graphs. *Proceedings of the 6th International Conference on Document Analysis and Recognition*. Seattle, USA. 10–13 September 2001. ss.79–90.
- Bakhtin, M. (1986). *Speech Genres and other Late Essays*. Austin: University of Texas Press.
- Bakhtin, M. (1986). The problem of speech genres (V. McGee, çev.). C. Emerson & M. Holquist (haz.). *Speech Genres and Other Late Essays*. ss. 60-102. Austin: Univ. of Texas Press.
- Banks, D. (2002). Systemic Functional Linguistics as a Model for Text Analysis. *ASP la Revue du GERAS*. 35/36: 23-35.
- Bates, E. ve MacWhinney, B. (1982). Functionalist Approaches to Grammar. E. Wanner, L. Gleitman (haz.). *Language Acquisition: The State of the Art* (ss. 173- 218). Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Baykal, N. (2014). Davos Olayının Gazete Köşe Yazıları Bağlamında Söylem Çözümlemesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 24: 251-282.

- Beaugrande, R. ve W. Dressler. (1981). *Introduction to Text Linguistics*. London: Longman.
- Berkenkotter, C. ve Huckin, T. N. (1993). Rethinking genre from a sociocognitive perspective. *Written Communication*. 10. 4: 475-509.
- Berkenkotter, C. ve Huckin, T. N. (1995). *Genre Knowledge in Disciplinary Communication: Cognition/Culture/Power*. Hillsdale, N.J. Erlbaum.
- Berry, M. (1975). *An Introduction to Systemic Linguistics. Vol. 1. Structures and Systems*. London: B.T. Batsford Ltd.
- Bex, T. (1996). *Variety in Written English. Texts in Society: Societies in Text*. London: Routledge.
- Bhatia, V. K. (1993). *Analysing Genre: Language Use in Professional Settings*. London: Longman.
- Bhatia, V. K. (1997). Genre Mixing in Academic Introductions. *English for Specific Purposes*. 16(3): 181-196.
- Bhatia, V. K. (2004). *Worlds of Written Discourse: A Genre-Based View*. London: Continuum International.
- Biber, D. (1988). *Variation across Speech and Writing*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., ve Finegan, E. (1999). *Longman Grammar of Spoken and Written English*. London: Longman.
- Bloor, M. (2004). Towards a Systemic-Functional Model for Comparing Forms of Discourse in Academic Writing. Florianapolis. *Ihla Do Desterro: Special Issue on Systemic Functional Linguistics*.
- Bloor, T. ve Bloor, M. (2004). *The Functional Analysis of English: A Hallidayan Approach*. 2nd Ed. London: Arnold.

- Bosseaux, C. (2007). *How Does it Feel. Point of View in Translation*. Amsterdam & New York: Rodopi.
- Brooks, C. ve Warren, R.P. (1972). *Modern Rhetoric (Shorter 3rd Edn.)*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Butler, C. S. (1985). *Systemic Linguistics: Theory and Applications*. London: Batsford Academic & Educational.
- Butt, D., Fahey, R., Feez, S., Spinks, S. ve Yallop, C. (2000). *Using Functional Grammar - An Explorer's Guide*. NCELTR: Maquarie University.
- Bybee, J. L. (1998). A Functionalist Approach to Grammar and its Evolution. *Evolution of Communication*. 2(2): 249-278.
- Cem Değer, A. (2002). Gazete Köşe Yazılarında Geçişlilik ve Sözcük Özellikleri. Semiramis Yağcıoğlu (haz.). *1990 Sonrası Laik Antilaik Çatışmasında Farklı Söylemler: Disiplinler Arası Bir Yaklaşım* (ss. 53-64). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.
- Chafe, W. (1980). *The Pear Stories: Cognitive, Cultural and Linguistic Aspects of Narrative Production*. Norwood, NJ: Ablex.
- Chafe, W. (2003). Discourse: Overview. Frawley, W. (haz.). *International Encyclopedia of Linguistics*. New York: Oxford University Press.
- Chandler, D. (1994). *Semiotics for Beginners*. <http://visual-memory.co.uk/daniel/Documents/S4B/> (09.10.2015).
- Chandler, D. (2000). *An Introduction to Genre Theory*. http://visual-memory.co.uk/daniel/Documents/intgenre/chandler_genre_theory.pdf (11.05.2015).
- Chen, L. (2001). *The Effect of Functional Role on Language Choice in Newspapers*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Durham: Durham University.

- Chomsky, N. (1965). *Aspects of Theory of Syntax*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, N. (1982). *Some Concepts and Consequences of the Theory of Government and Binding*. Chicago: MIT Press.
- Chomsky, N. (1986). *Knowledge of Language*. New York: Praeger Publications.
- Christie, F. (1999). Genre Theory and ESL Teaching: A Systemic Functional Perspective. *Tesol Quarterly*. 33(4): 759-763.
- Christie, F. (2012). *Language Education Throughout the School Years: A Functional Perspective* (haz. M. Scheppegrell). Chichester: Wiley-Blackwell.
- Clark, H. H., ve Marshall, C. R. (1981). Definite Reference and Mutual Knowledge. A. K. Joshe, B. Webber, ve I.A. Sag (haz.). *Elements of Discourse Understanding* (ss. 10-63). Cambridge: Cambridge University Press.
- Cope, B. ve Kalantzis, M. (1993). *The Powers of Literacy: Genre Approaches to Teaching Writing*. London: Falmer Press.
- Croche, B. (1946). *La Poesia*. Bari: Guis. Laterza & Figli.
- Croft, W. (1990). *Typology and Universals*. Cambridge: Cambridge UP.
- Crombie, W. (1985). *Discourse and Language Learning: A Relational Approach to Syllabus Design*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Cuenca, M. J. ve Hilferty, J. (1999). *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.
- Çeltek, A ve Oktar L. (2004). Türkçe Sözlü Söylemde Artgönderim Örüntüleri. *Dilbilim Araştırmaları*. 1-13.

- Davies, F. (1988). Reading Between the lines: Thematic choice as a device for presenting writer viewpoint in academic discourse. *Specialist* 9: 173-200.
- Davies, F. (1994). *Marked themes as a Heuristic for Analysing Text-Type, Text and Genre*. The University of Liverpool Applied Language Studies Mimeo.
- Davidse, K. (1992). Transitivity/Ergativity: The Janus-headed Grammar of Actions and Events. Davies, M. ve Ravelli, L. (haz.). *Advances in Systemic Linguistics: Recent Theory and Practice* (ss. 105-135). London: Pinter.
- Dennis, M. (1982). Imaging while reading text: A study of individual differences. *Memory and Cognition*. 10(6): 540-545.
- Dik, Simon C. (1989). *The Theory of functional grammar*, Parts 1 & 2 (1 ed.).
- Dik, Simon C. (1997). *The Theory of Functional Grammar, Part 1: The Structure of the Clause* (2 ed.). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Dixon, R. M. W. ve Aikhenvald Y. A. (2000). *Changing Valency: Case Studies in Transitivity*. Cambridge: CUP.
- Doğan, N. (2010). Türkçede Nesneyi Belirleme Sorunu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(10): 225-230.
- Dudley-Evans, T. (1989). An Outline of the Value of Genre Analysis in LSP Work. C. Lauren ve M. Nordman (haz.). *Special Language: From Humans Thinking to Thinking Machines* (ss. 72-79). Clevedon: Multilingual Matters.
- EAGLES (1996). *Preliminary Recommendations on Text Typology*. EAGLES EAG-TCWG-TTYP/P. [<http://www.ilc.pi.cnr.it/EAGLES96/texttyp/texttyp.html>]
- Elam, K. (1980). *The Semiotics of Theatre and Drama*. London: New Accents/Methuen.
- Eggins, S. (1994). *An Introduction to Systemic Functional Grammar*. London: Pinter Publishers.

- Eggs, S. (2000). *An Introduction to Systemic Functional Linguistics*. London: Continuum International Publishing Group.
- Eggs, S. (2004). *An Introduction to Systemic Functional Linguistics. 2nd. Edition*. London: Continuum International Publishing Group.
- Eggs, S. ve Martin, J. R. (1997). Genres and Registers of Discourse. T. van Dijk, (haz.). *Discourse as Structure and Process* (ss. 230-256). London: Sage.
- Enkvist, N. E. (1987). Text Strategies: Single, Dual, Multiple. Steele and T. Threadgold (haz.). *Language Topics: Essays in Honour of Michael Halliday. Vol. II* (ss. 203-211). Amsterdam: Benjamins.
- Faigley, L. ve Meyer, P. (1983). Rhetorical Theory and Readers' Classifications of Text Types. *Text*. 3: 305- 325.
- Fairclough, N. (1995). *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Fawcett, R. P. (1973). Generating a Sentence in a Systemic Functional Grammar. University College London. (Halliday, M.A.K. and Martin, J.R. (eds) (1981). *Readings in Systemic Linguistics*. London: Batsford.)
- Fawcett, R. P. (1980). *Cognitive Linguistics and Social Interaction: Towards an Integrated Model of a Systemic Functional Grammar and the other Components of a Communicating Mind*. Heidelberg: Juliu Groos and Exeter University.
- Fawcett, R. P. (2009). *The Many Types of 'Theme' in English: Their Syntax, Semantics and Discourse Functions*. London: Equinox.
- Figueiredo, D. (2010). Context, Register and Genre: Implications for language Education. *Revista Signos*. 43: 119-141.
- Fillmore, C. J. (1968). The Case for Case. Bach, E. ve Robert T. Harms (haz.). *Universals of Linguistic Theory* (ss. 1–88). New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Fillmore, C. J. (1977). The Case for Case Reopened. *Syntax and Semantics*. 8: 59-82.
- Firth, J. R. (1957). *Papers in Linguistics 1934-1951*. London: Oxford University Press.
- Firth, J. R. (1968). *Selected Papers of J.R. Firth 1952-1959*. F. R. Palmer (haz.). London: Longmans.
- Flowerdew, L. (1999). Corpus Linguistics in ESP: A Genre-Based Perspective. *English For Specific Purpose*: 21-40.
- Fowler, R. (1996). On Critical Linguistics. C.R Caldas-Coulthard, C.R and M. Coulthard (haz.). *Texts and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis* (ss. 3-14). London: Sage.
- Fox, B. (1987). *Discourse Structure and Anaphora. Written and Conversational English. Cambridge Studies in Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gerot, L. (1995). *Making Sense of Text*. Australia: Gerd Stabler, AEE.
- Gerot, L. ve Wignell, P. (1994). *Making Sense of Functional Grammar: An Introductory Work Book*. Sydney: Antipodean Educational Enterprises.
- Givón, T. (1983). Topic Continuity in Discourse: An introduction. T. Givón (haz.). *Topic Continuity in Discourse: A Quantitative Cross-Language Study* (ss. 1-42). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Graber, P. L. (2001). *Context in Text: A Systemic Functional Analysis of the Parable of the Sower*. Georgia: Emory University Press.
- Green, C.F, Christopher, E.R, Mei, J.L.K (2000). The incidence and effects on coherence of marked themes in interlanguage texts: a corpusbased enquiry. *English for Specific Purposes*. 19: 99-113.

- Greenwood, S. ve Flanigan, K. (2007). Overlapping Vocabulary and Comprehension: Context Clues Complement Semantic Gradients. *The Reading Teacher*. 61(3): 249-254.
- Günay, V. D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Halliday, M.A.K. (1961). Categories of the Theory of Grammar. *Word*. 17.3. Section 1-7.
- Halliday, M.A.K. (1967) . Notes on Transitivity and Theme in English. Part 2. *Journal of Linguistics*. 3(2): 199-244.
- Halliday, M.A.K. (1970). Language Structure and Language Function. Lyons, J. (haz.). *New Horizons in Linguistics* (ss. 141-165). Middlesex: Penguin.
- Halliday, M.A.K. (1976) . *Halliday: System and Function in Language: Selected Papers*. London: Oxford University Press.
- Halliday, M.A.K. (1977) Text as semantic choice in social contexts. J. J. Webster (haz.) *Linguistic Studies of Text and Discourse. Volume 2 in the Collected Works of M. A. K. Halliday*, (ss. 201-207). London and New York: Continuum.
- Halliday, M.A.K. (1978). *Language as Social Semiotic*. London and Baltimore: Edward Arnold.
- Halliday, M.A.K. (1985a). *Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M.A.K. (1985b). *Spoken and Written Language*. Geelong Vic: Deakin University Press. Oxford University Press.
- Halliday, M.A.K. (1994). *An Introduction to Functional Grammar (2nd edition)*. London: Edward Arnold.

- Halliday, M.A.K. (2003). On the "Architecture" of Human Language. M.A.K. Halliday (haz.). *On Language and Linguistics. Volume 3* (ss. 1-32). London and New York: Equinox.
- Halliday, M.A.K. (2005). *Studies in English Language*. London: Continuum.
- Halliday M.A.K. ve Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. London: Longman (English Language Series 9).
- Halliday, M.A.K. ve Hasan, R. (1985). *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
- Halliday, M.A.K ve Hasan, R. (1989). *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford: OUP.
- Halliday, M.A.K. ve Matthiessen C.M.I.M. (2004). *An Introduction to Functional Grammar (3rd edition)*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M.A.K ve diğ. (1964). *The Linguistic Sciences and Language Teaching*. London: Longmans Green and Co Ltd.
- Halliwell, (1986). *Aristotle's Poetics*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.
- Hammond, J., Burns, A., Joyce, H., Brosnan, D., ve Gerot, L. (1992). *English for Social Purposes: A Handbook for Teachers of Adult Literacy*. Sydney: National Centre for English Language Teaching and Research, Macquarie University
- Harris, R. ve Taylor, T. J. (2002). *Dil Bilimi Düşününde Dönüm Noktaları I*. (Çev: Eser E. Taylan ve Cem Taylan). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hasan, R. (1987). The Grammarian's Dream: Lexis as Most Delicate Grammar. Halliday, M.A.K ve Fawcett, R.P. (haz.). *New Developments in Systemic Linguistics, Vol. 1: Theory and Description* (ss. 185-211). London: Frances Pinter.

- Hasan, R. (1989). The structure of a Text. M. A. K. Halliday ve R. Hasan (haz.). *Language, Context, and Text*. London: Oxford University Press. ss. 52-69.
- Hatim, B. ve Mason I. (1990). *Discourse and the Translator*. London: Longman.
- Hedberg, N., ve Fink, R. (1996). Cohesive harmony in the written stories of elementary children. *Reading and writing: An Interdisciplinary Journal*. 8: 73-86.
- Hedge, T. (1988). *Writing*. Oxford: Oxford University Press.
- Hoey, M. (1983). *On the Surface of Discourse*. London: Allen and Unwin.
- Hoey, M. (1986). Clause Relations and the Writer's Communicative Task. B. Couture (haz.). *Functional Approaches to Writing: Research Perspectives* (ss. 120-141). Norwood, NJ: Ablex
- Hwang. 2005. Classifying hortatory and persuasive discourse. *LACUS Forum* 31.(ss. 147-58).
- Hyland, K. (2000). *Disciplinary Discourses: Social Interactions in Academic Writing*. London: Longman.
- Hyland, K. (2002a). Genre: Language, Context and Literacy. *Annual Review of Applied Linguistics*. 22: 113–135.
- Hyland, K. (2002b). Directives: Argument and Engagement in Academic Writing. *Applied Linguistics*. 23: 215–239.
- Hyland, K. (2004). Disciplinary interactions: metadiscourse in L2 postgraduate writing. *Journal of Second Language Writing*. 13: 133-151.
- İbe Akcan, P. (2008). Türkçede Bir Söylem Ögesi Olarak “Şimdi”nin Ezgi Görünümleri. *Dil ve Edebiyat Dergisi*. 5(2): 119-135.

- Johanna, N. (1984). Functional Theories of Grammar. *Annual Review of Anthropology*. 13: 97-117.
- Kansu-Yetkiner, N. (2007). Çevirmen Kararları ve Sorumluluğu Bağlamında Bir Kampanya Metninin Çözümlemesi. *LITTERA Edebiyat Yazıları*. 20: 1 -19.
- Kansu-Yetkiner, N. (2009). Çeviride Kültürlerarası Aktarım ve Yeniden Bağlamaştırma: Hollandacadan Türkçeye Ergenlere Yönelik Bilgilendirici Bir Halk Sağlığı Kitapçığının Çevirisi Örneği. *Translation Studies in the New Millenium*. 7: 56-74.
- Kaplan, R. (1997). Contrastive Rhetoric. Functional Approaches to Written Text. *Classroom Applications*, (ss. 18-32).
- Kıran, Z. ve Eziler Kıran, A. (2002). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kompaoré, A. G. E. (2004). *Discourse Analysis of Directive Texts: The Case of Biblical Law*. (Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi). Associated Mennonite Biblical Seminary, Elkhart IN.
- König, G. (1985). The Passive in Turkish. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 3(2): 99- 122.
- Krauss, R. M., ve Fussell, S. R. (1996). Social psychological models of interpersonal communication. E. T. Higgins ve A. Kruglanski (Haz.). *Social Psychology: A Handbook of Basic Principles*. New York: Guilford. ss.655-701
- Kress, G. (1985). *Linguistic Processes in Sociocultural Practice*. Geelong: Deakin University Press.
- Kress, G. (1993). Genre as Social Process. Cope, B., & Kalantzis, M. (haz.). *The Powers of Literacy: A Genre Approach to Teaching Writing* (ss. 22-37). London: Falmer Press.
- Kress, G.R. (1976). *Halliday: System and Function in Language*. Oxford: OUP.

- Langacker, R. W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar. Volume I: Theoretical Prerequisites*. Stanford: Stanford UP.
- Langacker, R. W. (1991). *Foundations of Cognitive Grammar. Volume II: Descriptive Application*. Stanford: Stanford UP.
- Lechte, J. (1994). *Fifty Key Contemporary Thinkers: From Structuralism to Postmodernity*. London: Routledge.
- Leckie-Tarry, H. (1993). The Specification of a Text: Register, Genre and Language Teaching. Ghadessy, M. (haz.). *Register Analysis Theory and Practice* (ss. 26-42). London: Pinter Publishers.
- Lee, D. Y. W. (2000). *Modelling Variation in Spoken and Written Language: The Multi-dimensional Approach Revisited*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Lancaster: Lancaster University.
- Lee, D.Y.W. (2001). Genres, Registers, Text Types, Domains and Styles: Clarifying the Concepts and Navigating a Path through the BNC Jungle. *Language Learning & Technology*. 5(3): 37-72.
- Lee, S. (2010). *Discourse Features of a Tamang Hortatory Text Based on the RST Analysis*. <http://www.gial.edu/GIALens/vol43/LeeTamang%20Hortatory%20Text.pdf>, (31 Ocak 2016)
- Levinsohn, S. H. (2005). *Self-instruction Materials on Narrative Discourse Analysis*. <https://mail.jaars.org/~bt/narr.zip>.
- Longacre, R.E. (1983). *The Grammar of Discourse*. New York: Plenum Press.
- Longacre R. E. (1996). *The Grammar of Discourse. 2nd edition*. New York: Plenum.
- Longacre, R.E. (1998). Discourse Analysis: Its Continuing Relevance and its Relation to Cognitive Studies. *The LACUS Forum*. 24: 463-470.

- Lübimov, K. (1963). Çağdaş Türkiye Türkçesinde Çatı Kategorisi ve Çatı Ekleriyle Türetilen Ekler. *Türk Dili*. 147: 150-155.
- Lyons, J. (1970). *Chomsky*. London: Montana.
- Magistrale, L. (2009). *Transitivity System*. <http://documents.mx/documents/transitivity-system-laurea-magistrale-october-23-rd-2009.html>, (11.10.2015).
- Malinowski, B. (1935). *Coral Gardens and Their Magic*. Volume 2. London: Allen and Unwin.
- Mann, W. C., Matthiessen, C.M.I.M., Thompson, S. A. (1992). Rhetorical Structure Theory and Text Analysis. Mann, W. C., Thompson, S. A. (haz.). *Discourse Description: Diverse Linguistic Analysis of Fund-Raising Text* (ss. 39-79). Amsterdam: John Benjamins.
- Martin, J.R. (1984). Language, Register and Genre. Christie, F. (haz.). *Children Writing: Reader*. (ss. 21-29). Deakin University Press.
- Martin, J. R. (1992). *English Text: System and Structure*. Amsterdam: John Benjamins.
- Martin, J. R. ve Rose, D. (2003) *Working with Discourse: Meaning beyond the Clause*. London: Continuum. Reprinted in (2007) Peking University Press, 2nd ed.
- Martin, J. R., ve Rose, D. (2007). *Genre Relations: Mapping Culture*. London: Equinox.
- Martinez, A.C. L. (2002.) Empirical examination of EFL readers' use of rhetorical information. *English for Specific Purposes*. 21: 81-98.
- Matsagouras, E. G. ve Tsiplakou, S. (2008). Who is Afraid of Genre? Genres, Functions, Text Types and their Implications for a Pedagogy of Critical Literacy. *Scientia Paedagogica Experimentalis - International Journal of Experimental Research in Education*. XLV(1): 71-90.

- Matthiessen, C. M., ve Halliday, M.A.K. (2009). *Systemic Functional Grammar: A First Step into the Theory*. Beijing: Higher Education Press.
- Matthiessen, C.M .I.M. (1993). *Register in the Round: Diversity in a Unified Theory of Register Analysis*. London: Pinter.
- Matthiessen, C.M.I.M. (1995). *Lexicogrammatical Cartography: English Systems*. Tokyo: International Language Sciences.
- Matthiessen, C.M.I.M. ve Halliday, M.A.K. (1997). *Systemic Functional Grammar: A First Step into the Theory*. London: Penguin
- McCabe, A.M. ve Belmonte, M. I. A. (2000). Theme, Transitivity and Cognitive Representation in Spanish and English Written Texts. *Revista Canaria de Estudios Ingleses*. 40: 77-94.
- McCarthy, M. (1991). *Discourse Analysis for Language Teachers*. Cambridge: CUP.
- Meral, H. M., Sankur, B., Özsoy, A. S., Güngör, T., Sevinç, E. (2009). Natural Language Watermarking via Morphosyntactic Alterations. *Computer Speech and Language*. 23(1): 107-125.
- Mey, J. (1993) *Pragmatics: An Introduction*. Oxford: Blackwell.
- Meyer, B. J: F. (1975). *The Organisation of Prose and its Effects on Memory*. Amsterdam: North-Holland.
- Milanovic, M. (1999). *Studies in Language Testing 7: Dictionary of Language Testing*. UK: Cambridge.
- Miller, C. R. (1984). Genre as Social Action. *Quarterly Journal of Speech*. 70: 151-167.
- Minsky, M. (1975). A Framework for Representing Knowledge. Winston, P. H. (haz.). *In The Psychology of Computer Vision* (ss. 211-277). New York: McGraw-Hill.

- Moessner, L. (2001). Genre, Text Type, Style, Register: A Terminological Maze? *European Journal of English Studies*. 5: 131-138.
- Montgomery, M. (2013). *An Introduction to Language and Society*. London: Routledge.
- Moore, T. (2002). Knowledge and agency: a study of “metaphenomenal discourse” in textbooks from three disciplines. *English for Specific Purposes*. 21: 347-366.
- Morley, G. D. (2000). *Syntax in Functional Grammar: An Introduction to Lexicogrammar in Systemic Linguistics*. London and New York: Continuum.
- Mortensen, L. (2000). Systemic-Functional Perspectives on Acquired Language Disorder: A Strength Versus Deficit Approach. *Revista Canaria de Estudios Ingleses*. No. 40: 209-225.
- Muir, J. (1972). *A Modern Approach to English Grammar: An Introduction to Systemic Grammar*. London: Batsford.
- Næss, Å. (2002). Transitivity and Accusativity in Pileni. *Rongorongo Studies* 12(2): 66-76.
- Nakamura, J. (1986). Classification of English Texts by means of Hayashi's Quantification Method Type III. *Journal of Cultural and Social Science*. 21: 71-86.
- Nakamura, J. (1993). Statistical Methods and Large Corpora: A New Tool for Describing Text Types. M. Baker, G. Francis, & E. Tognini-Bonelli (ed.). *Text and Technology: In honour of John Sinclair* (ss. 293- 312). London: John Benjamins.
- Neale, A. (2002). *More Delicate Transitivity: Extending the Process Type System Networks for English to Include Full Semantic Classifications*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Cardiff University: School of English. Communication and Philosophy.

- O'Halloran, K. A. (2006). *English Grammar in Context, Book II, Getting Inside English*. Milton Keynes: The Open University.
- Oktar, L. (2001). Ideological Organization of Representational Processes in the Presentation of Us and Them. *Discourse & Society* 12(3): 313-346.
- Oktar, L. ve Yağcıoğlu, S. (1997). Türkçede Söylem Yapısı ve Artgönderim. *VIII. Uluslararası Türk Dilbilim Konferansı Bildirileri* (ss.331-345). Düzenleyen Ankara Üniversitesi. Ankara 07-09 Ağustos 1996.
- Paltridge, B. (1996). Genre, Text Type, and the Language Classroom. *ELT Journal*. 50: 237-243.
- Petrenz, P. ve Webber, B. (2011). Stable classification of text genres. *Computational Linguistics* 37/2: 385-393.
- Posteguillo, S. (1999). The schematic structure of computer science research articles. *English for Specific Purposes*. 18/2: 139-160.
- Radford, A. (1988). *Transformational Grammar*. Cambridge: CUP Press.
- Richards, J. ve Rodgers, T. (2006). *Approaches and Methods in Language Teaching. (2nd Edition)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rose, D. (2001). *The Western Desert Code: An Australian Cryptogrammar*. Canberra: Pasific Linguistics.
- Ruhi, Ş. (2002). Konu ve Erişim Hiyerarşisi. Leyla Uzun ve Emel Huber (haz.). *Türkçede Bilgi Yapısı ve Bilimsel Metinler* (ss. 83-93). Essen: Die Blaue Eule.
- Salager-Meyer, F. (1992). A text-type and move analysis study of verb tense and modality distribution in medical English abstracts. *English for Specific Purposes*. 11/2: 93-113.

- Sampson, C.M (2005). Universals Plot and Form in Aristotle's Poetics. Paper in 101st annual meeting of the Classical Association of the Middle West and South in Madison, WI (3/31/2005).
- Sargın, M. (2014). Gazete Köşe Yazılarında Kullanılan Dilsel Stratejilere İlişkin Bir Çözümleme Örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 29(III): 351-365.
- Schleppgrell, M. J. (2004). *The Language of Schooling: A Functional Linguistic Perspective*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sebzecioğlu, T. (2011). Türkçede Özne Yükleme. *Dil ve Edebiyat Dergisi / Journal of Linguistics and Literature* 8(1): 15-40.
- Siahaan, S. ve Shinoda, K. (2008). *Generic Text Structure*. Yogyakarta: Graha Ilmu.
- Simpson, P. (1993) *Language, Ideology and Point of View*. London: Routledge.
- Smit, D. J. (1988). Responsible hermeneutics: A systematic theologian's response to the readings and readers of Luke 12:35-48. *Neotestamentica*, 22(2): 441-484.
- Steen, G. (1999). Genres of Discourse and the Definition of Literature. *Discourse Processes*. 28: 109-120.
- Stevenson, R. (2002). The Role of Saliency in the Production of Referring Expressions: A Psycholinguistic Perspective. Deemter, K. ve Kibble, R. (haz.). *Information Sharing: Reference and Presupposition in Language Generation and Interpretation* (ss.167-192). Stanford: CSLI Publications.
- Stubbs, M. (1996). *Text and Corpus Analysis: Computer Assisted Studies of Language and Culture*. Oxford, UK: Blackwell.
- Swales, J. (1990). *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Taavitsainen, I. (1997). Genres and Text Types in Medieval and Renaissance English. *Poetica: An International Journal of Linguistic-Literary Studies* 47: 49–62.
- Taneri, M. (1996). Türkçede İstemli/İstemsiz-Geçişsiz Edilgen Çatılar ve Ağaç Şemada Zorunlu Boğum. *X. Dilbilim Kurultayı Bildirileri* (ss. 47-66). Düzenleyen Ege Üniversitesi. İzmir. 22-24 Mayıs 1996.
- Terry, R. B. (1995). *A Discourse Analysis of First Corinthians*. Dallas: Summer Institute of Linguistics.
- Thomson, C. (1984). Bakhtin's "Theory" of Genre. *Studies in 20th Century Literature*. 9(1): 28-40.
- Thompson, G. (1996). *Introducing Functional Grammar*. London: Arnold.
- Tiryaki, D. E. (2013). Metin Tipleri Bağlamında Okuma Becerisinin Geliştirilmesi. *E-Dil Dergisi*. 1: 76-100.
- Tomasello, M. (1998). *The New Psychology of Language: Cognitive and Functional Approaches to Language Structure*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Ungerer, F. ve Schmid, H. J. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London and New York: Longman.
- Uzun, L ve Huber, E. (2002). *Türkçede Bilgi Yapısı ve Bilimsel Metinler*. Essen: Die Blaue Eule Verlag.
- Uzuner, Y. (1997). Okuma ve Yazma Süreçleri Arasındaki Bağ. *Çağdaş Eğitim*. 1(1): 27-29.
- Üstünova, K. (2012). Geçişlilik-Geçişsizlik Nitelikleri Değişken Olabilir mi?. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(2): 7-14.
- van Dijk, T. A. (1980a). *Macrostructures*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

- van Dijk, T.A, (1980b). *Scientific Study of Texts (Textwissenschaft)*. Muniĥ: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- van Dijk, T. A., Kintsch, W. (1983). *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press.
- Ventola, E. (1984). Orientation to Social Semiotics in Foreign Language Teaching. *Applied Linguistics*. 5: 275-286.
- Werlich, E. (1983). *A Text Grammar of English*. Heidelberg: Quelle & Meyer.
- Yngve, V.H. (2000). Early MT Research at M.I.T. The Search for Context. David G. Lockwood ve diĝ. (haz.). *Functional Approaches to Language, Culture and Cognition* (ss. 593-628). Amsterdam: John Benjamins.

EK 1: Öğüt İsteyen Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:
Aunt Agony'e Gönderilen Metin Örnekleri

ÖM 1 : DailyMail (27/01/2013)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
When I met my wife	Maddesel	K&	E#
it was love at first sight.	İlişkisel	Ö&	
I have a highly paid job,	İlişkisel	Ö&	
we have three children,	İlişkisel	Ö&	
a great sex life,	İlişkisel	Ö&	
a beautiful home,	İlişkisel	Ö&	
and fantastic holidays.	Davranışsal	K%	E%
nice cars	İlişkisel	Ö&	
I have always been turned on	Zihinsel	K&+	
when men flirt with her	Maddesel	K#+	E#+
and thought about	Zihinsel	K&	
her having sex with them.	Maddesel	K#+	E#+
When we introduced this fantasy into our lovemaking	Sözel	K%+	E%+
it was very exciting.	İlişkisel	Ö&	
On my 40th birthday she booked a weekend away	Maddesel	K#	E#
and arranged for a friend	Maddesel	K#+	E#+
to join us;	Maddesel	K#	E#
after a great evening she made love to my friend in front of me	Maddesel	K#+	E#+
and then to me.	Maddesel	K#+	E&+
It was incredible.	İlişkisel	Ö&	
Now there are two guys	Varoluşsal		
she has sex with regularly	Maddesel	K#+	E#+
– she tells me all about it	Sözel	K#	E&
and we then have sex	Maddesel	K%+	E%+
(we always practise safe sex).	Maddesel	K%+	E%+
I have been offered a big promotion,	Sözel	K#	E&
meaning	Varoluşsal		
I will frequently be working away.	Maddesel	K&	
She plans	Zihinsel	K#	
to carry on	Zihinsel	K#	
seeing her lovers,	Zihinsel	K#+	E%+
but I am worried that	Zihinsel	K&	
she may end up	Zihinsel	K#	
falling in love with one of them.	Zihinsel	K#	
Should I take the promotion?	Davranışsal	K&	
ÖM 2 : DailyMail (26/01/2013)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
My parents divorced	Maddesel	K#+	
when I was ten.	İlişkisel	Ö&	
I chose	Zihinsel	K&	
to live with my dad as	Davranışsal	K&	E#
I worshipped him,	Zihinsel	K&	
and my mum was heartbroken.	Zihinsel	K#	
My dad told me	Sözel	K#	E&
the divorce was my mum's fault as	İlişkisel	Ö&	
she had cheated on him;	Maddesel	K#+	E#+
I later realised	Zihinsel	K&	
he had cheated on her.	Maddesel	K#+	E#+
He has never admitted it.	Zihinsel	K#	

When I decided	Zihinsel	K&	
to be with my mum,	İlişkisel	Ö&	
he told me that	Sözel	K#	E&
he would never forgive me.	Zihinsel	K#	
He is now with another woman	İlişkisel	Ö&	
who has four selfish children.	İlişkisel	Ö&	
My dad wants us	Zihinsel	K#	E%
to be one happy family,	İlişkisel	Ö&	
but I want nothing	Zihinsel	K&	
to do with them.	Maddesel	K&	E#
I have spent years	Zihinsel	K&	
trying to earn his love,	Zihinsel	K&	
but the children just click their fingers and	Maddesel	K#	E#
he goes running.	Maddesel	K#	
Should I cut him out of my life for good?	Zihinsel	K&	
ÖM 3 : DailyMail (27/01/2013)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am 15. Recently	İlişkisel	Ö&	
I went	Maddesel	K&	E#
to see my friend and	Zihinsel	K&	E#
we met up with some others.	Maddesel	K%	E%
I updated my mum constantly	Maddesel	K&	E#
to let her know	Zihinsel	K#	E#
where I was,	İlişkisel	Ö&	
but when I got home (five minutes late)	Maddesel	K&	
she was angry with me.	Zihinsel	K#	E&
What can I do	Maddesel	K&	
to make her	Zihinsel	K&	E#
trust me?	Zihinsel	K#	E&
My dad was fine about it.	İlişkisel	Ö&	
ÖM 4 : DailyMail (20/03/2013)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Three months ago I had a baby and	İlişkisel	Ö&	
we moved 150 miles	Maddesel	K%	E#
to be closer to my parents.	İlişkisel	Ö&	
My father smokes 40 to 50 cigarettes a day in the house.	Maddesel	K#	
I had hoped	Zihinsel	K&	
he would give up or	Davranışsal	K#	
cut down	Davranışsal	K#	
to avoid	Zihinsel	K&	E#
harming the baby,	Davranışsal	K#+	E#+
but he won't.	Davranışsal	K#	
He is a selfish man	İlişkisel	Ö&	
who sulks	Zihinsel	K#	
if he does not get his own way.	İlişkisel	Ö&	
My mother is subservient	İlişkisel	Ö&	
and does not stand up to him.	Zihinsel	K#	E#
We stayed with them recently	Maddesel	K%	
and he agreed	Zihinsel	K#	
to smoke in his study.	Maddesel	K#	
He said	Sözel	K#	E&
he did not believe that	Zihinsel	K#	
passive smoking caused harm.	Varoluşsal		
After we left	Maddesel	K%	
the baby coughed for two days.	Maddesel	K#	
I wrote to my dad	Maddesel	K&	E#
and told him	Sözel	K&	E#

I loved him	<i>Zihinsel</i>	K&	
but said that	<i>Sözel</i>	K&	E#
unless he smoked outside	<i>Maddesel</i>	K#	
when we visited	<i>Maddesel</i>	K%	
we could not go.	<i>Maddesel</i>	K%	E#
I asked him	<i>Sözel</i>	K&	E#
to visit us,	<i>Maddesel</i>	K#	E&
but to smoke outside.	<i>Maddesel</i>	K#	
Since then he hasn't been in touch.	<i>Zihinsel</i>	K#	
I am angry with both my parents	<i>Zihinsel</i>	K&	
as my mother is now also missing out on her weekly visits	<i>Zihinsel</i>	K#	
to spend time with her only grandchild.	<i>Davranışsal</i>	K#	E#
I feel guilty and heartbroken that	<i>Zihinsel</i>	K&	
this may split the family up.	<i>Varoluşsal</i>		E%
I don't know what to do.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 5 : DailyMail (20/03/2013)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am 46	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and have been seeing a lovely divorcé,	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#
who is a teacher.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He lives 45 miles away.	<i>Davranışsal</i>	K#	
He has full custody of his teenage children	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
as his ex-wife suffers from depression	<i>Zihinsel</i>	K#	
so she can only see them	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
when she feels well enough.	<i>Zihinsel</i>	K#	
She is on her fourth relationship	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
since they got divorced three years ago.	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
When she has the children overnight	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
my lover comes to see me,	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
but it's rarely more than once every seven weeks,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
then we go out for a lovely meal	<i>Maddesel</i>	K%	
and have amazing sex.	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
He is the most thoughtful, kind, generous, handsome man	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I have ever met.	<i>Maddesel</i>	K&	
I want	<i>Zihinsel</i>	K&	
to see more of him.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
It's not that I expect	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to see him every weekend	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
or even to meet the children –	<i>Maddesel</i>	K&	E#
though I would be honoured to.	<i>Zihinsel</i>	K&	
He hasn't told them about me.	<i>Sözel</i>	K#	E#
Am I wasting my time?	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 6 : DailyMail (20/03/2013)			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am very concerned about a close family member	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
who is in his 70s.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
His son has been really difficult all his life	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and now he is bullying his father for money unmercifully.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
He turns up at his parents' house at the most inappropriate times,	<i>Maddesel</i>	K#	E#
even when he is told	<i>Sözel</i>	K#	
it's not convenient.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He and his partner go round and	<i>Maddesel</i>	K#	E#
start tapping on the windows.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
Neither of his parents are in good health	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and they feel like prisoners.	<i>Zihinsel</i>	K#	
His son has hardly ever had a job,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	

has a new baby	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and stays in bed until midday.	<i>Maddesel</i>	K#	
I am a man of a similar age but at a loss as to	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
how to deal with this situation.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 7 : DailyMail (13/03/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
My partner and I have been together for five years.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I am eight years his junior	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and we have two lovely children	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
aged two and three.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I feel as though	<i>Zihinsel</i>	K&	
I am being punished for my past.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I have had a more exciting life than	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
he has,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
travelling the world for work and pleasure.	<i>Maddesel</i>	K&	
I also had three partners before him,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
while he was married for 18 years to a divorcée with three	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
children.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Troublesome people have always attracted me,	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
but with him I thought	<i>Zihinsel</i>	K&	
I had found someone	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
who wasn't needy	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
but independent like me.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He keeps asking about my former partners.	<i>Sözel</i>	K#	E&
He does not like my answers	<i>Zihinsel</i>	K#	
but I don't want	<i>Zihinsel</i>	K&	
to lie or	<i>Zihinsel</i>	K&	
be ashamed of my past.	<i>Zihinsel</i>	K&	
When we make love	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
he says	<i>Sözel</i>	K#	E&
let's draw a line in the sand	<i>Maddesel</i>	K%	
and move on,	<i>Zihinsel</i>	K%	
but after a couple of days he begins again.	<i>Zihinsel</i>	K#	
We are happy together	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
until this starts.	<i>Sözel</i>	K#	E&
He says	<i>Sözel</i>	K#	E&
he cares so much for me,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
which is why	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
he can't bear	<i>Zihinsel</i>	K#	
to think of me with anyone else.	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
I can't leave	<i>Davranışsal</i>	K&	
because I love him.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
ÖM 8 : DailyMail (13/03/2016)			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am madly in love with my girlfriend of a few months.	<i>Zihinsel</i>	K&	
My problem is that	<i>Varoluşsal</i>		
she told me	<i>Sözel</i>	K#	E&
she didn't smoke,	<i>Davranışsal</i>	K#	
but this was a lie	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
because she does	<i>Davranışsal</i>	K#	
when she is drunk.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
This has happened twice and	<i>Varoluşsal</i>		
she tried	<i>Davranışsal</i>	K#	
to hide it from me.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
I would never dump her over this	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
as I love her too much.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
Now she has said	<i>Sözel</i>	K#	E&

she will quit	<i>Davranışsal</i>	K#	
but I am not sure	<i>Zihinsel</i>	K&	
I believe her.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
I always go mental	<i>Zihinsel</i>	K&	
when I see	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
her smoke.	<i>Davranışsal</i>	K#	
How can I stop her?	<i>Maddesel</i>	K&	E#
It is putting a strain on our otherwise perfect relationship.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I have never felt like this about anyone before and	<i>Zihinsel</i>	K&	
I love her too much	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
to let this get in the way.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 9 : DailyMail (13/03/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am my father's only daughter and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
he seems unable	<i>Zihinsel</i>	K#	
to organise	<i>Zihinsel</i>	K#	
making a will.	<i>Maddesel</i>	K#+	
He is always too busy	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to sort anything out.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
He is in his 70s and when	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I broach the subject	<i>Sözel</i>	K&	E#
he says	<i>Sözel</i>	K#	
he is not ready	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to die yet.	<i>Davranışsal</i>	K#+	
I love my father and	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
want him	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
to live to 150	<i>Davranışsal</i>	K#	
but I am suffering from anxiety and panic attacks.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I know nothing about wills –	<i>Zihinsel</i>	K&	
is there anything	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
you could suggest	<i>Sözel</i>	K#	E&
to give me more of a clue?	<i>Sözel</i>	K#	E&
ÖM 10 : DailyMail (06/03/2016)			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
My wife has recently been diagnosed with terminal cancer.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
The oncologist said that	<i>Sözel</i>	K#	E&
the breast cancer is now in her bones,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
the treatment is not working and that	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
she may have less than a year	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to live.	<i>Davranışsal</i>	K#+	
She is only 43 and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
the news is devastating.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
We have two children	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
aged eight and ten and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I know	<i>Zihinsel</i>	K&	
I need	<i>Zihinsel</i>	K&	
to stay strong for my wife and for them.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I worry about	<i>Zihinsel</i>	K&	
how the children will deal with the news and	<i>Davranışsal</i>	K#	
I am struggling with my own feelings, too.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I know	<i>Zihinsel</i>	K&	
the children will need help but	<i>Zihinsel</i>	K#	
I don't know	<i>Zihinsel</i>	K&	
how to approach the subject or	<i>Davranışsal</i>	K&	E#
if I should talk to them about it at all.	<i>Sözel</i>	K&	E#
I don't know	<i>Zihinsel</i>	K&	

where to turn.	Zihinsel	K&	
ÖM 11 : DailyMail (05/03/2016)			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Two months ago I met a girl online.	Maddesel	K&	E#
After a few conversations we met and	Maddesel	K%	
there was an obvious spark.	İlişkisel	Ö&	
I never told her	Sözel	K&	E#
how I felt,	Zihinsel	K&	
as I didn't want	Zihinsel	K&	
to make the mistake	Davranışsal	K&	
of saying anything too soon.	Sözel	K&	E#
Then a couple of weeks later she sent me a text	Maddesel	K#	E&
saying that	Sözel	K#	
she only saw me as a friend and	Zihinsel	K#	E&
was sorry	Zihinsel	K#	
she had led me on.	Zihinsel	K#	
I felt massively hurt that	Zihinsel	K&	
she did it by text	Maddesel	K#	
but I didn't say anything.	Sözel	K&	E#
Then I saw her	Zihinsel	K&	
when I went to a club.	Maddesel	K&	
I couldn't even look at her,	Zihinsel	K&	E#
let alone talk to her.	Sözel	K&	E#
I am joining the army in two weeks and	Maddesel	K&	
having this woman in my head	İlişkisel	Ö&	
is a real burden.	İlişkisel	Ö&	
I fear	Zihinsel	K&	
it could make me fail in my career and	Zihinsel	K#	E&
ruin everything	Zihinsel	K#	
I have worked so hard for.	Zihinsel	K&	
I want her	Zihinsel	K&	E#
to know	Zihinsel	K#	
how I feel.	Zihinsel	K&	
Should I do this before	Davranışsal	K&	
I go away,	Maddesel	K&	
wait until	Davranışsal	K&	
I get back in four months or	Maddesel	K&	
just do nothing?	Davranışsal	K&	
ÖM 12 : DailyMail (05/03/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am 15 and	İlişkisel	Ö&	
have made friends with a girl who	İlişkisel	Ö&	
I thought was nice,	Zihinsel	K&	
but I was wrong.	Zihinsel	K&	
She is really controlling and	Zihinsel	K#	E&
always trying	Zihinsel	K#	
to make me	Zihinsel	K#	
dump my best mate.	Zihinsel	K&	E#
If I want to	Zihinsel	K&	
see my boyfriend	Zihinsel	K&	E#
she tells me that	Sözel	K#	E&
I can't see him.	Zihinsel	K&	E#
She has started	Davranışsal	K#	
hitting me really hard –	Maddesel	K#+	E&+
my arms are all bruised and	İlişkisel	Ö&	
she won't stop when	Davranışsal	K#	
I ask her.	Sözel	K&	E#

She just treats me like dirt.	<i>Davranışsal</i>	K#	E&
I am her only real friend.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I recently found out that	<i>Zihinsel</i>	K&	
there is a problem with her brain	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
but I am not sure what.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Every night I cry and	<i>Davranışsal</i>	K&	
feel sick.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I want to end the friendship but	<i>Zihinsel</i>	K&	
I don't want to hurt her.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
What should I do?	<i>Davranışsal</i>	K&	
ÖM 13 : DailyMail (07/02/2016)			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
My wife and I are in our early 30s and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
happily married with a healthy, active sex life.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
We talk openly about sex and	<i>Sözel</i>	K%+	
have no inhibitions.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Recently she has shown an interest in other women,	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
although she claims that	<i>Sözel</i>	K#	
she is not bisexual and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
stresses her heterosexual nature.	<i>Sözel</i>	K#+	
I would be happy	<i>Zihinsel</i>	K&	
to try a threesome, or	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
if she wanted	<i>Zihinsel</i>	K#+	
to experiment sexually with another woman,	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
that would be all right, too.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
But she has said	<i>Sözel</i>	K#	E&
she sees sex with anyone else as infidelity.	<i>Sözel</i>	K#+	E#+
Surely that would not be the case	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
if I approved?	<i>Zihinsel</i>	K&	
She also worries in case	<i>Zihinsel</i>	K#	
either of us fell for the other woman,	<i>Zihinsel</i>	K%+	
but I feel the love	<i>Zihinsel</i>	K&	
we have for each other	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
is more than enough	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to prevent that.	<i>Zihinsel</i>	K%	
Should I suggest that	<i>Sözel</i>	K&	E#
she invites a girlfriend over for the evening and	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
see what happens?	<i>Zihinsel</i>	K#	
Or should I forget the whole thing?	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 14 : DailyMail (07/02/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
As a single mother I have spent most of my life	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
working and	<i>Maddesel</i>	K&	
bringing up my daughter on my own.	<i>Maddesel</i>	K&	E#
Two years ago I met someone who	<i>Maddesel</i>	K&	E#
I thought was the man of my dreams.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
We married last year but	<i>Maddesel</i>	K%	
five months later I returned to my own house, unhappy	<i>Maddesel</i>	K&	
and financially worse off.	<i>Maddesel</i>	K&	
He was constantly looking at other women when	<i>Zihinsel</i>	K#	
we went out and	<i>Maddesel</i>	K%	
I discovered	<i>Zihinsel</i>	K&	
he was using porn sites,	<i>Davranışsal</i>	K#+	
despite us having sex regularly.	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
When I borrowed his car for three days	<i>Maddesel</i>	K&	
he asked me for the petrol money.	<i>Sözel</i>	K#	E&
He was always	<i>İlişkisel</i>	Ö&	

getting his mother involved;	<i>Davranışsal</i>	K#	
there were three of us in the marriage.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He swore and	<i>Sözel</i>	K#	E&
yelled at me in front of my daughter and the neighbours.	<i>Sözel</i>	K#+	E&+
He took all the money out of our joint savings account and	<i>Davranışsal</i>	K#	
changed the locks the day after	<i>Maddesel</i>	K#	
I left.	<i>Maddesel</i>	K&	
So why do I feel so sad?	<i>Zihinsel</i>	K&	
I have never been married before	<i>Maddesel</i>	K&	
but I know	<i>Zihinsel</i>	K&	
I was a good wife.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ÖM 15 : DailyMail (07/02/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I have been with my boyfriend for four years –	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I am 24 and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
he is ten years older than me.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I would like to start a family and hopefully	<i>Zihinsel</i>	K&	
get married in the near future.	<i>Maddesel</i>	K&	
But my boyfriend isn't ready.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He still wants	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
to go out drinking with his friends.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
At 34 that makes me think,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
if he is not ready now,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
will he ever be?	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Am I wasting my time when	<i>Davranışsal</i>	K&	
I am so desperate for a child and my own wedding day?	<i>Zihinsel</i>	K&	
Is it worth	<i>Varoluşsal</i>		
waiting	<i>Zihinsel</i>	K&	
to see	<i>Zihinsel</i>	K&	
if he changes his mind as	<i>Zihinsel</i>	K#	
I love him very much, or	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
should I move on to someone	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
who wants the same things as me?	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
ÖM 16 : DailyMail (31/01/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I have been married for 19 years	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and my husband and I are still very much in love.	<i>Zihinsel</i>	K%	
He always leaves me little notes,	<i>Maddesel</i>	K#	E&
buys me flowers and	<i>Maddesel</i>	K#	E&
takes me to nice restaurants, and	<i>Maddesel</i>	K#	E&
I do lovely things for him too.	<i>Maddesel</i>	K&	E#
We have a perfect marriage	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
but our sex life was – until recently – almost nonexistent.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I tried	<i>Zihinsel</i>	K&	
to get him in the mood with sexy lingerie, to no avail.	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
He went to our GP	<i>Maddesel</i>	K#	
but found no medical reasons.	<i>Zihinsel</i>	K#	
We had sex only 12 times last year.	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
Then, after an office party where I drank quite a lot,	<i>Maddesel</i>	K&	
a 25-year-old man was very flirty with me and	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
we ended up in bed together –	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
the sex was fantastic.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
When I arrived home	<i>Maddesel</i>	K&	
I just blurted it out to my husband.	<i>Sözel</i>	K&	E#
I thought he would be furious	<i>Zihinsel</i>	K&	
but he asked me	<i>Sözel</i>	K#	E&
to explain everything in detail and	<i>Sözel</i>	K#	E&

we ended up	<i>Zihinsel</i>	K%	
having the best sex of our married life.	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
He said the thought of me	<i>Sözel</i>	K#	E&
having sex with another man	<i>Maddesel</i>	K&+	E#+
was a huge turn-on.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
He wanted me	<i>Zihinsel</i>	K#	
to continue	<i>Zihinsel</i>	K&	
seeing this man,	<i>Zihinsel</i>	K&	
and I do once a week,	<i>Maddesel</i>	K&	
and then tell my husband	<i>Sözel</i>	K&	E#
what we did.	<i>Maddesel</i>	K%	
Since then our sex life has been out of this world.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Why would my husband get so turned on	<i>Zihinsel</i>	K#+	
by me cheating on him?	<i>Davranışsal</i>	K&+	E#+
ÖM 17 : DailyMail (31/01/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
My parents recently split up and	<i>Davranışsal</i>	K#	
my mother found a new partner virtually straight away.	<i>Zihinsel</i>	K#	
She has only known him for two months and	<i>Zihinsel</i>	K#	
says	<i>Sözel</i>	K#	E&
she loves him.	<i>Sözel</i>	K#	E#
I don't like him and	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
nor do the rest of the family.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
I asked her	<i>Sözel</i>	K&	E#
to choose between him and me and	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
she chose him.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
I was so hurt	<i>Zihinsel</i>	K&	
I cut all contact with her.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I am 19 and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
a mother of one.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
She has said	<i>Sözel</i>	K#	E&
I have to accept her new partner if	<i>Zihinsel</i>	K&	
I want	<i>Zihinsel</i>	K&	
to be in her life.	<i>Varoluşsal</i>		
Am I right	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
in asking her to	<i>Sözel</i>	K&	E#
choose?	<i>Zihinsel</i>	K#	
If she is happy	<i>Zihinsel</i>	K#	
not to have me in her life,	<i>Zihinsel</i>	K#	
does she even deserve my forgiveness?	<i>Zihinsel</i>	K#	
What should I do?	<i>Maddesel</i>	K&	
ÖM 18 : DailyMail (31/01/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I struggle	<i>Zihinsel</i>	K&	
to find reliable mates despite	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
trying	<i>Zihinsel</i>	K&	
to be a good friend.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I am always helping others, but	<i>Maddesel</i>	K&	E#
when something important happens in my life	<i>Varoluşsal</i>		
hardly anyone is there for me.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I have never been invited on holiday with a friend,	<i>Sözel</i>	K#	E&
so I go alone.	<i>Maddesel</i>	K&	
Every bank holiday and New Year's Eve I am at home by myself,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
even though I have told	<i>Sözel</i>	K&	E#
friends how I feel.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I am always the one	<i>İlişkisel</i>	Ö&	

who organises nights out;	Zihinsel	K&	
I would love friends	Zihinsel	K&	
to invite me out.	Sözel	K#	E&
I am now in my 40s and	İlişkisel	Ö&	
can't bear	Zihinsel	K&	
to think	Zihinsel	K&	
this is how	İlişkisel	Ö&	
I will spend the rest of my life.	Davranışsal	K&	
Please help –	Davranışsal	K#	E&
this is destroying me.	Zihinsel	K#	E&
ÖM 19 : DailyMail (17/01/2016)			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I am 21 and	İlişkisel	Ö&	
a virgin.	İlişkisel	Ö&	
I haven't had a relationship because	İlişkisel	Ö&	
I wanted to wait until	Zihinsel	K&+	
the right one came along	Davranışsal	K#	
before losing my virginity.	Maddesel	K&+	
Now I am older	İlişkisel	Ö&	
I feel	Zihinsel	K&	
I have missed out on experience and	Zihinsel	K&	
having fun.	Zihinsel	K&	
I like a guy	Zihinsel	K&	E#
who is two years younger than me.	İlişkisel	Ö&	
I work for his family's business.	Maddesel	K&	
We get on well and	Zihinsel	K%	
we are sexually attracted to each other.	Zihinsel	K%+	E%+
When he asked me	Sözel	K#	E&
if I was a virgin,	İlişkisel	Ö&	
I lied and	Sözel	K&	E#
said	Sözel	K&	E#
I wasn't.	İlişkisel	Ö&	
One night we decided	Zihinsel	K%	
to give it a go.	Maddesel	K%+	E%+
I felt	Zihinsel	K&	
I just needed	Zihinsel	K&	
to let go	Zihinsel	K&+	
and get on with it.	Zihinsel	K&	
However, it didn't go well.	İlişkisel	Ö&	
The fact that I am a virgin	İlişkisel	Ö&	
might have confused him.	Zihinsel	K#	
We agreed that	Zihinsel	K%	
we both want a relationship and	Zihinsel	K%	
he says it will be better next time.	Sözel	K#+	E&+
I feel bad that	Zihinsel	K&	
maybe he thinks	Zihinsel	K#	
it was his fault that	İlişkisel	Ö&	
the first time didn't go so well.	İlişkisel	Ö&	
But I am scared	Zihinsel	K&	
that if I tell him the truth now,	Sözel	K&	E#
it might affect our relationship.	Zihinsel	E#	
He thinks,	Zihinsel	E#	
as I am older,	İlişkisel	Ö&	
that I have had lots of experience.	İlişkisel	Ö&	
ÖM 20 : DailyMail (17/01/2016)			
AS : KADIN			

Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
I have always been close to one of my aunts but	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
she is suffering from depression and	<i>Zihinsel</i>	K#	
I feel so helpless.	<i>Zihinsel</i>	K&	
I am 22 and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
live near all my family.	<i>Zihinsel</i>	K&	
When I text her	<i>Maddesel</i>	K&	E#
asking her how	<i>Sözel</i>	K&	E#
she is feeling	<i>Zihinsel</i>	K#	
she replies:	<i>Sözel</i>	K#	E&
'I've been down and	<i>Zihinsel</i>	K#	
cried a lot today.'	<i>Zihinsel</i>	K#	
What can I say in reply?	<i>Sözel</i>	K&	E#
We tell her that	<i>Sözel</i>	K%	E#
we love her and	<i>Zihinsel</i>	K%	E#
invite her over but	<i>Sözel</i>	K%	E#
she says	<i>Sözel</i>	K#	E&
she can't face it.	<i>Zihinsel</i>	K#	
I think	<i>Zihinsel</i>	K&	
a lot of her problems stem from the fact that	<i>Varoluşsal</i>		
she is in her 40s and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
all her friends are married and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
have children and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
her on/off boyfriend has recently left her.	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
She still lives with my grandmother and	<i>Zihinsel</i>	K#	
worries about being alone	<i>Zihinsel</i>	K#	
when she dies.	<i>Zihinsel</i>	K#+	
She is refusing the family's offer	<i>Sözel</i>	K#	E#
to pay for private treatment and	<i>Maddesel</i>	K#	E#
often doesn't take her medication for depression because	<i>Maddesel</i>	K#	
she says it makes her fat.	<i>Sözel</i>	K#+	E&+
We want to help but	<i>Zihinsel</i>	K%	E#
she is making it difficult.	<i>Zihinsel</i>	K#	

Ek 2: Öğüt İsteyen Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:
Güzin Abla'ya Gönderilen Metin Örnekleri

ÖM 1 :			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Size yazmak	Maddesel	K&	E#
istediğim konu	Zihinsel	K&	
da vicdanla ilgili	İlişkisel	Ö&	
ben 2 yıl önce üniversiteden kız arkadaşım ile evlendim.	Maddesel	K&	E#
Kısa bir süre sonra o benden ayrıldı.	Davranışsal	K#	E&
tabi ki ayrılığa iki taraf ta suçludur	İlişkisel	Ö&	
diye düşünüyorum.	Zihinsel	K&	
Onun suçu	İlişkisel	Ö&	
çok bencil ve sorumsuz bir insandı	İlişkisel	Ö&	
ve ailesi de onu destekledi	Zihinsel	K#	E#
ve evlendikten sonra	Maddesel	K%	
evimi basıp	Maddesel	K#	
kızlarını eşyalarını alıp	Maddesel	K#	
bana saldırıp	Maddesel	K#+	E&+
gittiler.	Maddesel	K#	
bir daha da onları görmedim.	Zihinsel	K&	E#
benim suçum,	İlişkisel	Ö&	
ben evlendikten sonra	Maddesel	K&	
hiç evliliğimi kurtarayım	Zihinsel	K&	
diye çaba sarf etmedim	Zihinsel	K&	
çünkü benim için ta evlendiğimiz gün	Maddesel	K%	
her şey bitmişti.	İlişkisel	Ö&	
Ama şimdi yaşadığımız	Zihinsel	K%	
o güzel günlere bakıyorum	Zihinsel	K&	
o kadar safça sevmiştim ki onu	Zihinsel	K&	E#
nasıl değer verirdim arkadaşlığımız dönemlerinde	Zihinsel	K&	E#
ama o zaman ailesi yoktu tabi ki.	İlişkisel	Ö&	
Ama o bana yalan söyledi	Zihinsel	K#	E&
ailesinin beni sevmediğini	Zihinsel	K#	E&
söylemedi	Sözel	K#	E&
(beni sevmemelerinin sebebi	Zihinsel	K#	E&
hem kürt olmam	İlişkisel	Ö&	
hem de kızlarını bir akrabalarına vermeyi	Zihinsel	K#	E#
planlıyorlarmış)	Zihinsel	K#	
sonradan öğrendim bunları.	Zihinsel	K&	
Şimdi vicdanım sızlıyor	Zihinsel	K&	
benim her zaman söylediğim	Sözel	K&	
bir söz var	Varoluşsal		
hiç kimse kötü insan değildir.	İlişkisel	Ö&	
Mutlaka onu kötülüğe iten	Zihinsel	K#	E#
bir şeyler olmuştur.	Varoluşsal		
Keşke ben eşimle konuşsaydım	Sözel	K&	E#
belki o da düzelir	Zihinsel	K#	
ailesini dinlemez	Zihinsel	K#	
yuvamızı yıkmazdı	Zihinsel	K#	
belki sorumluluğu almasını	Zihinsel	K#	
bencilliğini yenmesini	Zihinsel	K#	
öğrenirdi.	Zihinsel	K#	
Biz hemen boşanmayı	Zihinsel	K%+	E%+
seçtik	Zihinsel	K%	
aslında ben bu konuda biraz daha sakinim	İlişkisel	Ö&	
ama o davayı açtı	Maddesel	K#	K&

ve acele etti.	Zihinsel	K#	
Ben belki sevgilisi vardır	İlişkisel	Ö&	
evlenecek diye	Maddesel	K#	E#
düşünmüştüm.	Zihinsel	K&	
o da evlenmemiş	Maddesel	K#	E#
Bende [!]	Maddesel	K&	E#
ilk aşkımdı	İlişkisel	Ö&	
bir daha o saf sevgiyi yakalamadım	Zihinsel	K&	
o yüzden evlenmeyi düşünmüyorum.	Zihinsel	K&	
Ablacığım sorum şu	Varoluşsal		
acaba o değişir miydi	Zihinsel	K#	
düzelir miydi	Zihinsel	K#	
ilişkimizi sürdürebilir miydik?	Zihinsel	K%	
Buradan tüm evlilere sesleniyorum	Sözel	K&	E#
bitirmeden önce	Zihinsel	K#	
düşünsünler	Zihinsel	K#	
hiçbir şey çaresiz değil	İlişkisel	Ö&	
her şey zamanla düzelebilir.	Zihinsel	K#	
Ama bunu anlatamadım ben ona..	Zihinsel	K&	E#
ÖM 2 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Güzin abla.ben 28 yaşında	İlişkisel	Ö&	
iyi bir kariyer yapmış	İlişkisel	Ö&	
ve işimde yükselmekte olan bir bayanım	İlişkisel	Ö&	
bu yaşıma kadar hayatı dilediğim gibi	Zihinsel	K&	
yaşadım	Davranışsal	K&	
ve ailemden hep destek gördüm	Davranışsal	K#	E&
Mutlu bir yaşamım vardı	İlişkisel	Ö&	
bir sene önce tanıdığım	Zihinsel	K&	E#
ve yıldırım aşkı diyebileceğim biri ile	Sözel	K&	
çok mutlu, rüya gibi diye tabir edebileceğim	Zihinsel	K&	
bir ilişkim vardı	İlişkisel	Ö&	
ailem dostlarım çevrem herkes bu ilişkiden haberdar	Zihinsel	K#	
ve memnunnlardı.	Zihinsel	K#	
Onu gerçekten hatta hala çok seviyorum.	Zihinsel	K&	E#
Evliliği düşünüyorduk.	Zihinsel	K%	
kendisini bana işletmeci olarak tanıttı.	Zihinsel	K#	E&
maddi durumu da çok iyiydi	İlişkisel	Ö&	
hiç şüphelenmedim.	Zihinsel	K&	E#
Meğerse ünlü bir mafya babasının oğluymuş.	İlişkisel	Ö&	
Bunu tesadüfen kardeşinden öğrendim.	Zihinsel	K&	E#
Gerçi sürekli telefonla değişik insanlarla konuşuyor	Sözel	K#	E#
bir yerlere gidip geliyordu	Maddesel	K#	
ama benim hiç aklıma gelmedi.	Zihinsel	K&	
Şimdi ondan ayrırım.	İlişkisel	Ö&	
Ama onu çok özleyorum,	Zihinsel	K&	
çok seviyorum.	Zihinsel	K&	
onunla bu konu hakkında da hiç konuşamadım.	Sözel	K&	E#
Şu anda telefonlarına çıkmıyorum.	Davranışsal	K&	
Aileme de neden bitirdiğimi	Zihinsel	K&	
anlatamıyorum.	Sözel	K&	E#
o geceleri kapıma geliyor,	Maddesel	K#	E&
iş çıkışlarında beni bekliyor,	Maddesel	K#	E&
ama ben onu dinlemiyorum.	Zihinsel	K&	E#
Ne yapmalıyım?	Maddesel	K&	
Sizce aşk her şeyi affeder mi?	Varoluşsal		
Onu hayatıma tekrar sokmakla	Zihinsel	K&	E#
kendimi ve geleceğimi ateşe atmış olur muyum?	İlişkisel	Ö&	

ÖM 3 :			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Ben 21 yaşında bir gencim,	İlişkisel	Ö&	
Ankara'da askerlik yapmaktayım	Maddesel	K&	
Yazılarınızı elimden geldiği kadar okuyorum	Maddesel	K&	
herkese yardımcı oluyorsunuz	Zihinsel	K#	E#
ben bir kızı seviyorum	Zihinsel	K&	E#
yaklaşık 1 yıl oldu tanışalı	İlişkisel	Ö&	
ve o benim ilk kız arkadaşım	İlişkisel	Ö&	
Onu çok seviyorum	Zihinsel	K&	E#
ama o bana "sana ısınamıyorum "	Zihinsel	K#	E&
diyor	Sözel	K#	E&
ama onsuz her anım acı veriyor,	Zihinsel	K#	E&
ben askerlik bittikten sonra	Zihinsel	K&	
onunla evlenmek istiyorum.	Maddesel	K&	E#
Onsuz olmak	İlişkisel	Ö&	
beni çok üzüyor	Zihinsel	K&	
Bugüne kadar mutlu olması için	İlişkisel	Ö&	
elimden geleni yaptım	Davranışsal	K&	
dağıtım iznimde 7 gün yanında oldum	Zihinsel	K&	E#
sadece mutlu olması için.	Zihinsel	K#	
3 ay öncede [!] babası öldü	Davranışsal	K#	
ve ben askerde olduğum halde	İlişkisel	Ö&	
yine de elimden geleni yaptım	Maddesel	K&	E#
üzülmesini	Zihinsel	K#	
hiç istemiyorum	Zihinsel	K&	
ona defalarca sevdiğimi	Zihinsel	K&	E#
söyledim	Sözel	K&	E#
o da biliyor sevgimi	Zihinsel	K#	
ama nedense ısınamıyorum,	Zihinsel	K#	E&Sözel
diyor	Sözel	K#	E&
ne yapacağımı	Maddesel	K&	
bilmiyorum	Zihinsel	K&	
geceleri uyuyamıyorum	Maddesel	K&	
ona nedenini sordum	Sözel	K&	E#
bilmiyorum	Zihinsel	K#	
diyor	Sözel	K#	E&
Ben onun her sorurunu paylaşmak	Zihinsel	K&	
istedim,	Zihinsel	K&	
hiçbir zaman anlatmadı	Sözel	K#	E&
Oysa onun sorunlarını kendi sorunum gibi kabul edip,	Zihinsel	K&	
yardımcı olmak	Davranışsal	K&	E#
istiyorum.	Zihinsel	K&	
Ben 19 yaşına kadar hiçbir kızla çıkmadım abla,	Davranışsal	K&	E#
onun benim için ilk ve son olmasını	İlişkisel	Ö&	
istiyorum	Zihinsel	K&	
Lütfen bana yardımcı olursan	Zihinsel	K#	E&
mutlu olurum	Zihinsel	K&	
askerde çok yalnızım...	İlişkisel	Ö&	
ÖM 4 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Köşeni hep takip ediyorum.	Zihinsel	K&	
Genelde dertlerden,acılardan bahsediliyor.	Sözel	K#	E#
Bende bunların tam tersini sana anlatmak	Sözel	K&	
İstiyorum.	Zihinsel	K&	E#

Ben 19 yaşındayım	İlişkisel	Ö&	
ve hayatımı 2,5 senedir dolduran	Zihinsel	K#	E&
biri var.	İlişkisel	Ö&	
onunla o kadar mutluyum ki	Zihinsel	K&	
bunu anlatması	Sözel	K&	E#
çok zor.	İlişkisel	Ö&	
Onun yanında	İlişkisel	Ö&	
kendimi mutlu,huzurlu ve güvende hissediyorum,	Zihinsel	K&	
bu aşk di mi Güzin abla?	Varoluşsal		
birini sevmek	Zihinsel	K&	E#
ona değer vermek	Zihinsel	K&	E#
ve aynı şekilde karşılımlı [!] almak	Zihinsel	K#	E&
o şuan askerde	İlişkisel	Ö&	
aradaki mesafe bizi birbirimize daha çok bağladı	Zihinsel	K%	E%
ve ona karşı sevgim daha da arttı.	Zihinsel		
hani derler ya	Sözel	K#	E#
"gözden uzak olan,	İlişkisel	Ö&	
gönülden de uzak olur" diye	İlişkisel	Ö&	
ben buna katılmıyorum.	Zihinsel	K&	
Bizim aramızdaki tek sorun üniversite.	İlişkisel	Ö&	
Ben Üniversiteye gitmek	Davranışsal	K&	
istiyorum	Zihinsel	K&	
ama İstanbul'da okumak	Davranışsal	K&	
istemiyorum	Zihinsel	K&	
o da şehir dışına çıkmama	Maddesel	K&	
izin vermiyor.	Zihinsel	K#	E&
ne yapacağım.	Maddesel	K&	
inan bilmiyorum	Zihinsel	K&	
ÖM 5 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Merhaba ablacım.Yazılarınızı büyük bir özenle her gün takip ediyorum.	Zihinsel	K&	
Çok çaresizim abla.	Zihinsel	K&	
Bundan 5 ay önce benim gibi üniversite öğrencisi olan bir gençle tanıştım.	Zihinsel	K&	E#
Karşıma öyle çıktı ki,	Maddesel	K#	E&
işte ben bu adamla evlenirim	Maddesel	K&	E#
dedim.	Sözel	K&	
Ancak her şey çok değişti.	İlişkisel	Ö&	
Ablacım biz onunla tam bir ilişki yaşadık.	Zihinsel	K%+	E%+
Bundan 5 gün önce yaptığımız bir tartışma sonucu	Zihinsel	K%	
beni çok üstüme geliyorsun,	Zihinsel	K&	E#
sinirlerimle oynuyorsun diye	Zihinsel	K&	E#
kendi evinde öyle bir dövdü ki,	Maddesel	K#+	E&+
dövmekle kalmayıp	Maddesel	K#+	E&+
bıçakla üstüme saldırdı.	Maddesel	K#+	E&+
Komşular polis çağırmışlar,	Sözel	K#	E#
polis geldi.	Maddesel	K#	
Kapıyı önce açmadı	Maddesel	K#	E#
o sırada da beni sakinleştirmeye	Zihinsel	K&	
çalıştı.	Zihinsel	K#	E&
Neyin içine düştüğümü	İlişkisel	Ö&	
o an anladım.	Zihinsel	K&	
Anladım	Zihinsel	K&+	
ama aileme bulaşmasından,	Zihinsel	K#+	E#+
yaşadığımız ilişkinin boyutlarını	Zihinsel	K%+	
anlatmasından	Sözel	K#+	E#+
ve aynı şeyleri tekrar yaşamaktan	Zihinsel	K&	

korktuğum için	Zihinsel	K&	
hala birlikteyiz.	İlişkisel	Ö&	
Beni sevdiğini,	Zihinsel	K#	E&
ayrılmak istemediğini	Zihinsel	K#	E&
ona yardım etmemi	Zihinsel	K&	E#
söyledi.	Sözel	K#	E&
Sadece korktuğum için	Zihinsel	K&+	
hiçbir şey yapamıyorum.	Maddesel	K&	
Lütfen fikirlerinizi benden esirgemeyin.	Zihinsel	K#	E&
Ondan kurtulmak	Zihinsel	K&	E#
ölene dek hayatıma yalnız devam etmek	Davranışsal	K&	
istiyorum.	Zihinsel	K&	
Tek sığınabileceğim insan sizsiniz.	İlişkisel	Ö&	
Lütfen beni yalnız bırakmayın.	Zihinsel	K#	E&
(Bu arada polise kapıyı açtık	Maddesel	K%	
ve sadece tartıştığımızı	Sözel	K%	
söyledik	Sözel	K%	
ve gittiler.)	Maddesel	K#	
ÖM 6 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili Güzin ablacım ben 17 yaşında	İlişkisel	Ö&	
birçok ilişkiyi arkada bırakmış	Zihinsel	K&	
bir genç kızım	İlişkisel	Ö&	
yaklaşık 2 aydan beri bir erkek arkadaşım var	İlişkisel	Ö&	
yalnız çok çekingen	İlişkisel	Ö&	
daha doğrusu öpüşmeyi	Maddesel	K#+	E#+
bile bilmiyor.	Zihinsel	K#	
Ona öğretmek	Maddesel	K&+	E#+
istiyorum	Zihinsel	K&+	
ama korkuyorum	Zihinsel	K&+	
ona nasıl yardım edebilirim	Zihinsel	K&	E#
lütfen bana yardım et	Zihinsel	K#	E&
bu yazıyı kösende yayınla	Maddesel	K#	
çünkü cevabını ancak oradan okuyabilirim lütfen	Maddesel	K&	
ÖM 7 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili Güzin abla öncelikle senin bu kadar sevgi dolu ve	Zihinsel	K#	E&
bu kadar vicdanlı yüreğini bizlere de açtığın için	Sözel	K&	E#
sana teşekkür ederim.	Sözel	K&	E#
Bir şey daha söylemek	Sözel	K&	E#
isterim ki	Zihinsel	K&	
annenizin resmine baktığım zaman	Zihinsel	K&	E#
içimi bir huzur kaplıyor	Zihinsel	K&	
hani derler ya	Sözel	K#	
kalbi yüzüne yansımış	İlişkisel	Ö&	
işte öyle.	Varoluşsal		
Ablacım benim bir sıkıntım var	İlişkisel	Ö&	
(aslında o kadar dertler içinde benimki ufak bir şey)	İlişkisel	Ö&	
1,5 yıldır bir gençle birlikteyim	İlişkisel	Ö&	
ve çok seviyorum	Zihinsel	K&	E#
onun da beni sevdiğine	Zihinsel	K#	E&
eminim.	Zihinsel	K&	
Benimle geleceğe dair hep planlar kuruyor	Zihinsel	K#	
sürekli gelecekte evlilikten bahsediyoruz	Sözel	K%	
ama şuan [!] işi yok	İlişkisel	Ö&	
kendine ait bir işyeri açacak kısa bir süre sonra.	Maddesel	K#	
Asıl mesele ben evleneceğim insanın	Maddesel	K&	

ailesini tanımak	Zihinsel	K&	E#
istiyorum	Zihinsel	K&	
ve o beni tanıştırmıyor	Maddesel	K#	
gerekçe olarak da işini öne sürüyor.	Sözel	K#	
İşim bugün olsun	İlişkisel	Ö&	
yarın seni tanıştıracam	Maddesel	K#	E&
diyor.	Sözel	K#	E&
Aslında hak veriyorum	Zihinsel	K&	
ama insanız neticede	İlişkisel	Ö&	
aklıma şüpheler takılıyor	Zihinsel	K#	E&
acaba beni oy alıyor mu diye.	Zihinsel	K#	E&
Ne dersin abla	Sözel	K#	E&
sence yanlış mı düşünüyorum.	Zihinsel	K&	
Bana da yardımcı olursan.	Zihinsel	K#	E&
sevinirim.	Zihinsel	K&	
Allaha emanet ol ablacım.	İlişkisel	Ö&	
Şimdiden teşekkür ederim.	Sözel	K&	E#
Bizler için kendine daha iyi bak	Davranışsal	K#	
ÖM 8 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili, Güzin abla benim kalbim çok kırıldı	Zihinsel	K#	E&
yazın olan bir olaydan dolayı	Varoluşsal		
ve hala o olayın içinde bulunan insanı	İlişkisel	Ö&	
unutamadım	Zihinsel	K&	E#
çok zor	İlişkisel	Ö&	
nasıl unutacağım	Zihinsel	K&	
söyler misin?	Sözel	K#	E&
Her pazar günü duygularım depresiyor	Varoluşsal		
ve çok üzülüyorum,	Zihinsel	K&	
annemle bu yüzden çok kavga ediyorum	Davranışsal	K&	E#
kimse anlamıyor	Zihinsel	K#	E&
herkes çok küçüksün böyle şeyler için	İlişkisel	Ö&	
diyorlar.	Sözel	K#	E&
Bu benim sinirimi çok bozuyor	Zihinsel	K#	E&
ve erkeklere nasıl davranacağımı	Davranışsal	K&	E#
bilmiyorum	Zihinsel	K&	
her pazar bunalımdayım	İlişkisel	Ö&	
derdime çare bulur musun	Zihinsel	K#	E&
bunu yayınlar mısın?	Maddesel	K#	
ÖM 9 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili Güzin Abla ben 25 yaşında	İlişkisel	Ö&	
bekâr bir kızım.	İlişkisel	Ö&	
Ben bundan 5 yıl önce birine asık olmuştum.	Zihinsel	K&	E#
Âşık olduğum çocuk	İlişkisel	Ö&	
benim sınıfımdaydı.	İlişkisel	Ö&	
Ama ona aşık olduğumu	Zihinsel	K&	E#
bilmiyordu.	Zihinsel	K#	
Aslında buna pek terk edilmiş	Davranışsal	K#	E&
denmez.	Zihinsel	K#	
Çünkü çocuk bilmiyor	Zihinsel	K#	
benim ona aşık olduğumu.	Zihinsel	K&	E#
Ve hiç bir zamanda bilmesini	Zihinsel	K#	
istemiyorum.	Zihinsel	K&	
Çünkü o şimdi başka biriyle evli.	İlişkisel	Ö&	
Zannedersem	Zihinsel	K&	
anlamıştır bakışlarımdan.	Zihinsel	K#	

Ama buraya kadarmış	Varoluşsal		
o beni değil başka birini tercih etti.	Zihinsel	K#	E#
Aramızda sadece 3 yas fark vardı.	İlişkisel	Ö&	
Aslında bakarsanız o kişi hakli.	İlişkisel	Ö&	
Çünkü ondan evvel ben başka birini seviyordum.	Zihinsel	K&	E#
Onunla da zaten fazla sürmedi.	İlişkisel	Ö&	
Ve ayrıldık.	Davranışsal	K%	
Onun bir kız kardeşi var	İlişkisel	Ö&	
Onunla ben hep derleşirdim. [!]	Sözel	K&	E#
Ona bütün kalbimle güvenmişim	Zihinsel	K&	E#
ama güvencemi boşa çıkardı.	Zihinsel	K#	
Ve gidip	Maddesel	K#	
abisine her şeyi anlatmış. Benim eski arkadaşımı.	Sözel	K#	E#
Hâlbuki onunla ayrılalı 4 sene olmuştu.	İlişkisel	Ö&	
Ama bu onu anlamadı.	Zihinsel	K#	
Bana telefon açtı	Maddesel	K#	E&
ve benden ayrılacağı	Zihinsel	K#	E&
söyledi	Sözel	K#	E&
beynimden vurulmuşa döndüm.	İlişkisel	Ö&	
Ona herşeyi anlattım	Sözel	K&	E#
ama beni dinlemedi.	Zihinsel	K#	E&
Ve bu güzel Rüya burada son buldu.	Varoluşsal		
Ona mutluluklar dilerim.	Zihinsel	K&	E#
Sevgili Güzin abla ne olur bana bir akıl ver	Zihinsel	K#	E&
ve bana yardım et.	Zihinsel	K#	E&
Senin yardımına ihtiyacım var. Sevgilerimle	Zihinsel	K#	
ÖM 10 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Merhaba Güzin abla;gazetenizdeki köşenizi takip ederim	Zihinsel	K&	
ve sizi gerçekten takdir ediyorum.	Zihinsel	K&	E#
Size yazacağım	Maddesel	K&	E#
aklıma gelmezdi.	Zihinsel	K&	
ama bir web sayfanızın olması	İlişkisel	Ö&	
beni sevindirdi	Zihinsel	K&	
Ben üniversite mezunu	İlişkisel	Ö&	
23 yaşında bir kızım.	İlişkisel	Ö&	
Okumuş	İlişkisel	Ö&	
eğitim durumu ve maddi durumu gayet iyi bir ailenin kızırım.	İlişkisel	Ö&	
6 senedir bir ayrılıp	Davranışsal	K&	
bir barıştığım	Davranışsal	K&	
fakat hiçbir zaman kopamadığım	Zihinsel	K&	
bir erkek arkadaşım var.	İlişkisel	Ö&	
hali vakti yerinde	İlişkisel	Ö&	
kendine ait bir işi var.	İlişkisel	Ö&	
Ailesi çok hoş kibar insanlar.	İlişkisel	Ö&	
fakat ailem bu ilişkiye şiddetle karşı çıkıyor.	Zihinsel	K#	
Sebepler ise onun lise mezunu olması.	İlişkisel	Ö&	
Bizim kadar zengin olmamaları	İlişkisel	Ö&	
Başka hiç bir sebep yok.	Varoluşsal		
ama kesinlikle kabul etmiyorlar	Zihinsel	K#	
ve beni çok sıkıştırıp	Zihinsel	K#	E&
zorluyorlar.	Zihinsel	K#	E&
Tanımak isteğinde	Zihinsel	K#	E#
bile bulunmadılar.	Zihinsel	K#	
Daha görmeden	Zihinsel	K#	E#
bir insan için bu kadar önyargılı olmaları	İlişkisel	Ö&	
beni çok yıprattı.	Zihinsel	K&	

bu durumdan erkek arkadaşımın da haberi var	Zihinsel	K#	
ve ne yapacağımı	Maddesel	K&	
bilemiyorum.	Zihinsel	K&	
dışarı çıkarken	Maddesel	K&	
devamlı yalan söylemek	Sözel	K&	E#
zorunda kalıyorum	Zihinsel	K&	
ailemi aldatmak	Zihinsel	K&	E#
hiç hoşuma gitmiyor	Zihinsel	K&	
ama beni bu duruma kendileri zorladılar.	Zihinsel	K#	E&
Yarın evlenmek	Maddesel	K#	
isterse eğer benimle	Zihinsel	K#	E&
ki gayet ciddi bir beraberliğimiz var,	İlişkisel	Ö&	
artık ailemi karşıma almak	Zihinsel	K&	E#
istemiyorum	Zihinsel	K&	
ama sevgiliyle de mutluyum	İlişkisel	Ö&	
Acaba doğru yolda mıyım;	İlişkisel	Ö&	
ailem haklı mı	İlişkisel	Ö&	
ilerde kültür çatışması yaşar mıyız?	Zihinsel	K%	
onlarla konuşamıyorum	Sözel	K&	E#
çünkü beni dinlemiyorlar bile.	Zihinsel	K#	E&
özellikle babam ki, annemin de eksik kalır yanı yok	İlişkisel	Ö&	
bu konuda çok sertler.	İlişkisel	Ö&	
Onlarla konuş	Sözel	K&	E#
anlat	Sözel	K&	E#
deme lütfen	Sözel	K#	E&
bana başka bir çıkış yolu bulur musun?	Zihinsel	K#	E&
ÖM 11 :			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili Güzin abla seni senelerdir okurum	Maddesel	K&	E#
benim bir problemim var	İlişkisel	Ö&	
ben evli idim Amerikalı bir kadınla	İlişkisel	Ö&	
boşandım	Maddesel	K&+	E#+
ve evime gelen bir kadınla ilişkiye girdim	Maddesel	K&+	E#+
ve daha sonra evlendim	Maddesel	K&	E#
cinsel hayatım çok ama çok iyiydi	İlişkisel	Ö&	
fakat şimdi bir problem yaşıyorum	İlişkisel	Ö&	
eski cinsel ilişkim yok	İlişkisel	Ö&	
nedenini bilmek	Zihinsel	K&	
istiyorum	Zihinsel	K&	
ama bundan iki sene önce biraz parasal sorunlarım oldu	İlişkisel	Ö&	
belki diyorum	Sözel	K&	
kafama çok taktım	Zihinsel	K&	
çünkü evi de sattım	Maddesel	K&	
ticareti de bıraktım	Davranışsal	K&	
su an çalışmaktayım	Maddesel	K&	
fakat o dönemdeki kazancım olmuyor	İlişkisel	Ö&	
belki parasızlık mı acaba	Varoluşsal		
ben 8 senelik evliyim	İlişkisel	Ö&	
2 çocuğum oldu	İlişkisel	Ö&	
ben eskiden günde 2 kere yada bir defa ilişkiye girerdim	Maddesel	K&+	E#+
ama şimdi haftada 2 kere belki	Maddesel	K&+	E#+
ben seksi çok seven biriyim	İlişkisel	Ö&	
olmadığı zaman sinir sistemlerim bozuluyor	Zihinsel	K&+	
fakat ilişkimizde bir zedelenmiş bir şey var	İlişkisel	Ö&	
yine birbirimizi çok seviyoruz	Zihinsel	K%	
fakat esim bana sapık diyor	Sözel	K#+	E&+
lütfen cevabınızı bekliyorum.	Zihinsel	K&	

ÖM 12 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Merhaba Güzin abla ben sevdiğim biriyle	Zihinsel	K&	E#
üç yıldan bu yana beraberdik	İlişkisel	Ö&	
ama ta ki ben onun beni en yakın arkadaşım aldattığını	Maddesel	K#+	E&+
öğrenene kadar	Zihinsel	K&	
ondan hemen ayrıldım	Zihinsel	K&	E#
kız arkadaşım ve onunla bir yılı aşkın süredir görüşmüyordum	Zihinsel	K&	E#
bir gece beni aradı	Maddesel	K#	E&
ve yaptıklarının	Maddesel	K#+	
yanlış olduğunun	İlişkisel	Ö&	
farkına vardığını ,	Zihinsel	K#	
onu affetmemi	Zihinsel	K&	E#
istedi	Sözel	K#	E&
ben çok kararsızım	İlişkisel	Ö&	
onu seviyorum	Zihinsel	K&	E#
ama beni en yakın kız arkadaşım aldatmasına	Maddesel	K#+	E&+
göz yumamıyorum	Zihinsel	K&	
bana bir yol gösterin lütfen.	Zihinsel	K&	E&
Onu çok seviyorum	Zihinsel	K&	E#
fakat geri dönemiyorum.	Zihinsel	K&	E#
ÖM 13 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
7 ay önce görücü usulü bir gençle tanıştım	Zihinsel	K&	E#
iki kere oturup konuştuk	Maddesel	K%	
ve birbirimize aşık olduk	Zihinsel	K%	
ve nişanlandık	Maddesel	K%	
ilk başlarda her şey rüya gibiydi.	İlişkisel	Ö&	
Allah' ıma şükrediyordum	Zihinsel	K&	E#
Hayallerimdeki erkek çıktı karşıma diye	Maddesel	K#	E&
o kadar mutluydum ki	İlişkisel	Ö&	
aradığım bütün özellikleri	Zihinsel	K&	
taşıyordu	İlişkisel	Ö&	
üç ay mutlu bir şekilde devam etti	İlişkisel	Ö&	
fakat sonra o çok değişti	Davranışsal	K#	
ben aşırı derecede kıskanç bir kızım	İlişkisel	Ö&	
onu bu kıskançlıklarım çok sıkıya başlamıştım	Zihinsel	K&	E#
ve o da değişmişti bana karşı	İlişkisel	Ö&	
artık eskisi gibi aramıyordu	Maddesel	K#	E&
konuşmalarında şüphe sezdiği anda	Zihinsel	K#	E&
küfür etmeye başlıyordu	Sözel	K#+	E&+
çok değişmişti	İlişkisel	Ö&	
ve sonunda beni artık sevmediğini	Zihinsel	K#	E&
söyledi	Sözel	K#	E&
ben ayrılmamak için	Zihinsel	K&	E#
günlerce yalvardım	Zihinsel	K&	E#
bana karşılığında şartlar sundu	Zihinsel	K#	E&
düğün değil nikah yapacaktım	Zihinsel	K#	
oysaki başlarda düğünümüzü hayal ediyorduk	Zihinsel	K%	
eşyaları ailesi alacaktı	Maddesel	K#	
bana hangi eşyayı alırlarsa alsınlar	Maddesel	K#	
sesini çıkarmayacaksın	Zihinsel	K&	
dedi	Sözel	K#	E&
beni günde belki 20 kere arayan kişi	Maddesel	K#	E&

artık bir kere bile zor aramaya başladı	Maddesel	K#	E&
ve sonunda ayrıldık	Davranışsal	K#	
iki ay oldu	İlişkisel	Ö&	
ben hala onu unutamıyorum	Zihinsel	K&	E#
ben onu çok sevmişim	Zihinsel	K&	E#
ama kahretsin çok kıskancım	İlişkisel	Ö&	
belki de hep bu yüzden böyle oldu	Varoluşsal		
ama onunla tekrar birlikte olmak istiyorum	Davranışsal	K&	
aklımdan ilk günlerimiz o mutluluğumuz hiç çıkmıyor	Zihinsel	K&	
aramayı	Maddesel	K&	E#
düşündüm	Zihinsel	K&	
bir kez aradım	Maddesel	K&	E#
sadece ayrıldığımıza	Davranışsal	K%	
pişman mısın	İlişkisel	Ö&	
diye sordum	Sözel	K&	E#
yok niye olayım	İlişkisel	Ö&	
dedi	Sözel	K#	E&
sadece bunu sormak için	Sözel	K&	
aradım	Maddesel	K&	E#
dedim	Sözel	K&	E#
ve oda telefonu yüzüme kapattı	Maddesel	K#	E&
ben pişmanım	Zihinsel	K&	
diyemedim	Sözel	K&	E#
aslında onun suçu benimkinden çok	İlişkisel	Ö&	
ama o ilk günler çıkmıyor içimden	İlişkisel	Ö&	
ne olur yardım et Güzin abla	Zihinsel	K#	E&
çok kötü durumdayım	İlişkisel	Ö&	
onu aramalı mıyım?	Maddesel	K&	E#
ÖM 14 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili ablacığım. ben 18 yaşında	İlişkisel	Ö&	
lise öğrencisi bir genç kıyım.	İlişkisel	Ö&	
Bir buçuk ay önce sevgilimden ayrıldım.	Zihinsel	K&	E#
Aslında onu hala çok seviyorum.	Zihinsel	K&	E#
Hep onu düşünüyorum,	Zihinsel	K&	E#
birlikte geçirdiğimiz günleri	Davranışsal	K%	
hayal ediyorum.	Zihinsel	K&	
Yanımda olmasını	İlişkisel	Ö&	
öyle çok istiyorum ki.	Zihinsel	K&	
O çok iyi yürekli bir insan	İlişkisel	Ö&	
ve beni çok seviyor.	Zihinsel	K#	E&
Ayrılmamız	Zihinsel	K%	
onu çok üzdü,	Zihinsel	K#	
yıkıldı.	Zihinsel	K#	
Tekrar başlamak istedi	Zihinsel	K#	
ama ben kabul etmedim.	Zihinsel	K&	
Şimdi madem seviyorsun	Zihinsel	K&	
neden böyle bir şey yaptın	Davranışsal	K&	
dediğini	Sözel	K#	E&
duyar gibiyim	Sözel	K&	
Ben çevresi tarafından beğenilen	Zihinsel	K#	E&
bir kıyım.	İlişkisel	Ö&	
Kendimi de güzel bulurum.	Zihinsel	K&	
Kendime bakmak	Davranışsal	K&	
benim için çok önemlidir.	İlişkisel	Ö&	
Karşı cinsten de bunu beklerim.	Zihinsel	K&	E#

Temizliğin yanı sıra şık olmalı,	İlişkisel	Ö&	
günümüzde kendisine yakışanı, moda olanı giymeli,	Maddesel	K#	
kullanmalı	Maddesel	K#	
diye düşünürüm.	Zihinsel	K&	
Eski erkek arkadaşım işte bu konuda iyi değildi.	İlişkisel	Ö&	
Temiz bir insandı	İlişkisel	Ö&	
fakat kıyafetlerine önem göstermez,	Zihinsel	K#	
benim yanımda çok kaba kalırdı.	İlişkisel	Ö&	
İlk önceleri bunu fark etmedim.	Zihinsel	K&	
Fakat onu tanıştırdığım bir kız arkadaşım,	Maddesel	K&	E#
nasıl böyle biriyle çıkarsın,	Zihinsel	K&	
birbirinize hiç yakışmıyorsunuz,	Varoluşsal		
dedi.	Sözel	K#	E&
Onu arkadaşlarımla ve ailemlle tanıştırmaya	Maddesel	K&	E#
çekiniyordum.	Zihinsel	K&	
Aslında tek sorun onun giyim tarzı.	İlişkisel	Ö&	
Çevrenin tepkisi beni öyle bunalttı ki	Zihinsel	K#	E&
ondan ayrıldım.	Zihinsel	K&	
Ama onu çok özlüyorum.	Zihinsel	K&	E#
Ablacığım şimdi ben ne yapacağım.	Maddesel	K&	
bana yardımcı olursan,	Zihinsel	K#	E&
değerli tavsiyelerini dinlemekten	Zihinsel	K&	E#
çok memnun olacağım.	Zihinsel	K&	
ÖM 15 :			
AS : ERKEK			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Ben 22 yaşında	İlişkisel	Ö&	
Üniversite öğrencisiyim.	İlişkisel	Ö&	
Köşenizi sürekli olarak takip etmeye	Zihinsel	K&	
çalışıyorum.	Maddesel	K&	
Birçok konuda biz gençlere yardımınızın dokunduğunu	Zihinsel	K#	E&
söylemeden	Sözel	K&	
geçemeyeceğim	Zihinsel	K&	
ve çok teşekkür ediyorum.	Sözel	K&	E#
Ancak kadın-erkek ilişkilerinde özellikle aldatma	İlişkisel	Ö&	
konusu geçtiğinde	Zihinsel	K#	E#
nedense hep erkek tarafına yüklenildiğini	Zihinsel	K&	
sezinliyorum.	Zihinsel	K&	
Fakat biz erkekler bu işi yaparken	Maddesel	K%+	
tek başımıza yapmıyoruz	Maddesel	K%+	E#+
ve yine başka bir hanımla birliktelik yaşıyoruz.	Zihinsel	K%+	
Bence bir kadının başka bir kadına yaptığını,	Maddesel	K#	E#
kimse kimseye yapmaz	Maddesel	K#	E#
diyebilirim.	Sözel	K&	
Övünerek	Zihinsel	K&	
söylemiyorum	Sözel	K&	
ama bende aldattım	Davranışsal	K&+	E#+
ve aldatıldım,	Davranışsal	K#+	E&+
ancak şu bir gerçek ki	Varoluşsal		
böyle bir olayı yaşayan	Zihinsel	K#+	
bir insanın bir sonra ki ilişkisinde karşı tarafa güvenmesi	Zihinsel	K#	E#
oldukça zorlaşıyor.	İlişkisel	Ö&	
Şu andaki birlikteliğimde belki karşı tarafın en ufak bir	İlişkisel	Ö&	
suçu olmamasına rağmen	Sözel	K#	
söylediklerine	Maddesel	K#	
ve yaptıklarına	Zihinsel	K&	
şüpheyle yaklaşımdan	Zihinsel	K&	
kendimi alıkoyamıyorum.	Zihinsel	K&	
Bayanların bizlere güvenmediği kadar	Zihinsel	K#	E&

bende hanımlara güvenmiyorum,	Zihinsel	K&	E#
çünkü erkek arkadaşı olmasına rağmen	İlişkisel	Ö&	
benimle birliktelik yaşayabilen	Maddesel	K#+	E&+
birçok insana şahit oldum.	Zihinsel	K&	
Saniyorum ki	Zihinsel	K&	
ben de dâhil olmak üzere gençlik giderek yozlaşıyor.	İlişkisel	Ö&	
ÖM 16 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Güzin abla internette dolaşırken	Maddesel	K&	
sitenizi farkettim	Zihinsel	K&	E#
benim size danışmak	Zihinsel	K&	E#
istediğim konu ise	İlişkisel	Ö&	
şöyle;	Varoluşsal		
20 yaşındayım	İlişkisel	Ö&	
ve 21 yaşında bir erkek arkadaşım var	İlişkisel	Ö&	
biz çok mutluyuz	İlişkisel	Ö&	
ve ilişkimiz çok güzel gidiyor.	İlişkisel	Ö&	
sevgilim cinsellik konusunda çok anlayışlı	Zihinsel	K#	
ve ben evlenmeden	Maddesel	K%	
birlikte olmak	Maddesel	K%+	E%+
istemediğim için	Zihinsel	K&	
birlikte olmuyoruz	Maddesel	K%+	E%+
ancak sürtünme yoluyla	Maddesel	K%+	E%+
birbirimizi tatmin ediyoruz	Maddesel	K%+	E%+
bunu yaparken de sevgilim vajinamın üzerine boşalıyor	Maddesel	K#+	E&+
bu yolla hamile kalma riskim var mı acaba ?	İlişkisel	Ö&	
Varsa nasıl korunabilirim ?	Davranışsal	K&+	
ÖM 17 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Sevgili Güzin hanım, ben 19 yaşında	İlişkisel	Ö&	
bir genç kızım	İlişkisel	Ö&	
4 senedir şimdi nişanlı olduğum	İlişkisel	Ö&	
kişiyle birlikteyim.	İlişkisel	Ö&	
O benim ilk erkek arkadaşım	İlişkisel	Ö&	
ve son olacağından da	İlişkisel	Ö&	
eminim.	Zihinsel	K&	
Henüz evliliği her ikimiz de düşünmüyoruz ,	Zihinsel	K%	
çünkü ikimiz de hala okuyoruz.	Davranışsal	K%	
İki sene önce yani 17 yaşındayken onunla cinsel ilişkide bulundum	Maddesel	K&+	E#+
ve iki senedir de hiç bir şekilde en ufak bir şey hissetmedim.	Zihinsel	K&+	
Aslında ikimiz de çok sağlıklı insanlarız,	İlişkisel	Ö&	
yani bir sorunumuz yok.	İlişkisel	Ö&	
İşin en kötü yanı	Varoluşsal		
bunu o bilmiyor,	Zihinsel	K#	
kırılmasını	Zihinsel	K#	
istemedim.	Zihinsel	K&	E#
Bulduğum yerde doktora gidip	Maddesel	K&	E#
derdimi anlatmam	Sözel	K&+	E#+
çok zor,	İlişkisel	Ö&	
çünkü çok tanıdığım var	İlişkisel	Ö&	
ve burada ne yapılırsa yapılsın	Maddesel	K#	
hemen duyuluyor.	Zihinsel	K#	
Hiç kimseye anlatamam bu durumu.	Sözel	K&	E#
Lütfen bana cevap yazın.	Maddesel	K&	E&
e-mail adresimi veremem.	Davranışsal	K&	

Sitenizdeki bir sayfaya yazarsanız	Maddesel	K&	E&
benim de okuyabileceğim şekilde çok	Zihinsel	K&	
sevinirim,	Zihinsel	K&	
Şimdiden çok teşekkür ederim.	Sözel	K&	
ÖM 18 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Güzin ablacım nasılsın?	İlişkisel	Ö&	
derdimi kime anlatsam diye	Sözel	K&	E#
çok düşündüm	Zihinsel	K&	
ve karar verdim	Zihinsel	K&	
anlasa anlasa	Zihinsel	K#	
beni ablam anlar	Zihinsel	K#	
dedim neyse...	Sözel	K&	
Ablacım 1,5 yıldır bir birlikteliğim var.	İlişkisel	Ö&	
Şu anda askerde	İlişkisel	Ö&	
cumartesi geliyor	Maddesel	K#	
onu bu zamana kadar bekledim	Zihinsel	K&	E#
birbirimize deliler gibi aşığız	Zihinsel	K%	
benimle birlikte olmak	Maddesel	K#+	E&+
istiyor	Zihinsel	K#	
Ben ise bunu istemiyorum	Zihinsel	K&+	
sanırım beni terk etmekle	Davranışsal	K#	E&
tehdit edecek.	Zihinsel	K#+	E&+
Beni sevdiğine	Zihinsel	K#	E&
eminim	Zihinsel	K&	
ama niye böyle davranıyor	Davranışsal	K#	
bilmiyorum?	Zihinsel	K&	
Onu terk etmek de	Davranışsal	K&	E#
istemiyorum	Zihinsel	K&	
ne yapmalıyım,	Maddesel	K&	
acil yardımın gerekiyor	İlişkisel	Ö&	
ÖM 19 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Merhaba Güzin Abla; gazetede çıkan köşenizi	Varoluşsal		
ilgiyle okuyorum	Maddesel	K&	
Benim sorunuma da bir cevap verirseniz	Sözel	K#	E&
sevinirim.	Zihinsel	K&	
Binamıza yaklaşık 2 ay önce uydu anteni bağlandı	Maddesel	K#	
ve eşim her gün sabaha kadar seks kanallarını seyrediyor.	Zihinsel	K#+	
Ben bu durumdan rahatsız oluyorum.	Zihinsel	K&	
Söylediğim zaman	Sözel	K&	E#
beni ilgilendirmediğini söylüyor	Sözel	K#	E&
ve tepki gösteriyor.	Zihinsel	K#	E&
Aynı zamanda kendisi şuanda işsiz	İlişkisel	Ö&	
ve bu durumları takmayacak kadar	Zihinsel	K#	
rahat birisi.	İlişkisel	Ö&	
11 ve 9 yaşlarında iki kızım var.	İlişkisel	Ö&	
Şimdiye kadar evliliğimizde bir sorun yoktu	İlişkisel	Ö&	
bu davranışı aramızda kopukluk yaratıyor.	İlişkisel	Ö&	
İleride psikolojik bozukluk söz konusu olabilir mi?	İlişkisel	Ö&	
Önerilerinizi merakla bekliyorum.	Zihinsel	K&	
ÖM 20 :			
AS : KADIN			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
Benim sorunun gerçekten beni çok korkutuyor	Zihinsel	K&	
ve kaygılandırıyor.	Zihinsel	K&	
20 yaşındayım	İlişkisel	Ö&	

ve üniversite öğrencisiyim.	İlişkisel	Ö&	
şu ana kadar erkeklerle bir ilişkim olmadı.	İlişkisel	Ö&	
fakat size bir sorum olacak.	İlişkisel	Ö&	
mastürbasyon bekareti bozar mı acaba.	Varoluşsal		
kızlık zarının olduğu	Varoluşsal		
bölgeye dokunmadan	Maddesel	K#+	
bir genç kızın üst kısımdan kendini tatmin etmesinin	Zihinsel	K#+	
zararı var mıdır.	İlişkisel	Ö&	
ben bir kaç kere bunu denedim.	Zihinsel	K&+	
ve şimdi de korku dolu günler yaşıyorum.	Zihinsel	K&	
lütfen cevap yazın.	Maddesel	K#	E&

EK 3: Öğüt Veren Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:

Aunt Agony Metin Örnekleri

ÖM 1 : DailyMail (27/01/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
Metin	Süreç	Katılımcı(lar)	
There are two options you could consider:	<i>Varoluşsal</i>		
that your wife agrees	<i>Zihinsel</i>	K#	
not to have sex with anyone	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
while you are away.	<i>Maddesel</i>	K&	
Or you decide that	<i>Zihinsel</i>	K&	
you too can have sex with other women,	<i>Maddesel</i>	K%+	E#+
then tell each other all about it.	<i>Sözel</i>	K%+	E%+
I don't recommend either,	<i>Sözel</i>	K&	
as you are already playing with fire.	<i>Maddesel</i>	K&	
Why on earth do you want to	<i>Zihinsel</i>	K&	
watch or	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
hear about her	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
having sex with other men?	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
It diminishes the love	<i>Varoluşsal</i>		
you have for each other.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Don't you feel jealous or	<i>Zihinsel</i>	K&	
worry that	<i>Zihinsel</i>	K&	
they are more exciting lovers than you?	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
She could fall in love with either of these men.	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
Agree	<i>Zihinsel</i>	K%	
to stop this foolish and degrading behaviour	<i>Davranışsal</i>	K%	
which is putting your marriage at risk.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Then take the job and	<i>Zihinsel</i>	K&	
enjoy your lovely life.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 2 : DailyMail (26/01/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
Young children tend	<i>Zihinsel</i>	K#	
to see their parents as practically perfect	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
unless things are really bad.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
But as children grow up	<i>Davranışsal</i>	K#	
they become more realistic.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Your father has let you down.	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
The absolute golden rule when parents divorce is	<i>Varoluşsal</i>		
to put the children first,	<i>Zihinsel</i>	K#	
and never criticise the other parent in front of them,	<i>Sözel</i>	K#	
which makes it difficult	<i>Varoluşsal</i>		
to know	<i>Zihinsel</i>	K#	
who they can love and trust.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Given what he has done	<i>Maddesel</i>	K#	E#
and said,	<i>Sözel</i>	K#	
it's unrealistic	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to expect you	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
to be one big, happy family.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Rather than cutting him off completely,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
you could meet him on his own infrequently	<i>Maddesel</i>	K&	E#
or just keep in contact via email.	<i>Maddesel</i>	K&	E#
ÖM 3 : DailyMail (27/01/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
It can be difficult for mothers	<i>Varoluşsal</i>		
to let go	<i>Zihinsel</i>	K#	
and allow their teenage daughters more freedom.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Five minutes late should not have been a problem,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	

but don't make it longer.	<i>Maddesel</i>	K&	
Talk to your mother with your father there.	<i>Sözel</i>	K&	E#
Try	<i>Zihinsel</i>	K&	
to establish guidelines about	<i>Zihinsel</i>	K&	
what they expect of you	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
when you are out.	<i>Maddesel</i>	K&	
They do need to know	<i>Zihinsel</i>	K#	
where you are	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
and who you are with.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ÖM 4 : DailyMail (20/03/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
According to the NHS and cancer charities, passive smoking is indeed harmful and particularly so to children.	<i>Varoluşsal</i>		
It can increase the risk of developing asthma, bronchitis, pneumonia, coughs, colds and more,	<i>Varoluşsal</i>		
so your worries are entirely understandable.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Sadly your father is also putting your mother's health at risk,	<i>Davranışsal</i>	K#	E#
as well as his own.			
Smoke can still be in the air for up to two and a half hours after	<i>Varoluşsal</i>		
a cigarette has been finished	<i>Maddesel</i>	K#	
and smoke particles might also build up on surfaces and clothes.	<i>Varoluşsal</i>		
Try	<i>Zihinsel</i>	K&	
to put your anger to one side	<i>Zihinsel</i>	K&	
so you can talk calmly to your parents	<i>Sözel</i>	K&	E#
with your husband there to support you.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Gently tell your father	<i>Sözel</i>	K&	E#
he can't just dismiss the dangers of passive smoking.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Explain to them	<i>Sözel</i>	K&	E#
how important it is to you	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
that they have a relationship with their grandchild.	<i>Davranışsal</i>	K#	E#
Could your mother come	<i>Maddesel</i>	K#	
and visit you on her own?	<i>Maddesel</i>	K#	E&
Perhaps one of you could collect her	<i>Maddesel</i>	K&	E#
if she is not confident	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
about driving.	<i>Maddesel</i>	K#	
Hopefully your father would soon realise that	<i>Zihinsel</i>	K#	
he is missing out and	<i>Zihinsel</i>	K#	
agree to your conditions.	<i>Zihinsel</i>	K#	
For his own health, and your mother's, it would be beter	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
if he quit,	<i>Davranışsal</i>	K#	
but he sounds entrenched in his views.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Don't feel guilty –	<i>Zihinsel</i>	K&	
you are right to ask him	<i>Sözel</i>	K&	E#
not to smoke around your baby.	<i>Davranışsal</i>	K#	
ÖM 5 : DailyMail (20/03/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
If you feel that	<i>Zihinsel</i>	K&	
you are falling in love	<i>Zihinsel</i>	K&	
and would like	<i>Zihinsel</i>	K&	
to be together more,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
then you need	<i>Zihinsel</i>	K&	
to talk to him about this	<i>Sözel</i>	K&	E#
and ask him	<i>Sözel</i>	K&	E#
how he feels.	<i>Zihinsel</i>	K#	
It is not a good idea	<i>İlişkisel</i>	Ö&	

to introduce a new partner to the children	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
until it may be long term,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
so he could be being cautious	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
to avoid the situation	<i>Maddesel</i>	K#	
his ex-wife is putting them in with boyfriend after boyfriend.	<i>Maddesel</i>	K#+	
But if you both want it	<i>Zihinsel</i>	K%	
to be more committed then	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
you should meet them.	<i>Maddesel</i>	K&	E#
I am not suggesting that	<i>Sözel</i>	K#	E&
you move in with him	<i>Maddesel</i>	K&	E#
or know at this stage	<i>Zihinsel</i>	K&	
if you want	<i>Zihinsel</i>	K&	
to be together for ever,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
but you could get to know them a little so that	<i>Zihinsel</i>	K&	
they begin to enjoy	<i>Zihinsel</i>	K#	
having you around	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
and then perhaps you could start	<i>Maddesel</i>	K&	
spending every other weekend at his house.	<i>Davranışsal</i>	K&	
ÖM 6 : DailyMail (20/03/2013)			
AG : Zelda West-Meads			
He is being really unfair bullying his parents,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
who both sound quite frail.	<i>Zihinsel</i>	K&	
The son should get a job	<i>Davranışsal</i>	K#	E#
and stop pressurising his father	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
to give him money.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
Suggest to your relative that	<i>Sözel</i>	K&	E#
he arranges for his son and his partner	<i>Sözel</i>	K#	E#
to visit him	<i>Maddesel</i>	K#	E#
when you could also be there,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
but don't tell them in advance.	<i>Sözel</i>	K&	E#
Then explain to the son that	<i>Sözel</i>	K&	E#
his father is becoming increasingly distressed by	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
his requests for money	<i>Sözel</i>	K#	E#
and that his parents either haven't got it or	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
they should keep it	<i>Davranışsal</i>	K#	E#
as they may need	<i>Zihinsel</i>	K#	
to pay for care	<i>Maddesel</i>	K#	
when they are older.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
Also stress how difficult it is for them	<i>Sözel</i>	K&	E#
when he turns up unexpectedly.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
(I do wonder	<i>Zihinsel</i>	K&	
what the son's partner thinks	<i>Zihinsel</i>	K#	
about him not working	<i>Maddesel</i>	K#	
and lying in bed until midday	<i>Maddesel</i>	K#	
while she is looking after the baby –	<i>Maddesel</i>	K#	E#
not a lot, I suspect.)	<i>Zihinsel</i>	K&	
For further support, I suggest	<i>Sözel</i>	K&	E#
the man you're worried about	<i>Zihinsel</i>	K&	
contacts Family Lives (0808 800 2222).	<i>Maddesel</i>	K#	E#
ÖM 7 : DailyMail (13/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
The National Survey for Sexual Attitudes and Lifestyles found that	<i>Zihinsel</i>	E#	
on average men have 11 sexual partners over a lifetime	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
and women have seven.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
(But it's often said that	<i>Sözel</i>	K#	
whatever number women claim,	<i>Sözel</i>	K#	
multiply it by three,	<i>Zihinsel</i>	K&	

and for men, divide it by three.)	Zihinsel	K&	
The reality is that	Varoluşsal		
the majority of people are likely to have had several sexual relationships	İlişkisel	Ö&	
before they marry	Maddesel	K#	
or settle down.	Davranışsal	K#	
Do you know	Zihinsel	K&	
if he was the same with his former wife,	İlişkisel	Ö&	
as his problem could go back some way?	Sözel	K&	E#
He sounds possessive and insecure,	Zihinsel	K#	
which may stem from low self-esteem.	İlişkisel	Ö&	
He may be comparing the life	Zihinsel	K#	
you had in the past and	İlişkisel	Ö&	
fearing that	Zihinsel	K#	
it was better or	İlişkisel	Ö&	
more exciting	İlişkisel	Ö&	
than the life you have now.	İlişkisel	Ö&	
Or maybe as a child he was not made	İlişkisel	Ö&	
to feel special	Zihinsel	K#	
or one of his siblings was the favourite.	İlişkisel	Ö&	
Talk to him about this and	Sözel	K&	E#
give him lots of reassurance	Sözel	K&	E#
that you love him.	Zihinsel	K&	E#
Discuss why	Sözel	K%	
he is more needy than you.	Zihinsel	K#	
Make him feel that	Zihinsel	K&	E#
he is the important one in your life and	İlişkisel	Ö&	
a great lover,	İlişkisel	Ö&	
and that it is him	İlişkisel	Ö&	
you want,	Zihinsel	K&+	E#+
not your exes.	İlişkisel	Ö&	
I also recommend joint counselling with	Zihinsel	K&	
Relate (relate.org.uk) because unless	Zihinsel	K&+	E#+
he sorts out his problems	Davranışsal	K#	
your relationship is unlikely to last.	İlişkisel	Ö&	
ÖM 8 : DailyMail (13/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
You can't make her	Zihinsel	K&	E#
give up smoking	Davranışsal	K#	
but if she wants	Zihinsel	K#	
to do it herself	Davranışsal	K#	
then hopefully she will –	Davranışsal	K#	
after all, it is a health risk and hard on non-smokers as well.	Varoluşsal		
Because you are so in love	Zihinsel	K&	E#
you can't imagine life without her,	Zihinsel	K&	E#
but I think	Zihinsel	K#	
if you were in a long-term relationship	İlişkisel	Ö&	
you might find it difficult	Zihinsel	K&	
to put up with this.	Zihinsel	K&	
Do you know	Zihinsel	K&	
why you have such a hatred of smoking?	Zihinsel	K&	
Is it that you dislike the smell on someone's breath or clothes or around the house	Zihinsel	K&	
(which I sympathise with)?	Zihinsel	K#	
Or does it run deeper than that?	İlişkisel	Ö&	
Have you, for example, lost someone	Zihinsel	K&	E#
you loved through lung cancer or another smoking-related illness and	Zihinsel	K&+	E#+

the thought of losing someone again	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
that you love so passionately	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
is too painful to endure?	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Have an agreement with her that	<i>Sözel</i>	K%	
she tells you	<i>Sözel</i>	K#	E&
if she does fall by the wayside,	<i>Davranışsal</i>	K#	
because relationships based on lies	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
don't work.	<i>Varoluşsal</i>		
In return, don't lose your temper.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Be understanding, gentle and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
encourage her	<i>Sözel</i>	K&	E#
to try to	<i>Zihinsel</i>	K&	
give up completely and	<i>Davranışsal</i>	K#	
offer	<i>Sözel</i>	K&	E#
to help her.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
She could try ringing the NHS Smokefree Helpline (0300 123 1044) or	<i>Maddesel</i>	K#	E#
Quit (0800 002 200).	<i>Davranışsal</i>	K#	
ÖM 9 : DailyMail (13/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
It seems that	<i>Varoluşsal</i>		
your father is seeing	<i>Zihinsel</i>	K#	
making a will as being almost like	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
writing his own death sentence.	<i>Maddesel</i>	K#+	
However, it is always a good idea	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
to make a will many years	<i>Zihinsel</i>	K#	
before you die.	<i>Davranışsal</i>	K&+	
Too many people leave it to the last minute or	<i>Davranışsal</i>	K#+	
don't make one at all.	<i>Davranışsal</i>	K#+	
The stark reality is that	<i>Varoluşsal</i>		
if you die without a will,	<i>Davranışsal</i>	K#+	
the state decides	<i>Zihinsel</i>	K#	
who gets what.	<i>Davranışsal</i>	K#	
Also, making a will	<i>Maddesel</i>	K#	
means that	<i>Varoluşsal</i>		
your beneficiaries can make sure	<i>Varoluşsal</i>		
they don't pay more inheritance tax than	<i>Maddesel</i>	K#	
they need to.	<i>Zihinsel</i>	K#	
As you don't mention any other relatives,	<i>Zihinsel</i>	K#	
I am assuming that	<i>Zihinsel</i>	K#	
your parents are either divorced or	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
your mother has died and	<i>Davranışsal</i>	K#+	
you are an only child.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
I am sure that	<i>Zihinsel</i>	K&	
your father wants you	<i>Zihinsel</i>	K#	
to inherit his property and money and	<i>Davranışsal</i>	K#	
it sounds	<i>Varoluşsal</i>		
as if it would make you	<i>Zihinsel</i>	K&	
feel much more secure	<i>Zihinsel</i>	K&	
if he made a will.	<i>Davranışsal</i>	K#	
So talk to him or	<i>Sözel</i>	K&	E#
show him this letter.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
For more information visit the government's website (gov.uk/wills-probate-inheritance).	<i>Davranışsal</i>	K&	
Contact a lawyer who	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
specialises in wills through Lawyers Online (lawyersonline.co.uk).	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
ÖM 10 : DailyMail (06/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			

I am so very sorry.	Zihinsel	K&	
I totally understand you	Zihinsel	K&	E&
wanting	Zihinsel	K&	
to protect your children	Davranışsal	K&	E#
but it's important that	İlişkisel	Ö&	
they are told.	Sözel	K&	E#
They need	Zihinsel	K#	
to know that	Zihinsel	K#	
their mummy is ill and	İlişkisel	Ö&	
be made	Zihinsel	K&	E&
to feel that	Zihinsel	K#	
they are part of what	Zihinsel	K#	
the whole family is going through.	Davranışsal	K%	
This will allow for trust and openness and	Zihinsel	K#	
help them	Zihinsel	K#	
to express their thoughts and feelings.	Zihinsel	K#	
It is important that	Varoluşsal		
they ask questions and	Sözel	K#	E&
communicate their fears because	Sözel	K#	E&
if they don't	Sözel	K#	E&
it could create a damaging circle of silence.	İlişkisel	Ö&	
Even very young children can pick up tension within the family.	Zihinsel	K#	
If they ask	Sözel	K#	E&
if mummy is dying	Davranışsal	K#+	
then gently explain that	Sözel	K&+	E#+
sadly this is something	İlişkisel	Ö&	
that is probably going	İlişkisel	Ö&	
to happen at some point and	Varoluşsal		
give them lots of reassurance about	Zihinsel	K&	E#
how much you both love them.	Zihinsel	K%	E#
You, your wife and your children may need further help –	Zihinsel	K%	E%
if so contact Marie Curie (0800 090 2309,)	Davranışsal	K%	
which both provide care and	Zihinsel	K#	
support for people	Zihinsel	K#	
who are terminally ill and their families.	İlişkisel	Ö&	
For as long as your wife is able to,	İlişkisel	Ö&	
try	Zihinsel	K%	
to do things as a couple and particularly as a family so	Davranışsal	K%	
the children can enjoy a normal life as far as possible and	Davranışsal	K#	
have fun and happy memories to treasure.	Zihinsel	K#	
Encourage them	Zihinsel	K&	E#
to talk about all of this to both of you whenever	Sözel	K#	E&
they want to.	Zihinsel	K#	
Hopefully the extended family can support you as well.	Zihinsel	K#	E&
This is a tragic situation –	İlişkisel	Ö&	
all my thoughts are with you.	İlişkisel	Ö&	
ÖM 11 : DailyMail (05/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
The wise thing would be	Varoluşsal		
to leave this in the past and	Zihinsel	K&	
concentrate on the job	Zihinsel	K&	
you have always wanted to do.	Zihinsel	K&	
In your exciting new career you will meet lots of new people,	Maddesel	K&	
including other potential girlfriends.	İlişkisel	Ö&	
I think	Zihinsel	K#	

she probably just did not return your feelings	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
and though you felt a spark,	<i>Zihinsel</i>	K&	
she didn't in the same way.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Or she might have met another man on the dating site.	<i>Maddesel</i>	K#	
This is hard,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
I know,	<i>Zihinsel</i>	K&	
but don't let	<i>Zihinsel</i>	K&	
it affect your career –	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
it really is not worth it.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
You have not known her very long and although	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
it feels quite raw at the moment,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
in time you will not feel as strongly about her.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
If a relationship is ultimately not going to work,	<i>Zihinsel</i>	K#	
it is better for it	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
to end earlier rather than later, so	<i>Davranışsal</i>	K#	
try to accept her decision.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 12 : DailyMail (05/03/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
You are obviously a very kind person	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
but you have to think of yourself	<i>Zihinsel</i>	K&	
and end the friendship.	<i>Zihinsel</i>	K&	
The way she is treating you	<i>Davranışsal</i>	K#+	E&+
is awful.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
Hitting you	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
is totally unacceptable and	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
you could end up seriously hurt.	<i>Zihinsel</i>	K&+	
Talk to your parents and a teacher at school or the head of pastoral care.	<i>Sözel</i>	K&	E#
You are being bullied and	<i>Davranışsal</i>	K#+	E&+
you need help and support.	<i>Zihinsel</i>	K&	
She sounds quite disturbed or damaged but	<i>Zihinsel</i>	K#	
you can't be responsible for her.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Tell her	<i>Sözel</i>	K&	E#
you no longer want	<i>Zihinsel</i>	K&	
to be friends but	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
do this with support from a teacher or school counsellor and	<i>Davranışsal</i>	K&	
ask your best friend and your boyfriend	<i>Sözel</i>	K&	E#
to support you, too.	<i>Davranışsal</i>	K#	
For further help, contact Get Connected (getconnected.org.uk), which has a helpline for young people under the age of 25 (0808 808 4994).	<i>Maddesel</i>	K&	
	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
ÖM 13 : DailyMail (07/02/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
Perhaps you both like playing with fire.	<i>Zihinsel</i>	K%+	
If you have an incredibly loving and sexually fulfilling marriage,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
why put that at risk	<i>Zihinsel</i>	K%+	
by including someone else in your love life?	<i>Zihinsel</i>	K%+	
If she did it with your consent, technically	<i>Davranışsal</i>	K#	
it would still be infidelity or	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
you could call it an open marriage,	<i>Sözel</i>	K%+	
but I don't think that is	<i>Zihinsel</i>	K&	
what is important here.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
It sounds	<i>Varoluşsal</i>		
as if she is reluctant	<i>Zihinsel</i>	K#	
to acknowledge that	<i>Zihinsel</i>	K#	
she has bisexual feelings	<i>İlişkişel</i>	Ö&	

(which I think is the case)	Zihinsel	K&	
and she may want	Zihinsel	K#	
to explore that.	Zihinsel	K#+	
If you decided on a threesome,	Zihinsel	K%+	
you would probably enjoy	Zihinsel	K&+	
watching two women	Zihinsel	K&+	E#+
having sex and even more	Maddesel	K&+	E#+
so if you joined in,	Maddesel	K&+	
which is what I suspect you	Zihinsel	K&	
would like to do.	Maddesel	K&+	
But the risks are high.	İlişkişel	Ö&	
She could feel jealous and	Zihinsel	K#	
not want	Zihinsel	K&+	
to do it again,	Maddesel	K#+	
whereas you might find it very exciting and	Zihinsel	K&+	
want to repeat it.	Zihinsel	K&+	
Or, however strong your love is,	İlişkişel	Ö&	
you could find that	Zihinsel	K&	
one of you gets far more involved with the other woman	Zihinsel	K%+	
emotionally or sexually than	Zihinsel	K%+	
you had anticipated.	Zihinsel	K%+	
So why risk the great relationship	Zihinsel	K%+	
you say	Sözel	K%	
you have?	İlişkişel	Ö&	
ÖM 14 : DailyMail (07/02/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
Your life has not been easy,	İlişkişel	Ö&	
working and	Maddesel	K&	
bringing up your daughter with little input from her	Zihinsel	K&	E#
father.			
Added to which	Varoluşsal		
you have not really had the chance	İlişkişel	Ö&	
to have other relationships,	İlişkişel	Ö&	
so when this man entered your life,	Maddesel	K#	E#
you were bowled over and	Zihinsel	K&	
thought	Zihinsel	K&	
you had a lovely future together.	İlişkişel	Ö&	
You now have to cope with all those broken dreams	İlişkişel	Ö&	
as he turned out	Zihinsel	K#	
to be a million miles away from	İlişkişel	Ö&	
how he first appeared.	İlişkişel	Ö&	
It would be interesting	Varoluşsal		
to know	Zihinsel	K#	
what his past relationships were like.	İlişkişel	Ö&	
I suspect that	Zihinsel	K&	
he has never treated women well,	Zihinsel	K#	E#
so even though you tried	Zihinsel	K&	
to be a loving wife,	İlişkişel	Ö&	
his old behaviour lingered on.	İlişkişel	Ö&	
The important thing now is	Varoluşsal		
to rebuild your life.	Zihinsel	K&	
If he gets back in touch and	Maddesel	K#	E#
suddenly becomes the lovely man	İlişkişel	Ö&	
you thought	Zihinsel	K&	
he was,	İlişkişel	Ö&	
don't be fooled –	Zihinsel	K#	E&
it won't last.	Varoluşsal		
Have counselling with Relate (relate.org.uk)	Maddesel	K%	
to talk this through further and	Sözel	K%	

to give you the strength	Zihinsel	K#	E%
to find a man who	Zihinsel	K%	
loves you and whom	Zihinsel	K#	
you can trust.	Zihinsel	K&	
Try dating sites	Zihinsel	K&	
ÖM 15 : DailyMail (07/02/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
When it comes to marriage and having children you do have quite a lot of time on your side –	Varoluşsal		
it would be different	İlişkişel	Ö&	
if you were in your early to mid-30s.	İlişkişel	Ö&	
But maybe you need	Zihinsel	K&	
to set your own time limit on this.	Zihinsel	K&	
Does your boyfriend want a lovely girlfriend but also a relationship without a long-term commitment?	Zihinsel	K#	
And does he see his freedom and time with his friends as a higher priority?	Zihinsel	K#	
Or does he want children and marriage but not quite yet,	Zihinsel	K#	
which wouldn't have to stop him	Davranışsal	K#	
seeing his friends?	Zihinsel	K#	
Talk to him about these issues.	Sözel	K&	E#
If it's the first,	İlişkişel	Ö&	
then he is not the man for you.	İlişkişel	Ö&	
If he does want marriage and children – perhaps within the next couple of years – and	Zihinsel	K#	
is happy to discuss this,	Zihinsel	K#	E&
that is fine.	İlişkişel	Ö&	
However, if he is vague and	Zihinsel	K#	
just talks about sometime in the future,	Sözel	K#	
then that is not going to be right for you.	İlişkişel	Ö&	
ÖM 16 : DailyMail (31/01/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
It's disconcerting that	İlişkişel	Ö&	
your husband's voyeurism of your sexual relationship with another and much younger man is a turn on.	İlişkişel	Ö&	
If it was something	İlişkişel	Ö&	
you were watching together on an adult website or	Zihinsel	K%+	
you were sharing fantasies	Zihinsel	K%+	
it would be more understandable.	İlişkişel	Ö&	
The majority of men are usually devastated	Varoluşsal		
if the woman they love	Zihinsel	K#	E#
is unfaithful and,	İlişkişel	Ö&	
if the marriage survives,	İlişkişel	Ö&	
when they do make love again	Maddesel	K%	
the man is worried about	Zihinsel	K#	
whether sex was better with her lover than with him.	İlişkişel	Ö&	
When men are vicariously turned on by	Zihinsel	K#+	
their wife having sex with someone else	Maddesel	K#+	E#+
it can be because	İlişkişel	Ö&	
it's the excitement of the forbidden.	İlişkişel	Ö&	
Sometimes it can also be a sign of bisexuality and	İlişkişel	Ö&	
the man is turned on by the thought of what	Zihinsel	K#+	E#+
the man is doing.	Maddesel	K#+	E&+
Other guys are turned on by the fact that another man (particularly if he is younger and good-looking)	Maddesel	K#+	
finds their wife sexy and attractive.	Zihinsel	K#+	E&+
It makes him	Zihinsel	K#+	
feel better and	Zihinsel	K#	
more confident about himself and	Zihinsel	K#	

he usually also wants to be better in bed.	<i>Zihinsel</i>	K#+	
But this is a dangerous path to tread.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
Talk to your husband about this and find out why –	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
before you became involved with another man – sex was rather infrequent,	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
especially as you have such a loving relationship otherwise.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
ÖM 17 : DailyMail (31/01/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
To rush into a new relationship just after she split up with your father was incredibly hard for you.	<i>Zihinsel</i>	K#	
It probably wasn't a good idea to ask her	<i>Davranışsal</i>	K#	
to choose between you, but how could a mother put a man she had only just met before her daughter and grandchild?	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
That is so sad.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
If you continue to shun all contact, however, you might regret it.	<i>Zihinsel</i>	K&	
You could tell your mother that you find her new relationship very difficult but you don't want to cut off from her completely.	<i>Sözel</i>	K&	E#
Perhaps in the long term you could rebuild your relationship, but it will take time	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
to forgive her and the painful memories will still be there.	<i>Maddesel</i>	K#	E#
You could suggest that you see her on her own, perhaps occasionally meeting this man to see if he is not quite as bad as you think.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
If she refuses it might not be possible to rebuild the relationship.	<i>Zihinsel</i>	K&	
The chances are that her new romance may not last anyway.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
In the meantime, please turn to your father and the rest of your family for love and support.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
ÖM 18 : DailyMail (31/01/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
I am so sorry, this is very upsetting.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
It does seem that your friends are taking advantage of your kindness.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
There is an organisation that I think could really help.	<i>Varoluşsal</i>		
The National Women's Register (nwr.org.uk) runs groups across the UK which connect women in events and activities where they can have fun meeting up,	<i>Zihinsel</i>	K#	
	<i>Maddesel</i>	K#	
	<i>Zihinsel</i>	K#	
	<i>Maddesel</i>	K#	

sharing ideas and	<i>Sözel</i>	K#	
making new friends.	<i>Zihinsel</i>	K#	
You could also join the Ramblers Association (ramblers.org.uk).	<i>Zihinsel</i>	K&	
Also, when next planning a holiday	<i>Zihinsel</i>	K&	
there are plenty of companies	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
which run adventure holidays for singles, such as Solos Holidays (solosholidays.co.uk) or Explore Worldwide (explore.co.uk).	<i>Zihinsel</i>	K#	
Finally, consider	<i>Zihinsel</i>	K&	
joining a dating agency	<i>Zihinsel</i>	K&	
to find a romantic relationship, too.	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 19 : DailyMail (17/01/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
Before you try again,	<i>Maddesel</i>	K%	
I think you both need	<i>Zihinsel</i>	K%	
to know that	<i>Zihinsel</i>	K%	
you would like a relationship with each other, not just sex.	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
Then, very importantly, you need	<i>Zihinsel</i>	K&+	E#+
to be honest with him and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
tell him that	<i>Sözel</i>	K&	E#
you are a virgin and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
you made that choice because	<i>Zihinsel</i>	K&+	
you wanted	<i>Zihinsel</i>	K&+	
to wait	<i>Zihinsel</i>	K&+	
until you met someone	<i>Maddesel</i>	K&+	E#+
who really mattered to you.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
If he is serious about you	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
he will understand.	<i>Zihinsel</i>	K#	
If you go ahead and don't tell him,	<i>Sözel</i>	K&	E#
then the same problem will arise.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Penetration can be difficult	<i>Varoluşsal</i>		
if you are feeling tense with the anticipation of problems and, again,	<i>Zihinsel</i>	K&	
it may make him wonder	<i>Zihinsel</i>	K#	
what is wrong.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
By then, it will be even more difficult	<i>Varoluşsal</i>		
to tell him. Two other things	<i>Sözel</i>	K&	E#
to bear in mind: as	<i>Zihinsel</i>	K&	
he is only 19	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
this relationship might not last very long,	<i>Varoluşsal</i>		
plus it could be complicated as	<i>Varoluşsal</i>		
you are working for his family's business.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ÖM 20 : DailyMail (17/01/2016)			
AG : Zelda West-Meads			
You and your family have tried so hard	<i>Zihinsel</i>	K%	
but your aunt appears to be	<i>Zihinsel</i>	K#	
rejecting all offers of help.	<i>Sözel</i>	K#	E%
It is the depression talking and	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
she can't see	<i>Zihinsel</i>	K#	
how hard it is for you and everyone else.	<i>Zihinsel</i>	K&	
When you text her and	<i>Maddesel</i>	K&	E#
she tells you how awful	<i>Sözel</i>	K#	E&
she is feeling,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
you are helping her	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
by giving her the opportunity	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
to express herself but	<i>Sözel</i>	K#	
that is incredibly hard for you.	<i>Zihinsel</i>	K&	

Listening to her,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
being sympathetic,	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
spending time with her and	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
encouraging her	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
to get further help	<i>Zihinsel</i>	K#	
is the right thing	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
to do.	<i>Maddesel</i>	K#	
What your aunt	<i>Zihinsel</i>	K#	
needs is a combination of medication for severe depression and cognitive behavioural therapy or psychotherapy.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
Could one of your parents help her	<i>Zihinsel</i>	K#	
make an appointment with a therapist –	<i>Maddesel</i>	K#	
try the British Association for Behavioural and Cognitive Psychotherapies	<i>Zihinsel</i>	K&	
and then go with her (but not into the session)	<i>Maddesel</i>	K&	E#
to make sure she attends?	<i>Maddesel</i>	K#	
I think you are right about the cause of her depression.	<i>İlişkişel</i>	Ö&	
You can't cope with this on your own	<i>Zihinsel</i>	K&	
so please involve all the family and	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
step back a little.	<i>Zihinsel</i>	K&	
You really are doing as much as you can.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Your aunt could also contact Depression Alliance and	<i>Maddesel</i>	K#	
talk online or	<i>Sözel</i>	K#	
meet up with support groups in her local area.	<i>Maddesel</i>	K#	

Ek 4: Öğüt Veren Bireylerin Çözümleme Metinlerinden Örnekler:**Güzin Abla Metin Örnekleri**

ÖM 1 :			
AG : Güzin Abla			
Metin	Süreç	Katılımcılar	
Sevgili oğlum, evet bence de biraz acele etmişsiniz	Zihinsel	K%	
daha doğrusu kızlarını sana zoraki vermiş	Zihinsel	K#	E&
o aile biraz acele etmiş;	Zihinsel	K#	
senden ayrılması için	Zihinsel	K#+	E&+
Ama madem, o da ailesine uymuş,	Zihinsel	K#	
ben kocamı seviyorum,	Zihinsel	K#	E&
ayrılmak istemem	Zihinsel	K#+	E&+
dememiş	Sözel	K#+	E#+
o zaman yapabileceğin	Maddesel	K&	
bir şey yok artık	Varoluşsal		
Dediğin gibi	Sözel	K&	E&
iki tarafta da kabahat varmış	İlişkisel	Ö&	
bu yüzden kendini üzme	Zihinsel	K&	
İstersen bir süre bekle	Zihinsel	K&	
ona ulaşabilirsen, ulaş	Zihinsel	K&	E#
karşılıklı bir konuşun	Sözel	K%	E%
seninle görüşmek	Zihinsel	K#	E&
isterse,	Zihinsel	K#	E&
görüştürsünüz	Zihinsel	K#	E&
ona düşüncelerini söylersin	Sözel	K&	E#
evliliğinize yazık olduğunu	İlişkisel	Ö&	
anlatırsın...	Sözel	K&	E#
sende hala gönlü varsa	İlişkisel	Ö&	
gelir.	Maddesel	K#	E&
Yoksa	İlişkisel	Ö&	
artık onu anılarına gömmekten	Zihinsel	K&	E#
başka çare yok	Varoluşsal		
kendini boş yere üzüp durmazsın	Zihinsel	K&	
ÖM 2 :			
AG : Güzin Abla			
Durumun elbette ki çok ilginç	İlişkisel	Ö&	
çok da kritik	İlişkisel	Ö&	
Ancak kafamı kurcalayan	Zihinsel	K&	
bir şey var	Varoluşsal		
bu gencin mafya babasının oğlu olduğunu	İlişkisel	Ö&	
nereden çıkardın?	Zihinsel	K&	
Bundan emin misin?	Zihinsel	K&	
Bana öyle geliyor ki,	Zihinsel	K&	E&
bunu sana söyleyen	Sözel	K#	E&
ya ilişkinizi kıskanmış	Zihinsel	K#	
ya da abartmış	Zihinsel	K#	
ya da çocukça bir şaka yapmış.	Zihinsel	K#	
Eğer bu genç adam, dediğin gibi biri olsaydı,	İlişkisel	Ö&	
seni asla bırakmaz,	Zihinsel	K#	E&
seni bu kadar istediğine göre	Zihinsel	K#	E&
peşine adamlarını koyup,	Maddesel	K#	E&
seni kaçırmaya	Maddesel	K#	E&
ya da en azından beraberliğinizin devamı için zorlamaya	Zihinsel	K#	E&
kalkıştırdı.	Zihinsel	K#	
Sen bir mafya babasının oğluna “ hayır” diyebileceğini	Sözel	K&	E#
düşünüyorsun?	Zihinsel	K&	
Bence onu karşına alıp,	Zihinsel	K&	E#

bu duyduklarını anlatmalısın	Sözel	K&	E#
onunla bu konuyu mutlaka konuşmalısın.	Sözel	K&	E#
Babasının ve kendisinin işini öğrenmeli,	Zihinsel	K&	
bunları araştırmalı,	Zihinsel	K&	
ondan sonra bu tür korkulara kendini kaptırmalısın.	Zihinsel	K&	
ÖM 3 :			
AG : <i>Güzin Abla</i>			
İşte bütün sorun burada şu son cümlede oğlum	Varoluşsal		
Askerde kendini çok yalnız hissediyorsun	Zihinsel	K&	
ki bu çok doğal	İlişkisel	Ö&	
bu yüzden bu kıza bütün benliğine bağlanmışsın	Zihinsel	K&	E#
Belki aranızda çok ciddi, çok önemli bir şey de olmamış	İlişkisel	Ö&	
ama sanırım	Zihinsel	K&	E&
sen onu bu yalnızlık içinde çok önemsemiş	Zihinsel	K&	E#
gözünde çok büyütmüş	Zihinsel	K&	E#
ve hayatının aşkı haline getirmişsin.	Zihinsel	K&	E#
Bu durum biraz da reddedilmekten	Sözel	K#	E&
kaynaklanıyor bence.	Varoluşsal		
Bu genç kızın gönlü bir başkasında da olabilir.	İlişkisel	Ö&	
O da sevdiğine kavuşamamanın	Zihinsel	K#	E#
acısını yaşıyor	Zihinsel	K#	
olabilir	İlişkisel	Ö&	
Sana söylemek	Sözel	K#	E&
İstemediği	Zihinsel	K#	
belki de budur.	İlişkisel	Ö&	
Ya dakanı sana ısınmamıştır, gerçekten	Zihinsel	K#	E&
olamaz mı?	Varoluşsal		
Biraz uzak durmayı	Zihinsel	K&	E#
Dene	Zihinsel	K&	
eskisi gibi arama,	Maddesel	K&	E#
sorma	Sözel	K&	E#
senin yokluğunu hissetsin bir	Zihinsel	K#	
bazen kızlar, aşırı ilgi karşısında, uzak durmaktan	Zihinsel	K#	
hoşlanabilirler	Zihinsel	K#	
ÖM 4 :			
AG : <i>Güzin Abla</i>			
Sevgili kızım; ne mutlu	İlişkisel	Ö&	
böyle bir sevgi yaşıyorsun	Zihinsel	K&	
bu yazını insanlara umut olması	İlişkisel	Ö&	
için yayınlıyorum.	Maddesel	K&	
Çünkü son zamanlarda hep olumsuz ve mutsuz aşk	Varoluşsal		
Tek sornu [!] Üniversite ise,	İlişkisel	Ö&	
o da hallolur,	Zihinsel	K&	
bir kez daha dene İstanbul'u	Zihinsel	K&	
umarım aşkının da verdiği güçle kazanırsın bu yıl...	Zihinsel	K&	
ÖM 5 :			
AG : <i>Güzin Abla</i>			
Aman sevgili kızım, ne yapıyorsun sen...	Maddesel	K&+	
bu genç belli ki normal değil	İlişkisel	Ö&	
ciddi bir psikolojik sorunu olmalı	Varoluşsal		
Hiç insan bu kadar basit bir nedenden öldürmeye	Maddesel	K#+	E&+
kalkar mı sevdiğini?	Zihinsel	K#+	
Bir psikiyatru görünmeli mutlaka	Maddesel	K#	E#
Ama sonuçta bu onun ve ailesinin sorunu	İlişkisel	Ö&	
sen kendini bu ciddi tehditten kurtarmaya	Zihinsel	K&+	
bakmalısın.	Zihinsel	K&	
Ailene söylese	Sözel	K#	E&
ne olur,	Varoluşsal		
böyle korku içinde yaşanır mı?	Zihinsel	K&	

Sonuçta onlar senin ailen	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
olayı anlatırsın	<i>Sözel</i>	K&	E#
seni öldürmeye	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
kalktığını	<i>Zihinsel</i>	K#+	
söylersin.	<i>Sözel</i>	K&	E#
Korkudan bir süreden beri beraber olmayı	<i>Davranışsal</i>	K%	
sürdüdüğünü de	<i>Zihinsel</i>	K&	
söylersin	<i>Sözel</i>	K&	E#
hiç insanın ailesi bu durumda kızına yardımcı olmaz mı?	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Bence sen bir an önce uzak bir yerlere git,	<i>Maddesel</i>	K&	
örneğin bir yakınımın yanına sığın bir süre	<i>Zihinsel</i>	K&	
seni unutuncaya kadar.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Daha olmazsa ailesine durumunu anlatır,	<i>Sözel</i>	K&	E#
doktora götürmeleri için	<i>Maddesel</i>	K#	E#
ikna edersin.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
ÖM 6 :			
<i>AG : Güzin Abla</i>			
Sevgili kızım, sevdiğin genç biraz çekingen olabilir	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ama sen de biraz erken gelişmişsin anlaşılın.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Henüz 17 yaşında olup da	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
pek çok ilişkiyi arkada bırakmış	<i>Zihinsel</i>	K&+	
olmak	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
aslında pek de hoş değil bence	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Genç erkekler her ne kadar bu tür kızlarla beraber	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
mutluluk duysalar,	<i>Zihinsel</i>	K#+	
pek de memnun kalsalar da,	<i>Zihinsel</i>	K#	
onlara karşı, inan pek saygı duymuyorlar	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
onlardan söz ederken	<i>Sözel</i>	K#	E#
hiç hoş olmayan sözcükler kullanıyorlar,	<i>Sözel</i>	K#+	E&+
bunu da bana yazıyorlar	<i>Maddesel</i>	K#	
ve ben üzülüyorum.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Kısacası bu daldan dala konma durumundan	<i>Zihinsel</i>	K&+	
pek hoşnut olduğunu	<i>Zihinsel</i>	K&+	
görüyorum	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
ama bence bir an önce daha ciddi, daha akıllı başında	<i>Zihinsel</i>	K&	
kendini toparlayıp,	<i>Zihinsel</i>	K&	
gerçek bir aşkı arasan	<i>Zihinsel</i>	K&	
daha iyi olur, değil mi?	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Sevdiğin gencin öpüşmeyi	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
bilmemesi	<i>Zihinsel</i>	K#+	
eğer senin yaşlarındaysa,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
normal sayılabilir.	<i>Varoluşsal</i>		
Bırak ilk yaklaşmayı o gerçekleştirsin	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
ona bilmiş bir genç kız ifadesi vermemelisin.	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
Eğer ona değer veriyorsan,	<i>Zihinsel</i>	K&	
sabırlı ve saygılı davranmalısın	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
ÖM 7 :			
<i>AG : Güzin Abla</i>			
Dürüst bir erkek işini gücünü kurmadan	<i>Davranışsal</i>	K#	
evliliğe sıcak bakamaz kızım.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Bu genç belli ki ailesinden bir şey beklemeyp,	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
kendi işini kurduktan sonra	<i>Davranışsal</i>	K#	
evliliği düşünüyor	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Bu yüzden seninle hemen ciddi bir yakınlık kuramıyor...	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Ailesinden de bir şey istemediği	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
ya da onların belki de bu beraberliğinize karşı	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
düşüncesiyle,	<i>Zihinsel</i>	K#	
ancak kendine güvenmek	<i>Zihinsel</i>	K#	
istiyor	<i>Zihinsel</i>	K#	

Bu sıkışık halinde onun başının etini yeme,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
rahat bırak ki,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
o da işini bir an önce kursun	<i>Davranışsal</i>	K#	
ve sana beklediğin	<i>Zihinsel</i>	K&	
cevabı versin	<i>Sözel</i>	K#	E&
ailesini de öyle haberdar etsin	<i>Sözel</i>	K#	E#
Böyle şimdiden vıdı vıdı yaparsan	<i>Sözel</i>	K&	E#
onu kendinden uzaklaştırırsın,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
haberini olsun...	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 8 :			
AG : <i>Güzün Abla</i>			
Erkeklere nasıl davranacağını	<i>Davranışsal</i>	K&	E#
elbette bilemezsin kızım	<i>Zihinsel</i>	K&	
sen daha 15 yaşındasın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Koskoca kadınlara bile zaman zaman bunu bilemiyor,	<i>Zihinsel</i>	K#	
ne yapacaklarını	<i>Maddesel</i>	K#	
şaşıyorlar	<i>Zihinsel</i>	K#	
Sen henüz yolun başındasın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Zamanla tecrübe kazanıp	<i>Zihinsel</i>	K&	
onları daha iyi anlamayı	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
başaracaksın	<i>Zihinsel</i>	K&	
ama şimdi senin için mutlu olmak,	<i>Zihinsel</i>	K&	
neşeli ve hayat dolu olmak zamanı,	<i>Zihinsel</i>	K&	
böyle karamsarlık değil	<i>Varoluşsal</i>		
taa geçen yazdan beri süren o olay neyse,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
kafanı bunca zaman işgal etmeye	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
değer miydi acaba?	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Başkaları aynı derecede üzüyorlar mı o olaya	<i>Zihinsel</i>	K#	
Onlar çoktan unutmuş	<i>Zihinsel</i>	K#	
ve keyiflerine bakıyorlardır	<i>Zihinsel</i>	K#	
ÖM 9 :			
AG : <i>Güzün Abla</i>			
Sevgili kızım, cinsiyet kısmına bay diye yazmışsın,	<i>Maddesel</i>	K&	
Kafam karıştı bu yüzden	<i>Zihinsel</i>	K&	
Bilmem neden?	<i>Zihinsel</i>	K&	
Sonuçta birkaç yanlış seçim ve şanssız ilişki yüzünden	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
hayata küsmemelisin	<i>Zihinsel</i>	K&	
Bugünkü ortamda bunlar çok doğal	<i>Varoluşsal</i>		
Ancak son ilişkin yani arkadaşının ağabeyi belki de bunu	<i>Zihinsel</i>	K#	
Çünkü insan bir genç kıza bir dönemlerde biriyle	<i>Davranışsal</i>	K#	
ya da birini sevdi diye	<i>Zihinsel</i>	K#	
terk etmez	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
Belki de o arkadaşın senin hakkında olur olmaz bir	<i>Sözel</i>	K#	E&
bire bin kattı.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Bu arkadaşını tanımış olman da	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
iyi bir şey	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
bundan sonra kimseye pek fazla güvenip	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
tüm yaşadıklarını	<i>Zihinsel</i>	K&	
anlatmazsın	<i>Sözel</i>	K&	E#
Henüz çok gençsin	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Mutlaka hayatına seni anlayacak	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
ve mutlu edecek	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
birileri girecektir	<i>Varoluşsal</i>		
Ama bu yaşadıkların sana tecrübe olsun,	<i>Varoluşsal</i>		
bundan sonra herkese hemen güvenme	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
Kendini ve yaşadıklarını zaman içinde ona güvenden	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
anlatmalısın.	<i>Sözel</i>	K&	E#
ÖM 10 :			
AG : <i>Güzün Abla</i>			

Aileni etkilemek için	Zihinsel	K&	E#
onlarla güzel güzel konuş	Sözel	K&	E#
örnekler ver	Sözel	K&	E#
paranın mutluluk yaratmayacağını,	Varoluşsal		
ayrıca sevginin yerini tutamayacağını	Varoluşsal		
anlat	Sözel	K&	E#
Lise mezunu ya da Üniversite mezunu, önemli olan	İlişkisel	Ö&	
Üstelik Üniversite mezunları bile iş bulamazken,	Zihinsel	K#	
bak bu gencin kendi işi varmış?	İlişkisel	Ö&	
23 yaşındasın	İlişkisel	Ö&	
sonuçta onunla istediğin zaman evlenirsin.	Maddesel	K&	E#
Kimse de bir şey diyemez	Sözel	K#	E&
ailen seni kaybetmek	Zihinsel	K#	E&
istemiyorsa,	Zihinsel	K#	
biraz da seni dinlemeli.	Zihinsel	K#	
umarım beklediğin mutluluğu bulursun	Zihinsel	K&	
ÖM 11 :			
AG : Güzin Abla			
Sevgili oğlum, elbette insanlar evlilik yıllarının ilk	Davranışsal	K#+	
Ayrıca evlilik dışı ilişkiler, insanın cinsel hayatını zaman	Varoluşsal		
hatta doktorlar kalp hastalarına ya da hasta olmaktan	Zihinsel	K#	
eşlerinden başka bir kadınla ilişki kurmaktan	Maddesel	K#+	E#+
kaçınmalarını söylerler	Sözel	K#+	E#+
Ayrıca beni başışla ama	Zihinsel	K#	E&
yaşın da artık günde 2- 3 kez cinsel ilişki yaşamak için	İlişkisel	Ö&	
40 yaşından sonrada elbet bir gerileme olacaktır	Varoluşsal		
bu çok normal.	İlişkisel	Ö&	
Bir de maddi sorunların olduğunu	İlişkisel	Ö&	
söylüyorsun,	Sözel	K&	E#
eh bu da önemli tabii	Varoluşsal		
Çünkü şunu unutma	Zihinsel	K&	
cinsellik tümüyle kafada başlayan	Varoluşsal		
ve insanın psikolojik durumuyla yakından ilişkili bir	İlişkisel	Ö&	
Yine de eşinin sana sapık demesini	Sözel	K#+	E&+
doğru bulmadım	Zihinsel	K&	
eminim bu da seni olumsuz etkiliyordu.	Zihinsel	E#	K&
ÖM 12 :			
AG : Güzin Abla			
Elbette sevgili kızım, kırılmışsındır.	İlişkisel	Ö&	
Böylesine bir ihaneti kolay kolay hiç kimse	Zihinsel	K#+	
Burada hem sevdiğin genç, hem de kız arkadaşın aynı	İlişkisel	Ö&	
Hele kız arkadaşının ihaneti kolay kolay hazmedilecek	İlişkisel	Ö&	
Ne kız arkadaşınla , ne de bu gençle artık görüşmek	Maddesel	K&	E#
sana hayır getirmez.	Varoluşsal		
Ona inanma	Zihinsel	K&	E#
bunu bir kez yapan bir genç,	Maddesel	K#+	
eminim	Zihinsel	K&	
tekrarlar	Maddesel	K#+	
bu defa ya bir başka kız arkadaşın ya da hiç tanımadığın	Zihinsel	K&	
biri olabilir	İlişkisel	Ö&	
ama demek ki sana ciddi olarak bağlı değilmiş	İlişkisel	Ö&	
tiynetsiz bir insanmış,	İlişkisel	Ö&	
dürüst değilmiş	İlişkisel	Ö&	
Bence onu yeniden kabul etmemelisin	Zihinsel	K&	E#
ama yine de sen bilirsin.	Zihinsel	K&	
ÖM 13 :			
AG : Güzin Abla			
Hayır kızım aramamalısn.	Maddesel	K&	E#
Evlenmeden önce sana bu kadar kötü muamele eden,	Davranışsal	K#+	E&+

sebepler ne olursa olsun sana küfür eden bu adam,	<i>Sözel</i>	K#+	E&+
ilerde seni öldüresiye döverse	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
hiç şaşmam.	<i>Zihinsel</i>	K&	E&
Doğrusunu istersen bu kadar olay yaşadıktan sonra	<i>Davranışsal</i>	K&	
hala bu adamı sevebilmene	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
de şaşıyorum	<i>Zihinsel</i>	K&	E&
bir kadının gururu ve onuru olmalı.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Kıskançlık tamam, bu da senin bir kusurun olabilir.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ama, eğer bu kıskançlık seni bu kadar aşağılayacak,	<i>Sözel</i>	K#+	E&+
küfürlere yol açacak düzeyde bile olsa,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
bu genç adamın da çok normal olmadığını	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
gösterebilir.	<i>Varoluşsal</i>		
Tabii tüm gerçeği bilemiyorum,	<i>Zihinsel</i>	K&	
ancak yazdıklarından	<i>Maddesel</i>	K&	
yola çıkarak	<i>Zihinsel</i>	K&	E&
bunları söylüyorum	<i>Zihinsel</i>	K&	E&
ama anladığım kadarıyla zaman geçince sen onun	<i>Maddesel</i>	K#	E&
unutmuş,	<i>Zihinsel</i>	K&	
şimdi kendi kendini suçlamaya	<i>Zihinsel</i>	K&	
başlamışsın.	<i>Davranışsal</i>	K&	
Sen de kıskançlığın kötü bir huy olduğunu	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
bu şekilde daha iyi anlamışsındır	<i>Zihinsel</i>	K&	
ama her ne olursa olsun ,	<i>Varoluşsal</i>		
hiç kimsenin sana kötü muamele etmeye	<i>Davranışsal</i>	K#+	E&+
hakkı yoktur.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Bunu unutma.	<i>Zihinsel</i>	K&	
Üstelik sana telefonda pişman değilim,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
diyorsa	<i>Sözel</i>	K#	E&
daha hala ne bekliyorsun	<i>Zihinsel</i>	K&	
Kendini bu kadar ezdirmemelisin.	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
ÖM 14 :			
AG : Güzin Abla			
Kızım bu tür düşünceleri senin kafana belli ki o kız	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
sen kişiliksiz biri misin ki,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
onun etkisinde kalmışsın?	<i>Zihinsel</i>	K&	
bu zamanda giyim kuşam çok mu önemli Allah'ımı	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
gençler artık bir Blue Jean, bir kazak, bir sweet shirt	<i>Maddesel</i>	K#	
çıkıyorlar ortaya	<i>Davranışsal</i>	K#	
eskiden en kelli felli adamlar olarak bildiğimiz	<i>Zihinsel</i>	K&	
bazı meslek sahipleri, iş adamları bile görmüyor musun	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
artık kazak mont giyiyorlar	<i>Maddesel</i>	K#	
gençler pantolonun üzerine gömleklerini indiriyorlar	<i>Maddesel</i>	K#	
hatta moda bu artık.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Öyle gömlek kravat mı kaldı?	<i>Varoluşsal</i>		
senin de takıldığın	<i>Zihinsel</i>	K&	
şeye bak	<i>Varoluşsal</i>		
eğer bu genç pek çok açıdan sana uyuyorsa,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
seni her açıdan mutlu ediyorsa,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
giyiminin kuşamının ne alakası var	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ben bu yaşta eşimin tüm giysilerini alırım,	<i>Maddesel</i>	K&	
bir yere giderken	<i>Maddesel</i>	K%	
ne giyeceğini	<i>Maddesel</i>	K#	
hazırlar,	<i>Maddesel</i>	K&	
yatağın üzerine koyar,	<i>Maddesel</i>	K&	
gideceğimiz yere	<i>Maddesel</i>	K%	
öyle gideriz	<i>Maddesel</i>	K%	
erkeklerin pek azı öyle şık giyinmeye,	<i>Maddesel</i>	K#	
üzerine başına dikkat etmeye	<i>Maddesel</i>	K#	
meraklıdır	<i>Zihinsel</i>	K#	

Bunu yapanlar da	<i>Maddesel</i>	K#	
çapkın ve kadın kız meraklısı	<i>Zihinsel</i>	K#+	
kendine çok önem veren erkeklerdir.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Hatta bencil ve kendini beğenmiş tipler olabilirler	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Bence hatalısın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
hele o kız arkadaşını dinlemekte	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
çok hatalısın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
kendini de bu kadar önemseme kızım,	<i>Zihinsel</i>	K&	
bugün artık dış görünüşten önce., bir insanın yüreğine,	<i>Zihinsel</i>	K&	E#
kültürü, kafası, duyguları, düşünceleri, eğitimi ve	<i>Zihinsel</i>	K&	
sen de kendi açımdan " ben güzelim " diye	<i>Sözel</i>	K&	
takılıp kalma,	<i>Zihinsel</i>	K&	
güzellik geçicidir kızım	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Dış görünüme çok önem veren insanlar,	<i>Zihinsel</i>	K#	
basit insanlardır	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
kimin güzelliği baki kalmış ki?	<i>Varoluşsal</i>		
birkaç yıl sonra, güzelliğin kalmayınca,	<i>Varoluşsal</i>		
ruhunun ve zekanın parlaklığıyla bilgin ve görgünle	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
övünecek bir şeylerin olsun.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ÖM 15 :			
AG : Güzün Abla			
Çok haklısın oğlum	<i>Zihinsel</i>	K&	
gençliğin bozulmakta olduğunu	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
sosyologlar,psikologlar da görüyor	<i>Zihinsel</i>	K#	
ve tartışıyorlar.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Bu bozulmanın nedenlerini araştırırken,	<i>Zihinsel</i>	K#	
ergenlik çağının giderek gerilediği gerçeği	<i>Varoluşsal</i>		
üzerinde duruluyor	<i>Zihinsel</i>	K#	
bir yandan da televizyonların, televole programlarının,	<i>Varoluşsal</i>	K#	
hemen herkes fark ediyor.	<i>Zihinsel</i>	K#	
Gençler birçok sorun yaşarken,	<i>Zihinsel</i>	K#	
bir yandan da maddiyata, alışveriş tutkusuna, tüketime	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
ve tüm çevrelerinde özellikle de TV lerde ünlülerin	<i>Zihinsel</i>	K#	
onları örnek alıyorlar.	<i>Zihinsel</i>	K#	E#
Onların ihanet öyküleriyle yetişiyorlar hemen hemen	<i>Zihinsel</i>	K#+	
Bir yandan da erkeklerin ihaneti o kadar yaygın ki,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
kadınlar da bugün artık yalnızca aldatılan zavallı kadın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
onlar gibi aldatmayı	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
öğrenmiş durumdalar	<i>Zihinsel</i>	K#	
Ama yine de sana bu konuda çok hak veriyorum	<i>Zihinsel</i>	K&	E&
Kadınların, bir başka kadına yaptıkları çok acımasız	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
evli erkeklere meraklarını anlamakta	<i>Zihinsel</i>	K&	
güçlük çekiyorum...	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 16 :			
AG : Güzün Abla			
Sevgili kızım, eğer ovülasyon yani yumurtlama	<i>Maddesel</i>	K%+	
bu sürtünme yoluyla da hamile kalman mümkün.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Vajinaya yakın spermeler, kolaylıkla rahme ulaşabilirler.	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
Daha sonra korkulu rüya görmektense,	<i>Zihinsel</i>	K%+	
ikiniz de dikkatli davranmalısınız.	<i>Zihinsel</i>	K%+	
ÖM 17 :			
AG : Güzün Abla			
Kızım, önce mutlaka bu işin tüm sorumluluğunu	<i>Zihinsel</i>	K&+	
Belki nişanlın da cinsellik açısından çok tecrübesiz de,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
seni uyarmayı ya da tatmin etmeyi	<i>Maddesel</i>	K#+	E&+
bilemiyor.	<i>Zihinsel</i>	K#+	
Belki erken boşalıyor da,	<i>Davranışsal</i>	K#+	
sen de pek fazla bilgili ve de tabii tecrübeli olmadığın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
bütün kusuru kendinde arıyorsun.	<i>Zihinsel</i>	K&+	

Ya da belki 17 yaşında,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
üstelik de pek cahilce başladığın	<i>Davranışsal</i>	K&+	
cinsel yaşamı gözünde büyütmüş	<i>Zihinsel</i>	K&+	
de olabilirsin.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Büyük heyecanlar beklerken,	<i>Zihinsel</i>	K&+	
bunu bulamamış	<i>Zihinsel</i>	K&+	
olabilirsin.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Bence nişanlının bir şeyden haberi yok...	<i>Zihinsel</i>	K#+	
çünkü o da bu konularda bilgisiz	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Seni mutlu ettiğini	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
düşünüyor olmalı.	<i>Zihinsel</i>	K#+	
Evlenmeyi henüz düşünmüyor	<i>Zihinsel</i>	K%	
olabilirsiniz	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
okul bitinceye kadar beklemeniz	<i>Zihinsel</i>	K%	
de çok doğal	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Ama mutlaka cinsel yaşamınızı karşılıklı konuşmalısınız	<i>Sözel</i>	K%+	E%+
Hemen ilişkiye girmeden önce,	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
birbirinize sadece dokunarak,	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
her ikiniz de birbirinizin duyarlı noktalarını uyarmayı	<i>Maddesel</i>	K%+	E%+
Öğrenmelisiniz	<i>Zihinsel</i>	K%	
Ön sevişmeye özen göstermelisiniz	<i>Zihinsel</i>	K%+	E%+
Bence nişanlın, bunlara hiç önem vermiyor	<i>Zihinsel</i>	K#+	
pek çok bilgisiz erkek gibi, hemen ilişkiye girip,	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
alel acele seviştiği için	<i>Maddesel</i>	K#+	E#+
sen de bir şey anlamıyorsun	<i>Zihinsel</i>	K&+	
Birlikte mutlaka doktorlar tarafından yazılmış	<i>Maddesel</i>	K#	
ciddi seksolojiyle ilgili kitaplar okumalısınız.	<i>Maddesel</i>	K%+	
ÖM 18 :			
AG : Güzin Abla			
Sevgili kızım, askerlik sırasında bir erkeğin tutkulu bir	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
sana özlem duyması,	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
cinsellik ihtiyacı içinde bulunması	<i>Zihinsel</i>	K#+	
çok doğal	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ancak, eğer sen istemiyorsan	<i>Zihinsel</i>	K&+	
bu konuda asla seni zorlamamalı	<i>Zihinsel</i>	K#+	E&+
Ayrılma tehdidi ise çok yanlış olur.	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Eğer seni seviyorsa	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
seni düşünerek	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
bu ısrarından vazgeçmeli	<i>Zihinsel</i>	K#	
Bir cinsel beraberlik eğer her iki tarafın da isteğiyle	<i>Varoluşsal</i>		
uyumlu ve mutlu bir beraberlik sayılır	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Aksi halde, zorlama olur ki,	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
burada zarar gören	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ruhsal ve fiziksel olarak etkilenen	<i>Zihinsel</i>	K&	
elbette sen olacaksın	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Ona bunu anlatmalısın	<i>Sözel</i>	K&	E#
sana ve düşüncelerine saygı duymalı...	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
ÖM 19 :			
AG : Güzin Abla			
Hayır kızım psikolojik bozukluk mozukluk değil,	<i>Varoluşsal</i>		
bütün erkeklerin merakı bu	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Son zamanlarda görmüyor musun	<i>Zihinsel</i>	K&	
neredeyse gazete ve televizyonlarda bu tür tartışmalar	<i>Varoluşsal</i>		
Erkekler bu şekilde uyarılmaktan	<i>Zihinsel</i>	K#+	E#+
hoşlanırlar	<i>Zihinsel</i>	K#+	
Bu bir sapıklık değildir	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
Bu onların yapısında vardır.	<i>Varoluşsal</i>		
Biz kadınlar böyle görüntülere pek de meraklı değilizdir	<i>Zihinsel</i>	K&+	
erkekler porno filmlerden, fotoğraflardan pek hoşlanırlar	<i>Zihinsel</i>	K#+	

Bu da onların cinsel fantezisi	<i>Varoluşsal</i>		
Ancak buna pek aldırmı da,	<i>Zihinsel</i>	K&	
benim için daha önemlisi eşinin çalışmaması	<i>Maddesel</i>	K#	
ve çalışmaya da pek meraklı olmaması	<i>Zihinsel</i>	K#	
Evet, işsizlik erkeklerin büyük bir bölümünü böyle bir	<i>Varoluşsal</i>		
ama erkek bu	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
ne olsa yapmalı,	<i>Maddesel</i>	K#	
evine, çocuklarına mutlaka ekmeğini temin etmeli.	<i>Maddesel</i>	K#	
Bunun için sen de çaba göster,	<i>Zihinsel</i>	K&	
gazeteleri ve internet sitelerindeki iş ilanlarını takip et,	<i>Zihinsel</i>	K&	
onu yönlendir,	<i>Zihinsel</i>	K&	
kavga etmeden	<i>Zihinsel</i>	K&	
ve tatlı tatlı ikna etmekle	<i>Zihinsel</i>	K&	
bunu daha kolay başarırısın	<i>Zihinsel</i>	K&	
ÖM 20 :			
AG : Güzin Abla			
Sevgili kızım, masturbasyonu eğer söylediğin şekilde	<i>Maddesel</i>	K#+	
bekaretine bir şey olmaz.	<i>Varoluşsal</i>		
Zaman zaman, çok sık olmamakla beraber gençlerin bu	<i>Maddesel</i>	K#+	
uzmanlar bile doğal karşılıyor	<i>Zihinsel</i>	K#	
ve tavsiye ediyorlar	<i>Zihinsel</i>	K#	E&
ama gerek genç erkekte, gerekse genç kızda bu çok	<i>Maddesel</i>	K#+	
normal cinsel yaşamı baltalayacak şekilde	<i>Varoluşsal</i>		
sürdürülmemeli	<i>Davranışsal</i>	K&	
Sonuçta korkulacak	<i>Zihinsel</i>	K&	
bir şey yok	<i>İlişkisel</i>	Ö&	
merak etme	<i>Zihinsel</i>	K&	
kendini de asla suçlama	<i>Zihinsel</i>	K&	

Ek 5: Sözlükçe

		Dizge Ağı	: System network
-A-			
Açıklayıcı	: Expository	Durum biçimleri	: Case forms
Ağ	: Network	Durum çerçevesi	: Case Frame
Algılama	: Perception	Durum dilbilgisi	: Case Grammar
Alıcı	: Recipient	Duygudaşlık	: Empathy
Alımlayıcı	: Receiver	Düşünsel Anlam	: Ideational Meaning
Alımsal süreç	: Receptive process	Düzyey	: Rank
Alt Ulamsal	: Subcategorical		
Anlamsal rol	: Semantic role	-E-	
Anlatı	: Narrative	Efektif	: Effective
Araç	: Instrumental	Eklemler	: Adjunct
Aşamalı	: Staged	En uygun değer	: Optimum value
Ayrıntılık	: Delicacy	Erek	: Goal
		Erek/Yönelme	: Dative
-B-		Ettirgen	: Factitive
Belirtlilik	: Exponence		
Betimleyici	: Descriptive	-G-	
Bütüncü-temelli	: Corpus based	Geçişli	: Transitive
		Geçişsiz	: Intransitive
-C-		Görüngü	: Phenomenon
Cins	: Genus		
		-H-	
-D-		Hareket	: Action
Davranan	: Behaver	Hassas olmayan	: Non-sensitive
Değer	: Value	Hassas	: Sensitive
Dil modülü	: Language module	Hedef	: Target
Dizge	: System	Hissedici	: Sensor
Dizgeci	: Systemic	-İ-	

İkna Edici	: Persuasive/ Argumentative	Nesnelik	: Objective
İletişimsel mesafe	: Communicative distance	-O-	
İsteklendirme	: Motivation	Olma	: Being
İstemci	: Client	Orta süreç	: Middle process
İşlemsel süreç	: Operative process	-Ö-	
İşlevsel	: Functional	Öğüt verici	: Hortatory
		Özellik yükleme	: Ascription
		Özne	: Subject
-K-			
Kendiliğinden Olma	: Spontaneosity	-S-	
Kendiliğindenlik	: Spontaneity	Seçimlik	: Selectional
Kesit Dil	: Register	Söylem Alanı	: Field
Kılıcı	: Actor/Agent	Söylem Biçemi	: Tenor
Kılıcılık	: Agentive	Söylem Kipi	: Mode
Ki-kare testi	: Chi-square test	Söylenen söz	: Verbiage
Kişilerarası Anlam	: Interpersonal Meaning	Sözleme	: Wording
Konuşucu	: Sayer	Sürem	: Continuum
-M-			
Metin Tasarımı	: Text representation	-T-	
Metin tipi	: Text Type	Taşıyıcı	: Carrier
Metin Türü	: Genre	Tümleş	: Complement
Metinsel Anlamı	: Textual Meaning	Tür	: Species
Metinsel Etkileşim	: Textual Interactivity	Türce	: Token
		-U-	
		Ulamsal	: Categorical
		-Ü-	
		Üst-işlev	: Metafunction
-N-			

-Y-

Yansıma : Taxis
Yararlanıcı : Benefactive
Yaygın : Extensive
Yerlik : Locative
Yoğun : Intensive

Yüklem : Predicate
Yükleme : Ascription

-Z-

Zaman : Time
Zamansal başarıma Bağlılık:
Contingent Temporal Succession

